

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Møteinnkalling

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Møtedato: 13.09.2022 kl. 00:00

Møtested:

Arkivsak: 19/04253

Mulige forfall meldes snarest til Torgunn Skarsgard Haugerud, th528@kirken.no.

, 08.09.2022

Karin-Elin Berg
Leder

Torgunn Skarsgard Haugerud
Sekretær

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Torgunn Skarsgard Haugerud	421	17/01952-90	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
55/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Godkjenning av innkalling og saksliste BBDR 13.09.22

Vedlegg:

Saksliste Borg bispedømmeråd 13.09.2022

Saksorientering

Bispedømmerådet godkjenner her innkalling og utsendt saksliste.

Det tas dessuten stilling til om noen av sakene skal behandles for lukkede dører.

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Følgende saker blir behandlet for lukkede dører:

- Prost i Nordre Follo prosti
- Sokneprest i Søndre Follo prosti med tjenestested Drøbak og Frogn sokn
- Sokneprest i Øvre Romerike prosti med tjenestested Fenstad og Ingeborgrud sokn

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Møteinnkalling

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Møtedato: 13.09.2022 kl. 09:30

Møtested: Bispegården

Arkivsak: 19/04253

Bispedømmerådets medlemmer og 1.vara Åpen folkekirke, 1.vara Nominasjonskomiteens liste og 1.vara Bønnelista innkalles til møte i Borg bispedømmeråd tirsdag 13.september 2022 kl. 09.30. Møtet holdes i bispegården, Bjarne Aasgate 7, 1606 Fredrikstad.

Eventuelle forfall må meldes snarest mulig til møtesekretær Torgunn Haugerud på tlf. 97701007 eller e-post: th528@kirken.no

Øvrige varamedlemmer møter etter nærmere avtale med møtesekretær

Møtet er lagt opp med behandling av saker frem til kl 16.00. Kl. 16.30 er alle valgte medlemmer i menighetsråd og fellesråd i Borg invitert til et digitalt fellesmøte med bispedømmerådet, vedr. sak om kirkelig organisering som skal opp på Kirkemøte nå i september (se lenke for mer informasjon i e-post). I forkant av dette møtet serveres det varm mat kl. 16.00. Dersom noen av dere er forhindret fra å delta på serveringen og det digitale møte, meldes dette til møtesekretær Torgunn Haugerud innen torsdag 8.september.

Agenda for dagen:

Kl. 09.30: Åpning v/ Kristine Lund Almås

Kl. 09.45: Behandling av saker

Kl. 12.00: Lunsj

- Forts. behandling av saker
- Kirkemøtesaker

Kl. 16.00: Servering

Kl. 16.30-18.00: Digitalt møte

SAKSLISTE		
Godkjenning av innkalling og saksliste		
55/22	17/01952-90	Godkjenning av innkalling og saksliste BBDR 13.09.22 Saksordfører: Karin-Elin Berg
Godkjenning av protokoll		
56/22	17/01952-91	Godkjenning av protokoll fra møte i BBDR 07.06.22 Saksordfører: Karin-Elin Berg

Tilsettingsaker		
57/22	22/02615-12	Tilsetting av prost i Nordre Follo prosti - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd Saksordfører: Sidsel Repstad
58/22	22/02619-7	Tilsetting av sokneprest i Søndre Follo prosti med tjenestested Drøbak og Frogn sokn - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd Saksordfører: Erling Birkedal
59/22	22/02621-8	Tilsetting av sokneprest i Øvre Romerike prosti med tjenestested Fenstad og Ingeborgrud sokn - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd Saksordfører: Thomas Bjørtomt-Haug
Saker til behandling		
60/22	20/00726-7	Søknad om permisjon fra Borg bispedømmeråd Saksordfører: Karin-Elin Berg
61/22	21/04298-5	Revidert strategisk plan Dnk Borg 2022-2029 Saksordfører: Ole Jacob Flæten
62/22	21/04299-7	Videreføring av Kommunikasjonsløftet Saksordfører: Kristine Lund Almås
63/22	22/02387-2	Oppnevning Valgråd kirkevalg 2023 Saksordfører: Aleksander Abelsen
64/22	22/03173-1	Møtedatoer for Borg bispedømmeråd 2023 Saksordfører: Karin-Elin Berg
65/22	22/02731-2	Borg bispedømmeråd - Høring om digitalisering av gravferdsmeldingen og andre endringer i gravplassloven og gravplassforskriften Saksordfører: Maylen Nupen
Orienteringssaker		
66/22	19/05054-52	Orienteringssaker BBDR 13.09.22 Saksordfører: Karin-Elin Berg
1	22/02420-1	Oversendelse av årsrapport for Den norske kirke 2021
2	21/03690-13	Rapport fra Tsjekkia prosjektet 2021-2023
3	21/03828-12	Borg bispedømmeråds regnskap 2022 - halvårsrapport pr 30.06.2022
4		Årsrapport 2021 for Håpets Katedral AS
Referatsaker		
67/22		Referatsaker BBDR 13.09.22 Saksordfører: Karin-Elin Berg
1		Referat fra møte i AU/Borg arbeidsgiverforum 15.06.22

Fredrikstad 06.09.22,

Karin-Elin Berg
Leder

Anne Sofie Rosenvinge
Stiftsdirektør

Filene ble ikke funnet. De er enten slettet, eller sjekket ut.

DEN NORSKE KIRKE
Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Torgunn Skarsgard Haugerud	421	17/01952-91	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
56/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Godkjenning av protokoll fra møte i BBDR 07.06.22

Vedlegg:

Protokoll Borg bispedømmeråd 07.06.2022

Saksorientering

Protokoll fra møte i Borg bispedømmeråd 07.06.22 følger vedlagt.

Forslag til vedtak

Protokoll fra møte i Borg bispedømmeråd 07.06.22 blir godkjent som fremlagt.

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Møteprotokoll

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Møtedato: 07.06.2022 kl. 09:30
 Møtested: Bispegården
 Arkivsak: 19/04253

Til stede: Karin-Elin Berg, Erling Birkedal, Ole Jacob Flæten, Thomas Bjørtomt-Haug, Sidsel Repstad, Dag-Kjetil Hartberg, Kristine Lund Almås, Anne Marie N. Helland, Kari Mangrud Alvsvåg

Møtende varamedlemmer: Frode Alne Bolin

Forfall: Tania Von Der Lippe Michelet, Aleksander Høymyr Abelsen, Mathilde Thompson Sand, Anita Patel

Andre: Anne Sofie Rosenvinge, stiftsdirektør (alle saker)
 Elisabeth Engen Lie, HR-rådgiver (sak 46/22)
 Tormod van der Hagen (sak 46/22 - 48/22)
 Tom Egil Nordengen, PF stiftsstyre (sak 46/22 - 48/22)
 Torgunn Skarsgard Haugerud, møtesekretær (alle saker)

SAKSLISTE		Side
Godkjenning av innkalling og saksliste		
44/22	Godkjenning av innkalling og saksliste BBDR 07.06.22	3
Godkjenning av protokoll		
45/22	Godkjenning av protokoll fra møte i BBDR 05.05.22	4
Tilsettingssaker		
46/22	Tilsetting av sokneprest i Søndre Borgesyssel prosti med tjenestested Berg sokn - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	5
47/22	Tilsetting av sokneprest i Østre Borgesyssel prosti med tjenestested Eidsberg, Mysen, Hærland og Trømborg sokn - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	6
48/22	Tilsetting av domprost i Fredrikstad domprosti - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd	7
Saker til behandling		
49/22	Borg bispedømmeråd: Årsplan med satsinger 2022-2023	8

50/22	Regional avtale SMM Borg 2022-2026, endelig behandling	9
51/22	Valgråd for kirkevalg 2023 - Orientering og innspill før oppnevning	10
52/22	Søknad fra Håpets katedral om ivaretagelse av arbeidsgiverfunksjon som kjøp av tjeneste	11
Orienteringssaker		
53/22	Orienteringssaker BBDR 07.06.22	12
1	Årsrapport for 2021 Borgleden Pilegrimssenter	13
2	"Bønn og bærekraft" et tverreligiøst undervisningsopplegg	13
3	Endring prest til medlem i Borg bispedømmeråd	13
4	LIM - Likestilling, inkludering og mangfold i Borg bispedømme	14
5	Høringssvar på rapport fra trosopplæringsutvalget fra Borg bispedømmeråd	14
6	Oppsummering etter årssamtaler trosopplæring	14
Referatsaker		
54/22	Referatsaker BBDR 07.06.22	15
1	Referat fra møte i SMM Borg 11. mai 2022	15
2	Årsmøteprotokoll Kirkens SOS i Borg.pdf	16
3	Borg - Prostemøte 07 april 2022 - referat	16
4	Referat regionalt kontaktmøte Borg bispedømme 11.05.22	16

Fredrikstad, 21.06.2022

Karin-Elin Berg
bispedømmerådsleder

Anne Sofie Rosenvinge
stiftsdirektør

Godkjenning av innkalling og saksliste

44/22 Godkjenning av innkalling og saksliste BBDR 07.06.22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	44/22

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Følgende saker blir behandlet for lukkede dører:

- Tilsetting av sokneprest i Søndre BORGESYSSSEL prosti med tjenestested Berg sokn
- Tilsetting av sokneprest i Østre BORGESYSSSEL prosti med tjenestested Eidsberg, Mysen, Hærland og Trømborg sokn
- Tilsetting av domprost i Fredrikstad Domprosti

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes.

Følgende saker blir behandlet for lukkede dører:

- Tilsetting av sokneprest i Søndre BORGESYSSSEL prosti med tjenestested Berg sokn
- Tilsetting av sokneprest i Østre BORGESYSSSEL prosti med tjenestested Eidsberg, Mysen, Hærland og Trømborg sokn
- Tilsetting av domprost i Fredrikstad Domprosti

[Lagre vedtak]

Godkjenning av protokoll

45/22 Godkjenning av protokoll fra møte i BBDR 05.05.22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	45/22

Forslag til vedtak

Protokoll fra møte i Borg bispedømmeråd 05.05.22 blir godkjent som fremlagt.

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:

Møtebehandling

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Protokoll fra møte i Borg bispedømmeråd 05.05.22 ble godkjent som fremlagt.

[Lagre vedtak]

Tilsettingssaker**46/22 Tilsetting av sokneprest i Søndre Borgesyssel prosti med tjenestested Berg sokn***Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd*

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	46/22

Forslag til vedtak

Som sokneprest i Søndre Borgesyssel prosti med tjenestested Berg sokn tilsetter Borg bispedømmeråd:

1. Margrete Kvalbein

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:**Møtebehandling**

Opprinnelig forslag til vedtak ble stemt over.

Votering

1. Margrete Kvalbein, enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Som sokneprest i Søndre Borgesyssel prosti med tjenestested Berg sokn tilsetter Borg bispedømmeråd:

1. Margrete Kvalbein

[Lagre vedtak]

47/22 Tilsetting av sokneprest i Østre Borgesyssel prosti med tjenestested Eidsberg, Mysen, Hærland og Trømborg sokn

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	47/22

Forslag til vedtak

Som sokneprest i Østre Borgesyssel prosti med tjenestested Eidsberg, Mysen Hærland og Trømborg sokn tilsetter Borg Bispedømmeråd:

1. Annette Kanehl

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:

Møtebehandling

Opprinnelig forslag til vedtak ble stemt over.

Votering

1. Annette Kanehl, enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Som sokneprest i Østre Borgesyssel prosti med tjenestested Eidsberg, Mysen Hærland og Trømborg sokn tilsetter Borg Bispedømmeråd:

1. Annette Kanehl

[Lagre vedtak]

48/22 Tilsetting av domprost i Fredrikstad domprosti

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 25 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	48/22

Forslag til vedtak

Som domprost i Fredrikstad domprosti tilsetter Borg bispedømmeråd:

1. Kåre Rune Hauge
2. Tor Even Fougner
3. Navn unntatt offentlighet

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:

Møtebehandling

Opprinnelig forslag til vedtak ble stemt over.

Votering

1. Kåre Rune Hauge, enstemmig – 9 stemmer
2. Tor Even Fougner, enstemmig – 9 stemmer
3. Navn unntatt offentlighet, enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Som domprost i Fredrikstad Domprosti tilsetter Borg bispedømmeråd:

1. Kåre Rune Hauge
2. Tor Even Fougner
3. Navn unntatt offentlighet

[Lagre vedtak]

Saker til behandling**49/22 Borg bispedømmeråd: Årsplan med satsinger 2022-2023**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	49/22

Forslag til vedtak

Borg bispedømme vedtar årsplan 2022-2023 for sekretariatet.

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:**Møtebehandling**

Det jobbes med å utarbeide ny strategiplan i løpet av høsten, som følges opp i 2023. Dette føyes til i vedtaket. Forslag til vedtak med tilføyelse ble stemt over.

Votering

Enstemmig 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Borg bispedømme vedtar årsplan 2022-2023 for sekretariatet. Det jobbes parallelt videre med ny strategiplan.

[Lagre vedtak]

50/22 Regional avtale SMM Borg 2022-2026, endelig behandling

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	50/22

Forslag til vedtak

Ny regional SMM-avtale for Borg bispedømme vedtas med de eventuelle endringer som fremkommer i møtet.

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:

Møtebehandling

Sekretariatet ved bispedømmekontoret oppfordres til å se på mulighet for samarbeid med Oslo bispedømmeråd.

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Regional SMM-avtale for Borg bispedømme for perioden 2022 – 2026 vedtas som fremlagt.

[Lagre vedtak]

51/22 Valgråd for kirkevalg 2023 - Orientering og innspill før oppnevning

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	51/22

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd har drøftet kriterier for medlemskap i valgrådet og ber på bakgrunn av dette administrasjonen spørre aktuelle kandidater om å stille seg til disposisjon for en plass i valgrådet for kirkevalget i Borg bispedømme 2023

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:

Møtebehandling

Det tas forbehold om evt. endringer i regelverk etter vedtak i Kirkemøte høsten 2022.

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar følgende kriterier for medlemskap i valgrådet:

- Erfaring fra andre offentlige valg
- Kjennskap til/erfaring fra bispedømmerådet
- Ansvar for valg på fellesrådsnivå
- Erfaring fra menighetsråd og fellesråd
- Rolle som tilsatt
- Valgrådet bør i tillegg representere kirkepolitisk bredde.

Bispedømmerådet ber på bakgrunn av dette administrasjonen spørre aktuelle kandidater om å stille seg til disposisjon for en plass i valgrådet for kirkevalget i Borg bispedømme 2023.

[Lagre vedtak]

52/22 Søknad fra Håpets katedral om ivaretagelse av arbeidsgiverfunksjon som kjøp av tjeneste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	52/22

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd inngår avtale med Håpets katedral AS om ivaretagelse av arbeidsgiverfunksjonen for Solveig Egeland i perioden 1.07.2022 – 30.06.2023. Borg bispedømmeråd fakturerer Håpets katedral AS for faktiske lønnsutgifter inkl. sosiale kostnader.

Møtebehandling i Borg bispedømmeråd 2020-2023 07.06.2022:

Møtebehandling

Det ble fremmet følgende forslag til endring av ordlyden i vedtaket:

Borg bispedømmeråd inngår avtale med Håpets katedral AS om å fakturere for faktiske lønnsutgifter inkl. sosiale kostnader for stillingen til Solveig Egeland frem til 30.06.2023.

Nytt forslag til vedtak ble stemt over.

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Borg bispedømmeråd inngår avtale med Håpets katedral AS om å fakturere for faktiske lønnsutgifter inkl. sosiale kostnader for stillingen til Solveig Egeland frem til 30.06.2023.

[Lagre vedtak]

Orienteringssaker

53/22 Orienteringssaker BBDR 07.06.22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	53/22

Forslag til vedtak

De fremlagte sakene tas til orientering.

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

De fremlagte sakene ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

Muntlige orienteringer

Biskop:

- Refererte fra Bispemøte 18.-19.mai hvor aktuelle saker var: LHBT, krigen i Ukraina, kirkelig organisering.
- Deltok på Bibelselskapets representantskapsmøte 30.mai, der et av temaene var revisjon av bibeloversettelsen
- Gjennomfører introduksjonsprogram med besøk i alle prostiene i Borg før sommerferien.

Stiftsdirektør:

- Etter pandemien er det nå gledelig at det meldes om mange dåp og vielser i alle prostiene.
- Vi ser fram til lanseringen av verktøyet Helhetlig menighetsplan.
- Digital læringsplattform med kurs, opplæring mv. er lansert i mai. Alle prestene har fått tilgang, øvrige ansatte vil få tilgang i neste fase.

Bispedømmerådsleder:

- Refererte fra Kirkerådsmøte 30.-31.mai, der aktuelle saker var kirkelig organisering, vedtatte prinsipper for Dnks eiendomsselskap og saker som skal sendes på høring

Fra andre:

- Dag-Kjetil Hartberg refererte fra representantskapsmøte i IKO 25.mai 2022.
- Sidsel Repstad refererte fra representantskapsmøte i Kirkens Nødhjelp 2.-3.juni.2022

Skriftlige orienteringer

1 Årsrapport for 2021 Borgleden Pilegrimssenter

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	1

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Årsrapport for 2021 Borgleden Pilegrimssenter ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

2 "Bønn og bærekraft" et tverreligiøst undervisningsopplegg

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	2

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Orientering om "Bønn og bærekraft" et tverreligiøst undervisningsopplegg ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

3 Endring prest til medlem i Borg bispedømmeråd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	3

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Borg bispedømmeråd tar ny sammensetning av Borg bispedømmeråd til orientering.

[Lagre vedtak]

4 LIM - Likestilling, inkludering og mangfold i Borg bispedømme

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	4

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Orienteringssak om LIM - Likestilling, inkludering og mangfold i Borg bispedømme ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

5 Hørings svar på rapport fra trosopplæringsutvalget fra Borg bispedømmeråd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	5

Møtebehandling

Link til svarene fra Borg bispedømmeråd virker ikke, og det henvises til kirkens nettside: [Kirken.no/hoeringer](https://kirken.no/hoeringer)

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Saken ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

6 Oppsummering etter årssamtaler trosopplæring

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	6

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Oppsummering etter årssamtaler trosopplæring ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

54/22 Referatsaker BBDR 07.06.22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	54/22

Forslag til vedtak

De fremlagte sakene tas til orientering.

Votering

Enstemmig – 9 stemmer

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

De fremlagte sakene ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

1 Referat fra møte i SMM Borg 11. mai 2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	1

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Referat fra møte i SMM Borg 11.mai 2022 ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

2 Årsmøteprotokoll Kirkens SOS i Borg

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	2

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Årsmøteprotokoll Kirkens SOS i Borg ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

3 Borg - Prostemøte 07 april 2022 - referat

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	3

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Referat fra prostemøte 7. april 2022 ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

4 Referat regionalt kontaktmøte Borg bispedømme 11.05.22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Borg bispedømmeråd 2020-2023	07.06.2022	4

Borg bispedømmeråd 2020-2023s vedtak

Referat regionalt kontaktmøte med fagforeningene i Borg bispedømme 11.05.22 ble tatt til orientering.

[Lagre vedtak]

Neste møte i Borg bispedømmeråd er 13. september 2022.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Torgunn Skarsgard Haugerud	421	20/00726-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
60/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Søknad om permisjon fra Borg bispedømmeråd

Saksorientering

Tania von der Lippe Michelet har søkt om permisjon fra vervet i bispedømmerådet fra 10.08.22 med 1 års varighet. Hun er oppnevnt fra Borg bispedømmeråd som fast medlem av styret for Dialogforum Østfold. Kristine Lund Almås er oppnevnt som vara. Kristine foreslås som fast representant og bispedømmerådet bør vurdere om det også skal oppnevnes ny vara.

Forslag til vedtak

Søknad om permisjon for Tania von der Lippe Michelet innvilges.

- 1.vara Anita Patel rykker i permisjonsperioden opp som fast medlem.
- 2.vara Anne-Marie Nørstelien Helland rykker i permisjonsperioden opp som 1.vara og innkalles til alle møter.
- 3.vara Turid Øyna rykker i permisjonsperioden opp som 2.vara og innkalles ved behov.

Borg bispedømmeråd oppnevner Kristine Lund Almås som fast medlem av styret for Dialogforum Østfold.

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Karianne Hjørnevik Nes	102	21/04298-5	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
61/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Revidert strategisk plan Dnk Borg 2022-2029

Vedlegg:

Notat mai Strategiplan den norske kirke i Borg 2022

Saksorientering

Bakgrunn:

Borg har hatt en strategisk plan siden 2015 for Den norske kirke i Borg. Den norske kirke i Borg er en kompleks organisasjon, og bispedømmerådet har hatt en ambisjon om å vekke og nære det kristelige liv og fremme samarbeid mellom soknene gjennom felles mål og strategier.

De strategiske målene og strategiene har i årsrapporteringen de siste årene blitt vurdert som verdifulle og effektive i ledelse og utvikling av Den norske kirke i Borg. Arbeidet har vist at det tar lang tid å spre, innarbeide og forankre felles mål og strategier i en så kompleks organisasjon som Dnk. De syv årene som har gått har vært brukt systematisk til å spre kunnskap og kompetanse om felles strategiplan på arenaer og samlinger i regi av Borg biskop og bispedømmeråd.

På spørsmål til valgte ledere om strategiplanen for Dnk Borg har vært nyttig i soknenes lokale arbeid svarer 31 ja, 22 nei og 17 vet ikke. Våren 2022 innhentet vi strategiplaner fra alle prostier. Resultatet viser at om lag 80 % av menighetene som har svart har en samlet strategi/årshjul/årsplan. Av de som har en strategiplan har om lag 70 % basert seg på Dnk Borg sin strategiplan. Dette er svært positivt og viser at vi er på rett vei. Det er ikke planen i seg selv, men at planen kan bidra til strategisk planlegging og utvikling i menigheten som er det viktige, ref. bispedømmerådets mandat. På nasjonalt nivå er det tydelig at det er flere menigheter i Borg som jobber strategisk etter plan/prosess enn gjennomsnittet i landet for øvrig.

Ny strategisk plan fra Kirkemøtet har en annen innretning enn tidligere strategiplan 2019-2021. Dette skaper utfordringer med gjenkjennelse og videreføring av det lokale menighetsarbeidet som er påvirket av den tidligere strategiplanen. Strategiplanen har vært presentert og diskutert i en relativt omfattende prosess på arenaer og samlinger for valgte og ansatte ledere siden desember 2021 (se vedlegg 1). Gjennom medvirkningsprosessen i ulike lederfora har det kommet innspill om at det er ønskelig å videreføre de konkrete strategiske målene fra tidligere strategi. Dette fordi mange av menighetene i løpet av den siste tiden har vedtatt strategiplan basert på strategiplan Dnk Borg 2019-2021. På siste møte i Borg arbeidsgiverforum kom det et konkret ønske om å videreføre strategimål, med noen omformuleringer for å sikre fortsatt felles mål.

Ut fra vurderinger og resultater i årsrapportering og kompleksiteten i organisasjonen vurderer sekretariatet at en felles strategiplan for trossamfunnet Den norske kirke i Borg er

viktig i arbeidet med kirkens strategiske mål. Forslaget er å legge til grunn strategiplan vedtatt av Kirkemøtet, og i tillegg ha 3 konkrete strategimål som felles overbygg for strategisk arbeid i Dnk Borg. Se forslag i punkt E under.

Det er også viktig at ny strategisk plan kobles til resultatmål og indikatorer i årsrapporteringen. Sekretariatet jobber videre med dette i samarbeid med Kirkerådet. Se punkt D for foreløpige skisser. Forslag til resultatmål for 2023 blir lagt fram for behandling i Borg bispedømmeråds desembermøte.

A. Visjon og misjon ligger fast:

Mer himmel på jord

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

B. Forslag om konkrete strategiske mål.

På Borg arbeidsgiverforum 15.juni ble følgende reviderte strategiske mål foreslått:

STRATEGISKE MÅL FOR DEN NORSKE KIRKE I BORG:

I perioden 2022–2029 vil vi at:

1. Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.
2. Flere søker dåp, konfirmasjon og deltar i kirkens barne- og ungdomsaktiviteter.
3. Flere deltar i og opplever gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkelige møteplasser som inkluderende og trosstyrkende fellesskap.
4. Flere deltar i kirkens kunst- og kulturliv, og kirkens kunst- og kulturarbeid videreutvikles.
5. Samhandling mellom ansatte og mellom ansatte og frivillige øker.

C. Strategisk plan vedtatt av Kirkemøtet november 2021

Den strategiske planen gir en god oversikt over arenaer, innsatsområder og strategier i Den norske kirke. Sekretariatet foreslår at bispedømmerådet vedtar hele den strategisk plan fra Kirkemøtet med nye konkrete strategimål (ref punkt B), med oppfordring til fellesråd og menighetsråd om å bruke den som ramme for lokal strategiplan, men med mulighet for å velge færre strategiske mål og innsatsområder. Til hjelp i dette arbeidet kan vi dele et prosessverktøy basert på tidligere strategiplan (strategimatriksen), men med innsatsområder og hovedmål fra ny strategiplan. Dette kan være et viktig verktøy i menighetenes arbeid med helhetlig menighetsplan.

For sekretariat og proster utvikles en årsplan for to år av gangen, basert på strategiplan, vedtatte satsinger, saker fra Kirkemøtet, utfordringer og ressurser.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	Kirken åpner rom for tro	Kirken er der livet leves	Kirken er mer for flere
Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på

Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena
--------------------------------	--	--	--

D. Kobling til resultatmål og indikatorer.

Under er det tatt utgangspunkt i de tre strategiene og definert indikatorer og resultatmål knyttet til disse. Det er et håp at både reviderte strategiske mål og kjente indikatorer vil skape sammenheng med tidligere og vedtatte strategiske planer i lokalkirken.

<i>Bærekraftsmål merket *</i>	Kirken åpner rom for tro	Kirken er der livet leves	Kirken er mer for flere
For den enkelte	Antall gudstjenestedeltakere søndag/hverdag	Andel kirkelige vigslere av totalt antall vigslere	Antall dager åpen kirke
	Antall døpte av fødte korrigert for flerkulturelt mangfold	Andel kirkelig gravferd av døde medlemmer	Antall besøkende åpen kirke
	Oppslutning TOL og øvrige tiltak	Antall visninger av innhold SoMe	Andel gule medlemmer som ser innhold fra kirken i SoMe
	Andel konfirmerte av 15-åringer (medlemmer)	Antall følgere SoMe	* Antall sjelesorgsamtaler
	Andel medlemmer som opplever at kirken setter ord på mye av det som er viktig for dem	* Antall deltakere sorggrupper	Antall brukere av trossamfunnets nettsider
			* Andel medlemmer som opplever kirken som inkluderende og universelt utformede fellesskap
For samfunnet	Antall fora for interreligiøst samarbeid	* Antall enheter som er sertifiserte miljøfyrtårn	* Antall barne- og ungdomstiltak for å forebygge utenforskap
		* Innsamlet beløp i fasteaksjon og til SMM	
		Antall tiltak på ulike arenaer utenfor kirkerommet	
		Antall klasser omfattet av skolekirke samarbeid	
For organisasjonen	Antall søkere til kirkelig utdanning og kirkelige stillinger	Antall formelle avtaler kommune/ andre organisasjoner	* Arbeidsmiljøundersøkelsen: likestilling, diskriminering, tilrettelegging (<i>må spisses noe</i>)
			Antall menigheter med helhetlig menighetsplan
			Antall frivillige

E. Forslag revidert strategiplan Den norske kirke i Borg

Mer himmel på jord

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

STRATEGISKE MÅL FOR DEN NORSKE KIRKE I BORG:

I perioden 2022–2029 vil vi at:

1. Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.
2. Flere søker dåp, konfirmasjon og deltar i kirkens barne- og ungdomsaktiviteter.
3. Flere deltar i og opplever gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkelige møteplasser som inkluderende og trosstyrkende fellesskap.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	Kirken åpner rom for tro	Kirken er der livet leves	Kirken er mer for flere
Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar strategiplan for Den norske kirke i Borg som vist i punkt E.

Strategiplan Den norske kirke i Borg 2022-2029

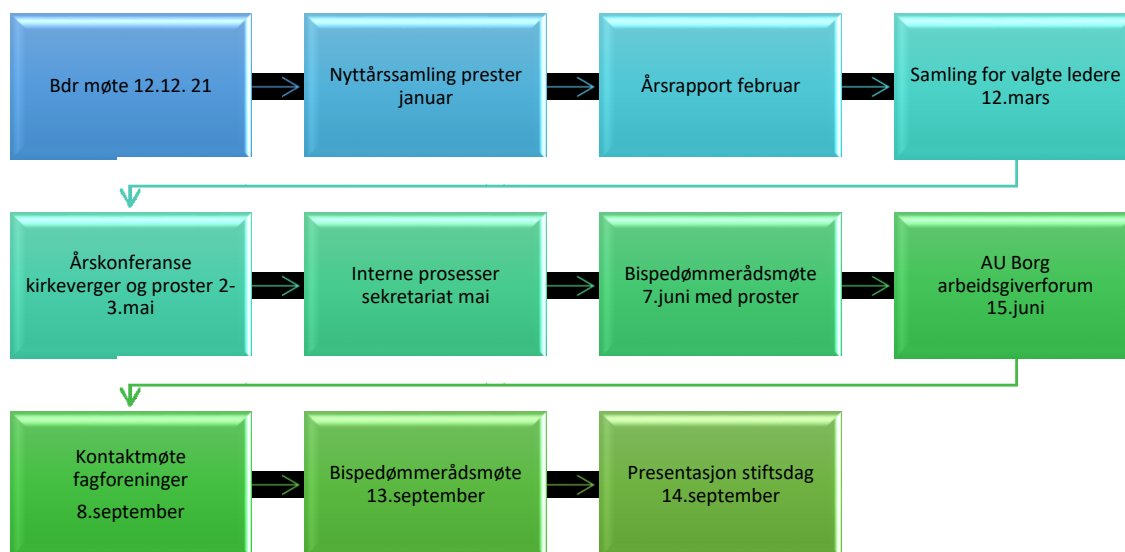
Bakgrunn:

Den norske kirke i Borg har hatt en overordnet strategiplan siden 2015, den nåværende gjelder for 2019-2021. Den er basert på visjon og hovedmål for Den norske kirke, og har utviklet fem strategier som kan brukes for å nå alle mål. Strategiplanen ble til gjennom en bred medvirkningsprosess i 2014 og ved revidering i 2018.

Kirkemøtet vedtok i november 2021 ny strategiplan for Den norske kirke og denne må ligge til grunn for Borgs reviderte strategiplan. Den nye strategiplanen er vesentlig annerledes i innretningen med tre hovedmål, tre hovedarenaer og ni strategiområder.

I Borg bispedømmeråds møte i desember 2021 ble det bestemt at prosessen skulle foregå i aktuelle lederfora våren 2022: sokneprester (nyttårsamling), ledere av valgte råd (samling 11.-12.mars) og proster og kirkeverger (fellesmøte 2.-3.mai) før bispedømmerådet vedtar ny strategiplan i september 2022 etter behandling i mars og mai. Lansering på stiftsdag i september. Det bør drøftes hvordan kirkelige handlinger, diakoni, dåp og trosopplæring synliggjøres i strategiplanen.

Prosess revidert strategiplan

Kunnskapsgrunnlag

I Borg har vi jobbet strategisk med tre-fire overordnede mål siden 2015. Menighetene har fått støtte i en egen malplan og mål og strategier har vært tema og førende for alt arbeid som har vært gjort fra biskop og sekretariatets side og på alle arenaer med alle faggrupper siden 2015.

I Borgs 109 menigheter og 28 fellesråd er det et stort strategisk mangfold. På samling for valgte ledere oppgir 31 at de opplever strategiplanen til Borg som nyttig, 21 ikke nyttig og 17 vet ikke. Merk at dette ikke er et representativt utvalg. Mange opplever de fem strategiene og valgfriheten i å velge

seg relevante mål for sitt sokn som verdifullt. På samling for valgte ledere var det flest som mente at strategi om å *styrke kvalitet på aktivitet og tjenester* har vært nyttig, deretter var det *målrettet og helhetlig kommunikasjon og samhandling mellom ansatte* som ble vurdert som nyttige. Vi har innhentet strategi- og årsplaner fra alle menigheter via prostene. Disse viser store ulikheter i omfang og kvalitet. Men det er ingen tvil om at mange av menighetene i Borg er i gang med å utvikle og bruke strategiske planer i en eller annen form.

På samling for valgte ledere var det diakoni, dåp, frivillighet, trosopplæring og rekruttering som ble nevnt av flest som viktigste utfordringer framover for Den norske kirke i Borg. På spørsmål om hvilke tre delmål fra KMs strategiplan som er viktigst ble *forkynne evangeliet, gi tilhørighet og motvirke utenforskap* fremhevet av flest.

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Karianne Hjørnevik Nes	530	21/04299-7	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
62/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Videreføring av Kommunikasjonsløftet i 2023

Saksorientering

Med bakgrunn i strategimålene og kommunikasjonsstrategien til Den norske kirke i Borg vedtok Borg bispedømmeråd 18.9.2019 at kommunikasjon blir et satsingsområde for Den norske kirke i Borg høsten 2019 og i 2020, med mulighet for forlengelse ved nytt bispedømmeråd.

Kommunikasjonsløftet innebærer prioritering og allokering av ressurser for å styrke kompetanse og kapasitet i lokalkirken i Den norske kirke i Borg på tvers av arbeidsgiverlinjene.

Borg bispedømmeråd behandlet status og planer for Kommunikasjonsløftet i sitt møte 14.12.2021. Da ble også effekt- og resultatmål for 2022 vedtatt.

Mål for Kommunikasjonsløftet i Borg vedtatt av Borg bispedømmeråd 14.12.2021:

Effekt mål 2022

- Øke kapasitet for kommunikasjon i lokalkirken i Borg
- Øke kompetanse om kommunikasjon i lokalkirken i Borg
- Bidra til digitalisering av kirkens virksomhet
- Bidra til at kommunikasjon blir anerkjent som fag og at fagfolk er ressurseffektivt bruk av lønnsmidler for å øke oppslutning og omdømme.

Resultatmål 2022

På grunn av pandemien er rammebetingelsene for prosjektet endret. Utgangspunktet for prosjektet er 2019 tall, mye av arbeidet er nå satt tilbake på grunn av pandemien og skaper ekstra utfordringer med resultatutviklingen. Resultatmålene speiler ambisjoner om rask reetablering av virksomhet.

- Øke fysisk gudstjenestedeltakelse med 2 %
- Øke rekkevidde for digitale gudstjenester og andakter
- Øke oppslutning om dåp med 1%
- Øke medlemmenes glede over å tilhøre Den norske kirke med 2%.
- Øke andel medlemmer som opplever at Dnk setter ord på mye av det som er viktig for dem (24 % i 2019, 29 % i 2021, 33 % i 2022)

- Øke oppslutning om tiltak i trosopplæringen totalt med 2 %

Arbeidsutvalget i Borg arbeidsgiverforum er styringsgruppe for Kommunikasjonsløftet. I sitt møte 7. juni 2022 drøftet styringsgruppen hvorvidt man det siste halvåret i 2022 skal avslutte Kommunikasjonsløftet eller anmode bispedømmerrådet om å videreføre prosjektet ett år til. Med bakgrunn i koronapandemien og de konsekvenser den har hatt med innstilt arbeid på en rekke områder og stor digital aktivitet i løpet av pandemien, samt etterfølgende intenst arbeid med fokus i lokalkirken på dåp, vigslar og å få i gang aktiviteten etter pandemien, foreslår styringsgruppen at Kommunikasjonsløftet videreføres i 2023.

Forslag til vedtak

Borg bispedømmerråd viderefører satsingen Kommunikasjonsløftet i 2023 og ønsker videreføring av effekt- og resultatmål. Prosjektmidler for Kommunikasjonsløftet i 2023 fastsettes i Borg bispedømmerråds ordinære budsjettbehandling, når Kirkerådets tildeling av midler for 2023 foreligger.

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Karianne Hjørnevik Nes	400	22/02387-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
63/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Oppnevning Valgråd kirkevalg 2023

Saksorientering

Det skal holdes valg på nytt bispedømmeråd 10. september 2023.

Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet fastsett av Kirkemøtet 2018 sier at det skal oppnevnes et valgråd av bispedømmerådet.

§ 4-3. Valgrådet i bispedømmet

Bispedømmerådet skal i god tid før valget oppnevne et valgråd på fem medlemmer og to varamedlemmer til å styre valget. Det bør tilstrebes god aldersfordeling, lik kjønnsfordeling og kirkepolitisk bredde ved oppnevningen. Daglig leder av bispedømmerådets virksomhet eller den vedkommende utpeker, er sekretær for valgrådet.

Valgrådet, v/bispedømmekontoret, administrerer både nominasjonsprosessen og valget.

På bispedømmerådets møte 7.juni ble sammensetning av rådet drøftet og som følge av dette foreligger følgende forslag til valgråd i Borg bispedømme kirkevalg 2023:

Faste medlemmer:

- Prost i Nedre Romerike prosti Torstein Lalim
- Kirkeverge i Fredrikstad Asbjørn Paulsen
- Menighetsforvalter i Nordre Follo kirkelige fellesråd Marianne Kolve Henriksen
- Leder av ungdomsrådet i Borg Telise Heksem
- Pensjonist og prosjektmedarbeider kirkevalget 2019 Trond Tveit Selvik

Vara:

- En fra bispedømmerådet som ikke tar gjenvalg/ Daglig leder Tore-Andre Haraldseid (Sarpsborg)
- Medlem ungdomsrådet i Borg Ola Mårem (Lillestrøm)

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd oppnevner til valgråd for kirkevalget 2023:

- Prost Torstein Lalim
- Kirkeverge Asbjørn Paulsen

- Menighetsforvalter Marianne Kolve Henriksen
- Leder av ungdomsrådet i Borg Telise Heksem
- Prosjektmedarbeider Trond Tveit Selvik

Vara:

-
- Medlem ungdomsrådet i Borg Ola Mårem (Lillestrøm)

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Torgunn Skarsgard Haugerud	421	22/03173-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
64/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Møtedatoer for Borg bispedømmeråd 2023

Saksorientering

Bispedømmerådet fastsetter selv sine møtedatoer.

Forslag til møtedatoer for Borg bispedømmeråd i 2023 er basert på årshjul og tidligere års møtefrekvens. Pågående prosesser som sak om kirkelig organisering, vedtak i Kirkemøte mv. kan gjøre det nødvendig med endringer i møtekalenderen. Dette vil ved behov tas opp i kommende bispedømmerådsmøter.

Det er tradisjon for at bispedømmerådet i løpet av året setter opp et fellesmøte med prostene, og inviterer ungdomsrådet til en samtale på et av sine møter. Gitt saken om kirkelig organisering som skal behandles i Kirkemøtet 4.-9. august 2023 kan det vurderes om AU i Borg arbeidsgiverforum skal inviteres til bispedømmerådets møte 13. sept. 2023.

Forslag til møtedatoer for Borg bispedømmeråd i 2023:

Vår:

Onsdag 8. februar - Årsrapport 2022

Tirsdag 14. mars

Torsdag 27. april

Onsdag 7. juni – forberedelse KM saker – fellesmøte med prostene? - sommermarkering

Høst:

Fredag 4. august – onsdag 9. august: Kirkemøte i Trondheim

Onsdag 13. september

Tirsdag 7. november – Ungdomsrådet inviteres

Tirsdag 12. desember – konstituering av nytt bispedømmeråd - avtakingsfest

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar møtedatoer for 2023, med de innspill som blir gitt i møtet.

DEN NORSKE KIRKE

Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Dag-Kjetil Hartberg	004	22/02731-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
65/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Borg bispedømmeråd - Høring om digitalisering av gravferdsmeldingen og andre endringer i gravplassloven og gravplassforskriften.

Vedlegg:

Høring av endringer gravplassloven om digital gravferdsmelding mv.
Høringsnotat gravplassloven digitalisering

Saksorientering

Innledning:

I dag er det slik at den som påtar seg ansvar for en gravferd må fylle ut et papirskjema med en rekke opplysninger om avdøde. Dette skjer ofte i et første møte med begravelsesbyrået.

Digitaliseringsdirektoratets brukerkartlegging viser at etterlatte opplever prosessene rundt dødsfall som krevende og uoversiktlige. Derfor vurderes nå digital gravferdsmelding. Del 1 av denne høringen omhandler denne. Her skal informasjon utveksles automatisk mellom de ulike aktørene som er involvert ved et dødsfall. Der hvor det finnes informasjon i andre registre, for eksempel folkeregisteret, så vil disse hentes automatisk inn i løsningen. Personopplysninger skal bli skjermet og tjenesten skal være livssynsuavhengig.

Et av valgene som gjøres i dagens kravskjema er valg av seremoni, basert på tro og livssyn. Den digitale tjenesten skal utvikles i to trinn, og dette valget blir ikke lagt inn i trinn 1. Høringsinstansene er likevel bedt om å uttale seg om dette punktet. Del 2 av høringen dreier seg om andre endringer i gravferdsloven. Høringsfrist er 1.oktober.

Høringssvar fra Borg bispedømmeråd - Høring om digitalisering av gravferdsmeldingen og andre endringer i gravplassloven og gravplassforskriften.

Del 1: Digital gravferdsmelding

Kap. 4 .2 avsnitt 4. Med tanke på videreutvikling av tjenesten for å omfatte valg av seremoni, ber departementet høringsinstansene om å komme med sin vurdering av en hjemmel til å behandle opplysninger om tro og livssyn, og eventuelle avgrensninger.

For både pårørende og det aktuelle tros og livssynssamfunn er det viktig at kontakt opprettes så fort som mulig etter et dødsfall. Vi mener at opplysninger om tro og livssyn derfor må kunne inngå i en utvidet versjon av gravferdsmeldingen. Det er av stor verdi at organiseringen av arbeidet innenfor det lovfestede tidsrommet man har før gravferden skal

finne sted, blir så god og effektiv som mulig. Å innføre en digital gravferdsmelding hvor punktet om hvilken ordning gravferden skal gjennomføres etter blir fjernet, kan fort bli en kilde til misforståelser og forsinke viktig sorgarbeid. Departementet understreker jo også viktigheten med sorgprosessen under kap.12.2. Vi mener at endringsforslaget må ta opp i seg disse forhold. Det bør være en klarere føring på hvordan opplysninger om tro- og livssyn også kan innhentes i den digitale gravferdsmeldingen. Samtidig er vi enige i at den som skal forestå gravferden må ha en beskyttelse i lovverket.

Borg bispedømmeråd ønsker at departementets forslag under kap 4.3 bør tydeliggjøre valg av gravferdsordning. Den norske kirke står for 85% av gravferdene på landsbasis, og bør stå som eget valg av seremoniform, som i dag. Kap 4.4 bør kunne si noe mer om både de økonomiske, administrative konsekvensene, og virkningen dette kan gi, om valget av seremoniform utelates i den digitale gravferdsmeldinga.

Kap. 5.2 Borg bispedømmeråd støtter departementets vurdering om at både gravplassmyndigheten og godkjente krematorium får overført dataene om valgene som er tatt for gravferden. Der en gravplassmyndighet får driftsstans på sitt krematorium, og må leie kapasitet i et IKS eid krematorium, vil det være behov for informasjonsdeling.

Kap. 6.3 Borg bispedømmeråd mener det vil være riktig å kunne dele data om tro- og livssyn med gravferdsbyrået. Videre kan det også være nødvendig i kommunikasjonen med private næringsdrivende som leverer tjenester ifm. med en gravferd. Det er nevnt levering av gravminne og liknende.

Kap 7.4. Borg bispedømmeråd mener at ekteskapslignende samboer som har, venter eller har hatt felles barn, bør ha en sterkere rett til å sørge for gravferd for sin samboer selv om samboerskapet er kortere enn to år. Vi tenker at et barns interesser normalt sett beskyttes sterkest av sine foreldre, og i denne sammenheng gjenlevende forelder. Vi tror en redusering av vilkåret for samboerskap til et år, fortsatt opprettholder en god ramme for forvaltningen, og gir gjenlevende samboer mulighet til bedre å ivareta felles barns interesser.

Kap. 8.3. Borg bispedømmeråd vil bemerke at gravferdsforvaltningens fagsystem slik det fungerer i dag, inneholder varsling/søknad til politiet om kremasjon slik dagens lov krever. Ved de fleste dødsfall er det gravferdsbyrået som står for transport av kisten med den avdøde. Noen av de større krematoriene har innsjekking via nett. Her sjekker gravferdsbyrået seg inn på skjerm og oppgir nødvendige data på avdøde før kisten plasseres i kjølerommet. I mindre og kanskje eldre krematorium foregår det meste manuelt og eller over tlf. Gravferdsbyrået ringer over til gravferdsforvaltningen og forteller hvor kisten med avdøde er plassert, og man er avhengig av at den som registrerer beskjeden, noterer dette. Her er ikke fagsystemet godt nok rigget. I en kommune og innenfor gravplassforvaltningens ansvar kan det være flere kjølerom. Det kan også være behov for å leie kjølekapasitet i andre kommuner ved mange dødsfall, eller ved midlertidig driftsstans på en kjøle. Om gravferdslovens § 10 tredje ledd blir opphevet og politiet enkelt skal kunne fange opp hvor kisten med avdøde befinner seg, må fagsystemene oppgraderes og innsjekkingsrutinene forbedres. Til pkt. 8.5 ser vi at en oppheving av kremasjonsvarsel blir forenkling for gravferdsforvaltningen. Samtidig kan det gi en økonomisk konsekvens at fagsystemene må gjennomgå en større oppgradering eller byttes ut.

Del 2: Andre regelendringer

Kap. 9.2. avsnitt 4. Departementet foreslår å oppheve kravet om at vesentlig endring av gravplass, og vesentlig endring av bygninger på gravplass, krever tilslutning fra kommunen. Gravplassen rundt en kirke er normalt sognets eiendom og kirkene som bygg er i Lov om tros- og livssynssamfunn § 15 definert som sognets eiendom med mindre noe annet følger av særskilt rettsgrunnlag. Kirkemøtet gir regler om krav til kirkebygg og forvaltningen av disse. Kirkeordningen som er fastsatt av Kirkemøtet med hjemmel i tros- og livssynssamfunnsloven legitimerer biskopens forvaltningsansvar – se § 20 og § 23. I § 23 pkt. 7 skal tiltak som ikke er søknadspålagt etter plan- og bygningsloven og som vil ha en negativ innvirkning på kulturhistoriske verdier, ikke finne sted uten biskopens godkjenning. Vi mener biskopens forvaltningsmyndighet er viktig for den lokale kirkeeier (sognet) for å ivareta dets interesser og de kulturhistoriske verdier som gir kvaliteter til et kirkested. Vi

mener at dette bør komme sterkere til uttrykk i lovteksten, og foreslår at det gjøres en tilføyelse på departementets forslag under pkt. 9.3, Gravplassloven § 4 første ledd etter siste setning; *“Tiltak som nevnt over, krever tilslutning fra biskopen der gravplass er en del av kirketomten.”*

Kap. 10.3. Borg bispedømmeråd støtter at Gravplasslovens § 3 endres i tråd med departementets forslag.

Kap 11.3. Bispedømmerådet støtter departementets forslag om at kremasjonen skal skje senest 15 virkedager etter dødsfallet. Av hensyn til at det i flere kommuner er begrenset kjølekapasitet bør ikke kremasjonsfristen være lenger enn dette.

Kap 12.3. Borg bispedømmeråd er glad for at departementet vurderer at det kan være uheldig for sorgprosessen hos pårørende etter avdøde som har donert legemet sitt til undervisning og forskning, når det går lang tid før det kan settes opp navn på et gravminne. Vi vil derfor støtte departementets forslag om tilføyelsen som åpner for dette under Gravferdsloven § 21 første ledd.

Forslag til vedtak

Borg bispedømmeråd vedtar forslag til hørings svar med de innspill som blir gitt i møtet.

DET KONGELEGE BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Ifølgje liste

Dykkar ref

Vår ref

Dato

22/1469-

23. juni 2022

Høring av endringar i gravplassloven om digital gravferdsmelding osv.

Barne- og familiedepartementet sender med dette på høring forslag til endringar i gravplassloven og gravplassforskriften. Del 1 av høyringsnotatet (punkt 2 til 8) har samanheng med *digital gravferdsmelding*, medan del 2 (punkt 9 til 12) inneheld andre regelendringar.

Høringa er open, og alle kan sende svar til oss. Vi ber mottakarane av dette brevet vurdere om høyringsnotatet også bør sendast underliggjande organ og andre som ikkje står på lista.

Vi ber om at høyringssvar blir levert digitalt på [nettsidene](#) våre. Høyringssvar er som hovudregel offentlege og vil bli publisert. Vi ber om merknader innan 1. oktober 2022.

Med helsing

Ellen Ur (e.f.)
avdelingsdirektør

Martin Hill Oppegaard
utgreiingsleiar

Dokumentet er signert elektronisk og har derfor ikkje handskrivne signaturar

Postadresse
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo
postmottak@bfd.dep.no

Kontoradresse
Akersgt. 59
www.bfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 793

Avdeling
Forbrukar-, trus- og
livssynsavdelinga

Saksbehandlar
Martin Hill
Oppegaard
22 24 80 04

Høringsnotat om digitalisering av gravferdsmeldinga og andre endringar i gravplassloven og gravplassforskriften

Høringsfrist 1. oktober 2022

Innhald

1. Innleiing.....	3
2. Bakgrunn: Digitalisering av livshendinga dødsfall og arv	4
2.1. Digital gravferdsmelding	4
2.2. Kort om opplysningar det kan bli aktuelt å bruke i digital gravferdsmelding	5
2.3. Kort om nordisk rett.....	6
3. Innleiande rettslege vurderingar	7
3.1. Lovreglar eller forskriftsheimlar?.....	7
3.2. Elektronisk signatur på erklæring etter gravplassloven § 9 første ledd	7
3.3. Opplysningar frå digital gravferdsmelding til statistikkformål.....	7
3.4. Automatiserte avgjerder	8
3.5. Personvernkonsekvensar av forslaga.....	8
3.6. Digital kommunikasjon med innbyggjarane	8
4. Oppgåveplassering. Heimel til å behandle personopplysningar	9
4.1. Gjeldande rett.....	9
4.2. Departementets vurdering	9
4.3. Departementets forslag	11
4.4. Økonomiske og administrative konsekvensar.....	11
5. Utvida tilgang til teiepliktige opplysningar i Folkeregisteret	11
5.1. Gjeldande rett.....	11
5.2. Departementets vurdering	13
5.3. Departementets forslag	15
5.4. Økonomiske og administrative konsekvensar.....	15
6. Unntak frå teieplikt for deling av data.....	16
6.1. Bakgrunn.....	16
6.2. Gjeldande rett.....	17
6.3. Departementets vurderingar	17

6.4.	Departementets forslag	18
6.5.	Økonomiske og administrative konsekvensar	18
7.	Definisjon av kven som er «sambuar» etter gravplassloven	19
7.1.	Gjeldande rett.....	19
7.2.	Bakgrunn.....	19
7.3.	Departementets vurdering	21
7.4.	Departementets forslag	22
7.5.	Økonomiske og administrative konsekvensar	22
8.	Oppheve kravet om melding til politiet før kremering?	22
8.1.	Bakgrunn.....	22
8.2.	Gjeldande rett.....	22
8.3.	Departementets vurdering	23
8.4.	Departementets forslag	24
8.5.	Økonomiske og administrative konsekvensar	24
9.	Kommunens rolle ved vesentleg endring av gravplass	25
9.1.	Gjeldande rett.....	25
9.2.	Departementets vurdering	25
9.3.	Departementets forslag	26
9.4.	Økonomiske og administrative konsekvensar	26
10.	Kven som fremjar budsjettforslag.....	26
10.1.	Gjeldande rett	26
10.2.	Departementets vurdering	26
10.3.	Departementets forslag.....	26
10.4.	Økonomiske og administrative konsekvensar	27
11.	Fristen for å gjennomføre kremering	27
11.1.	Gjeldande rett.....	27
11.2.	Departementets vurdering	27
11.3.	Departementets forslag.....	28
11.4.	Økonomiske og administrative konsekvensar	28
12.	Gravminne når lekam er donert til undervisning og forskning.....	28
12.1.	Gjeldande rett	28
12.2.	Departementets vurdering	28
12.3.	Departementets forslag.....	28
12.4.	Økonomiske og administrative konsekvensar	29

1. Innleiing

Den teknologiske utviklinga gir grunn til å vurdere nye og digitaliserte løysingar også på området gravferd. [Brukarkartleggingar](#) viser at etterlatne opplever prosessane rundt dødsfall som krevjande og uoversiktlege – også fordi dei etterlatne er i ein svært sårbar situasjon.

Barne- og familiedepartementet sender på høyring forslag til endringar i gravplassloven og gravplassforskriften som skal leggje til rette for effektive og brukarvennlege digitale prosessar og tenester for gjennomføring av gravferd. Lovendringane skal blant anna leggje det rettslege grunnlaget for ei *digital gravferdsmelding* og gi rettsleg grunnlag for behandling av personopplysningar og deling av data.

Som ledd i oppfølginga av [digitaliseringsstrategien](#) er det er sett i gang arbeid med å utvikle samanhengande og heilskaplege offentlege tenester innanfor sju utvalde livshendingar. Innbyggjarar, næringsdrivande og frivillig sektor skal oppleve samheng i tenestetilbodet uavhengig av kva sektor eller kva forvaltningsnivå som står bak. [Dødsfall og arv](#) er ei av desse sju livshendingane. *Digital gravferdsmelding* er eitt av to prosjekt knytte til livshendinga dødsfall og arv. Det andre er *oppgjer etter dødsfall*, som blant anna skal hjelpe innbyggjarane ved arveoppgjer.

Ein digitaliseringsprosess som denne utløyser og avdekkjer behov for regelendringar. Del 1 av høyringsnotatet (punkt 2 til 8) har samheng med *digital gravferdsmelding*, medan del 2 (punkt 9 til 12) inneheld andre regelendringar.

Høyringa er open, og alle kan sende innspel. Vi ber mottakarane av høyringsbrevet vurdere å sende høyringsnotatet vidare til underliggjande organ og andre som ikkje står på høyringslista. Vi ber om at høyringssvar blir leverte digitalt på [nettsidene](#) våre. Høyringssvar er som hovudregel offentlege og vil bli publiserte. Høyringsfristen er 1. oktober 2022.

Del 1: Digital gravferdsmelding

2. Bakgrunn: Digitalisering av livshendinga dødsfall og arv

2.1. Digital gravferdsmelding

Den nettbaserte tenesta *Digital gravferdsmelding* skal handtere prosessane knytte til ei gravferd som er regulerte i gravplasslovgivinga. Med *Digital gravferdsmelding* treng ein ikkje lenger å fylle ut [kravskjemaet](#) på papir («begjæringsskjemaet»). Ein tek sikte på brukartesting av nokre delar av *digital gravferdsmelding* i 2022 og ei mogleg utrulling av første versjon i andre halvår 2023.

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark (SFVT) har fått ansvar i utviklings- og driftsfasen og er såkalla tenesteeigar. Utviklinga skjer i samarbeid med Digitaliseringsdirektoratet. Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark vil òg vere behandlingsansvarleg etter personvernforordninga for behandlinga av personopplysningar i den digitale løysinga.

Digital gravferdsmelding vil gjere det enklare å gjere val knytte til gravferda, både for seg sjølv og som ansvarleg for gravferda til ein avliden. Brukaren skal vere i sentrum. Det skal vere lett å skilje mellom dei ulike rollene etterlatne kan ha: å vere ansvarleg for gravferda, å vere ansvarleg for grava og å vere arving. Tenesta skal opplevast som heilskapleg, og innbyggjaren skal sleppe å leggje inn data som alt ligg i andre offentlege system (berre éin gong-prinsippet). Personopplysningar vil bli skjerma. All tekst i *digital gravferdsmelding* skal ha eit enkelt og klart språk. Tenesta skal vere livssynsuavhengig og møte brukarane med respekt og i verdige former. Etterlatne vil lett sjå kvar i prosessen dei er: kva dei kan vente med, kva dei må gjere no, og kva som er blitt gjort så langt. *Digital gravferdsmelding* skal gi gode «hugselappar» i ein sorgprosess. Digitalisering skal ikkje erstatte den menneskelege kontakten i møte med døden. Prosjektet vil ta omsyn til at ikkje alle ønskjer eller kan ta i bruk digitale løysingar, og departementet tek derfor sikte på å oppdatere det papirbaserte kravskjemaet òg. Lovendringane omtalt i del ein av høringsnotatet gjer *digital gravferdsmelding* mogleg, og kjem i tillegg til dei gjeldande reglane.

Digital gravferdsmelding er tenkt å fungere slik at den som startar tenesta, først kjem til ei open nettløysing, som er ei interaktiv rettleiings- og avklaringsteneste. Her vil ein finne informasjon tilpassa situasjonen til dei etterlatne, blant anna om vala som må gjerast, og om frist for gravlegging. Etter at ein har logga seg inn på Altinn og gitt opplysning om namn og fødselsdato til den avlidne, vil relasjonen mellom den avlidne og den innlogga komme fram. Mange av opplysningane som det i dag blir spurt etter i kravskjemaet («begjæringsskjemaet»), vil no vere førehandsutfylte frå Folkeregisteret. Etter at gravferdsansvaret er avklart, vil den som sørgjer for gravferda, kunne gjere dei nødvendige vala for sjølve gravferda. Etter at kravskjemaet er sendt inn, vil den vidare kontakten mellom dei etterlatne og gravplassstyresmakta der gravferda skal skje, gå føre seg utanom første versjon av *digital gravferdsmelding*. Dialogen med seremonileverandøren (f.eks. eit trus- og livssynssamfunn) vil ikkje vere del av den første versjonen. Første versjon vil primært vere ein brukarvennleg og forenkla digital versjon av dagens kravskjema.

Det er eit mål at regelverksendringane som blir føreslåtte, ikkje er til hinder for kontinuerleg forbetring og vidareutvikling av samanhengande tenester med ei brukarsentrert tilnærming. Dette inneber at regelverket blir utforma slik at det sikrar dei kjende brukarbehova, men også gir rom for at nye brukarbehov kan realiserast utan hinder av regelverket.

2.2. Kort om opplysningar det kan bli aktuelt å bruke i digital gravferdsmelding

Digital gravferdsmelding vil behandle, dele og lagre opplysningar knytte til dei rollene personar vil kunne ha i samband med gravferda. Siktemålet med forslaga til lovendingar er å gi heimel for dette. Nærmare vurderingar av behov og personvernkonsekvensar vil måtte gjerast undervegs i utviklinga av tenesta.

Opplysningar om den ansvarlege for gravferda

Dersom ikkje ansvaret for gravferda er avklart ved erklæring før dødsfallet, vil avklaringa kunne skje digitalt i tenesta ved hjelp av ein logisk struktur og med relasjonsopplysningar frå Folkeregisteret. Slike opplysningar om fleire etterlatne, og informasjon om ei eventuell usemje om ansvaret, vil då bli delte. Dei som får sjå opplysningane, vil måtte vere innlogga i Altinn.

Opplysningar om den avlidne

Opplysningar om personidentifikasjonen, bustaden, sivilstanden og dødsdatoen til den avlidne vil automatisk bli henta inn frå Folkeregisteret. Bustaden avklarar den ansvarlege lokale gravplasstyresmakta.

Den som er ansvarleg for gravferda, vil måtte fylle ut fleire opplysningar. Dette vil vere opplysningar som dei fleste etterlatne venteleg vil kunne gi.

For at gravplasstyresmaktene og krematoria skal kunne gjere lovpålagde oppgåver, må det i tillegg hentast data som det ikkje er så opplagt at etterlatne kjenner til. Det kan vere opplysningar om smitte, om den avlidne har hjartestimulator og opplysning om når liket er frigitt etter obduksjon. Desse opplysningane kan hentast frå helsevesenet dersom det er heimel for dette. Også andre opplysningar vil det kunne bli behov for å dele i første eller seinare versjonar av *digital gravferdsmelding*:

- Opplysningar om kvar liket til kvar tid er plassert, er relevant for fleire aktørar undervegs i gravferda.
- Det vil kunne bli aktuelt å dele nødvendig informasjon om liket mellom blant anna politiet, krematoriet og gravplasstyresmakta og den ansvarlege for gravferda.
- For å kunne utføre oppgåver etter lova er det også behov for å dele nokre opplysningar knytte til religionen eller livssynet til den avlidne, for eksempel opplysningar om tid og stad for seremonien eller opplysning om handlingar ved kremasjon som normalt har samanheng med tru eller livssyn.
- Opplysningar om eventuelle festeavtalar den avlidne har for andre graver enn den han eller ho skal gravleggjast i.

Opplysningar om eller frå dødsbuet

Digital gravferdsmelding vil trenge kontaktopplysningar om dødsbuet frå tenesta oppgjer etter dødsfall. Avklaringar som blir gjorde i den eine tenesta, og som kan vere relevante for den andre, må òg kunne delast, for eksempel avklaring av sambuarforhold. Dødsbuet vil kunne gi melding i *digital gravferdsmelding* om kven festeavtalane til den avlidne skal overførast til.

Opplysningar om den ansvarlege for grava

Identifikasjons- og kontaktopplysningar om den som er eller skal vere ansvarleg for grava, vil bli delte i tenesta og kan inngå i ein avtale med gravplasstyresmakta. Ein avtale om grava vil det kunne bli aktuelt å endre og oppdatere mellom partane i *digital gravferdsmelding* så lenge grava finst.

Opplysningar om innbyggjarar før død

Det er eit mål at innbyggjarane før sin død skal kunne gi til kjenne ønske for si eiga gravferd i *digital gravferdsmelding*, blant anna om gravferdsformene kistegravlegging, urnegrav (dvs. kremasjon) eller oskespreiing. Gravplasslova § 9 første ledd gir heimel til skriftlege erklæringar om dette, men utan heimel for styresmaktene til å lagre eller dele opplysningar om denne fastsetjinga, sjå punkt 3.2 nedanfor.¹ Opplysningar og data som kan vere aktuelle å lagre i tenesta før ein persons død, er

- identifikasjonsopplysningar både om den personen som fastset at ein bestemt person skal sørge for gravferda, og om den personen som blir utpeikt
- opplysningar om søknad og vedtak knytte til ønske om oskespreiing
- opplysningar om andre ønske i samband med gravferda (fritekstfelt)

2.3. Kort om nordisk rett

I Sverige har fleire offentlege styresmakter samarbeidd om Etterlevandeguiden, sjå <https://www.efterlevandeguiden.se/>. Etterlatneguiden skal hjelpe etterlatne og støtte personar, slektingar, venner og andre. Nettstaden er uavhengig og inneheld det viktigaste ein treng å vite når ein nærståande døyr, både spørsmål om gravferd, seremoniar, dødsbuskifte og sorgarbeid.

I Danmark finn innbyggjarane informasjon om gravferd på borger.dk, der det også finst innbyggjarretta informasjon om eit breitt spekter av andre livssituasjonar og tema. Borger.dk har nettbaserte tenester for krav om kistegravferd eller kremasjon og for oskespreiing.² Det finst også papir- og fullmaktsbaserte alternativ for dei som ikkje er digitale eller ikkje ønskjer å logge seg inn. Borger.dk gir rettleiing og vidare tilvisingar om ei rekkje spørsmål, som

¹ Vi skriv her gravplassloven og gravplassforskriften i ein nynorsktekst fordi det er offisiell korttittel. Dette er i samsvar tilrådinga i heftet [Lovteknikk](#) frå Justis- og beredskapsdepartementet side 58.

² Det nettbaserte kravet om kistegravlegging eller kremasjon har eit rettsleg grunnlag i § 5 a i [bekendtgjørelse av lov om begravelse og ligbrænding](#).

oskespreiing, deling av oske, betaling for gravstad, urnenedsetjing på privat grunn, stad for grava og visse trygdeordningar for etterlatne.

3. Innleiande rettslege vurderingar

3.1. Lovreglar eller forskriftsheimlar?

Stortinget har vedteke forslaga i [Prop. 69 L \(2021–2022\)](#) frå Kommunal- og distriktsdepartementet om forskriftsheimlar for digitalt skifte av dødsbu. Fordi forskrifter er lettare å endre, gir dette fleksibilitet under utviklinga og vidareutviklinga av tenesta. I forslaga i dette høyringsnotatet har departementet utforma lovreglar som gir ei materiell regulering i tillegg til enkelte forskriftsheimlar. Departementet har vidare utforma reglar som er relativt vide for å fange opp mogleg vidareutvikling av tenesta *digital gravferdsmelding*. Vi ber høyringsinstansane gjere greie for sitt syn på dette retts-tekniske valet.

3.2. Elektronisk signatur på erklæring etter gravplassloven § 9 første ledd

Gravplassloven § 9 første ledd lyder: «Den som har fylt 18 år, kan i skriftlig erklæring fastsette hvem som skal ha rett til å sørge for gravferd. Erklæringen skal være underskrevet og datert.» Erklæringa er einsidig. Det vil seie at det ikkje er nødvendig med stadfesting frå den som blir utpeikt til å sørge for gravferda. Den som blir peikt ut til å sørge for gravferda, har ikkje plikt til å ta på seg oppgåva. Nærmare informasjon om erklæringa etter gravplassloven § 9 første ledd finn ein i [Gravplassrettleiaren](#).

Det blir lagt opp til at den som blir peikt ut, vil få informasjon om kva utpeikinga inneber via *digital gravferdsmelding*. Den som gir erklæringa, vil få informasjon om at den som blir peikt ut, ikkje har plikt til å sørge for gravferda.

Dei formelle krava lova stiller, er at erklæringa nemner ein særskild person, er datert og har underskrift. Det blir ikkje stilt krav om vitne eller liknande. Departementet tolkar lova slik at elektronisk signatur på Altinn vil oppfylle formkrava, for eksempel via ID-porten/BankID.

3.3. Opplysningar frå digital gravferdsmelding til statistikkformål

Gravplassloven § 23 femte ledd gir departementet heimel til å krevje opplysningar av styresmakter som har oppgåver etter lova. Formålet vil normalt vere å utarbeide statistikk. Statsforvaltaren er ikkje nemnd i føresegna, men departementet har som oppdragsgivar ei styringslinje til statsforvaltarane gjennom Kommunal- og distriktsdepartementets hovudinstruks og tildelingsbrev. Dette gir rettsleg grunnlag til å krevje opplysningar og eventuelt også grunnlag for å gi statsforvaltaren i oppdrag å samanstillе data. Det er opp til Statistisk sentralbyrå om dataa kan publiserast som offentleg statistikk.

Personopplysningslova § 8 har reglar om behandling av personopplysningar til statistiske formål og til vitskapeleg forskning. Denne føresegna viser til krava om såkalla nødvendige garantiar i personvernforordninga art. 89. Departementet ser at data frå *digital gravferdsmelding* vil kunne seie noko vesentleg om utviklinga på gravplasssektoren.

Kunnskapsoppbygging er eit ledd i departementets sektoransvar, sjå [Kunnskapsdepartementets rettleiar om forskingsansvar](#) og omtalen i [NOU 2014: 2 punkt 10.1](#). Det vil berre vere tale om publisering av aggregerte data, det vil seie tal som ikkje kan seie noko om enkeltpersonar (verken avlidne eller etterlatne). Departementet legg til grunn at det interne arbeidet hos statsforvaltaren med data til statistikkformål vil oppfylle krava i pvf art. 89. Bruk av data til vitenskapleg forskning vil også måtte oppfylle krava i pvf art. 89.

3.4. Automatiserte avgjerder

Dette høringsnotatet dreier seg om *digital gravferdsmelding* med vekt på å erstatte dagens papirbaserte prosess og gjere nye tenester mogleg. Etter gravplassloven og gravplassforskriften har lokal gravplasstyresmakt mynde til å gjere ei rekkje vedtak, for eksempel godkjenne gravminne, forlenge fristar, fråvike krav og avgjere kven som skal tre inn i festekontraktane til den avlidne. Enkelte avgjerder kan vere ramma inn av reglar i lokale vedtekter. Statsforvaltarane har blant anna mynde til å gi løyve til oskespreiing. Potensialet for automatisering av avgjerder etter lova og forskrifta må eventuelt greiast ut nærmare.

3.5. Personvernkonsekvensar av forslaga

Digitaliseringa av behandlinga av personopplysningar reiser nye spørsmål, sjølv om det er dei same opplysningane som blir behandla i dagens papirbaserte skjema («begjæringssskjemaet»). Departementet vurderer at personvernkonsekvensane av forslaga i utgangspunktet vil vere moderate, sidan opplysningar om den avlidne som utgangspunkt ikkje vil vere å rekne som personopplysningar.

Utvikling av nye tenester og funksjonalitetar vil vidare kunne medføre at det er nødvendig å behandle andre og fleire personopplysningar, og at opplysningane blir behandla av andre aktørar. Ein kan ikkje sjå bort frå at opplysningane som blir brukte i *digital gravferdsmelding*, vil utgjere personopplysningar om levande personar. Vurderinga av personvernkonsekvensar og kva tiltak som må setjast i verk for å bøte på eventuelle personvernulempar, må gjerast konkret ved utforminga av den digitale tenesta.

3.6. Digital kommunikasjon med innbyggjarane

Forvaltningslova gjeld for dei kyrkjelege fellestråda i saker der dei i eigenskap av lokal gravplasstyresmakt, gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift, jf. § 1. Lova gjeld alltid for kommunane og statsforvaltarane.³ *Digital gravferdsmelding* er tenkt som ei digital teneste der innbyggjarane skal kunne løyse oppgåver etter gravplassloven. Departementet reknar med at forvaltningslova § 15 a om elektronisk kommunikasjon (bl.a. rett til å kontakte gravplasstyresmakta elektronisk) vil kunne ha innverknad på *digital gravferdsmelding* ved at etterlatne kan kontaktast på sikker digital post.⁴ I utviklingsarbeidet må det sikrast at

³ Forvaltningslova gjeld heile verksemda som gravplasstyresmakt når kommunen har overteke oppgåva i samsvar med gravplassloven § 23 andre ledd.

⁴ Forvaltningslovutvalet skildrar situasjonen slik, jf. [NOU 2019: 5 punkt 18.3.4.1](#): «Tidligere kunne forvaltningen kommunisere digitalt hvis borgeren samtykket til det. Etter fvl. § 15 a første ledd kan et forvaltningsorgan benytte elektronisk kommunikasjon når det henvender seg til andre, hvis ikke annet

etterlatne ikkje får digitale dødsbod (førstegangsinformasjon om dødsfallet) i sikker elektronisk postkasse, at personopplysningar ikkje blir spreidde, og at innbyggjarane får informasjonen dei treng, i tide (opnar den sikre digitale postkassa si) til å ta hand om oppgåvene og nytte rettane dei har etter lova.

4. Oppgåveplassering. Heimel til å behandle personopplysningar

4.1. Gjeldande rett

Gravplassloven regulerer ei lang rekkje oppgåver og gir heimel for ei lang rekkje avgjerder som gravplasstyresmakta, kommunen og statsforvaltaren etter personvernforordninga artikkel 6 nr. 1 bokstav e vil ha behandlingsgrunnlag for personopplysningar for å løyse. Vi viser til den generelle framstillinga av gjeldande rett om behandling av personopplysningar i [Prop. 65 L \(2021–2022\) punkt 3.4 og 3.5.](#)

4.2. Departementets vurdering

Personopplysningar som blir oppgitte og brukte i den private avgjerda, blir i dag normalt nedteikna på kravskjemaet («begjærings skjemaet»), som blir handtert som eit skriftleg dokument. Idet *digital gravferdsmelding* blir etablert, oppstår spørsmålet om behandlinga av personopplysningar i tenesta har tilstrekkeleg behandlingsgrunnlag etter personvernforordninga. Behandlinga dreier seg i hovudsak om førehandsutfylling og samanstilling av data blant anna frå Folkeregisteret om blant anna slekts- og ekteskapsrelasjonane til den avlidne, lagring av dataa og vidareformidling til gravplasstyresmakta lokalt når den som sørgjer for gravferda (eller fullmektigen, f.eks. eit gravferdsbyrå) har sendt inn gravferdsmeldinga.

Det vil bli behandla opplysningar om personar som ikkje loggar seg på tenesta, nærmare bestemt nærståande til den avlidne som er omfatta av lista i gravplassloven § 9 andre ledd første punktum. (Leddet set opp ei prioriteringsrekkefølge blant persongrupper som er nærmast til å sørgje for gravferda.) Samtykke vil derfor ikkje vere eit aktuelt behandlingsgrunnlag for desse personopplysningane, jf. pvf art. 6 nr. 1 bokstav a. Det er meir nærliggjande at behandlingsgrunnlag følgjer av bokstav e om behandling som «er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt». Dette behandlingsgrunnlaget krev etter art. 6 nr. 3 fastsetjing i «nasjonal rett». Det kan argumenterast for at dette kravet vil vere oppfylt dersom oppgåvene med *digital gravferdsmelding* blir innarbeidde i hovudinstruksen til

følger av lov eller forskrift. I dag er derfor regelen at forvaltningen kan sende digital post hvis borgeren ikke har reservert seg mot det. Store deler av kommunikasjonen som tidligere skjedde ved dokumentoverlevering i skranken eller ved forsendelse i posten, skjer i dag i digitale kanaler. [...] Endringen i kommunikasjonsformen mellom borger og forvaltning er del av en større endring i samfunnet, der mellommenneskelig kommunikasjon i større grad erstattes av forskjellige typer digitale selvbetjeningsløsninger. Dette innebærer effektivisering, men kan lede til utfordringer for sårbare grupper og til mindre direkte menneskelig kontakt.»

statsforvaltaren. Departementet vurderer at det er meir formålstenleg at lova uttrykkjeleg fastset at statsforvaltaren har oppgåver med å leggje til rette for avgjerda etter § 9 andre ledd, og at statsforvaltaren i den samanheng behandlar personopplysningar.

Med tanke på mogleg vidareutvikling av *digital gravferdsmelding* ber departementet høyringsinstansane leggje fram sitt syn på om tenesta og dermed også behandlingssgrunnlaget bør omfatte oppgåvene kommunane har i konfliktsaker, jf. gravplassloven § 9 tredje ledd. Dette kunne utformast slik at kommunane brukte ein funksjonalitet i *digital gravferdsmelding* i behandlinga av desse sakene. Ein kan tenkje seg at dette også omfattar oppgåvene etter femte ledd («kommunale gravferder»).

Digital gravferdsmelding vil i utgangspunktet bli søkt utvikla slik at personopplysningar som er omfatta av det særlege vernet i personvernforordninga art. 9, for eksempel opplysningar om tru og livssyn, ikkje blir behandla. Vernet får ein annan karakter etter døden, men val av for eksempel seremonileverandør kan seie noko om trua og livssynet til dei etterlatne (levande menneske), jf. gravplassloven § 1. Slike opplysningar vil i første omgang ikkje inngå i *digital gravferdsmelding*, men med tanke på vidareutvikling av tenesta til å omfatte val av seremoni og så vidare, ber vi høyringsinstansane komme med si vurdering av ein heimel til å behandle opplysningar om tru og livssyn, under dette om heimelen bør avgrensast til enkelte kategoriar eller omfatte alle kategoriar i art. 9 nr. 1.

Opplysningar om ekteskap, medmorskap og tilsvarande i offentlege register kan ein truleg gå ut frå at det er «åpenbart at den registrerte har offentliggjort», jf. pvf art. 9 nr. 2 bokstav e. Det vil i så fall innebere at det særlege vernet etter nr. 1 ikkje gjeld slike opplysningar som elles kunne seie noko om seksuell orientering, blant anna om gjenlevande ektemake. Departementet ber høyringsinstansane komme med syn på kort langt dette utgangspunktet rekkjer.

Statsforvaltaren vil som tenesteeigar kunne ha behov for eller plikt til å oppbevare opplysningane etter bruken for arkivformål. Departementet går ut frå at lagring over tid for arkivformål ikkje vil skje i produksjonssystemet i *digital gravferdsmelding*, og føreset at det blir utarbeidd rutinar for sletting i produksjonsløysinga, og at det blir gjort avtalar om overføring til Arkivverket med tida.

Departementet vil vurdere å ta inn i hovudinstruksen til statsforvaltarane at Statsforvaltaren i Vestfold i Telemark har oppgåva som tenesteeigar for *digital gravferdsmelding*, blant anna for å gjere klart at det berre er éin statsforvaltar som vil ha ansvaret for tenesta og det tilhøyrande behandlingssgrunnlaget etter lovforslaget. Gjeldande oppdrag 5.3.1.9 til statsforvaltarane i 2022 skil mellom oppgåvene til alle statsforvaltarane og oppgåvene til Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark:

«Statsforvalteren skal:

- behandle søknader om tillatelse til å spre aske for vinden
- forvalte innsigelsesretten etter plan- og bygningsloven for å ivareta nasjonale hensyn i gravplassloven med forskrift og innhenter faglige råd fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark skal:

- behandle søknader om privat gravsted for gravlegging av askeurne, søknader om at ansvaret som lokal gravplassmyndighet skal ligge til kommunen, saker om godkjenning av lokale vedtekter og tiltak på gravplasser samt klager over enkeltvedtak som er truffet av kommunen og kirkelig organ i medhold av gravplassloven
- forvalte myndighet lagt til statsforvalteren i gravplassforskriften
- bistå departementet i arbeidet med kunnskapsinnhenting, statistikk og regelverksutvikling for gravplasssektoren
- veilede lokale gravplassmyndigheter om gravplassloven og -forskriften, bl.a. gjennom å holde faglige innlegg på kurs og bidra i annen kompetanseoppbygging.»

4.3. Departementets forslag

Ny § 23 b i gravplassloven skal lyde:⁵

§ 23 b. Digital begjæring om gravlegging. Behandling av personopplysninger. Deling av data

Oppgavene som følger av lovens kapittel 2 og 3, kan utføres gjennom offentlige tjenester for digital begjæring om gravlegging. Statsforvalteren legger til rette for en digital avgjørelsesprosess etter § 9 annet [og tredje ledd] og behandler der personopplysninger om personkretsen i § 9 annet ledd.

Gravplassmyndigheten, statsforvalteren, kommunen og eier av krematorium kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger om religion og filosofisk overbevisning som nevnt i personvernforordningen artikkel 9, når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her.

4.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Den nye føresegna vil truleg ha svært avgrensa økonomiske og administrative konsekvensar. Eit manglande behandlingsgrunnlag kunne skape tvil og tvistar som krev omfattande ressursbruk.

5. Utvida tilgang til teiepliktige opplysningar i Folkeregisteret

5.1. Gjeldande rett

Gravplassloven § 23 fjerde ledd lyder: «Gravplassmyndigheten og kommunen kan uten hinder av taushetsplikt innhente opplysninger fra Folkeregisteret når det er nødvendig for å løse oppgaver etter loven her.»

⁵ Tredje ledd i denne nye føresegna er temaet i punkt 6 nedanfor.

Det er på det rene at statsforvaltaren har styresmaktoppgåver etter gravplassloven, men det gjennomgåande ordet «gravplassmyndigheten» i gravplassloven og gravplassforskriften viser til lokal gravplasstyresmakt i samsvar med gravplassloven § 23 første og andre ledd. Det vil seie det kyrkjelege fellesrådet i Den norske kyrkja i kvar kommune og kommunen der dette er stadfesta av statsforvaltaren etter andre ledd. Det behovet statsforvaltaren har for opplysningar i Folkeregisteret som er teiepliktige, kan derfor ikkje sikrast med den gjeldande heimelen.

Ifølgje særmerknadene i Prop. 86 L (2017–2018) punkt 13.7 omfattar tilgangsheimelen i gravplassloven § 23 fjerde ledd også «krematorium som kyrkjeleg fellesråd eller kommunen driv». Denne merknaden løyser ikkje spørsmålet om heimelen omfattar krematorium organiserte som offentleg eigde selskap (som interkommunale selskap). Det er i alle fall klart at eit privateigd krematorium vil falle utanfor sjølv om det skulle vere godkjent av departementet. Etter departementets vurdering er det rett å leggje vekt på at eit interkommunalt selskap er eit sjølvstendig rettssubjekt med eigne styringsorgan. Eit IKS er ikkje omfatta av omgrepa *gravplasstyresmakta* eller *kommunen*. Dermed omfattar gravplassloven § 23 fjerde ledd ikkje krematorium organiserte som IKS.

Folkeregisterloven har ei anna og meir presis avgrensing av kva for opplysningar som er teiepliktige, enn forvaltningslova, der avgrensinga i stor grad er knytt til forståinga av «noens personlege forhold» i § 13 første ledd. Utan lovheimel kan ein få tilgang til opplysningar som ikkje er teiepliktige i Folkeregisteret, jf. folkeregisterloven § 9-1 andre ledd:

Taushetsplikten omfatter ikke opplysninger om en persons fulle navn, fødselsdato, kjønn, fødsels- og d-nummer, grunnlaget for registrert identitet etter § 3-2, adresse, kontaktopplysninger for dødsbo, fødested, statsborgerskap, sivilstand, vergemål, stadfestet fremtidsfullmakt og dødsdato, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som gjør at opplysningene må anses personlige. Det samme gjelder historiske opplysninger om navn og adresse.⁶

Andre opplysningar i Folkeregisteret er teiepliktige, og det er nødvendig med lovheimel for å få tilgang til dei.

Teieplikta etter forvaltningslova § 13 fell normalt bort etter 60 år, jf. fvl § 13 c tredje ledd.⁷ Teieplikta gjeld også overfor den avlidne sine nærmaste. Personvernforordninga gjeld etter fortalepunkt 27, 158 og 160 ikkje opplysningar om avlidne personar. Ein bør likevel vere merksam på at opplysningar om den avlidne kan seie noko om levande personar og dermed

⁶ Justis- og beredskapsdepartementet har hatt på [høyring](#) eit framlegg om meir detaljerte opplysningar om vergemål i Folkeregisteret og at desse blir omfatta av teieplikta i folkeregisterloven.

⁷ Når det gjeld dødsfall og teieplikt, sjå Selman og Efjestad: *Taushetsplikt i forvaltningen* (2021) side 92–100. Utgangspunktet for fristen vil normalt vere hendinga det er tale om, jf. Selman og Efjestad: *Taushetsplikt i forvaltningen* (2021) side 93. Forvaltningslovutvalet føreslo at teieplikta om «personlege forhold» fell bort 20 år etter dødsfallet, sjå NOU 2019: 5 punkt 19.11.4 og lovforslaget § 35 (2).

Teieplikt om drifts- eller forretningsløyndommar var føreslått å falle bort 60 år etter at forvaltninga fekk opplysninga, sjå same stad i NOU-en og same paragraf tredje ledd.

vere personopplysningar som er underlagde personvernforordninga. Dette må vurderast konkret for kvar opplysning.

Vi legg til grunn at opplysninga om at ein person har døydd, ikkje er omfatta av teieplikt.⁸ I utgangspunktet er opplysning om at ein person er død, omfatta av teieplikta etter folkeregisterloven § 9-1 første ledd, sjølv om dødsdatoen er unnateken etter andre ledd. Det følgjer likevel av folkeregisterforskriften § 9-1-1 at «registreringsstatusene bosatt, utflyttet, død, opphørt og inaktiv» er unnatekne frå teieplikta.

5.2. Departementets vurdering

For førehandsutfylling av data i *digital gravferdsmelding* etter innlogging er det nødvendig med opplysningar frå Folkeregisteret, og enkelte av dei vil vere teiepliktige. Departementet ser vidare behov for at godkjende krematorium har tilgang til teiepliktige folkeregisteropplysningar uavhengig av eigarform.

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark er som tenesteeigar behandlingsansvarleg, jf. pvf art. 4 nr. 7, mens Digdir er databehandlar for behandlinga av personopplysningar i felleskomponenten Altinn (art. 4 nr. 8). For å utøve det myndet og dei oppgåvene som følgjer av rolla som behandlingsansvarleg, er det nødvendig at Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark får tilgang til teiepliktige opplysningar frå Folkeregisteret. Dette krev heimel i lov.⁹

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark er behandlingsansvarleg for det som skjer i *digital gravferdsmelding*, i alle fall slik tenesta er planlagd i første versjon. Gravplasstyresmakta og godkjende krematorium vil få overført data om vala som er tekne for gravferda frå *digital gravferdsmelding*, primært direkte til sine fagsystem.

Omtanke for etterlatne tilseier varsemd (f.eks. forseinka vidarebruk av opplysninga) med å spreie denne opplysninga rett etter dødsfallet (dødsbod). Dette er eit omsyn ein legg vekt på i utviklinga av *digital gravferdsmelding*.

Digital gravferdsmelding vil blant anna trenge relasjonsopplysningar, det vil seie informasjon om kven som er i slekt eller gift. Opplysningar om sivilstatus er ikkje underlagde teieplikt i Folkeregisteret, mens opplysningar om familierelasjonar er det. For blant anna å kunne gi meldingar og kontrollere prioritet i saker om kven som sørgjer for gravferda, jf. gravplassloven § 9 andre ledd, vil det vere aktuelt å hente relasjonsopplysningar om den avlidne som gjeld:

1. ektefelle/sambuar
2. barn
3. foreldre
4. barnebarn
5. besteforeldre

⁸ Er det tvil om vedkommande er død, kan dette stille seg annleis, jf. Selman og Efjestad: *Taushetsplikt i forvaltningen* (2021) side 111.

⁹ Tenesteeigaren delegerer slik at Altinn kan innhente opplysningar frå Folkeregisteret på vegner av tenesteeigaren. Dette forholdet blir regulert i avtale mellom tenesteeigaren og Altinn (Digdir).

6. sysken
7. barn av sysken
8. sysken til foreldre

Det er her tale om førehandsutfylling av data i den grad det er nødvendig. Finst det personar i dei første kategoriane, trengst ikkje opplysningar om dei seinare kategoriane, jf. prinsippet om dataminimering. Samtidig kan det vere aktuelt å vurdere om like nære etterlatne (og etterlatne med høgare prioritet etter § 9 andre ledd) gjennom *digital gravferdsmelding* skal få høve til å hente ut opplysningar om vala den som sørgjer for gravferda, har gjort, eventuelt i form av kopi av den innsende gravferdsmeldinga.

Det kan vidare vere aktuelt med tilgang til desse teiepliktige opplysningane:¹⁰

- foreldreansvar (folkeregisterloven § 3-1 bokstav m)¹¹

Desse ikkje-teiepliktige opplysningane, jf. folkeregisterloven § 9-1 andre ledd, kan vere relevante å bruke i *digital gravferdsmelding*:

- nasjonalitet
- verjemål
- opplysning om status død (som motsetning til busett, utflytta osv.), jf. folkeregisterforskriften § 9-1-1
- dødsdato
- kontaktinformasjon for dødsbu¹²
- historiske opplysningar om adresse¹³

Departementet understrekar at tenesta *digital gravferdsmelding* er under utvikling. Det kan derfor ikkje no avklarast kva for teiepliktige folkeregisteropplysningar det kan bli nødvendig at statsforvaltaren som behandlingsansvarleg får tilgang til. Statsforvaltarane vil få tilgang berre så langt dei har oppgåver etter gravplassloven. Alle statsforvaltarar behandlar saker om oskespreiing og bruker, etter det vi forstår, folkeregisteropplysningar i den samanhengen. Ei rekkje oppgåver etter gravplassloven er berre lagde til Statsforvaltaren i Vestfold og

¹⁰ Det er tvil om opplysning om utanlandsk identifikasjonsnummer (folkeregisterloven § 3-1 bokstav u) kan nyttast i *digital gravferdsmelding*. Dette inneber i så fall at kravskjema på papir på fyllast ut dersom avlidne (ev. også den som skal sørgje for gravferda) ikkje har norsk fødselsnummer.

¹¹ Foreldreansvar er regulert barnelova, og Folkeregisterstyremakta tek ikkje avgjerd om kven som har foreldreansvaret. Folkeregisteret har kategoriane «felles», «mor», «far» eller «ukjent». I utviklinga av *digital gravferdsmelding* må det vurderast om desse opplysningane kan nyttast direkte. Når foreldreansvar står som «ukjent», må den som hentar opplysningar frå Folkeregisteret vurdere om det ligg føre foreldreansvar etter barnelova.

¹² Opplysninga i Folkeregisteret blir ikkje nødvendigvis oppdatert ved endringar. Det kan tale for at Folkeregisterets kontaktinformasjon for dødsbu ikkje kan brukast som grunnlag for f.eks. fakturering for kommunal gravferd, jf. gravplassloven § 9 femte ledd andre punktum. Det er mogleg *oppgjer etter dødsfall* vil ha data som kan nyttast, f.eks. for å få avklart kven som overtek festeavtalane til den avlidne, jf. gravplassloven § 16 andre ledd. Vidarebruk av personopplysningar reiser eigne spørsmål, sjå punkt 6.

¹³ Slike opplysningar er i utgangspunktet ikkje underlagde teieplikt, sjå folkeregisterloven § 9-1 andre ledd andre punktum. Eventuelle merknader til desse opplysningane, f.eks. registreringsdato, er likevel ikkje omfatta av unntaket og vil dermed vere underlagde teieplikt i samsvar med hovudregelen.

Telemark. Denne statsforvaltaren vil dermed ha behov for tilgang for å løyse fleire oppgåver enn dei andre statsforvaltarane har.

I punkt 4 ovanfor er det føreslått å gi *digital gravferdsmelding* ei forankring i lov. Dei oppgåvene Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark har med tenesta, vil då vere lovregulerte.

Departementet meiner det er ønskjeleg at alle godkjende krematorium har same tilgang uavhengig av organisering og eigarskap. Det vil i så fall vere eigaren av godkjent krematorium som får lovheimla tilgang til teiepliktige folkeregisteropplysningar. Kommunen og gravplasstyresmakta vil ha tilgangsheimel i kraft av si rolle etter lova, mens interkommunale selskap vil vere omfatta av forslaget til lovendring som eigar av eit krematorium. For krematoriet vil formålet med tilgangen primært vere kontroll av opplysningar dei har motteke frå gravplasstyresmakter, kommunar og etterlatne, for eksempel at personar som kjem for å hente ei urne, er rette vedkommande. Det blir førebels ikkje lagt opp til å leggje nye oppgåver til krematoria.

5.3. Departementets forslag

Gravplassloven § 23 fjerde ledd skal lyde:

Gravplassmyndigheten, kommunen, *statsforvalteren og eier av godkjent krematorium* kan uten hinder av taushetsplikt innhente opplysninger fra Folkeregisteret når det er nødvendig for å løse oppgaver etter loven her.

5.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Statsforvaltarane har tilgang til opplysningar som er teiepliktige i Folkeregisteret på andre område. Å gi statsforvaltaren og godkjende krematorium slik tilgang vil venteleg ha avgrensa økonomiske og administrative konsekvensar. Forslaget vil ha økonomiske og administrative konsekvensar for Skatteetaten, men dersom det ikkje er behov for ei ny tilgangspakke, vil desse neppe vere store.

Folkeregisterstyresmakta vil ikkje finne registerdata som viser kva for krematorium som er godkjende av departementet, jf. gravplassloven § 4 andre ledd. Berre eitt krematorium er i dag eigd av andre enn kommune eller kyrkjeleg fellesråd. Det er Vestfold Krematorium IKS. Folkeregisterstyresmakta vil kunne vende seg til Barne- og familiedepartementet ved tvil om eit krematorium er godkjent eller ikkje.

At tilgangen til teiepliktige opplysningar i Folkeregisteret blir utvida til å omfatte krematorium og statsforvaltaren, vil gi avgrensa innsparing i seg sjølv, men digitaliseringa av gravferdsmeldinga vil kunne gi monalege innsparingar, blant anna knytte til bortfall av manuell inntasting av data frå skjema V-0916 til fagsystemet til gravplasstyresmakta.

6. Unntak frå teieplikt for deling av data

6.1. Bakgrunn

Deling av data er eit mål i digitaliseringspolitikken, sjå punkt 3 i [digitaliseringsstrategien](#) og punkt 1.2 i [digitaliseringsrundskrivet for 2022](#). Informasjonsinnhenting, samanstilling og utveksling av data er del av *digital gravferdsmelding*. Ein del av informasjonen vil vere omfatta av teieplikt. Formålet med dette punktet er å sikre at det ligg føre rettsleg grunnlag for deling av data i *digital gravferdsmelding*. Eksempel på informasjonsstraumar:

- Opplysningar frå Folkeregisteret blir førehandsutfylte når brukaren loggar seg på, og gjorde tilgjengelege for brukaren. Dei førehandsutfylte opplysningane blir seinare tilgjengelege for gravplasstyresmakta (ev. også godkjent krematorium) når den som sørgjer for gravferda, sender inn meldinga.
- Opplysningar lagde inn av den som sørgjer for gravferda (som val av kremasjon eller kistegravlegging), blir gjorde tilgjengelege for gravplasstyresmakta når den som sørgjer for gravferda, sender inn meldinga.
- Opplysningar i *digital gravferdsmelding* blir gjorde tilgjengeleg for gravferdsbyrået dei etterlatne nyttar, dersom den som sørgjer for graverda gir fullmakt til det. Fullmakta gir denne informasjonsstraumen eit eige rettsleg grunnlag.
- Opplysningar lagde inn av den som sørgjer for gravferda (vala som denne rolla gir mynde til å gjere), og relasjonsopplysningar frå Folkeregisteret blir gjorde tilgjengelege for kommunen ved usemje om kven som skal sørgje for gravferda (konfliktløysing).¹⁴ For kommunens behandling av saker etter gravplassloven § 9 tredje ledd vil det vere relevant med opplysningar om at ein person ved dødsbuskiftet, blir rekna som sambuaren til den avlidne, sjå nærmare nedanfor. Opplysningar om kommunens avgjerd blir delte med gravplasstyresmaktene i bustads- og gravferdskommunen.¹⁵
- Opplysningar om kven som overtek festeavtalane til den avlidne, blir delte med gravplasstyresmakta der desse gravene ligg.¹⁶
- I staden for å dele folkeregisteropplysningar vidare, vil det kunne vere tenleg å hente dei direkte, blant anna for å sikre tilstrekkeleg datakvalitet og oppdatering.

Behandlingsgrunnlag for personopplysningar som innbyggjarar legg inn i *digital gravferdsmelding*, eller som blir skapte gjennom samanstilling med opplysningar frå Folkeregisteret, er tema i punkt 4 ovanfor.

Kommunens avgjerd i konfliktar mellom etterlatne om kven som sørgjer for gravferda, og om kven som skal vere ansvarleg for grava, har mykje å seie for arbeidet gravplasstyresmakta gjer fram mot gravlegginga, og for den etterfølgjande saksbehandlinga knytt til grava og

¹⁴ Når det gjeld kommunens avgjerd etter § 9 tredje ledd, sjå [gravplassretteleiar](#).

¹⁵ Gravferdsbyrået som dei etterlatne nyttar, vil også ha bruk for denne informasjonen. Vidareformidling kan reise særskilde spørsmål.

¹⁶ I første versjon av *digital gravferdsmelding* er det ikkje aktuelt å dele data med trus- og livssynsamfunn som seremonileverandør og private næringsdrivande som leverer gravminne og liknande. [Søknad om godkjenning av gravminne](#) er ikkje del av *digital gravferdsmelding* i første omgang.

gravminnet. Tempo og presisjon i kommunikasjonen mellom kommunen og gravplasstyresmakta er spesielt viktig i spørsmålet om kven som sørgjer for gravferda, på grunn av fristen for gravlegging og kremasjon. Dersom kommunens avgjerder om ansvaret for gravferda ikkje blir kommunisert til dei involverte gravplasstyresmaktene (gravplasstyresmakta i bustadkommunen til den avlidne og i kommunen der gravlegginga skal skje), kan det skape vanskelege situasjonar.

Ei eventuell digitalisering av informasjonsutvekslinga med kommunen bør kombinerast med rettleiing om oppgåvene til kommunen. Kommunane har ofte avgrensa erfaringer med denne føresegna fordi det er få saker. Prosjektet *digital gravferdsmelding* samarbeider med ei referansegruppe av juristar frå fire kommunar i tillegg til KS om å utarbeide rettleiing om blant anna

- fastsetjing av gravferdsansvar ved usemje
- kommunalt gravferdsansvar når ingen andre tek det
- kommunale avgifter, jf. gravplassloven § 21
- behov for informasjon om livssynet/medlemskapen til den avlidne med tanke på gravleggingsform og eventuelt seremoniform ved kommunal gravferd, jf. gravplassloven § 1
- rutinar og informasjon i kommunens helseteneste ved dødsfall.

6.2. Gjeldande rett

Gravplasstyresmakta er omfatta av teieplikta etter forvaltningslova, sjå Stortinget vedtak 3. juni 2022 på grunnlag av [Prop. 65 L \(2021–2022\)](#). Gravplassloven har ikkje nokon generell regel om unntak for teieplikt for deling av opplysningar som det er nødvendig å utveksle mellom styresmakter som har oppgåver etter lova.¹⁷

Departementet legg til grunn at folkeregisteropplysningar er samla inn nettopp med sikte på å inngå i prosessar av offentleg og generell betydning som dødsfall og gravlegging, og at det såleis vil dreie seg om deling/bruk med same formål som opplysningane blei samla inn for, jf. pvf art. 6 nr. 4.

Den som mottok delte data, har ansvaret for informasjonstryggleiken hos seg og for å ha tilstrekkeleg behandlingsgrunnlag.

6.3. Departementets vurderingar

Deling og utveksling av data er nødvendig for å skape ei samanhengende teneste for innbyggjarane, og det trengst derfor eit rettsleg grunnlag for deling og utveksling av data i *digital gravferdsmelding*. Høvet til å dele og utveksle opplysningar vil ikkje vere avgrensa til dei som er viktig for den aktuelle gravferda. Ei slik innskrenking er vanskeleg i ei digital teneste der ein må standardisere kva som blir delt. Det er berre tale om å dele og utveksle

¹⁷ Forvaltningslova gir i § 13 g heimel til å gi forskrift om høve til informasjonsdeling og anna behandling av teiepliktige opplysningar mellom forvaltningsorgan. Heimelen omfattar ikkje deling av data med private verksemder. Folkeregisterloven har eigne reglar om teieplikt, og folkeregisterstyresmakta er ikkje omtatta av reglane om teieplikt i forvaltningsloven.

data så langt det er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter gravplassloven.

Digital gravferdsmelding er under utvikling. I staden for å sende på høyring ei føresegn avgrensa til datatypene og aktørane som vil bli omfatta av første versjon av tenesta, har departementet utforma eit utkast til ei føresegn som er meint å dekkje første versjon og vidare utvikling av *digital gravferdsmelding*. Heimelsomfanget og omtalen i dette høyringsnotatet er ingen lovnad om kva tenesta med tida vil omfatte.

Avgrensinga av kva for organ eller verksemder som kan dele opplysningar, er utforma i samsvar med arvelova § 88 a fjerde ledd om digitalt skifte av dødsbo, sjå Prop. 69 L (2021–2022). Omgrepet offentlege verksemder er meint å omfatte også andre delar av offentlig sektor enn dei som fell inn under definisjonen forvaltningsorgan. Omgrepet private [verksemder](#) er meint å omfatte alt som kan registrerast i einingsregisteret, sjå einingsregisterlova § 4 bokstav b jf. forskrift om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 8 første ledd.

Det vil bli gjennomført personvernkonsekvensvurderingar og andre førebuingar før tenesta ev. blir utvida til å omfatte for eksempel deling av data med trus- og livssynssamfunn som seremonileverandør og med private næringsdrivande som leverer gravminne og liknande. Departementet ber høyringsinstansane komme med sitt syn på om det er ønskeleg med heimel til å dele data som blir brukte i samband med oppgaver definerte i vedtektene, som køyreløyve. Departementet går ut frå at kommunane ikkje vil trenge å dele vidare informasjon som dei mottok frå *digital gravferdsmelding*.

6.4. Departementets forslag

Tredje ledd i den nye gravplassloven § 23 b ledd skal lyde:

Så langt det er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her, kan offentlige og private virksomheter, domstolene og forvaltningsorganer uten hinder av taushetsplikt dele opplysninger. Departementet kan gi forskrift om plikt til å dele opplysninger uten hinder av taushetsplikt, og om at enkelte opplysninger ikke skal omfattes av unntaket fra taushetsplikt.

6.5. Økonomiske og administrative konsekvensar

Deling av data vil kunne forenkle private avgjerdsprosessar og offentlig saksbehandling. Sjølv om automatisering av avgjerder ikkje skulle vere mogleg på kort sikt, vil deling av data mogleggjere avgjerdsstøtte som kan spare administrative ressursar hos gravplasstyresmakta og hos kommunen.

7. Definisjon av kven som er «sambuar» etter gravplassloven

7.1. Gjeldande rett

Kven som sørger for gravferda, er ei sentral avgjerd som må takast tidleg i prosessen etter dødsfallet. Gravplassloven § 12 seier at kremasjon eller gravlegging skal skje seinast 10 yrkedagar etter dødsfallet.

Gravplassloven § 9 regulerer kven som sørger for gravferda. Etter første ledd kan personar over 18 år i ei skriftleg erklæring fastsetje kven som skal sørge for gravferda deira. Andre ledd set opp ei rekkjefølgje av prioriterte dersom ei slik erklæring ikkje ligg føre. Ektefellen er først i rekkja.

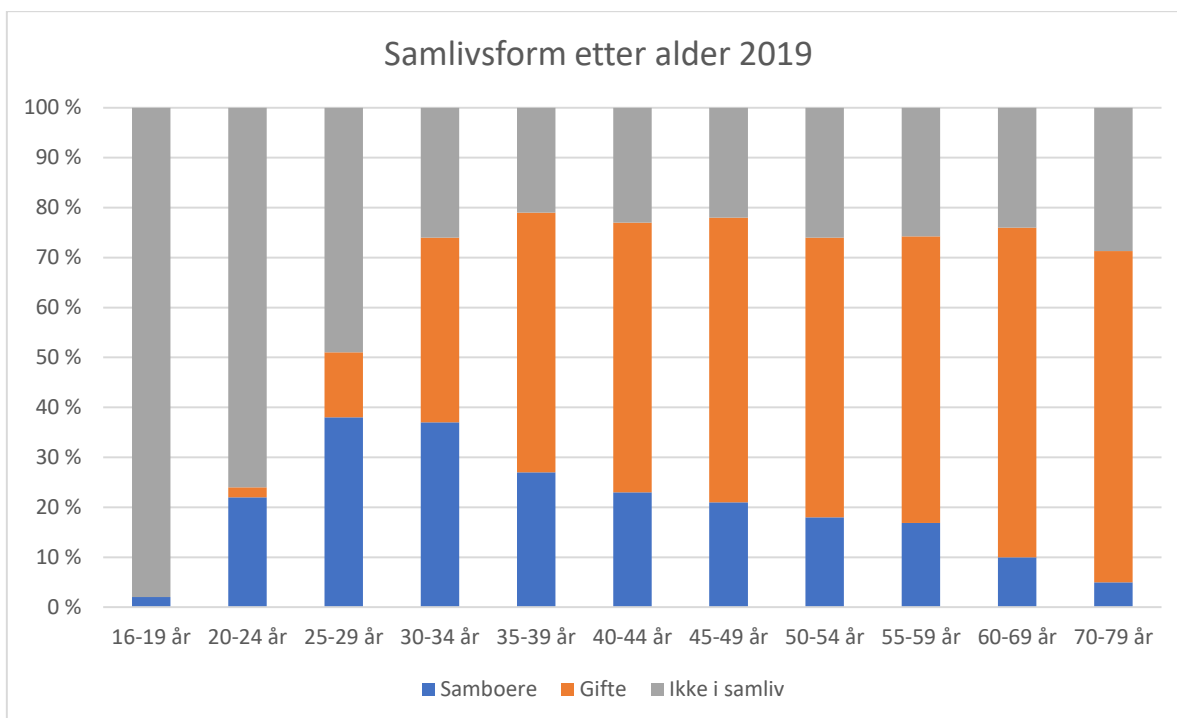
§ 9 andre ledd siste punktum fastset at «[e]ktefelles rett etter denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for person som levde i ekteskapsliknende samboerskap med avdøde da dødsfallet fant sted». Lova regulerer ikkje kriteria for når «ekteskapsliknende samboerskap» ligg føre. Vurderinga er opp til kommunen ved konflikstar, jf. tredje ledd. Avgjerda kan ikkje påklagast.

7.2. Bakgrunn

[SSBs tabell 06854](#) viser at sambuarskap er vanlegare blant yngre og sjeldnare blant eldre, sjå tabell 7.1. I gruppa 30–34 år er det like mange sambuarskap som ekteskap. Det er rimeleg å vente at talet på sambuarskap med tida vil auke også i eldre persongrupper, men blant dei som i dag er over 70 år, er 5 prosent sambuarar og 67 prosent gifte.¹⁸

¹⁸ SSBs tabell 06091 tyder på at prosentdelen av sambuarar er endå lågare blant dei som er 80 år og eldre. Ikkje alle par vel å flytte saman («Living Apart Together»).

Tabell 7.1. Samlivsform etter aldersgrupper. Kjelde: SSBs tabell 06854

Digitaliseringsdirektoratet peiker på at «samboer» er eit vilkår det kan vere vanskeleg å omsetje frå lovtekst til programkode, sjå [retteleiar til digitaliseringsvennleg regelverk](#). I ein tekstboks i retteleiar skriv Digdir:

Per i dag finnes det en lang rekke ulike definisjoner av «samboer» i ulike regelverk. I alt fra folketrygdloven, arveloven, statsborgerloven, barnetrygdloven, skattebetalingsloven og innskuddspensjonloven til tvangsfullbyrdsloven m.fl. gis blant annet følgende definisjoner og vilkår for hva det vil si å være samboere: «samboere som har levd sammen i 12 av de siste 18 månedene» (folketrygdloven § 20-9), «en person over 18 år som bor sammen med en annen person over 18 år i et ekteskapsliknende parforhold» (arveloven § 2), «har eller får felles barn med en person som han eller hun lever sammen med i et ekteskapsliknende forhold i en felles husholdning» (barnetrygdloven § 9).

Ulike definisjoner kan gjøre det vanskelig å forstå hvilke tjenester man har rett til. Begrepsharmonisering ville ført til store forenklinger for berørte innbyggere, og viktig effektivisering i offentlig sektor som lettere kunne dele informasjonen seg imellom.

Dette er et typisk eksempel, og det kunne kanskje være nyttig å bruke andre termer enn «samboer» i en del av tilfellene. Men en reell nyansering har også en kostnad i form av et mer komplekst regelverk.

Det finst også definisjonar av sambuarskap i tariffretten.¹⁹

7.3. Departementets vurdering

Kriterium for når nokon er sambuar etter gravplassloven § 9, ville gitt meir føreseielege vilkår og gjort det klarare for etterlatne når sambuaren var først i rekkja til å sørge for gravferda. Dessutan ville det gitt kommunane klarare haldepunkt ved konfliktløsning. Dersom alle vilkåra kan hentast frå pålitelege registerdata, vil sambuars prioritet etter § 9 andre ledd kunne vere førehandsutfyllt i *digital gravferdsmelding*.

Det finst ekteskapsliknande sambuarskap i mange former. Eit digitaliseringsvennleg sett av kriterium kan vanskeleg fange opp alle konkrete rimelege omsyn, men ambisjonen må vere at avgjerda treffer i dei fleste tilfella. Kommunens rom til å gjere eit konkret skjønn i konfliktløsninga vil i så fall kunne oppfattast som innsnevra av objektive kriterium.

Digitale avgjerder, digital tilrettelegging for avgjerder (avgjerdsstøtte) og førehandsutfylling av nødvendige opplysningar bør byggje på pålitelege registerdata, primært offentlege data. Departementet ser at det er vanskeleg å finne registerdata om alle vilkåra i forslaget nedanfor. Alder, barn, folkeregistrert adresse, tid med felles adresse og ekteskap ligg i Folkeregisteret.²⁰ Der ligg også relasjonsopplysningar som ville avskjere ekteskap, jf. ekteskapslova § 3. Derimot er det vanskeleg å finne registerdata om

- a) årsaker til at paret har budd frå kvarandre
- b) vilkåra som må vere oppfylte for at kvar av partane skal reknast som ekteskapsliknande sambuarar med nokon andre
- c) om paret ventar barn. Dette kan vere teknisk mogleg, men ein må bestemme seg for tida i svangerskapet når ei slik opplysning skal nyttast. Det må òg avklarast om det er rettsleg grunnlag for å dele opplysninga.

Departementet ventar at behovet for digitaliseringsvennlege kriterium for omgrepet sambuar i gravplassloven § 9 vil auke med tida. At relativt få eldre i dag er sambuarar samanlikna med yngre, kan tale for å vente med å regulere dette i lova til det er vunne erfaringar etter anna lovverk og til det eventuelt blir utarbeidd ein felles, tverrgående definisjon. At eldre sambuarar ofte vil ha vaksne barn med ein annan forelder enn den attlevande sambuaren, kan tale i motsett retning. Klare kriterium kan hindre konfliktrar. Dersom fleire eldre vel å bruke *digital gravferdsmelding* til å gi erklæring om kven som skal sørge for gravferda (f.eks. eit barn frå tidlegare ekteskap), vil det bli mindre behov for å ha klare vilkår for å slå fast om ein kjærast i siste livsfase er sambuar.

¹⁹ Stortinget bad 3. februar 2022 regjeringa om å greie ut ei fråvikeleg sambuarlov, sjå vedtak 372, Dokument 8:5 S (2021–2022) og Innst. 121 S (2021–2022). Det er uvisst om dette arbeidet får innverknad på sambuardefinisjonar i ulike lover.

²⁰ Enkelte opplysningar kan vere underlagde teieplikt i Folkeregisteret. Dei kan dermed ikkje utan vidare gjerast tilgjengelege gjennom preutfylling for innbyggjarar som loggar seg på *digital gravferdsmelding*. Opplysning om tidsrom for felles adresse(r) må gå fram av maskinleselege felt for å kunne nyttast til å automatisere kontroll av om tidsvilkåret er oppfylt.

7.4. Departementets forslag

Som grunnlag for seinare arbeid ber departementet høyringsinstansane komme med si vurdering av nytt ledd i gravplassloven § 9 basert på arvelova § 2 tredje ledd og tvangsfullbyrdingslova § 7-13 tredje ledd:

Med ekteskapsliknende samboer i denne bestemmelsen menes en person over 18 år som har hatt samme folkeregistrerte adresse i minst to år med en annen person over 18 år hvis de har levd i et ekteskapsliknende parforhold. Dersom paret har, venter eller har hatt felles barn, regnes vilkåret om ekteskapsliknende parforhold som oppfylt. Personene regnes som samboere selv om de bor fra hverandre for en tid på grunn av utdanning, arbeid, sykdom, institusjonsopphold eller liknende. To personer som ikke kan inngå ekteskap etter ekteskapsloven § 3, regnes ikke som samboere. To personer regnes heller ikke som samboere hvis en av dem er gift eller samboer med en annen.

Departementet legg til grunn at medmorskap inneber at barnet er felles.

Departementet ber høyringsinstansane leggje fram sitt syn på om felles barn, som føreslått her, bør føre til at lengda på sambuarskapet ikkje har noko å seie, alternativt om vilkåret om to år skal reduserast til eitt ved felles barn. Departementet ber høyringsinstansane komme med si vurdering av om definisjonen av sambuar [i arvelova § 2 tredje ledd](#) eller anna lov er betre, og om forslag til vilkår som vil eigne seg for digitalisering.

7.5. Økonomiske og administrative konsekvensar

Klarare kriterium for omgrepet sambuar vil gi meir føreseielege vilkår. Dersom dette fører til færre konflikhtar og gir kommunane klarare haldepunkt ved konfliktløysing, vil forslaget gi administrative innsparingar.

8. Oppheve kravet om melding til politiet før kremering?

8.1. Bakgrunn

I arbeidet med digitaliseringa av livshendinga dødsfall og arv er det identifisert at det lovpålagde varselet om kremasjon til politiet krev manuelle operasjonar hos krematoria og hos politiet. I 2021 var [kremasjonsprosenten](#) 46 prosent. Dette inneber at det i dag går melding til politiet ved om lag halvparten av alle dødsfall.

Politiets informasjonstilfang er endra gjennom blant anna [digital dødsmelding](#) (EDM). Det reiser spørsmålet om det framleis er nødvendig med varselet frå krematoriet etter gravplassloven § 10 tredje ledd. Dersom kravet om varsel kan opphevast, er det ikkje nødvendig å digitalisere denne prosessen som eit ledd i *digital gravferdsmelding*.

8.2. Gjeldande rett

Gravplassloven fastset at politiet skal få melding tre dagar før alle kremasjonar, jf. § 10 tredje og fjerde ledd:

Minst 3 dager før kremasjonen skal finne sted, skal krematoriet varsle politiet på dødsstedet om begjæringen. Fristen omfatter den dag da kremasjonen skal finne sted, men ikke den dag da varsel gis. Lørdag, helligdag og dag som etter lovgivningen er likestilt med helligdag, regnes ikke med i fristen.

Politiet kan kreve kremasjonen utsatt dersom det er grunn til å tro at det vil bli besluttet sakkyndig likundersøkelse i medhold av straffeprosessloven § 228.

Kravet om at politiet skal ha varsel, går tilbake til [likbrenningslova](#) av 1913, der kravet om løyve frå politiet skulle medverke til at det «med sikkerhet kan antages, at vedkommende er død en naturlig død». I [nasjonal straffesaksinstruks](#) frå Riksadvokaten og Politidirektoratet (8. mai 2020) er dette fastsett om kremasjonsvarsel (punkt 6.2.2):²¹

I lokal straffesaksinstruks skal det fastslås hvor politidistriktets kontaktpunkt for mottak av kremasjonsvarsel etter gravferdsloven § 10 fjerde ledd er organisert, og hvilken mailadresse dette kan kontaktes på. Det skal reguleres hvordan kontaktpunktet skal monitorere mailadressen, foreta vurdering av varslene, tilstrekkelig notoritet sikres rundt vurderingene, og rutiner for videre varsling til aktuell etterforskningsenhet og påtalefaglig etterforskningsleder.

I Sverige sørgjer Skatteverket, som er folkeregisterstyresmakt, for å avklare at liket kan kremerast. Etter [begravningslagen kap. 4 § 7](#) dreier dette seg om å avklare om det skal vere ei rettsmedisinsk undersøking, og om politiet har gitt løyve til kremeringa. Politiet skal varslast av legen som utferdar *dødsbeviset* om forhold som tilseier rettsmedisinsk undersøking. Kremasjon kan først skje når det ligg føre stadfesting frå Skatteverket.

I Danmark og Finland har krematoriet ikkje plikt til å varsle politiet før kremasjon.²² I Danmark handlar gravferdsstyresmakta (soknepresten) på grunnlag av dødsattesten frå lege og *dødsanmeldelsen* (avgjerd om kistegravlegging, kremasjon eller oskespreiing) frå dei etterlatne.

8.3. Departementets vurdering

Temaet her er om ein skal oppheve kravet i gravplassloven § 10 tredje ledd om at krematoria skal varsle politiet på dødsstaden minst 3 dagar før kremasjonen skal skje. Konsekvensen av å oppheve kravet er at politiet må få informasjon om eit dødsfall gjennom andre kanalar for å få oppfordring til å vurdere tiltak for å unngå bevisøydelegging.²³ Konsekvensen er vidare at politiet ikkje vil ha motteke informasjon om kva for krematorium som har kista eller ventar på å få inn kista.

²¹ Tilvisinga i sitatet til fjerde ledd er til gjeldande tredje ledd. Det tidlegare første leddet blei oppheva frå 30. desember 2020, sjå Innst. 313 L (2019–2020) på bakgrunn av [Prop. 86 L \(2019–2020\)](#).

²² Etter det vi forstår, blei eit finsk krav om løyve frå politiet før kremasjon oppheva i 1980-åra.

²³ Etter det departementet har forstått, er det svært sjeldan kremasjonar blir stansa eller kister blir gravne opp. Dette kan tale for at politiet sikrar eventuelle prov på andre måtar. Fare for bevisøydelegging er ikkje utenkjeleg ved kistegravferd heller.

Ein føresetnad for eventuelt å oppheve kravet om kremasjonsvarsel er at politiet gjennom blant anna § 10 fjerde ledd, har tilstrekkelege heimlar til å unngå bevisøydelegging gjennom kremasjon. Departementet ber høyringsinstansane komme med si vurdering av om gravplassloven § 10 fjerde ledd åleine vil gi politiet tilstrekkeleg grunnlag for å unngå bevisøydelegging.

§ 10 fjerde ledd gir politiet rett til å krevje kremasjonen utsett. Pliktsubjektet er krematoriet. For å kunne gi ein slik ordre må politiet vite kven dei skal kontakte utanom dei situasjonane der politiet sjølv har bestilt bærehevinga. Helsetenesta der døden skjedde, vil gi opplysningar om kven kista med den avlidne er levert til, normalt eit gravferdsbyrå eller langt sjeldnare ein etterlaten.²⁴

Kista kan vere i bærerom/kjølerom eigd av kommunal eller statleg helseinstitusjon eller av gravplasstyresmakta.²⁵ Nokre få gravferdsbyrå har egne bære-/kjølerom. Endeleg kan kista vere kommen kjølerommet på krematoriet. Opplysningar om kvar kista er, vil liggje i fagsystemet til den enkelte gravplasstyresmakta eller krematoriet.²⁶ Gravferdsbyrå som hjelper dei etterlatne eller kommunen, vil også ha informasjon om kista. Departementet går ut frå at informasjon som aktualiserer bruk av § 10 fjerde ledd, vil komme opp tidleg etter dødsfallet, jf. at legar har plikt til å melde om unaturlege dødsfall etter [helsepersonellova § 36 tredje ledd](#). Departementet går vidare ut frå at det ikkje vil vere vanskeleg å finne ut kva for eit av [landets 26 krematorium](#) kista er i. Departementet ber høyringsinstansane leggje fram si vurdering av desse synsmåtene.

8.4. Departementets forslag

Gravplassloven § 10 tredje ledd blir oppheva. Fjerde til sjette ledd blir tredje til femte ledd.

8.5. Økonomiske og administrative konsekvensar

Oppheving av plikta til å sende kremasjonsvarsel vil vere administrativt forenklande for krematoria og politiet.

²⁴ Sjå også [forskrift om transport, håndtering og emballering av lik samt gravferd](#).

²⁵ Dersom kista ikkje skal gravleggjast i kommunen der den avlidne var busett, vil gravplasstyresmakta i bustadkommunen ikkje nødvendigvis ha informasjon om kista. Dette kan endre seg med *digital gravferdsmelding*.

²⁶ Ein funksjonalitet for å sende stopppordre til alle krematoria i landet knytt til fødselsnummeret eller namnet til den avlidne, reiser spørsmål om blant anna personvern.

Del 2: Andre regelendringar

9. Kommunens rolle ved vesentleg endring av gravplass

9.1. Gjeldande rett

Etter gjeldande rett skal gravplasstyresmakta ha tilslutning frå kommunen for større tiltak eller endringar på gravplassen. Gravplassloven § 4 første ledd lyder:

Anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av gravplass og bygninger på gravplass kan ikke skje uten etter tilslutning fra kommunen og med tillatelse fra statsforvalteren. Statsforvalteren kan sette vilkår for tillatelsen.

Regelen gir kommunen – som har finansieringsansvaret etter § 3 – god kontroll med tiltaka gravplasstyresmakta gjer på gravplassen. Der kommunen har overteke oppgåva som gravplasstyresmakt etter gravplassloven § 23 andre ledd, fell kravet om tilslutning frå kommunen bort, for gravplassloven regulerer ikkje saksbehandlinga internt i kommunane.

Det følger av gravplassforskriften § 2 at helsefagleg styresmakt i kommunen skal få høve til å uttale seg om planen for gravplassen før det blir gjort vedtak. Dette omfattar også saker om vesentlege endringar, men stiller ikkje krav om aktiv tilslutning. Det er tilstrekkeleg at helsefagleg styresmakt i kommunen får høve til å uttale seg.

9.2. Departementets vurdering

Kommunen har gjennom finansieringsansvaret etter § 3 styring med aktivitetsnivået hos gravplasstyresmakta. For å oppfylle kravet i § 2 om «en eller flere gravplasser av slik størrelse at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 pst av kommunens befolkning», vil kommunen ønskje å vite om nedleggingar av gravplassar.

Som planstyresmakt har kommunen interesse av å gi tilslutning til anlegg og utvidingar av gravplassar. Det vil normalt også vere nødvendig med regulering etter plan- og bygningslova. Kommunen er også bygningsstyresmakt, og enkelte tiltak på gravplassane kan krevje byggjeløyve.

Departementet ber høyringsinstansane komme med sitt syn på om kommunen normalt ser behov for å meine noko om andre endringar på gravplassane enn anlegg, utvidingar og nedleggingar. Dei fleste godkjenningssakene hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark om såkalla «vesentleg endring» som krev kommunal tilslutning, dreier seg likevel ikkje om dei tre sakstypane. Statsforvaltaren opplyser at dei fleste godkjenningane dei gir etter gravplassloven § 4, er vesentleg endring innanfor eksisterande gravplassar, typisk namna minnelund, endring av gjerde eller felling av tre.

For å forenkle saksbehandlinga føreslår departementet å oppheve kravet om at vesentleg endring av gravplass og vesentleg endring av bygningar på gravplass krev tilslutning frå kommunen. Større tiltak som anlegg (ny gravplass), utviding og nedlegging vil framleis krevje tilslutning frå kommunen.

9.3. Departementets forslag

Gravplassloven § 4 første ledd skal lyde:

Anlegg, utvidelse *eller nedleggelse* av gravplass og bygninger på gravplass kan ikke skje uten etter tilslutning fra kommunen og med tillatelse fra statsforvalteren. *Annen vesentlig endring av gravplass og bygninger på gravplass kan ikke skje uten etter tillatelse fra statsforvalteren.* Statsforvalteren kan sette vilkår for tillatelsen.

9.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Endringa vil vere administrativt forenklande ved at kommunen ikkje treng uttale seg ved vesentlege endringar. Det vil forenkle i saksbehandlinga hos dei kyrkjelege fellesråda og statsforvaltaren.

10. Kven som fremjar budsjettforslag

10.1. Gjeldande rett

Det følger av gravplassloven § 23 andre ledd at lokal gravplasstyresmakt er «organet som etter Kirkemøtets beslutning opptre på soknets vegne i saker som gjelder drift og forvaltning av gravplasser», jf. [Innst. 208 L \(2019–2020\) punkt 12.2](#). Etter § 3 andre ledd finansierer kommunen «utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser». Etter same ledd skal soknet fremje budsjettforslag for kommunen som grunnlag for det kommunale tilskotet.

10.2. Departementets vurdering

I det store fleirtalet av norske kommunar vil det kyrkjelege fellesrådet etter hovudregelen i gravplassloven § 23 første ledd fremje budsjettforslag etter § 3 andre ledd. Der kommunen etter gravplassloven § 23 har overteke ansvaret, blir § 3 andre ledd ikkje heilt treffande.²⁷ Det kyrkjelege fellesrådet skal i desse (for tida fem) kommunane ikkje fremje noko budsjettforslag for kommunen. For at ordlyden skal reflektere oppgåvefordelinga § 23 opnar for, føreslår departementet å endre § 3 andre ledd.

10.3. Departementets forslag

Gravplassloven § 3 andre ledd skal lyde:

Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av *kommunen*. *Soknet fremmer budsjettforslag for kommunen så fremt statsforvalteren ikke har fastsatt at ansvaret som lokal gravplassmyndighet etter loven skal ligge til kommunen.* Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd.

²⁷ Desse kommunane har fått overført oppgåva etter vedtak etter gravplassloven § 23 andre ledd: Gjesdal, Modum, Vennesla, Sandefjord og Bærum. Sjå oversikta i note to i <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommunale-finanser/statistikk/kyrkjelege-fellesrad-rekneskap> over kommunar som har overteke ansvaret eller driftsoppgåvene.

10.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Endringa vil ikkje ha økonomiske eller administrative konsekvensar.

11. Fristen for å gjennomføre kremering

11.1. Gjeldande rett

Kistegravlegging eller kremasjon skal skje seinast 10 yrkedagar etter dødsfallet, jf. gravplassloven §§ 10 og 12. Laurdag blir ikkje rekna som yrkedag, jf. gravplassforskriften § 12 første ledd. Etter regelverket må altså seremonien ved kremasjon skje i tide til at krematoriet rekk å kremere innan fristen. Er det langt til krematoriet, må seremonien skje tidlegare. Fristane kan fråvikast etter § 13 i fire tilfelle:

- a) Når gravplasstyresmaktene finn at tungtvegande grunnar taler for det. Dette dreier seg ofte om kortvarig utsetjing fordi gravferdsseremonien vanskeleg kunne skje innan fristen
- b) Når det er vedteke sakkyndig likundersøking
- c) Ved obduksjon
- d) Når liket skal brukast i undervisning eller forskning

Avgjerda til gravplasstyresmaktene etter § 13 kan ikkje påklagast.

11.2. Departementets vurdering

Kremasjonsfristen på 10 yrkedagar er kortare enn i Sverige (1 måned) og lengre enn i [Danmark](#) (8 dagar). I Finland skal kremasjon skje «utan onödigt dröjsmål».

Fristane i gravplassloven fungerer i store trekk godt, men for nokre krematorium inneber fristen at omnen må varmast opp for éin eller eit fåtal kremasjonar. Det gir monaleg reduksjon i energibruk og utslepp å kunne kremere på ettervarmen frå førre kiste. For å leggje til rette for dette bør fristreglane lempast noko, blant anna av omsyn til krematorium som ikkje er i drift kvar dag. Dette er typisk krematorium med få kremasjonar per år, i hovudsak krematorium som ikkje har reinselinje, og som etter forureiningsforskriften kapittel 10 berre kan gjennomføre færre enn 200 kremasjonar per år.

Departementet føreslår ein justert fristregel som skil mellom når kista skal leverast til krematoriet, og når kremasjonen skal ha skjedd. Føresetnaden er at gravplasstyresmakta eller krematoriet kan oppbevare kista i kjølerom og det elles er forsvarleg å utsetje kremasjonen. Målet med endringa er å spare ressursar til oppvarming av kremasjonsomn. Endringa vil dessutan medverke til at det vil gjelde same rammer for gjennomføring av gravferdsseremonien ved kistegravlegging og kremasjon: kista skal senkast innan 10 yrkedagar eller leverast til krematorium innan 10 yrkedagar. Det blir då ikkje lenger stilt krav om at kremasjonen skal skje innan same frist om kistesenkinga.

Departementet ber også høyringsinstansane leggje fram sitt syn på om det bør gjelde ein absolutt siste kremasjonsfrist på 15 yrkedagar etter dødsfallet.

11.3. Departementets forslag

Gravplassloven § 10 første ledd skal lyde:

Kremasjon skal skje i godkjent *krematorium*. *Kisten skal leveres til kremering senest 10 virkedager etter dødsfallet. [Kremasjon skal skje senest 15 virkedager etter dødsfallet.]*

11.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Å utsetje enkelte kremasjonar på små krematorium vil spare ressursar til oppvarming av kremasjonsomn. Det kan gi lågare utslepp. Det kan òg føre til innsparingar i arbeidstid dersom kremasjonar som elles skjer på ulike dagar, kan samlast på éin arbeidsdag.

12. Gravminne når lekam er donert til undervisning og forskning

12.1. Gjeldande rett

Gravplassforskriften § 21 første ledd opnar for at det i nokre få situasjonar kan setjast opp namn på gravminne og tilsvarande utan at leivningar (kiste eller urne) blir gravlagde der: «[p]ersoner som er omkommet på havet, i krig eller liknende, og som ikke er gravlagt på gravplass...». I andre situasjonar kan det ikkje setjast opp namn utan leivningar.

12.2. Departementets vurdering

Donasjon av lik til undervisning og forskning har samfunnsverdi. Dette er regulert nærmare i kapittel 3 i lov 7. mai 2018 nr. 26 om obduksjon og overlating av lik til undervisning og forskning (obduksjonslova). På grunn av avgrensingane i gravplassforskrifta § 21 første ledd kan det i slike situasjonar gå lang tid før det kan setjast opp namn på eit gravminne. Dette kan vere uheldig for sorgprosessen til dei etterlatne etter avlidne som har donert lekamen sin til undervisning og forskning. Dette kan medverke til at færre lekamar blir donerte til undervisning og forskning.

Departementet ser at det kan vere ein viss risiko for at ein lekam som er donert til undervisning og forskning, likevel ikkje blir gravlagd som planlagt, for eksempel fordi den som sørgjer for gravferda endrar avgjerda si om val av gravferdsform. Denne risikoen er etter departementets vurdering avgrensa. Samla sett vil det venteleg vere til beste for sorgprosessen og for måloppnåinga etter obduksjonslova kapittel 3 at det blir opna for at namn på avlidne som har donert lekamen sin til undervisning og forskning, kan setjast opp på gravminne.

Departementet føreslår samtidig å slå fast at namn i situasjonar som er regulerte av gravplassforskriften § 21 første ledd andre punktum, kan setjast opp på urnevegg.

12.3. Departementets forslag

Gravplassforskriften § 21 første ledd andre og ny tredje setning skal lyde:

Personer som er omkommet på havet, i krig eller liknende, og som ikke er gravlagt på gravplass, kan likevel få navnet satt på eksisterende eller nytt gravminne eller på minnesmerke ved navnet minnelund *eller urnevegg* hvor dette er anlagt. *Det samme gjelder i påvente av gravlegging av avdøde hvor liket er donert til undervisning og forskning.*

12.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Forskriftsendringa vil venteleg ha svært avgrensa økonomiske og administrative konsekvensar. Om fleire donerer lekamen sin til undervisning og forskning, vil det kunne gi betre høve til å utdanne helsepersonell og oppnå ny medisinsk innsikt.

DEN NORSKE KIRKE
Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Torgunn Skarsgard Haugerud	421	19/05054-52	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
66/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Orienteringssaker BBDR 13.09.22

Saksorientering

Orienteringssaker følger vedlagt.

Forslag til vedtak

De fremlagte sakene tas til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Borg bispedømmeråd
Bjarne Aasgt. 9

1606 FREDRIKSTAD

Dato: 01.06.2022

Vår ref: 22/02393-4

Deres ref:

Oversendelse av årsrapport for Den norske kirke 2021

Vedlagt er årsrapport for Den norske kirke 2021, som i sin helhet ble godkjent av Kirkerådet på deres møte 30. og 31. mai 2022.

Med vennlig hilsen

Håvard Sønnesyn
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:
Godkjent årsrapport Den norske kirke 2021

Mottakere:

Agder og Telemark bispedømmeråd,	Postboks 208	4662
		KRISTIANSAND S
Borg bispedømmeråd,	Bjarne Aasgt. 9	1606
		FREDRIKSTAD
Bjergvin bispedømmeråd,	Postboks 1960	5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd,	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros bispedømmeråd,	Kongsgårdsgata	7013 TRONDHEIM
	1a, Erkebispegården	
Nord-Hålogaland bispedømmeråd,	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd,	Postboks 9307	0135 OSLO
	Grønland	
Stavanger bispedømmeråd,	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Sør-Hålogaland bispedømmeråd,	Tolder Holmers vei	8003 BODØ
	11	
Tunsberg bispedømmeråd,	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.:

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Håvard Sønnesyn

Møre bispedømmeråd,

Moldetrappa 1

6415 MOLDE

DEN NORSKE KIRKE
Bispedømmerådene, Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Årsrapport 2021

Innholdsfortegnelse

Del I. Leders beretning	3
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	6
Volumtall	7
Nøkkeltall for årsregnskapet	8
Del III. Årets aktiviteter og resultater	9
A. Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk	9
B. Resultater og måloppnåelse 2021	10
B.1 Gudstjenesteliv	10
B.2 Dåp og trosopplæring	16
B.3 Kirke og kultur	22
B.4 Kirke og samfunn	24
B.5 Rekruttering og frivillighet	33
B.6 Bemanning i rettssubjektet Den norske kirke	39
C. FNs bærekraftsmål	43
Del IV. Styring og kontroll i virksomheten	45
A. Kirkevalg	45
B. Organisering	45
Effektivisering	45
Kirkelig organisering	45
C. Arbeidsmiljø	46
Arbeidsmiljøundersøkelsen for kvinnelige prester	46
Medarbeiderundersøkelse 2021	47
Arbeid med HMS	47
D. Likestilling	47
Søkere og tilsetninger	48
Deltidsansatte	49
Midlertidig tilsatte	49
Foreldrepermisjoner	50
Del V. Vurdering av fremtidsutsikter	51
Del VI. Årsberetning og resultatregnskap	54

Del I. Leders beretning

Pandemi

2021 vil gå inn i historien som år to i den globale covid-19 pandemien. Etter forsiktige åpninger, kom nye nedstenginger. Ofte kom de på kort varsel og gjorde at planer måtte forkastes eller omgjøres.

Pandemien startet som en sprint-øvelse der alle satset mye for å «omstille, ikke innstille». Når sprint blir til maraton og mye av det kirken til vanlig gjør ikke lenger er mulig, ble 2021 en kontinuerlig øvelse i omstilling og kreative løsninger.

Unntakstilstanden har ført til mye innovasjon med nye møte- og arbeidsformer. Når det ikke var mulig å gjøre ting «slik vi alltid har gjort», ble vi utfordret til å stille samme spørsmål som Jesus gjorde: «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» Hvordan kan kirken være kirke når den ikke kan invitere inn til fellesskap som før? Bispedømmenes tilbakemeldinger viser nytenkning langs ulike akser.

Gudstjenester

Gudstjenestereformen som ble startet i 2004 er nå fullført. Samtidig som gudstjenestelivet er fornyet, har det ikke skapt ny oppblomstring og høyere deltakelse enn før. Andre trender har ført til synkende deltakelse over år.

I koronatiden er tallene selvsagt ekstra lave på grunn av alle antallsbegrensninger og nedstenginger. I denne situasjonen har dåpsgudstjenester for en eller to familier utenom høymessetid vist seg å bli gode møteplasser mellom familien og kirken. Det ga rom for det personlige møtet med familien, der de opplevde å bli aktive deltakere i gudstjenesten. Mange bispedømmer melder at dette vil fortsette. Møtet mellom den nydøpte og resten av menigheten som vanligvis skjer i høymessen, kan det tilrettelegges for på andre måter gjennom trosopplæringen.

Åpen kirke har vært brukt som erstatning for gudstjenestefeiring. Mange mennesker setter pris på en åpen kirke, enten besøket skjer i forbindelse med et besøk på kirkegården, det er en åpen kirkedør midt i sentrum eller når du tilfeldigvis går forbi. Pastoral betjening, muligheten for å be en bønn og tenne et lys og også ta imot nattverd er måter å være kirke på som kan fungere godt også når pandemien er over.

Vandregudstjenester og steder og tider for mindre samlinger og gudstjenester ser også ut til å samle mange i tillegg til de tradisjonelle søndags formiddags-gudstjenestene. Fritidsmønsteret med at mange ikke er hjemme i helgene utfordrer kirken til å «følge med» folk enten de søker mot fjell eller sjø.

I forlengelse av pandemien har Den norske kirke en stor utfordring i å vise gudstjenestens betydning og igjen samle mennesker om ordet og sakramentene. I en tid med stadig høyere krav til kvalitet i det mennesker fyller fritiden med, er også kvalitet i liturgier, kirkemusikk og prekenarbeid avgjørende for gudstjenestelivet i Den norske kirke. I tiden som kommer blir det viktig å gi rom for fortsatt å prøve ut nye former, tider og steder for gudstjeneste som kan møte folks behov på gode måter.

Digital kirke

Da pandemien startet i mars 2020, oppsto en digital revolusjon nærmest over natten. Det digitale tilbudet ble enda viktigere enn før og antallet gudstjenester, andakter, konserter og samlinger for barn vokste kraftig. I 2021 ble situasjonen annerledes. Noen bispedømmer melder om fortsatt stor aktivitet og en god utnyttelse av både fysiske og digitale tilbud som utfyller hverandre. Andre steder er kreativiteten mindre og ønsket om å «komme tilbake» til de fysiske samlingene større.

Digitale løsninger handler om alt fra en bedre digital arbeidshverdag for medarbeidere til å være kirke på nett med gudstjenester, trosopplæringsamlinger, nettkirke med sjelesorgtilbud og bønnevegg. Og mellom disse finnes digitale løsninger for å annonsere alle aktiviteter i arrangementsportalen «Skjer-i-kirken», slik at noen tastetrykk på mobilen kan gi oversikt over kirker og aktivitetene i nærheten. Det

handler om filmer og tekster på nettsider og sosiale media både nasjonalt og lokalt, andaktsord for kvelden eller konserter. Her har det åpnet seg en større verden for svært mange menigheter. Ikke alle skal strømme gudstjenester, men alle må sørge for å få bekjentgjort det som skjer i kirkene – også via digitale kanaler som er den kanalen de fleste nå bruker for å skaffe seg informasjon.

Covid-19 har hatt dramatiske virkninger for den verdensvide kirke. Flertallet av kristne bor i land med utilstrekkelig helsevesen, og kirkene har påtatt seg et stort diakonalt arbeid med å hjelpe ofrene for pandemien. Reiserestriksjoner og dårligere økonomi har medført at det har vært vanskelig å gjennomføre internasjonale fysiske møter. Dette er blitt erstattet av digitale møteplasser.

Den norske kirke har deltatt aktivt i dette global økumeniske samarbeidet. Gjennom Kirkens Nødhjelp og misjonsorganisasjonenes innsamlingsaksjon «Sammen som kirke i hele verden» har lokalmenighetene i Norge samlet inn millioner til internasjonalt humanitært arbeid og til søsterkirker som sliter under pandemien.

Kirkerådet har samarbeidet nært med Norges Kristne Råd og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i håndteringen av pandemien og i samhandlingen med myndighetene. Pandemien har ført til en forsterket relasjon mellom ulike kirker og tros- og livssynssamfunn i Norge, som man drar nytte av også i andre forhold.

Diakoni

Pandemien har skapt nye behov. Arbeid med bærekraftsmålene setter oss på sporet av samskaping med ulike andre aktører i lokalsamfunnet. Alt som en del av arbeidet med å skape gode lokalsamfunn for alle. Ensomhet og psykiske lidelser viser en økning og særlig ungdom melder om behov for steder å bare «være». I spørsmålet om «hva du vil at jeg skal gjøre for deg» ligger det mange behov for møteplasser, den gode samtalen og et felles måltid. Spørsmålet hjelper kirken til å vende seg utover for å se de ønsker og behov som folk har for kirken på sitt sted. Her har koronatiden åpnet for nye arbeidsmetoder, og det skjer mye diakonal innovasjon landet rundt.

Organisering

Müller-Nilssen-utvalget leverte sin rapport våren 2021, og hele høsten ble den store høringstiden i kirken. Et omfattende arbeid er lagt ned i høringsinnspillene, som inneholder nyttig informasjon om hva lokalkirken ønsker. Utvalgets forslag om å etablere et obligatorisk prostifellesråd har ikke fått støtte i høringen. Samtidig er det stor oppslutning om en felles arbeidsgiver for alle som jobber sammen lokalt. Nå gjenstår arbeidet med å finne en god måte å få til dette på, med gode fellesløsninger som kan skape sammenheng og helhet i trossamfunnet Den norske kirke og samtidig gi rom og fleksibilitet for lokal myndighet.

Rekruttere og beholde medarbeidere

Gjennomsnittlig antall søkere pr prestestilling er nå nede på 2,4. Til sammenligning var det i 2017 et snitt på 4,3 søkere pr prestestilling. I de fleste bispedømmer lyses flere prestestillinger ut flere ganger. Samtidig er det positive tall på både antall nye studenter til cand. theol.-utdanningen og andrekarriereprester. I 2022 vil Kirkemøtet behandle en ordning for prest under utdanning, der målet er at disse stillingene kan lyses åpent ut og nå flere aktuelle kandidater. Vi har ikke tilsvarende tall på andre kirkelige utdanningsløp, men også her er det behov for flere kvalifiserte medarbeidere. I en situasjon der lokalsamfunn mangler prest eller lever med vikarer over tid, settes fokuset naturlig nok på å rekruttere til egen stilling. Samtidig vil ikke kirken lykkes med å øke rekrutteringen før alle menigheter begynner å utfordre unge mennesker til en kirkelig utdanning eller støtter en andrekarriere-person som tar tilleggsutdanning for å bli kvalifisert for en kirkelig stilling. Det meste av rekrutteringen foregår lokalt. Dette er en viktig erkjennelse i en fortsatt satsing på å rekruttere til kirkelige stillinger.

I 2021 ble det gjennomført en medarbeiderundersøkelse for alle ansatte. Den norske kirke har høyt engasjerte og kompetente medarbeidere som er innstilt på å gjøre en ekstra innsats når det trengs. Vi ser også spor av slitasje pga. lav gjennomføringskraft og uklarerhet rundt ansvar- og roller. Resultatene

fra undersøkelsen følges opp fra lokalt til nasjonalt nivå i kirken. Noen av funnene handler om en kompleks organisasjon som er krevende å manøvrere i. Egne arbeidsmiljøundersøkelser ble også gjennomført for kvinnelige prester og medarbeidere med LHBT+-identitet. Disse følges opp som en del av likestillings-, integrerings- og mangfoldsfeltet (LIM).

Mai 2022

Kristin Gunleiksrud Raaum
leder i Kirkerådet

Ingrid Vad Nilsen
direktør i Kirkerådet

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Den norske kirkes årsrapport tjener to formål. For det første utgjør den rapporteringen som skjer til Barne- og familiedepartementet som oppfølging av tilskuddsbrevet for finansieringen fra staten. I denne sammenheng brukes begrepet *virksomheten* for å vise til rettssubjektet Den norske kirke, altså bispedømmerådene og Kirkerådets virksomhet, inkludert prestene. I tillegg utgjør årsrapporten en vid rapportering for hele *trossamfunnet* Den norske kirke, der også utviklingen i menighetenes virksomhet gjennomgås og vises frem.

Formålet med rammebevilgningen fra Barne- og familiedepartementet er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. I Prop. 1 S (2020-2021) er det utledet følgende retningsgivende mål for anvendelsen av bevilgningen:

Den norske kirke skal være en landsdekkende, selvstendig og demokratisk folkekirke.

I Prop. 1 S (2020-2021) operasjonaliseres dette på følgende måte:

«Finansieringa av Den norske kyrkja skal leggje til rette for at kyrkja framleis kan vere ei folkekyrkje med ei sterk lokal forankring. Dei som er medlemmar av kyrkja, skal kunne ta del i gudstenester og kyrkjelege handlingar der dei bur. Ei folkekyrkje blir kjenneteikna av at folk sluttar opp om kyrkja, og at ho er synleg i lokalsamfunna, både som trussamfunn og kulturberar. Dette byggjer på at prestenesta har gode vilkår, og at kyrkjebygga blir haldne i hevd. Det er òg viktig at dei kyrkjelege organa har legitimitet og forankring hos medlemmane. Då er det ein føresetnad at det blir gjennomført demokratiske val både på lokalt, regionalt og nasjonalt plan i kyrkja.

Staten si oppgåve er å gi kyrkja høvelege rettslege og økonomiske rammer for arbeidet sitt, slik at kyrkja kan halde fram som ei demokratisk folkekyrkje. Strategiar og tiltak for å nå målet må kyrkja sjølv utforme».

Fra 1. januar 2021 er oppgavene innenfor gravplassforvaltningen overtatt av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

I tillegg til tilskudd fra Barne- og familiedepartementet, mottar Den norske kirke ved Kirkerådet tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) til Svalbard kirke over Svalbardbudsjettet. Kirkens særlige stilling på Svalbard, og kirkens rolle i den offentlige beredskapen, er bl.a. bakgrunnen for at bevilgningen er ført videre som en særskilt bevilgning over Svalbardbudsjettet og ikke inngår i rammetilskuddet fra Barne- og familiedepartementet til Den norske kirke. Utbetaling fra JD skjer to ganger i året etter utbetalingsanmodning fra Kirkerådet. For 2021 ble, ved en inkurie, kun én anmodning sendt.

Statens bevilgning til Den norske kirke skal dekke utgifter til prestatjeneste i alle landets 1164 sokn, forsvarlig drift i alle enheter, forvaltning av medlemsregisteret, faglig og økonomisk støtte til trosopplæring og annen trosformidling og diakonalt arbeid, samt til å ivareta det kirkelige demokrati.

Kirken har elleve bispedømmer med hver sin biskop, i tillegg til Bispemøtets preses, som har Nidaros domprosti som særskilt tilsynsområde. Hvert bispedømme har sitt valgte bispedømmeråd med sekretariat for råd og biskop.

Kirkemøtet er Den norske kirkes øverste representative organ, og består av medlemmene i de elleve bispedømmerådene, preses i Bispemøtet og lederen av Samisk kirkeråd, til sammen 116 medlemmer. I tillegg kommer representanter fra bl.a. utdanningsinstitusjonene og Den norske kirkes

ungdomsdemokrati¹. Kirkemøtet samles ordinært en gang i året, og i 2021 ble møtet gjennomført i Trondheim i perioden 11.-16. november. Kirkemøtet skulle vært gjennomført i april, men ble utsatt på grunn av koronasituasjonen. Totalt 27 saker ble behandlet.

Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd er opprettet av Kirkemøtet for å ivareta saker innen økumenikk, religionsdialog og spørsmål knyttet til samisk kirkeliv. Et utstrakt samarbeid med internasjonale økumeniske organisasjoner som Den norske kirke er medlem av, ivaretas av Mellomkirkelig råd.

Kirkerådet forbereder saker som skal behandles av Kirkemøtet, iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder arbeidet mellom Kirkemøtets samlinger.

Volumtall

Tabell 1: Fordeling av medlemmer i Den norske kirke 2021

	Medlemmer	Ant. innbyggere	Oppslutning	Utmeldt	Innmeldt
Agder og Telemark	314 683	485 104	65 %	1 296	314
Bjergvin	455 250	641 292	71 %	1 924	274
Borg	463 853	765 197	61 %	1 600	308
Hamar	294 897	387 305	76 %	797	137
Møre	202 644	265 848	76 %	745	121
Nidaros	344 595	474 131	73 %	1 443	156
Nord-Hålogaland	179 453	241 736	74 %	627	103
Oslo	434 252	924 897	47 %	2 623	419
Stavanger	320 222	485 797	66 %	1 887	233
Sør-Hålogaland	184 497	240 190	77 %	586	82
Tunsberg	328 212	513 773	64 %	1 316	233
Andre	2 221			8	
Bosatte i Norge	3 524 779	5 425 270	65 %	14 852	2 380
Uregistrerte personer	1 354				
Utvandret	134 630			75	13
Totalsum	3 660 763			14 927	2 393

Kilde: Den norske kirkes medlemsregister og SSB.

Tabell 2: Kirkelig inndeling

	Prosti	Fellestråd	Sokn
Agder og Telemark	9	42	110
Bjergvin	11	43	176
Borg	8	28	109
Hamar	10	47	162
Møre	6	25	95
Nidaros	9	34	119
Nord-Hålogaland	8	39	62
Oslo	7	3	59
Stavanger	9	23	89
Sør-Hålogaland	8	40	83
Tunsberg	9	24	100
Geografiske enheter	94	347	1 164

Kilde: Kirkerådet. – I tillegg kommer det syv døvemenigheter, Bymenigheten Sandnes, Saemien Åålmege og Svalbard kirke. Døvemenigheten er eget prosti.

¹ Leder av Mellomkirkelig råd, de tre teologiske fakulteter og fire representanter fra Ungdommens kirkemøte er gitt plass på møtet med tale- og forslagsrett.

Tabell 3: Utvalgte volumtall

	2008	2012	2017	2018	2019	2020	2021
Dåpshandlinger	42 599	38 357	30 643	28 911	28 358	24 046	26 655
Konfirmerte	41 655	41 186	35 519	35 248	34 513	33 083	33 488
Kirkelige vielser	10 536	8 898	7 331	7 048	6 214	4 394	4 814
Kirkelige gravferder	38 832	37 673	35 998	35 683	34 765	34 605	35 106
Gudstjenester totalt	67 455	4 786	61 000	60 396	60 166	48 483	51 042
Deltakere, gudstjenester totalt	6 330 752	6 012 554	5 454 826	5 318 193	5 249 069	2 360 703	2 344 020

Kilde: SSB og Den norske kirkes medlemsregister. Tallene er foreløpige.

Nøkkeltall for årsregnskapet

Tabell 4: Nøkkeltall for årsregnskapet (2021)

Enhet	Årsverk		Overføring	Drift	Lønn	
	Antall årsverk	- herav i preste-tjeneste			Tildeling budsjett-gruppe 1	Drifts-utgifter
Oslo	181,6	154,4	154 571	154 761	142 603	92,1 %
Borg	156,4	144,5	132 455	135 049	120 096	88,9 %
Hamar	126,9	115,1	113 186	117 059	103 887	88,7 %
Tunsberg	130,6	118,6	108 351	109 908	102 094	92,9 %
Agder og Telemark	144,0	129,9	124 327	122 528	113 863	92,9 %
Stavanger	115,6	106,2	105 381	106 206	94 679	89,1 %
Bjergvin	186,6	169,1	157 358	157 700	143 171	89,1 %
Møre	88,9	76,5	78 050	78 044	98 690	88,0 %
Nidaros	134,7	122,6	120 532	121 463	107 391	88,4 %
Sør-Hålogaland	99,6	88,3	82 091	83 082	71 893	86,5 %
Nord-Hålogaland	104,5	90,0	89 748	89 291	74 979	84,0 %
Bispemøtet	4,0	-	7 475	6 074	3 328	54,8 %
Kirkerådet*	109,8	-	232 560	252 578	91 187	36,1 %
Total	1 583,2	1 315,2	1 506 085	1 533 743	1 267 861	82,4 %

Kilde: Kirkerådet. *Rettssubjektets pensjonskostnader på kr 158 387* er her holdt utenfor. Eksterne stillinger kan være inkludert i årsverk uten at det reflekteres i kostnadene.

Del III. Årets aktiviteter og resultater

A. Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Tabell 5: Oversikt mål- og resultatoppnåelse

Strategiske mål	Resultatmål	Resultat	
Gudstjenestelivet blomstrer	Vekst i antall deltakere per gudstjeneste	46 deltakere i snitt, ned 6 %.	Synkende
	Flere velger kirkelig vigsel	4 833 kirkelige vigslar, opp 10 %. Utgjorde 31 % av alle vigslar, opp 3 prosentpoeng.	Stigende
	Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe	83 % av antall døde, ned 3 prosentpoeng.	Synkende
Flere søker dåp og trosopplæring	Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet	Antall sokn med samisk i gudstjenesteordning opp 63, til 202 sokn.	Stigende
	Oppslutningen om dåp holdes oppe	Andel døpte av fødte opp 1,6 prosentpoeng, til 46,6 %	Stabil
	Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil	Stabilt mot fjoråret	Stabil
Kunst- og kulturuttrykket er en del av kirkelivet	Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe	Andel konfirmerte av døpte 15-åringer uendret på 79 %	Stabil
	Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangement	Antall deltakere totalt opp 26 %	Stigende
	Flere åpne kirker	Antall sokn med åpne kirker opp 10 %, til 792 sokn. Antall dager med opp 4 %.	Stigende
Kirken engasjerer seg i samfunnet	Flere menigheter med diakonal betjening	700 sokn med diakonal betjening, stabilt mot fjoråret	Stabil
	Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge	Antall sokn ned 4 %	Synkende
	Arbeid med religionsdialog styrkes	Stabilt mot fjoråret	Stabil
	Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom	Nedgang i antall oppslag	Synkende
	Samarbeidet kirke/skole styrkes	50 % færre skolegudstjenester, 5 % flere barnehagegudstjenester.	Synkende
Flere finner sin plass i kirkelig arbeid	Rekruttering til vigslede stillinger styrkes	Stabilt mot fjoråret	Stabil
	Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken	7 % færre frivillige sett mot fjoråret	Synkende
	Kirkelige medarbeidere trives i jobben	Totalt sykefravær opp 0,4 prosentpoeng, til 5,8 %	Stabil

Den norske kirke fikk sommeren 2021 et særskilt engangstilskudd på 18 millioner kroner fra Kulturdepartementet (KUD). Formålet med tilskuddet var å støtte opp under frivillighetspolitiske mål, bred deltakelse og mangfold og avhjelpe organisasjoner med frivillig innsats gjennom den pågående pandemien. Dette skulle gjøres ved å stimulere til aktivitet innenfor rammene av myndighetenes smitterestriksjoner. Tilskuddet skulle gå til menigheter i Den norske kirke med frivillig innsats, som har

hatt merkostnader og/eller mindreinntekter som følge av covid-19. I samarbeid med KA² besluttet Kirkerådet å videresende tilskuddet i sin helhet til alle landets kirkelige fellesråd, basert på en egen fordelingsnøkkel. Innenfor vilkårene i tilskuddsbrevet fra KUD og Kirkerådets føringer, var det opp til fellesrådene å vurdere hvordan tilskuddet best kunne utnyttes i fellesrådsområdene og hvordan de skulle fordeles blant menighetene. Tilskuddene gjorde kjærkomne tiltak mulig i en krevende tid i menighetene.

B. Resultater og måloppnåelse 2021

For å vurdere resultat- og måloppnåelse har Kirkerådet mottatt, innhentet og bearbeidet data fra en rekke ulike kilder. Menighetene har rapportert inn sin aktivitet via Statistisk sentralbyrå (SSB), og Kirkerådet har mottatt data fra dem. Det foreligger tall fra 1 158 av 1 164 sokn. Tallene til denne årsrapporten er hentet ut 14. mars 2022, noe senere enn tallene som er publisert hos SSB. Det er derfor noen mindre avvik mellom tallene som brukes i denne årsrapporten, og det som er tilgjengelig via SSBs nettsider. Tidligere år er fjorårets tall blitt brukt ved manglende svar. Dette er ikke gjort i tallene for 2020 og 2021, da pandemien gjør at fjoråret gir et dårlig bilde for det påfølgende året. Øvrige datakilder er bispedømmene samt registre som Kirkerådet bruker. Det er også innhentet tall fra medlemsundersøkelsen Opinion gjennomførte for Den norske kirke i august og september i fjor. Her ble blant annet medlemmenes holdninger og forventninger knyttet til Den norske kirke undersøkt.

Bispedømmene leverer sine årsrapporter til Kirkerådet innen 1. mars. I løpet av mars og april gjennomførte Kirkerådet og preses utviklingssamtaler med biskop, bispedømmerådsleder og stiftsdirektør i hvert bispedømme. Oppsummeringer og elementer er tatt inn i denne rapporten.

Kirkemøtet vedtok høsten 2021 en ny strategi for kirken. Det arbeides med å etablere resultatmål og indikatorer for den nye strategien. Siden strategien ble vedtatt så sent på året følger denne årsrapporten den gamle oppbyggingen av strategiske mål og resultatmål.

B.1 Gudstjenesteliv

Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke

B.1.1 Gudstjenester

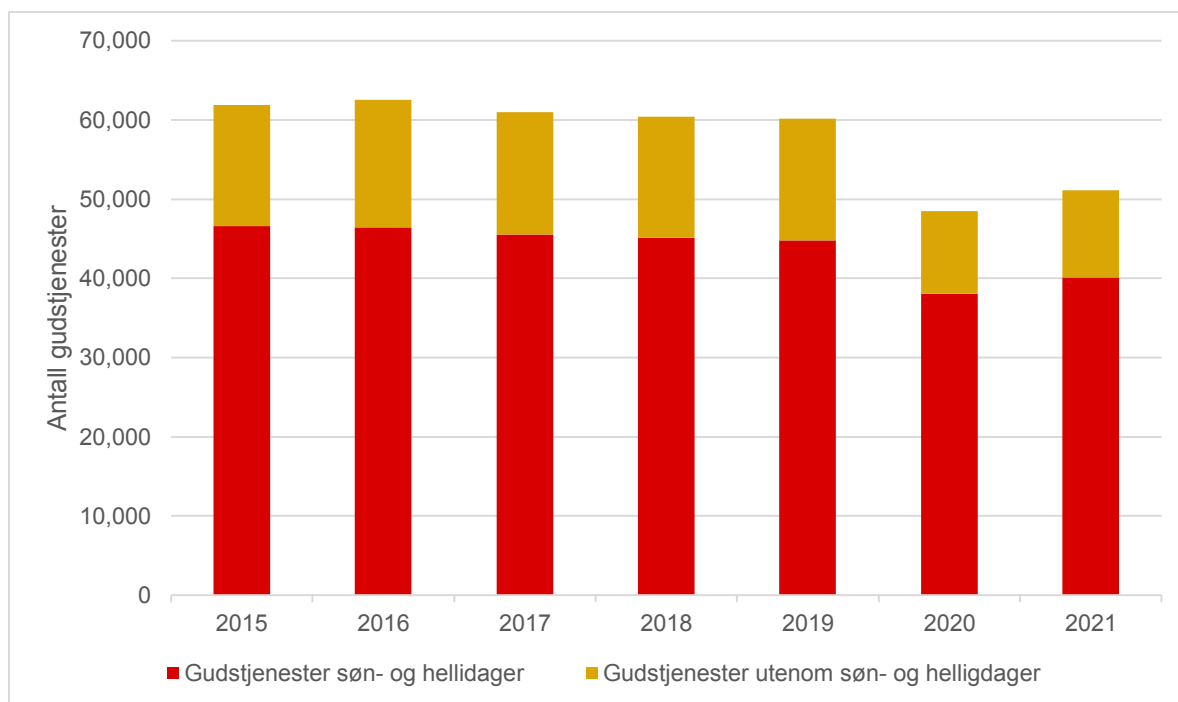
Strategisk mål: Gudstjenestelivet blomstrer

Resultatmål: Vekst i antall deltakere per gudstjeneste

Antall gudstjenester sank med 15 % fra 2019 til 2020, men økte igjen fra 2020 til 2021 med 5 %. Endringen i antall gudstjenester varierer mellom bispedømmene, fra å være på nivå med 2020 i Stavanger til en økning på 10 % i Bjørgvin, Hamar og Nidaros.

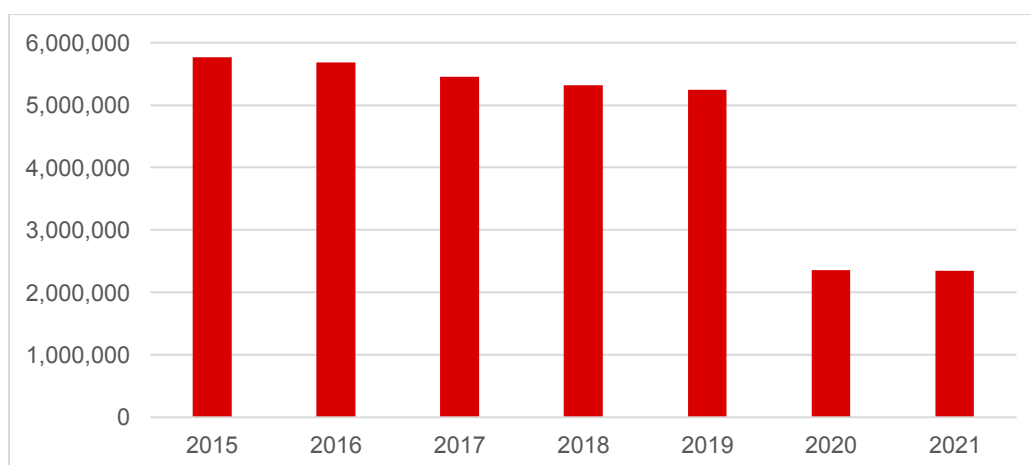
Av totaltallet på 51 121 gudstjenester utgjør 40 115 gudstjenester på søn- og helligdager, som er en økning på 5 % fra 38 024 i 2020. Det varierer mellom bispedømmene fra et stabilt nivå sett mot fjoråret i Nord-Hålogaland, til en økning på 12 % i Bjørgvin, Møre og Nidaros.

² Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter

Figur 1: Antall gudstjenester, søn- og helligdager og andre dager

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Tall for 2021 er foreløpige.

Noe av økningen i antall gudstjenester skyldes en satsing på egne dåpsgudstjenester, og flere mindre konfirmasjonsgudstjenester. Noen steder har koronasituasjonen gitt anledning til å lage hverdagsmesser og alternative gudstjenester, som normalt ikke samler så mange mennesker. At antallet gudstjenester økte, ga nasjonalt sett lite endring i gudstjenestedeltakelsen, som er på nivå med 2020. Forskjellene mellom bispedømmene er relativt store og ligger mellom en nedgang på 8 % i Agder og Telemark og Oslo, til en økning på 8 % i Bjørgvin. På søn- og helligdager utgjør nedgangen 2 %. Her fordeler bispedømmene seg fra en nedgang på 13 % i Oslo til en økning på 6 % i Nidaros og Bjørgvin. Gjennomsnittlig antall gudstjenestedeltakere er gått ned med 6 % fra 49 til 46.

Figur 2: Antall gudstjenestedeltakere

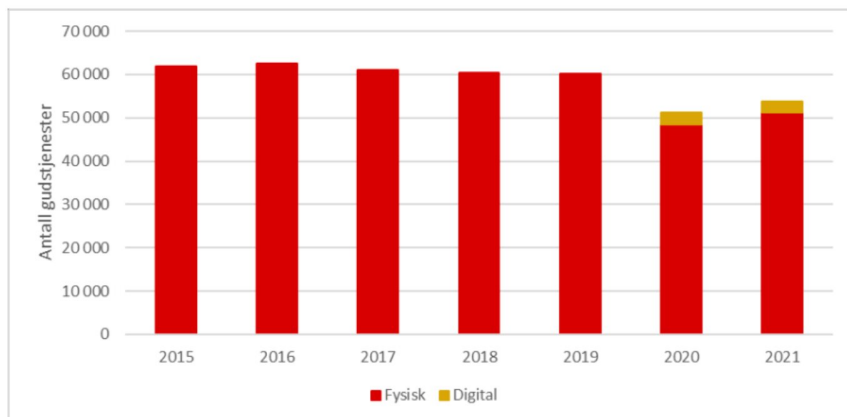
Kilde: Statistisk sentralbyrå. Tall for 2021 er foreløpige.

Også 2021 ble preget av pandemien, og smitteverntiltakene endret seg kontinuerlig. Dette gjør at tallene sier lite om måloppnåelse, men heller forteller om økt fleksibilitet i gudstjenestelivet. Bispedømmene rapporterer om "Bålpanne-gudstjenester", parkeringsplassgudstjenester og

påskevandring. En menighet i Harstad prosti omgjorde raskt én konfirmasjonsgudstjeneste til 22 enkeltkonfirmasjoner à 20 minutter.

Da koronapandemien inntraff i 2020 startet også en stor mobilisering og kompetanseheving på digitalt arbeid i Den norske kirke. I 2021 ble arbeidet med det digitale videreført, både som alternativ til å møtes fysisk til gudstjeneste, og som hybridløsninger. Borg bispedømme har for eksempel brukt kompetansehevingen på digital kommunikasjon til å utvikle liturgi for forordnet digital gudstjeneste og veiledninger for økt kvalitet på digitalt innhold i kirkens kanaler.

Figur 3: Antall gudstjenester, fysiske og digitale

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Tall for 2021 er foreløpige.

Selv om digitale muligheter har åpnet nye rom som kan utvikles videre og utfylle tradisjonelle arbeidsformer, forteller mange bispedømmere også om en «digital tretthet». Tendensen til dette kan sees som del av den omfattende belastningen pandemien har medført. Pandemien kan ha skapt nye vaner som kan innebære varig nedgang i gudstjenestedeltakelse. Dette utfordrer Den norske kirke til å stille noen grunnleggende spørsmål om hvordan kirken kan være relevant på nye måter. I Oslo er Nordre Aker prosti i gang med å prøve ut gudstjenestens «forskjellige tider, steder, form og innhold», bl.a. ved å «[s]e for seg mennesker samlet til frokost, i en kirke som er åpen fra tidlig morgen. La folk gå ut og inn, og feire gudstjeneste i det som blir en kombinasjon av gudstjeneste og åpen kirke». I tiden som kommer blir det viktig at oppsamlede ideer, fordret av ny virkelighet og hverdag, av nye erfaringer og behov, kan inngå i arbeidet med å skape nye vaner og utvikle nye måter å være kirke på.

Pandemien og smitteverntiltakene har vist at kirkens uttrykk, kommunikasjon og omgangsform ikke er selvsagt for mange. Dette kan høres i spørsmålene som stilles i flere av årsrapportene fra bispedømmene: Hva er en gudstjeneste, hvordan er den, hvorfor er den, hva er deltakelse, og hvordan kan forståelse og praksis utvikles i lys av ny virkelighet og erfaring? Rapportene peker på hvordan mange er blitt mer oppmerksomme på at pandemien har avslørt nye behov og ført til nye vaner. I dette ligger muligheter til utvikling. I tiden fremover blir det viktig både å anerkjenne den tradisjonen gudstjenesten er, formen og rytmen den har, dens diakonale funksjon og evne til å gi pågangsmot og styrke ved kjente ord og handlinger. Samtidig må Den norske kirke gripe muligheten for å videreutvikle tenkning, språk og praksis i gudstjenestelivet.

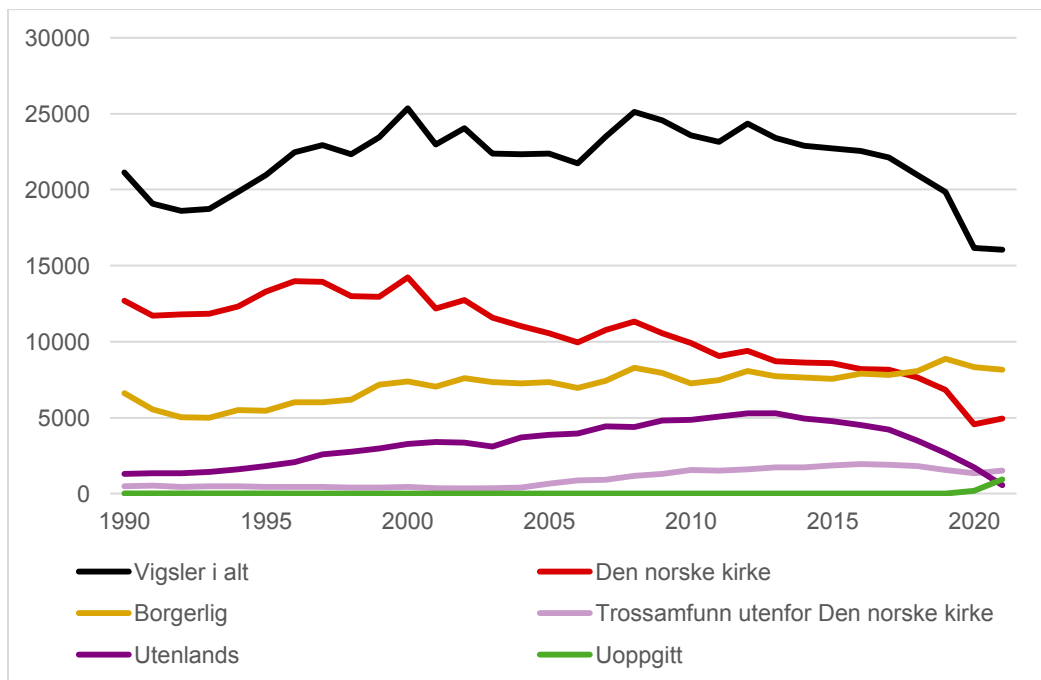
B.1.2 Vigsel

Resultatmål: Flere velger kirkelig vigsel

I 2021 har det vært en oppgang i antall vielser på 10 % i Den norske kirke, fra 4 394 til 4 833. Nivået er fortsatt lavere enn før pandemien. Størst økning er det i Oslo med 31 % og Hamar med 26 %. Til

sammenligning er antall inngåtte ekteskap på landsbasis uendret, fra 16 151 til 16 050³. I 2020 utgjorde kirkelige vielser 28 % av inngåtte ekteskap. I 2021 økte andelen til 31 %.

Figur 4: Antall vigslar

Kilde: Statistisk sentralbyrå – Ekteskap og skilsmissar.

Medlemsundersøkelsen for 2021 viser at 62 % av medlemmene i Den norske kirke ville valgt kirkelig vielse dersom de skulle ha giftet seg i dag. Selv om andel kirkelige vielser økte fra 2020 til 2021, forteller det store bildet de siste årene om en nedgang. At kommunene 1. januar 2018 overtok retten til borgerlig vigsel, synes å ha ført til at flere velger dette alternativet. En annen årsak kan være forestillinger om at kirkebryllup er pompøst og kostbart, og gjerne feiret med et stort nettverk av familie og venner. En borgerlig vielse kan oppleves som enklere å gjennomføre.

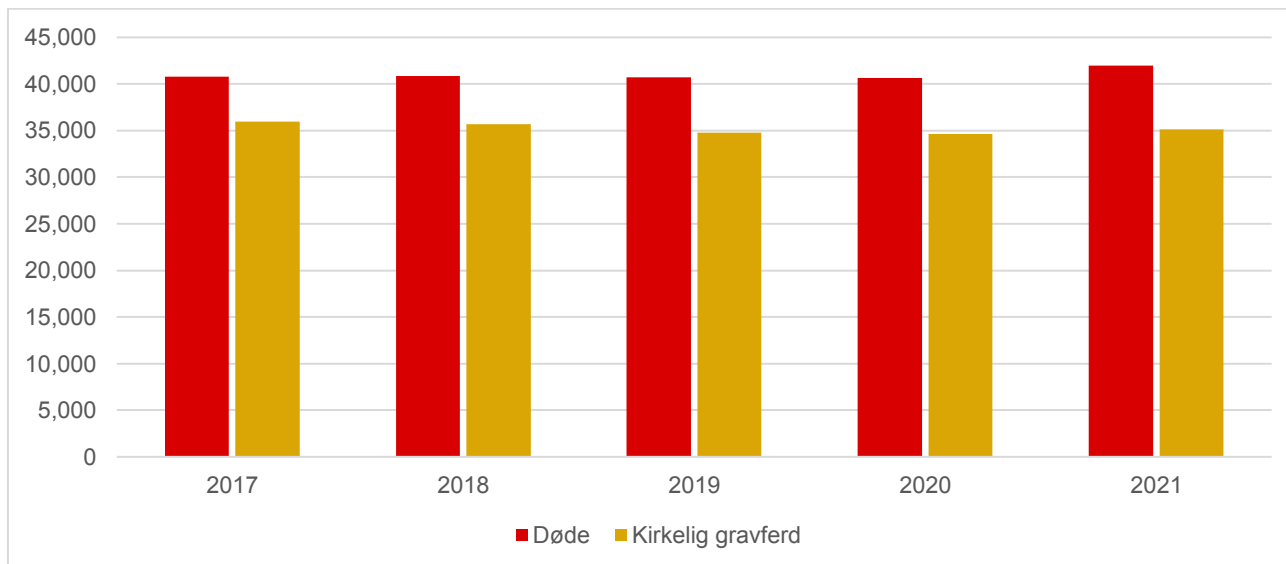
Flere steder i Den norske kirke er det gjort et godt arbeid med å nå ut med et mer mangfoldig tilbud for ulike medlemsgrupper, enklere seremonier, drop-in-vielser, vielse for godt voksne par, samt tilbud også utenfor kirkerommet. Austmarka kirke utenfor Kongsvinger arrangerte drop-in-vielser 14. februar 2021, der ni par ble viet.

³ Kilde: <https://www.ssb.no/befolkning/barn-familier-og-husholdninger/statistikk/ekteskap-og-skilsmissar>

B.1.3 Gravferd

Resultatmål: Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe

Figur 5: Kirkelig gravferd og døde

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Tallene for kirkelig gravferd er foreløpige.

Antallet kirkelige gravferder var høyere i 2021 enn de to foregående årene. Likevel sank andelen kirkelige gravferder sett opp mot antall dødsfall, fra 86 % i 2019 til 83 % i 2021. Nedgangen bør sees i sammenheng med at det i 2021 var flere dødsfall i Norge enn på mange år, med 42 002 døde⁴.

1. januar 2021 begynte man å telle fremmøtte ved kirkelig gravferd. Det må forventes innkjøringsutfordringer med registrering og rapportering fra soknene. Samtidig gir dette nye tallet et viktig signal om hvor bredt Den norske kirke når ut gjennom gravferdene. Selv med pandemiens antallsbegrensninger, har det vært 1 678 518 deltakere på kirkelige gravferder i 2021. Medlemsundersøkelsen 2021 viser at 35 % har deltatt ved kirkelig gravferd i løpet av det siste året. Dette tallet var i medlemsundersøkelsen i 2019 51 %, som viser at det kan forventes at andelen stiger etter pandemien. Deltakerprosenten bekrefter at gravferd er Den norske kirkes viktigste møtepunkt med bredden av befolkningen.

Kirkelig gravferd ble vedtatt som ett av fem fokusområder av Kirkerådet i 2021. Det ble gjennomført en konsultasjon med alle yrkesgrupper som er involvert ved kirkelig gravferd, slik at ulike utfordringer kunne presenteres. Samarbeidet med gravferdsbyråene er ansett som gjennomgående godt både fra kirkens og byråenes side. Presentasjonen av gravferd på kirken.no er fornyet, det er startet et nytt forskningsprosjekt ved MF vitenskapelig høyskole og det skal utgis en artikkelsamling om gravferdens teologi. Det er videre gjennomført en spørreundersøkelse om pårørendes opplevelse av kirkelig gravferd og det er etablert flere arenaer for samtale om kirkelig gravferd med ulike aktører. Alt dette gir godt grunnlag for den videre samtalen om kirkelig gravferd i Den norske kirke.

Da nedstenging førte til antallsbegrensninger for deltakelse ved gravferd, ble familier og nære pårørende prioritert, mens naboer og nærmiljø ofte ble stående utenfor det som ellers ville vært en selvsagt arena for fellesskap og støtte i sorgen. Oslo bispedømme erfarte at flere ønsket prest og kirkelig liturgi i forbindelse med dødsfall i 2021, og antyder at nedstenging og avstandsregler paradoksalt nok kan ha gjort møtet mellom kirke og sørgende enda nærere. Samtidig har

⁴ Kilde: <https://www.ssb.no/befolkning/fodte-og-dode/statistikk/dode/artikler/flere-dode-enn-pa-mange-ar>

antallsbegrensninger vært krevende for de pårørende. Denne begrensningen har også utfordret lokal tilhørighet og tradisjonelt sterke bånd mellom kirke og lokalsamfunn.

Flere bispedømmer skriver om gravferdsbyrå som tilbyr hele gravferden i egne lokaler. Slike tilbud kan være attraktive fordi pårørende kan oppleve større fleksibilitet, blant annet knyttet til valg av musikk. Den norske kirke erfarer like fullt at det er bred oppslutning om kirkelig gravferd slik seremonien er utformet i dag. En rekke av leddene i liturgien er dypt forankret i lokal og nasjonal kultur og har dermed en bredere betydning enn som kirkelig liturgi.

Biskopen i Tunsberg skriver at han ønsker at kirken skal «bidra til å rydde bort den falske motsetnaden mellom ei personleg og ei kyrkjeleg gravferd. Saman med dei pårørande må prest og kyrkjemusikar legge til rette for at gravferda blir ein god avskjed med avdøde, og ikkje i realiteten eit nei til sjølve gravferdas «sak», som er avskjeden med eit konkret menneske.»

Både erfaringer knyttet til antallsbegrensningene, utstrakt bruk av strømming, og at enkelte gravferdsbyrå tilbyr løsninger som for mange fremstår mer fleksible og personlig tilpasset enn Den norske kirkes ordning, kaster lys over ulike oppfatninger av og forventninger til hva en gravferd er og kan være. Diskusjonen og utviklingen vil tas med i det videre arbeidet med gravferd i Den norske kirke.

B.1.4 Samisk kirkeliv

Resultatmål: Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

Tabell 6: Samisk kirkeliv

	2017	2018	2019	2020	2021
Sokn som har hatt gudstjenester med samisk innslag	148	176	193	184	189
Gudstjenester med samisk innslag	2 524	3 321	3 500	3 543	4 161
Sokn som har innarbeidet samisk språk i ordning for gudstjenesten	113	120	141	139	202
Sokn som har innarbeidet samisk språk i lokal trosopplæringsplan	57	61	73	88	94
Totalt antall sokn i Den norske kirke	1 024	1 197	1 193	1 164	1 164

Kilde: Bispedømmene og SSB.

Målingene fra de siste fem årene viser at antallet sokn som har gudstjenester med samisk innslag øker noe fra år til år, med unntak av 2020 (som i det store og hele synes å bero på pandemien). I 2021 hadde 16 % av soknene gudstjenester med samiske innslag.

Bispedømmene gir oppmerksomhet til, eller har som mål å bidra til oppmerksomhet rundt samiske merkedager, som for eksempel den samiske nasjonaldagen 6. februar.

Heftet «Samisk språk, kultur og liturgi i Den norske kirke (DNK)» ble publisert. Heftet er utarbeidet av Samisk kirkeråd og gir en oversikt over ressurser, verktøy og kompetanse som finnes i Den norske kirke for å fremme samisk kirkeliv. Bispedømmene opplever heftet som et viktig og nyttig bidrag i dialogen med menighetene om å inkludere samisk språk, kultur og liturgi i kirkelige handlinger.

Samisk kirkeråd har fått oversatt revidert ordning for hovedgudstjeneste, samlingsbønner og forbønner 2019 til sørsamisk. Oversettelsene ble godkjent på deres møte i mai 2021. På senhøsten startet arbeidet med å oversette liturgien til lulesamisk. Denne forventes ferdig i mars 2022. Arbeidet har tatt lenger tid enn forventet, fordi det var utfordrende å finne oversettere.

Samiske trosopplæringsressurser

Antall sokn som har innarbeidet samisk språk i lokal trosopplæring har økt fra 88 i 2020 til 94 i 2021. Nidaros har flest med 44, Sør-Hålogaland 22 og Nord-Hålogaland har 21 sokn. For Samisk kirkeråd er det et mål å utvikle og tilgjengeliggjøre samiskspråklig trosopplæringsmaterieil. Heftet «Samisk språk, kultur og liturgi i Den norske kirke (DNK)» inneholder veiledning om hvordan samisk liturgi, språk og kulturuttrykk kan innlemmes i trosopplæringen på lokalt nivå. Heftet har også en kort beskrivelse av de

samiske ungdomssamlingene og konfirmasjonsleirene. Samisk konfirmantleir 2021, som ble arrangert 10. februar, hadde en hybrid form. Det betyr at en del av programmet ble gjennomført fysisk på fem forskjellige plasser og resten av programmet ble gjennomført i form av en felles digital løsning, med blant annet gudstjeneste.

B 1.5 Kvensk kirkeliv

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har et nasjonalt ansvar for kvensk kirkeliv og har et eget kvensk kirkeutvalg. Det er en økende bevissthet om kvensk kirkeliv og kvensk språk og kultur både i bispedømmet og ellers i kirken. Nord-Hålogaland bispedømmeråd vedtok at bispedømmet nå har tre offisielle navn, der det kvenske navnet «Pohjais-Hålogalandin pispaseura» er et likestilt navn på linje med det norske og samiske navnet. Salmehefte på kvensk, «Gamle salmer mot nye tider», ble ferdigstilt på slutten av året/begynnelsen av 2022 og trykkes opp i løpet av 2022. En digital markering av kvenfolkets dag 16. mars ble tatt godt imot. Utfyllende årsrapport om kvensk kirkeliv på nasjonalt nivå finnes i Nord-Hålogaland bispedømmeråds årsrapport.

B.2 Dåp og trosopplæring

Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle dømte barn

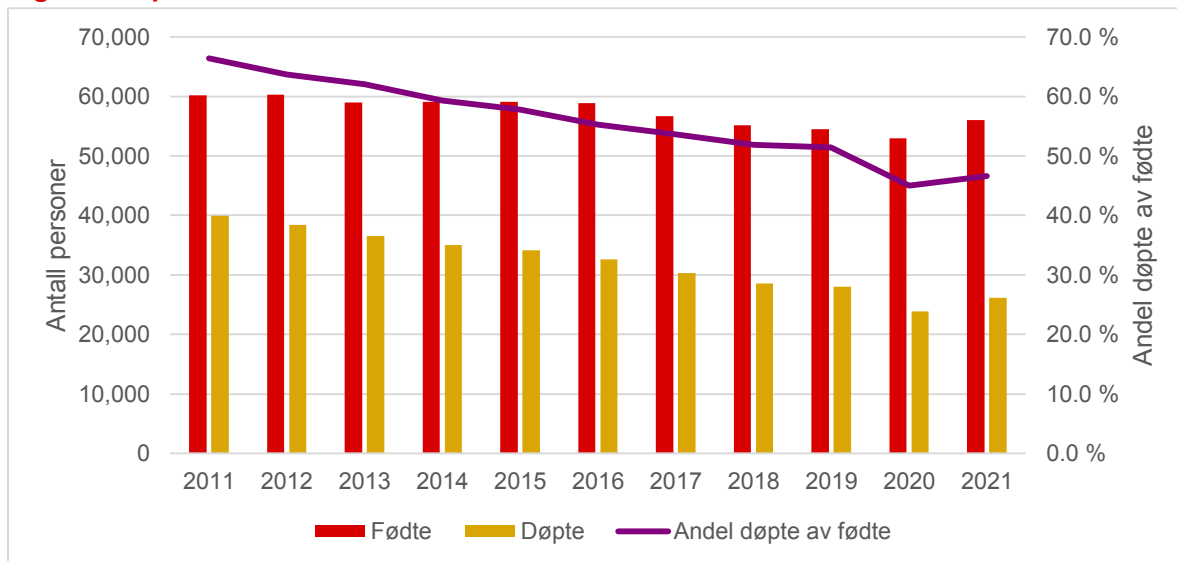
Strategisk mål: Flere søker dåp og trosopplæring

B.2.1 Dåp

Resultatmål: Oppslutningen om dåp holdes oppe

Antall dåp økte fra 23 822 i 2020 til 26 137, en økning på 10 %. Antall dåp er fortsatt ikke tilbake på nivået fra 2019. Det er fortsatt en del av 2020-kullet som ikke er døpt. Det vil i årene fremover være viktig å legge til rette for å dømpe også eldre barn. Tallene for dåp av 14-15 åringer er ganske stabile de siste årene, med omtrent 1 000 dømte årlig.

I medlemsundersøkelsen for 2021 sier 78 % at de ville valgt dåp om det hadde vært aktuelt for dem i dag. Dette forteller at dåp er viktig for mange av Den norske kirkes medlemmer. Likevel er dåpstallene svakt synkende. Årsakene er sammensatte. Foreldre sier de i større grad ikke ønsker å ta viktige valg på vegne av barna sine når de er små: Dåp er noe de selv kan ta stilling til når de eventuelt skal konfirmeres. Andre har mindre kontakt og forhold til kirke og trosliv, dermed blir dåp valgt bort. For noen ble dåpen avlyst på grunn av pandemien. Erfaringer fra Den norske kirke i 2020 og 2021 viser at der kirken tar kontakt med dåpsfamilier for å tilby ny dåpsdato, gjennomfører flere dåp.

Figur 6: Dåp

Kilde: Den norske kirkes medlemsregister og Statistisk sentralbyrå. Foreløpige tall for antall døpte 2021. Dåpstall f.o.m. 2016 viser totalt antall døpte i soknet. For 2015 og tidligere årganger er «dåpshandlinger i soknet» benyttet.

Alle bispedømmene tilbyr stor fleksibilitet ved dåp, dette gjelder både egne dåpsgudstjenester eller mer egnede tidspunkt. Noen har kanskje utsatt dåpen fra året før, i håp om at det skulle bli mulig med flere til stede enn i de mest nedstengte periodene. Graden av nedstenging har variert sterkt rundt om i landet, noe som også kan ha påvirket tilgjengelighet for dåp. Statistikken viser at det er mange menigheter som fortsatt ikke har samme antall dåp som de hadde i 2019.

Det viktigste grepet for å opprettholde og øke oppslutningen om dåp, har vært å være på tilbudssiden. Det sier prosten i Valdres. Menighetene har i større grad enn før lagt til rette for dåp, enten på gudstjenesten søndag, ved stolsheimen i fjellet eller i egne dåpsgudstjenester på det tidspunktet familien ønsket det.

Møre bispedømme har fortsatt høye dåpstall og ligger 19 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. De forteller om flere årsaker: historisk og kulturell forankring, tilgjengelighet, dedikerte medarbeidere og et gradvis gjenåpnet samfunn. Mer uventet viser tallene fra Møre at det er by-prostiene som har høyest oppslutning. En forklaring kan være at det er høyere gudstjenestefrekvens og bedre tilbud av egne dåpsgudstjenester i de mer urbane delene av bispedømmet.

I årene 2019 til 2021 var dåp et satsingsområde i Den norske kirke. Flere bispedømmer har jobbet godt med dette. I Borg bispedømmes dåpsstrategi var et av delmålene å få vite mer om "dåpsreisen" til unge foreldre. På hvilken bakgrunn velger folk dåp eller ikke dåp. Foreldrenes erfaringer har gitt viktig kunnskap som menighetene kan ta med seg videre i dåpsarbeidet. Et stikkord er fleksibilitet i kirkens dåpstilbud. Borg er et av de bispedømmene som har hatt en merkbar økning i antall døpte fra 2020 til 2021 på hele 17 %.

I Tunsberg bispedømme har Modum menighet utarbeidet et opplegg om dåp: "Hele staben sammen om dåp". I dette opplegget er det laget filmer, ressurser og samtaleopplegg som menighetene kan bruke. Alt ligger tilgjengelig på bispedømmets hjemmeside slik at flere kan dra nytte av arbeidet.

Borg bispedømme konkluderer med at "dåpssamtalen er viktigere enn vi tror". Dåpssamtalen er et av de viktige møtepunktene mange har med kirken, og gode verktøy for dåpssamtalen kan gjøre dialogen og innholdet i denne samtalen meningsfylt for begge parter. I Oslo har biskopen sendt ut et ressursdokument til alle stabene om dåpssamtalen, med oppfordring om å drøfte dåpssamtalen i

tverrfaglige fora. Stavanger bispedømme har utviklet et metodisk opplegg for dåpssamtalen til bruk for ansatte. Opplegget bruker symboler knyttet til dåpen og ønsker å skape dialog og inkludering av foreldre og familie som skal ha dåp. Tilbud om egne dåpsgudstjenester ser ut til å gi økning i antall døpte. Også tilbudet om drop-in-dåp har gitt nye muligheter til mennesker som ikke har ønske om å ha dåp i en tradisjonell gudstjeneste. Presten Stein Ellinggard ble tildelt Olavsstipendet for 2021 for et prosjekt om drop-in-dåp. Prosjektet munnet ut i rapporten «Frelst i en fei», hvor det blir opplyst at flere av informantene ikke ønsket dåp i menigheten de hører til i. De ønsker dåp, men ikke nødvendigvis i en tett tilknytning til en menighet. Dette er et signal om at dåpen har betydning for den enkelte, samtidig som ulik dåpspraksis utfordrer kirken på kirkeforståelse og teologi.

Flere steder i landet er det arrangert drop-in-dåp eller åpne dåpsdager i 2021. Arendal prosti brukte Arendalsuka til å markedsføre dåp, og 16 personer ble døpt på den åpne dåpsdagen. I Oslo bispedømme var det høsten 2021 to felles annonseringer om drop-in dåp, mens Bjørgvin bispedømme samarbeidet med Bergen kirkelige fellestråd om en satsing på dåpskampanje mot slutten av året. Samarbeidet tilbød drop-in-dåp i alle prosti to helger den høsten, og 48 personer ble døpt. Borg bispedømme hadde en koordinert drop-in-dåp kampanje der fem av prostiene, med til sammen 20 sokn, deltok i kampanjen. Her ble til sammen nær 60 personer døpt. "Gjennom kampanjen nådde vi folk som vi vanligvis ikke når i større grad (menn 45-54 år), det skapte synlighet for kirken på arenaer der kirken vanligvis ikke er og det skapte oppmerksomhet rundt kirkens tilbud og innholdet i dåpen", skriver Borg bispedømme i sin årsrapport. Eksemplene viser hvordan Den norske kirke kan gjøre dåp tilgjengelig for flere.

Et felles nordisk luthersk prosjekt "Dåp i forandring" (Baptism in times of change) ble avsluttet i 2021 med en rekke anbefalinger knyttet til de nasjonale kirkene. Dette gjelder blant annet samtaler om hva som er kirkens rolle og plass i dagens samfunn, og å fortsette arbeidet med dåp og dåpsteologi som gjør den tilgjengelig og forståelig. Prosjektet berørte også temaer som allerede har blitt jobbet med i Den norske kirke, men som fortsatt vil være aktuelt i årene fremover knyttet til dåp og dåpsteologi. En finsk undersøkelse viser at valget om dåp eller ikke dåp ofte blir tatt lenge før barnet er født. For mange er dette et tema de tar stilling til i ungdomstiden, og det kan være interessant å se på sammenheng mellom konfirmantdeltakelse og dåp av spedbarn. Dersom færre får tilknytning til kirken gjennom å delta i konfirmanttiden, velger de neppe dåp når de får barn. Derfor vil et godt konfirmantarbeid, ledertrening og fokus på unge voksne være essensielt for folkekirken.

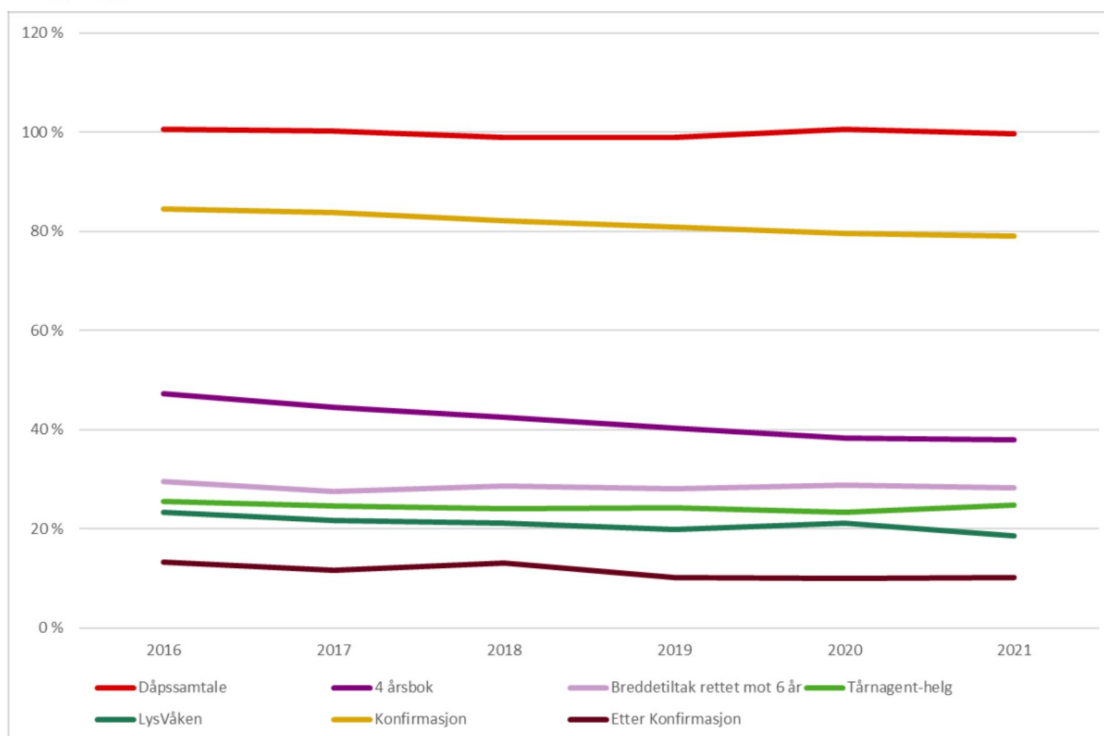
Et sentralt spørsmål i dåpsarbeidet er hvordan kirken når ut til ulike målgrupper med informasjon om dåp. Å være til stede på mange ulike plattformer og arenaer, samt å være positive til forespørsel om dåp, er viktig i alt kommunikasjonsarbeidet i kirken. I Bjørgvin og Stavanger bispedømmer er det vist reklamefilmer om dåp på kino. Også nasjonalt tas det grep for å nå ut med informasjon til ulike målgrupper. Den norske kirke bør også fremover være bevisste i språk, billedbruk, annonseutforming og på egne nettsider som signaliserer at dåp er noe som kan skje hele livet.

B.2.2 Trosopplæring

Resultatmål: Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabil

Menighetene rapporterer at 181 425 barn og unge har deltatt i menighetenes trosopplæringstiltak i 2021, mens øvrige tiltak for barn og unge har hatt 90 883 deltakere. Til sammen har menighetenes tilbud nådd 272 308 barn og unge i 2021, det vil si over 20 000 flere deltakere enn i 2020.

Figur 7: Gjennomsnittlig deltakelse ved utvalgte trosopplæringstiltak og andel deltakere av målgruppen

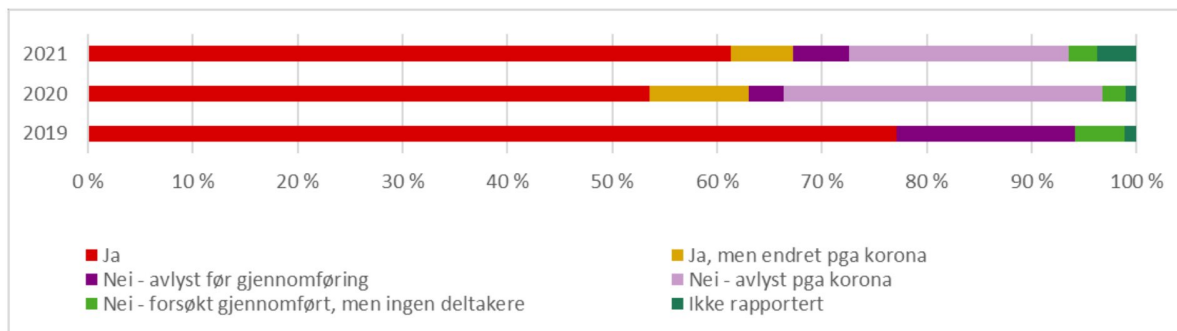
Kilde: Menighetens rapportering i *Planverktøy for trosopplæring*.

Antallet deltakere på Tårnagentene og Lys Våken økte fra 2020 til 2021. Deltakertall for 4-årsbok og breddetiltak rettet mot 6-åringer gikk derimot noe ned. Det er verdt å nevne at tallgrunnlaget er hentet fra de menighetene som gjennomførte tiltak i 2021.

Oppslutningen om utdeling av 4-årsbok er betydelig redusert de siste fem årene, fra 47 % til 38 %. Stavanger bispedømme reflekterer rundt dette i årsrapporten sin og nevner at "det kan også henda at tiltaket ikkje verkar like spennande som andre tilbod." Dette utfordrer til å tenke nytt om formen og innholdet for dette tiltaket. Oppslutningen på breddetiltakene etter konfirmasjon forblir stabilt lav. Mange erfarer at rekrutteringen er vanskelig og oppleggene ikke appellerer til målgruppen. Flere bispedømmer peker på at samarbeid med organisasjonene er viktig i fasen etter konfirmasjonen.

Oppslutningen rundt breddetiltakene frem til konfirmasjonsalderen går jevnt ned jo eldre deltakere blir. Det er over en tredjedel av alle døypte som mottar 4-årsbok, men det er kun en femtedel som deltar på Lys Våken. Flere bispedømmer ønsker å tenke mer helhetlig rundt trosopplæringen - både ved å bygge bro mellom breddetiltakene og knytte dem til det kontinuerlige arbeidet. I årsrapporten fra Stavanger bispedømme pekes det på at de ønsker å tenke nytt om breddetiltakene, og jobber derfor med et nytt opplegg for 7-åringer, basert på kirkeårets farger.

I 2021 ble det gjennomsnittlig gjennomført 220,2 trosopplæringstimer pr bispedømme. En økning med 6,5 timer fra 2020, samtidig som antallet gjennomførte timer fremdeles ligger betydelig lavere enn i 2019 (269,7 timer). Noe kan begrunnes med utfordringer knyttet til koronarestriksjonene.

Figur 8: Gjennomførte og avlyste tiltak

Kilde: Menighetens rapportering i Planverktøy for trosopplæring.

I 2021 rapporteres det at 29 % (5 107) av alle tiltak/arrangementer ble avlyst mot 35 % (6 503) i 2020. Korona oppgis som årsak for 21 % av alle avlysninger i 2021. Andre grunner enn korona for avlysninger oppgis til kun å være 8 %. Tallene fra 2019 viser imidlertid at mange tiltak (22 %) også ble avlyst før pandemien, noe som indikerer at bakgrunnen for avlysninger kan være sammensatt.

Rekrutteringsutfordringer både blant prester og andre kirkefaglige ansatte gjør det vanskelig å gjennomføre planlagte arrangement. Dette understreker igjen behovet for å satse målrettet på rekruttering til kirkelig utdanning.

Gjennom pandemien har ansatte i lokalmenighetene vist kreativitet og innsatsvilje, evne til å re-planlegge og tilpasse seg endringer. Det er lagt til rette for fysiske møtepunkter der det har vært mulig, mens digitale plattformer fortsatt er et godt hjelpemiddel for mange. Menighetene har brukt mulighetene til å samles i perioder med mindre smitteverntiltak, og antall aktiviteter utendørs økte betydelig. Blant eksemplene er allehelgensvandring på kirkegården, bålsamlinger, lysvandring, agentløype, sporlek og rebusløp. Kohortvise aktiviteter har bidratt til å kunne gjennomføre breddetiltak, om enn i noe forenklet form. Kinn menighet i Bjørgvin bispedømme beskriver en av sine erfaringer slik: "Pga. korona var tiltaket forenklet til det ekstreme; åpent kirkerom i gudstjenestetid, kl. 11-12, med utdeling av 4 års-bok til dem som kom (kantor spilte påskesalmer på flygelet). Én og én kohort kom inn i kirkerommet om gangen og fikk med seg bok, litt sjokolade og en hyggelig prat/hilsen."

Selv om 2021 har vært et krevende år, har menighetene fått til mye på tross av begrensningene og uforutsigbarheten. De ansatte har vært kreative og vist stor innsatsvilje for å opprettholde så mye som mulig av tilbudet. Et større mangfold i metode og kreativ tenkning tas med videre som erfaringsgrunnlag for å kunne tenke nytt i et "normalår".

I flere bispedømmer er det i 2021 gjennomført revisjon av de lokale trosopplæringsplanene. Flere tar til orde for at enkle, mindre ambisiøse opplegg med hyppigere møtepunkter kan fungere vel så godt som de omfattende fasetiltakene. Prosten i Tungenes i Stavanger bispedømme skriver: "En utfordring i dette arbeidet, som blir mer aktuell når trosopplæringen går inn i en ny fase i kirken, er å la breddetenkning prege de ukentlige tilbudene til barn og unge i enda større grad enn før."

Kirkerådets trosopplæringsutvalg leverte i 2021 sin rapport "Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring". Rapporten kommer med flere anbefalinger for videre arbeid med trosopplæring og kirkelig undervisning. Utvalgets hovedanbefaling er at trosopplæringsoppgaven videreføres, men at undervisningsarbeidet i kirken i enda større grad rettes både mot døpte og interesserte. Det anbefales blant annet større grad av helhetlig tenkning rundt det pedagogiske arbeidet, større sammenheng mellom kirkelig undervisning og kirkens andre hovedoppdrag, og fokus på livslang læring. Slik sett er det sammenheng mellom mange av aspektene som nevnes i bispedømmerådernes årsrapporter og refleksjonene i utvalgets rapport. Rapporten sendes på høring i 2022 og følges opp med utredninger og forberedelser til en revidert plan for trosopplæring som skal behandles av Kirkemøtet 2024.

B.2.3 Konfirmasjon

Resultatmål: Oppslutningen om konfirmasjon holdes oppe

Tabell 7: Konfirmasjoner

	2017	2018	2019	2020	2021
Konfirmerte	35 519	35 248	34 513	33 115	33 561
Andel konfirmerte av døpte 15-åringer	83 %	82 %	81 %	79 %	79 %
15-åringer	61 354	62 646	63 408	63 256	65 084
Andel konfirmerte av alle 15-åringer	58 %	56 %	54 %	52 %	52 %

Kilde: SSB. Tallene for antall konfirmerte i 2021 er foreløpige.

I 2021 var det 33 561 konfirmanter i Den norske kirke, noe som tilsvarer 79 % av døpte 15-åringer. Kirkelig konfirmasjon står fortsatt sterkt, og i 2021 ble 52 % av alle 15-åringer i Norge konfirmert i Den norske kirke. Bispedømmene Møre, Agder og Telemark og Oslo har alle en økning i antall konfirmanter, og i Oslo er det en økning i alle prostier.

Konfirmasjonsarbeidet har vært høyt prioritert i året som har gått, men konfirmasjonstiden i 2021 ble også preget av lange perioder med smittevernstiltak. Det var vanskelig for mange menigheter å tilby jevnlig fysiske samlinger og konfirmantleirer, og biskopene anbefalte også utsettelse av konfirmasjon fra vår til høst. Mange menigheter valgte å fortsette med digitale tilbud og bo-hjemme-leir. Andre fikk arrangert leirer enten i menighet eller sammen med en organisasjon. Nidaros bispedømme samarbeidet med KRIK om å arrangere en storstilt konfirmasjonsleir med 600 konfirmanter fra 22 menigheter, og i Bjørgvin bispedømme dro et team rundt for å tilby opplegg i menighetene.

Ansatte og frivillige har tilrettelagt for at konfirmantene skulle få en så god og trygg konfirmanttid som mulig. Agder og Telemark bispedømme påpeker; «I 2021 ser det ut til at erfaringa frå året før gjorde at ein var tryggare på kva ein kunne gjera og korleis ein kunne gjennomføra undervisninga for å unngå smitte».

I 2021 ble det gjennomført 4 667 konfirmasjonsgudstjenester. Det er en økning på 56 % fra 2019. Det har vært viktig for menighetene å tilby flere konfirmasjonsgudstjenester slik at smittevern ble ivaretatt og flest mulig kunne delta. Likevel viser medlemsundersøkelsen for 2021 at andelen som har deltatt på en konfirmasjonsgudstjeneste har sunket fra 21 % i 2019 til 16 % i 2021. Dette kan forklares med smitteverntiltak og antallsbegrensninger som preget både vår og høst 2021.

Flere bispedømmer forteller at samarbeid om konfirmantarbeid på tvers av sokn fungerer godt, og at øvrig ungdomsarbeid, lederkurs og leir er viktig for rekruttering til konfirmasjonstiden. Prosten i Senja skriver «Det jeg kan se er at flere av de små soknene (...) sliter med oppslutning om konfirmasjon, mens de større gjør det bedre. Det ser ut til at de soknene som arbeider bevisst med minilederskurs for fjorårskonfirmanter og lykkes med det, ser dette igjen i oppslutningen om konfirmasjon. Å ha med motiverte ungdommer som miniledere på leirer etc har betydning mye, ikke bare for minilederne, men også kvalitativt for konfirmantenes opplevelse av konfirmanttiden».

Satsinger og strategisk arbeid både fra menigheter og bispedømmer ser ut til å øke oppslutningen om konfirmasjon. Fra nasjonalt hold er det gitt stimuleringsmidler til menigheter for å tilby ledertrening og leir for blant annet fjorårskonfirmanter.

Konfirmasjon skal være for alle som ønsker det. I Tunsberg bispedømme har en undersøkt hvordan informasjon om tilrettelegging er kommunisert på menighetenes nettsider. Det viste seg at dette i liten grad kommuniseres, og de skriver: «Dette handler kanskje om manglende bevisstgjøring til hvordan vi kommuniserer konfirmasjon for unge med variasjoner i funksjonsevne. Her er det utviklingspotensial».

Arbeidet som gjøres i hele kirken med å både skape og kommunisere en universell kirke og en ikke-ekskluderende praksis, blir viktig i årene fremover.

Våren 2021 ble det laget en digital kampanje på TikTok, hvor blant annet lokalt ansatte bidro med videoer, bilder og informasjon til kommende konfirmanter. TikTok-kampanjen #konfirmantene hadde pr 1. desember fire millioner seere, og må sies å ha nådd bredt ut. Dette viser at det er viktig at kirken er synlig til stede der hvor ungdommer er. Nettsiden I-konf.no gir konfirmantene mulighet til å gi tilbakemelding på det de har deltatt på. Dette gjør at menighetene kan evaluere eget konfirmantopplegg. Verktøyet vil gi nyttig innsikt og statistikk for årene fremover og gjøre det enklere for menigheten å evaluere, reflektere og justere konfirmasjonstidens innhold.

Høsten 2021 ble alle menigheter invitert til å delta i den tredje europeiske konfirmantundersøkelsen. Undersøkelsen gjennomføres via en nettside, og menigheten vil få tilgang til sine tall umiddelbart.

Kirkemøtet 2021 vedtok konfirmasjonstidens innledende og avsluttende gudstjeneste. Nye forbønner for presentasjonsgudstjenesten, en liturgi for den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten, og forslag om nye alternative tekster til lesninger og preken, ble vedtatt. De alminnelige bestemmelser for konfirmasjon er også revidert og vedtatt. Dette legger til rette for at de kommende års konfirmanter i større grad kan oppleve at konfirmasjonstidens gudstjenester er relevante.

B.3 Kirke og kultur

Strategisk mål: Kunst og kulturuttrykk er en del av kirkelivet

B.3.1 Konserter og kulturarrangement

Resultatmål: Vekst i antall deltakere på konserter og kulturarrangement

Kirkens konsert- og kulturarrangementer ble også i 2021 påvirket av nedstengingen i kulturlivet. Antall konserter i regi av menighetene var på nivå med 2020 og det var en liten økning i antall deltakere på disse på 6 %. Antall konserter i regi av andre hadde en økning på 27 % og deres publikumsantall er nær doblet fra 2020 til 2021. Dette kan tyde på at menighetene strevde mer med å få gjennomført egne konserter sammenlignet med profesjonelle aktører som turnerer i kirkene. Menighetenes egne kulturarrangementer hadde derimot en oppgang på 26 %, men her falt publikumsantallet med 29 %. Antall kulturarrangement i regi av andre sank med 3 %. Til gjengjeld hadde disse en oppgang i antall publikummere på 147 %.

Flere bispedømmer melder om konsert- og kulturaktivitet ved ulike jubileum: Hans Nielsen Hauge, Ingrid Bjerkås, Kjell Aukrust og samarbeid med andre kulturaktører som litteraturfestivaler og bibliotek. Sør-Hålogaland ved Ankenes menighet samarbeidet med skolene i fellesrådsområdet om Orgel-Kids. 171 grunnskoleelever fikk lære om orgelbyggekunsten i kunst- og håndverksfaget. Tiltaket skal nå spres til andre menigheter i bispedømmet.

Digitale kulturarrangement er krevende å produsere på et høyt faglig teknisk nivå og det er vanskelig å få inn billettinntekter. Tallene for disse arrangementene er også usikre. Flere bispedømmer melder om en digital tretthet i befolkningen der det var færre deltakere i 2021 enn i 2020.

Det vil kreve en innsats å få konsert- og kulturarrangementene tilbake på samme nivå som før nedstengingen. Publikumsutvikling, deltakerkontakt, markedsføring, billettsalg og søknadskompetanse er noen stikkord for områder med behov for å heve kompetansen for å gjenoppbygge kirken som kulturaktør og -arena. I 2021 ble det gjennomført flere webinarer om kulturfeltet med god oppslutning fra lokalkirken, og det skal utvikles kurs knyttet til kulturfrivillighet. Vakanser i kirkemusikerstillinger løftes frem fra Nord-Hålogaland bispedømme som en faktor som påvirker kulturfeltet i kirken. Den norske kirke ønsker derfor å satse på kompetanse hos kirkemusikere, for å få mindre gjennomtrekk og økt kulturaktivitet i menighetene.

Kirkens korvirksomhet har over lengre tid gått ned. Trenden ble forsterket av pandemien. Antall barnekor er sterkest rammet med en nedgang fra 2019 til 2021 med 16,5 % og antall medlemmer har sunket med 24,9 %. Antall voksen- og familiekor har falt med 14,4 % i samme periode, og med 16,4 % færre medlemmer. Fortsetter den negative trenden vil rekrutteringen til kirkens korvirksomhet bli svekket. Nord-Hålogaland bispedømme reiser spørsmål ved konsekvensen av nedgangen i kirkens korvirksomhet og ser dette i sammenheng med at korvirksomhet er en del av kontinuerlige tiltak under trosopplæringen for barn og unge.

Da er det oppløftende at det noen steder etableres kor, som for eksempel domkirkens jentekor i Kristiansand. Nidaros bispedømme løfter frem det langsiktige og gjennomgående arbeidet Inderøy menighet har hatt på korfeltet.

Tabell 8: Antall kor og -medlemmer

	2017	2018	2019	2020	2021
Antall barnekor	1 059	1 028	983	885	821
Antall medlemmer i barnekor	20 059	19 785	18 707	15 962	14 055
Antall voksen-/familiekor	619	629	632	567	540
Antall medlemmer i voksen-/familiekor	14 510	14 254	14 287	12 516	11 938

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Tall for 2021 er foreløpige.

B.3.2 Åpne kirker

Resultatmål: Flere åpne kirker

Åpne kirker

Vei- og pilegrimskirker og åpne kirker kommer relativt godt ut av nedstengingen i 2021. Samlet sett er det en oppgang på 11 % for antall sokn med åpne kirker fra 2020 til 2021, fra 712 til 792 sokn. Antall dager kirkene hadde åpent økte med 4 %.

Hamar bispedømme hadde en økning på 32 % etterfulgt av Sør- og Nord-Hålogaland med 27 % økning på antall sokn med åpne kirker. Veksten i Hamar bispedømme skyldes trolig deres tiltak med søkbare midler til soknene for åpne kirker hvor 15 sokn fikk innvilget støtte. De knytter likevel veksten også til at innstillingen til å ha åpne kirker er endret. Oslo bispedømme hadde størst nedgang med 7 % for åpne kirker. Bispedømmet har lyst ut stimuleringsmidler til menigheter som ønsker å videreutvikle tiltaket åpen kirke. Her har f.eks. Holmsbu kirke utviklet en metode for omvisningstiltak tilrettelagt for synstolkning av kunsten i kirken.

Ser man på antall dager med åpne kirker, hadde Agder og Telemark sammen med Bjørgvin bispedømme henholdsvis 74 % og 61 % økning mens Møre bispedømme hadde størst nedgang på 23 %. I Agder og Telemark har noen sokn lagt til rette for turister med guidet formidling av arkitektur, kirkekunst og utsmykning. Nøkkelstedene i kystpilegrimsleden i Bjørgvin bispedømme gikk sammen om en arrangementsrekke med overskriften «Perler på en snor», hvor de lokale soknene samarbeidet med kulturaktører som historielag, turlag og grendelag.

B.3.3 Pilegrim

Den norske kirke har ikke fullgode tall for korte eller lengre pilegrimsvandringer, men noen tall gir noen indikasjoner: Utstedte Olavs brev til de som har gått mer enn 100 km økte fra 384 i 2020 til 760 i 2021. Samtidig er dette fortsatt lavere enn i 2019 (1 280 Olavs brev).

Besøkende til Oslo pilegrimssenter økte fra 800 i 2020 til 1 090 i 2021, mot 1 500 besøkende i 2019. Flere bispedømmer rapporterer at antall pilegrimer økte i 2021, samtidig som det var få utenlandske

pilegrimer. Etablering av flere regionale pilegrimssentre og pilegrimsvandring som pandemivennlig ferietilbud, kan ha bidratt til økningen.

Artistens Moddis vandring i 2021 ga god reklame for tilbudet. Tunsberg bispedømme løfter frem bl.a. tiltaket «Kirkebakkestier», som er et samarbeidstiltak mellom pilegrimsleden, stolpejakten og turistforeningen. Tiltaket gjør det enklere å være pilegrim i nærmiljøet der QR-koder er plassert utenfor kirkene for å vise vei til merkede løyper. Bjørgvin bispedømme peker på at kirkens pilegrimsarbeid kan bidra til økt frivillig innsats. Prestegården på Stiklestad er utviklet i pilegrimsøyemed, og Nidaros bispedømme vil knytte dette opp mot en regional pilegrimsforening og den nye forbundsstrukturen for frivillighet Norge (Pilegrimsforbundet i Norge). Flere regionale pilegrimssentre er under etablering i samarbeid med bl.a. kommune og fylke.

Som tilbud til pilegrimer er det avgjørende med flere åpne kirker langs ledene. I 2021 var det en samlet økning på sokn med vei- og pilegrimskirker på 13 %, men med en samlet nedgang på 6 % med antall dager med vei- og pilegrimskirke. Svingningene i tallene er store mellom bispedømmene, noe som kan skyldes uklarhet knyttet til registreringen.

B.4 Kirke og samfunn

Strategisk mål: Kirken engasjerer seg i samfunnet

B.4.1 Diakoni

Resultatmål: Flere menigheter med diakonal betjening

Hanne Louise Salvesen, diakon i Eidanger, Agder og Telemark bispedømme, skriver: «Den diakonale kirke er ikke rutiner og «det vante». Den diakonale kirke lever med mennesker, deler deres utfordringer og gleder, kjenner deres tap. Medvandrere. Tenke nytt, tilpasse oss, skape nye kontaktpunkt: dette er også den diakonale kirke. Kom hva komme vil, vi går sammen. Vi kan snuble, miste fotfestet, men vi slutter ikke å bevege oss. For vi vet. Der mennesket er, der er også Gud.»

700 av 1 164 sokn i Den norske kirke har diakonal betjening. Tallet på menigheter med lokal plan for diakoni er mer eller mindre konstant. De siste to årene har antall diakonstillinger økt med 62. Nidaros bispedømme melder om synlige diakonale spor i de ulike lokalsamfunnene i 2021 på tross av krevende arbeidsforhold under pandemien: «... Friske midler fra Kirkerådet til regional styrking av diakonien i menighetene inspirerte flere menigheter til å gå i samtale med kommunen om opprettelse av diakonstilling.»

For å skape troverdighet lokalt og en tydeligere forankring av diakonens rolle i lokalsamfunnet, har flere bispedømmer valgt tydelige profiler på noen av de nyetablerte diakonstillingene, som for eksempel Tunsberg bispedømme på feltene integrering og sorgstøtte. De mener det er med på «(...) å skape en spisset og mer tydelig fagkompetanse innenfor et aktuelt, diakonalt arbeidsfelt. Denne kompetansen blir igjen etterspurt av samarbeidspartnere og andre samhandlingsaktører(...). Disse diakonstillingene (...) kan bidra konkret og kompetent inn på vegne av kirken.»

Ungdomsdiakoni handler om å hindre utenforskap blant barn og unge ved å vise omsorg og skape gode og trygge møteplasser. Selv om Ungdata 2021⁵ kan rapportere at de fleste barn og unge klarte seg bra i pandemien, melder 3-6 % av ungdommene om dårligere livskvalitet. Ca. 30 % melder at de følte seg mer ulykkelig, trist eller deprimert. En kartlegging blant kommunale tjenester, spesialisttjenester og frivillige organisasjoners lavterskeltilbud i 2021 om barn og unges psykiske helse, viser en økt tilstrømning av pasienter med alvorlige spiseforstyrrelser og selvmordstanker.

⁵ <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/11250/2767874>

Bispedømmene rapporterer at behovene har blitt større under pandemien, og mange av de nye diakonstillingene er etablert innen feltet ungdomsdiakoni. Borg bispedømme melder blant annet at kirken i Halden har fått i gang "...et «*Oppsøkende Ute team for ungdom*» i samarbeid med SLT⁶ koordinator, barnevern, skolekontakt og diakon". Tunsberg bispedømme forteller at de med tilbudet *Ung Sorg Vestfold* i regi av ungdomsdiakonen, har truffet en nisje med å tilby fagkompetanse til videregående skoler som ønsker seg det. Tiltaket bidrar til diakonalt entreprenørskap i flere bispedømmer. Blant annet har dette vekket interesse på fylkeskommunalt plan i Telemark, hvor *Ung Sorg Telemark* i ferd med å etableres med fylkeskommunale midler. På denne måten brer dette og andre diakonale konsepter seg i bispedømmene.

Det arbeides med å etablere ungdomsdiakoninettverk flere steder, blant annet i Borg bispedømme. Et annet eksempel på nettverksbygging, er diakonene på Romerike, som har gått sammen på tvers av prostier og driver lavterskeltilbudet «Tid for samtale» for hele befolkningen.

Det ble lyst ut innovasjonsmidler til bispedømmene både i 2020 og 2021, med fokus på frivillighet, bærekraftsmålene og samskaping. 1,5 millioner kroner ble delt ut til fem prosjekter i 2020 og 2,5 millioner kroner til ni prosjekter i 2021. Samskaping og samhandling er i økende grad tema i menighetene, også på visitaser og fagsamlinger med råd og ansatte. Det har gitt resultater, noe Møre og Nidaros bispedømmer er gode eksempler på. Sistnevnte rapporterer at det "(...) har resultert i et prosjekt knyttet til åndelig omsorg på bosenter og sykehjem, og en sorggruppe for ungdom i Stjørdal kommune. I Steinkjer samarbeider kirken med kommunen om oppfølging av rusmisbrukere. I Orkdal prosti har de satt i gang et samarbeid mellom Sanitetsforeningen, Røde Kors, Frivillighetssentralen og diakoniuvalget om tiltak rettet mot innbyggerne. I Åfjord har kirken i samarbeid med kommunen, Fosen renovasjon, Fosen vekst og Flyktingetjenesten startet opp gjenbruksbutikken *Brukt å my mer*".

Også i 2021 er det arbeidet systematisk med helse og omsorg i menighetene. Antall andakter på institusjon er i ferd med å ta seg opp etter pandemien, og har økt med 30 % på landsbasis i 2021. Medlemsundersøkelsen viser at 50 % av medlemmene mener kirken er samfunnsnyttig når den arbeider for vanskeligstilte. Mennesker som sliter med rusavhengighet, ensomhet, bostedsløshet eller andre utfordringer har hatt et tøft år også i 2021. Kirkelige tilbud som kirkens feltarbeid i Asker, har vært avgjørende for å møte denne type utfordringer.

Den norske kirkes medlemsundersøkelse for 2021 viser at 81 % synes kirken er samfunnsnyttig i situasjoner hvor den støtter mennesker i sorg. Flere bispedømmer melder at behovet for samtaler, sjelesorgsamtaler og sorgarbeid er stort. Mange bispedømmer har møtt etterspørselen med formelle og uformelle tilbud om samtaler, alt fra Walk&talk til etablering av samtaletilbud på kjøpesenter. Hamar bispedømme melder at antall sjelesorgsamtaler i bispedømmet økte med 25 % i 2020, en økning som fortsatte inn i 2021 med ytterligere 13 %. Det samlede tallet på samtaler er trolig større, ettersom de registrerte sjelesorgsamtalene er med vigslet personell.

Smittevernsrestriksjonene gjorde at mange pårørende og sørgende heller ikke i 2021 kunne bearbeide sorgen på den måten de har hatt behov for. Antall sorggrupper landet over har økt med hele 29 % siden 2020. I mange bispedømmer er diakoner og prester medlemmer i kommunenes psykososiale kriseteam. Informasjonskampanjen «Derfor bør du sette av tid til sorgarbeidet» i Borg bispedømme nådde 1 million, og 9 000 klikket seg videre for å få mer informasjon. Dette er ett eksempel på kreativt arbeid med markeringen av allehelgensdag som en dag for sorg. Alle bispedømmer markerer allehelgensdag.

Fortsatt satsing på kirkens ungdomsdiakonale profil er nødvendig for å møte de økende utfordringene i psykisk helse blant barn og unge kjølvannet av pandemien, særlig barn med lettere til moderate psykiske helsebelastninger. Møre bispedømme peker på hvor avgjørende det er med rådgivere i bispedømmet som kan koordinere, kurse og stimulere menighetenes diakonale arbeid. Å øke den

⁶ Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak

diakonifaglige kompetansen blant ansatte og frivillige og synliggjøre kirken som samskappingsaktør i møte med kommuner og andre ideelle organisasjoner, vil være avgjørende for den videre utviklingen av kirken som sivilsamfunnsaktør. I 2021 ble det avsatt midler til stipendier til diakonimedarbeidere i Den norske kirke som ønsker å kvalifisere seg for å bli diakon. Midlene er etterspurt og bidrar til kompetanseheving lokalt.

Kirken skaper trygge rom

Samarbeidsrådet for overgrepfeltet (SRO) gjennomførte i 2021 møter for å oppdatere aktuelle saker og arbeid med en handlingsplan. VAKE, kirkelig ressurscenter mot seksuelle overgrep, ferdigstilte i 2021 en digital kurspakke for unge ledere i kirken, Positiv seksualitet (www.ressursbanken.no). Kurspakken tar for seg det teologiske grunnlaget for positiv seksualitet, og hvordan barn og ungdom utvikler seg med hensyn til seksualitet. I kurspakken finnes et utall oppgaver som unge ledere kan benytte i møte med andre ungdommer i menigheten når det gjelder kropp, følelser, tanker, grenser og seksualitet. Det er viktige ressurser inn i det kontinuerlige arbeidet med å ha gode rutiner for det forebyggende arbeidet i bispedømmene.

Inkluderende kirkeliv

Flere bispedømmer rapporterer om temaet inkluderende kirkeliv, men fortsatt ikke alle. Det er viktig for kirken å sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne og utviklingshemming en likeverdig tilhørighet og deltakelse i lokalkirken. En inkluderende kirke mener forskjellighet beriker og at alle skal kunne delta på lik linje. I 2021 rapporterer flere bispedømmer om avlysninger både i menigheter, omsorgsboliger og institusjoner. Agder og Telemark bispedømme skriver: "Mange mennesker med ulike funksjonsnedsettelse har opplevd et tøft år. Ensomhet og isolasjon har vært hverdagen for mange. Derfor har det vært stort når en kunne samles. De fleste lokale arrangement og grupper har opplevd svært god oppslutning når det har vært mulig å samles."

Stavanger bispedømme forteller: "Menneske med utviklingshemming er spesielt utsette i forhold til tap av relasjonar og stabile kontaktpunkt. Det er gjennom å skapa trygge og stabile arenaar me når fram. Me veit at mange utviklingshemma har psykiske helseutfordringar og at arbeidet vårt motverkar dette."

Borg bispedømme deler: "Gudstjenestene søndag formiddag har vært mer åpne enn de tilrettelagte fellesskapene, og da har det vært ekstra viktig å huske på disse gruppene, noe flere menigheter har vært flinke til. De har involvert folk til ulike oppgaver i gudstjenestene, noe som har ført til at enkelte med utviklingshemming har funnet sin plass i kirkens hovedsamling når andre samlinger har vært lukket".

I flere bispedømmer er det startet nye tiltak. I Mo i Rana ble «Hver gang vi møtes» startet opp. Annen hver uke samles 30–40 mennesker med ulike funksjonsutfordringer i alderen 18–70, til måltidsfellesskap, sang og bønn i Yttern kirke. Den diakonale bemanningen i samarbeid med kommunens miljøtjeneste uttrykker stor glede for at dette har lyktes, og er i gang med å videreutvikle tilbudet.

Veien er fortsatt lang mange steder før Den norske kirke kan si at alle menigheter er inkluderende. Dette gjelder fysisk tilgjengelighet, aksept av ulikhet og tilrettelegging slik at mennesker med ulike funksjonsnedsettelse og utviklingshemming kan delta på et likeverdig, selvstendig og fullverdig grunnlag. Den norske kirke fortsetter å minne kommunene om retten til tros- og livssynsutøvelse for mennesker som lever på institusjon.

Det arbeides med en strategi for universell utforming som er planlagt til Kirkemøtet i 2023.

B.4.2 Kirken i det flerkulturelle Norge

Resultatmål: Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge

Menighetenes årsstatistikk viser at i overkant av 200 menigheter har hatt tilbud relatert til integreringsarbeid rettet mot innvandrere i 2021, en svak nedgang på 4 % fra 2020. Nedgangen i aktivitet er særlig stor i Nord-Hålogaland (fra 7 tilbud til 2), men også Bjørgvin (fra 23 tilbud til 15) og

Hamar (fra 24 tilbud til 21) rapporterer om redusert aktivitet på feltet. I tillegg til pandemien forteller Hamar bispedømme om nedlagte asylmottak og innvandrere som flytter ut av kommunen som en årsak.

Sør-Hålogaland og Stavanger bispedømmer har flere tilbud rettet mot innvandrere det siste året. Også i Agder og Telemark, Tunsberg og Borg bispedømmer er det en svak økning i antall tiltak fra året før. Borg bispedømme utarbeidet en undersøkelse knyttet til foreldre som tar med sine barn til dåp. Denne undersøkelsen viste at det er en høyere prosentandel blant innvandrere og barn av innvandrere som ikke døper barna sine enn i den "etnisk norske" befolkningen. Dersom Den norske kirke fortsatt skal være folkekirke for et flertall av befolkningen, er det vesentlig å nå innvandrerbefolkningen.

I Tunsberg bispedømme er det ansatt to integreringsdiakoner. Resultater av dette sees. Samtidig er det "behov for en grundigere kartlegging med tanke på egen bevisstgjøring og oppfølging av kirkemøtesaken om Kristne migranter"⁷. I Oslo bispedømme kom nettverket "Fremtiden bor hos oss" i gang etter en modell fra Sverige i 2019. Nettverket består av menigheter i Den norske kirke som vil videreutvikle sin identitet som lokalkirke i møte med en flerkulturell og flerreligiøs urban kontekst. Oslo kommune hadde i 2020 mer enn 58 000 medlemmer registrert i tilskudsberettigede kristne trossamfunn utenom Den norske kirke. Mange menigheter leier eller låner ut lokaler til migranter. Noen av kirkens ansatte har i 2021 gjennomgått Flexid-kurs som bidrar til økt krysskulturell kompetanse. Flexid kan bidra til viktig kompetanse særlig i møte med ungdommer i en flerkulturell kontekst. Det er ønskelig å videreføre og øke denne satsingen..

Det er vedtatt en treårig handlingsplan om Kristne migranter etter at dette var en Kirkemøtesak i 2020. Det er etablert en samarbeidsavtale med Det norske misjonsselskap (NMS) og Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA) som omfatter flere av punktene i handlingsplanen. Disse handler om kompetansebygging og ressursutvikling, og skal bidra til å ruste menigheter over hele landet til å løfte arbeidet med kirken i det flerkulturelle Norge.

B 4.3 Religionsdialog

Resultatmål: Arbeid med religionsdialog styrkes

Arbeid med religionsdialog knyttes ofte opp til de fem etablerte kirkelige dialogsentre og Dialogforum Østfold, i tillegg til lokale og regionale samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn. De fleste bispedømmene er engasjert i samarbeidsråd. En slik rådsstruktur har i stadig større grad blitt etablert over hele landet, både i byer og i regioner, og er blitt tros- og livssynsdialogens ansikt utad. Som tidligere er rapportering om dialogarbeid i mindre grad knyttet opp til lokale grupper eller sammenslutninger i menigheter eller prostier.

Fra 2020 har de fem kirkelige dialogsentrene⁸ og Dialogforum Østfold fått tilskudd fra Kirkerådet til drift. Det skrives årsrapporter fra hvert enkelt senter og en oppsummerende analyse. For 2021 fremhever analysen polarisering, «kampen» om det livssyns åpne samfunn og påfølgende vegring mot synliggjøring av tro eller livssyn i det offentlige rom og på sosiale medier, særlig blant ungdom og unge voksne.

På nasjonalt nivå spiller Den norske kirke en viktig rolle i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL). Under pandemien har samholdet mellom tros- og livssynssamfunnene, ikke minst med tanke på myndighetenes koronahåndtering, vært viktig. Kirkelige dialogsentre i bispedømmene har videreført sitt

⁷ VID Stavanger gjennomfører i 2022 forskning på kristne migranter, som inkluderer en spørreundersøkelse som går ut til alle ansatte i Den norske kirke.

⁸ De kirkelige dialogsentrene finnes i Oslo, Bergen, Stavanger, Drammen og Trondheim.

samarbeid med lokale STL-grupper og Mellomkirkelig råds bilaterale kontaktgrupper har møttes jevnlig, om nødvendig digitalt, under hele pandemien⁹.

Kirkemøtet vedtok i 2016¹⁰ å arbeide med Den norske kirkes relasjon til jøder og jødedom. Våren 2021 ble et faglig utvalg av 15 personer nedsatt av Mellomkirkelig råd og Bispemøtet for å arbeide med «Teologiske og praktiske perspektiver på Den norske kirkes relasjon til jødedom og jøder i dag». Utvalget skal levere sin rapport med anbefalinger til Mellomkirkelig råd og Bispemøtet høsten 2023.

B.4.4 Kommunikasjonsarbeid

Resultatmål: Kirkens digitale nærvær øker

Gjennom flere år har Den norske kirke styrket den digitale tilstedeværelsen – et arbeid som for alvor skjøt fart da pandemien slo til i mars 2020. Dette fortsatte inn i 2021, da "Digital kirke" var ett av to satsingsområder for Den norske kirke. Koronapandemien varte gjennom hele året, med tidvis svært strenge smitteverntiltak og antallsbegrensninger. En rekke menigheter og fellesråd fortsatte innovasjonen og beholdt det digitale kirketilbudet som en viktig del av sitt arbeid i 2021.

Samtidig rapporterer mange bispedømmer om en digital tretthet i året som gikk. Flere melder også om lavere satsing på området enn i 2020. Likevel har mange opprettholdt noe av det digitale kirketilbudet som oppstod i 2020, og de fleste har fortsatt med korte andakter og/eller gudstjenester. Sør-Hålogaland bispedømme understreker i sin årsrapport at til tross for den digitale trettheten, har digitale løsninger «på mange måter bidratt til å knytte bispedømmet og ansatte mer sammen, både i prostemøter, møter med Kirkevergelaget og andre møter som vanligvis krever reiser og stor grad av planlegging.»

Når man snakker om digitale gudstjenester i 2021, er det i stor grad snakk om gudstjenester sendt i sosiale medier, som Facebook og YouTube. Det er også gudstjenester i NRK TV, som i påsken, ved tiårsmarkeringen for 22. juli-terroren og i julen. Samtidig er det også flere eksempler på at formidling av kristen tro når bredt ut i andre formater og kanaler, som blant annet med podkast, på TikTok, Snapchat og gaming-nettsteder.

Enkelte menigheter har i større grad oppdaget digitale kanaler som en utvidelse av gudstjenestearbeidet. Et eksempel på dette er fra Agder og Telemark, der en menighet laget en fast podkast, «Før gudstjenesten» - en 25 minutters oppvarming til søndagens gudstjeneste.

Agder og Telemark bispedømme skriver: «Mye av fokuset rundt den digitale satsingen har vært knyttet til selve gudstjenesten. Digitale gudstjenester bør ikke undervurderes. Samlet deltakelse på digitale gudstjenester utgjør mange mennesker, og når gjerne mennesker som ellers ikke hadde kommet i Kirken.»

Borg bispedømme forteller at det digitale gudstjenestelivet har økt og mener det tyder på at arbeidet som ble nedlagt med digitale gudstjenester våren 2020 viste seg bærekraftig også i 2021. «Resultatene viser at det ikke er tvil om at kirkens digitale gudstjenestetilbud har bidratt til at kirken har vært mer synlig for flere mennesker i 2021 enn tidligere», skriver Borg i sin årsrapport, og fortsetter: «Kirkelige medarbeidere har gjennom koronatiden erfart at det digitale formatet skaper mange nye muligheter. Å være kirke på digitale flater utfordrer oss til teologisk refleksjon omkring kommunikasjon som formidling av guddommelig nærvær i menneskenes liv.»

Flere menigheter har også ønsket å satse videre, men har opplevd at ressursene ikke har strukket til. Noen steder har det å involvere frivillige vist seg å være en god løsning. Bjørgvin bispedømme skriver i sin årsrapport: «Vår vurdering er at dei kyrkjelydar som gjer dette til ein normal del av kyrkjelyden sitt liv

⁹ Det vises til STLs årsrapport: https://www.trooglivssyn.no/wp-content/uploads/2022/05/STLs_arsmelding_2021.pdf

¹⁰ Kirkemøtesak 15/16

ved å inkludera frivillige i strømming, får ein gevinst både ved å opna opp for ein ny type frivillig teneste og ved å nå lenger ut i lokalsamfunnet.»

De viser til et godt eksempel fra Strusshamn på Askøy i Vesthordland prosti: «Ein har knytt til seg ei gruppe frivillige med både vaksne med relevant jobberfaring og tidlegare konfirmantar slik at ein er fleire om oppgåvene og skapar eit miljø. Dei har og laga ei mediagruppe for konfirmantar der dei er med og får opplæring i produksjonen og som kamerafolk. Strusshamn sender så og seia kvar søndag og 200-300 følgjer sendingane. Sendingane har høgt teknisk nivå, det er opptil fem kamera og dei sender direkte til Vimeo, YouTube og Facebook.»

For å kunne opprettholde og videreutvikle kommunikasjonsarbeidet i tiden som kommer peker Borg bispedømme på behovet for å styrke kompetansen på digital kommunikasjon: «Behovet for å forstå og endre seg i tråd med målgruppene vil kreve mer kapasitet og kompetanse framover, vi tror vi vil se flere fagfolk på kommunikasjon blant de ansatte i kirken framover.»

Oslo bispedømme stiller et viktig spørsmål: «Hvordan får man det digitale til å bli en naturlig del av det å være menighet?» Nettopp dette har vært et gjennomgående spørsmål i 2021. For å opprettholde et jevnlig gudstjenestetilbud på nett, har Kirkerådet hentet inn gudstjenester fra menigheter over hele landet og sendt nasjonalt på Facebook og YouTube annenhver uke hele året. Menigheter og fellesråd som har hatt ønske om å vise til et digitalt tilbud, men ikke hatt kapasitet til å sende egne gudstjenester, har hatt mulighet til å dele de nasjonale sendingene.

Sendinger som gjennom hele året har fungert særlig bra nasjonalt, er gospelgudstjenester. Også konserter i forbindelse med påske, høsttakkefest, allehelgen og jul har vært populære. Enkelte korte videoer, som «Ord for natten» og julevideoen «Hellige natt 2021» har også nådd svært langt ut i sosiale medier dette året.

For å styrke opplevelsen av fellesskap gjennom skjermen, har Kirkerådet vært opptatt av å være til stede i kommentarfelt og innboks i sosiale medie-kanaler, i tillegg til å fortsette tilstedeværelsen med andre kirkelige tilbud i andre kanaler, som den digitale bønneveggen og videreutvikling av chatten på nettkirken.no.

I januar 2021 overtok Den norske kirke Nettkirken fra Sjømannskirken. Hensikten var å styrke det digitale nærværet ytterligere, særlig gjennom en økt satsing på en samtaletjeneste via chat, som utføres av prester og diakoner. Året som har gått har hovedsakelig handlet om å skape en god struktur, tydelige retningslinjer og etablere et godt og sikkert chatteverktøy som ivaretar alle krav til personvern og datasikkerhet. Løsningen ble å benytte samme verktøy som Kirkens SOS – et verktøy som gir gode muligheter for å utvikle chattetjenesten videre.

En tilgjengelig kirke

Det helhetlige arbeidet med Kirke på nett har blant annet som formål å forkorte veien til kirken slik at engasjement, kirkelige handlinger og fellesskap i Den norske kirke skal virke enkelt tilgjengelig. For å gjøre kirkelige handlinger enklere tilgjengelig er mange av nettsidene om kirkelige handlinger på kirken.no blitt fornyet. Intensjonen har vært å brukerorientere nettsidene i større grad enn før. Målgruppen for nasjonale nettsider er i hovedsak medlemmer i Den norske kirke og mulige brukere av kirkelige handlinger. De nye nettsidene har fått gode tilbakemeldinger fra brukere.

I tillegg til nettsidene er det gjennomført en rekke nasjonale kampanjer for å øke befolkningens kjennskap til og kunnskap om kirkens tilbud. De største kampanjene er gjort på dåp, rekruttering, konfirmasjon og jul, men også i anledning gjenåpning av samfunnet i september, sommerkirken, allehelgen og flere andre høytider. Materiell i disse kampanjene ble gjort tilgjengelig i Ressursbanken.no.

Den norske kirkes medlemsundersøkelse, som ble gjennomført for tredje gang i 2021, gir fortsatt et viktig og nyttig grunnlagsmateriale både for kampanjene og for annet kommunikasjonsarbeid. Dette

benyttes både nasjonalt og av mange av bispedømmene. Undersøkelsene tydeliggjør hvilke forventninger og ønsker kirkens medlemmer har og gjør det enklere å målstyre informasjon om kirkens ulike tilbud til rette mottakere.

Hvordan skal kirken nå best ut med det kristne budskapet til sine medlemmer og befolkning for øvrig? Dette spørsmålet er blitt stilt stadig oftere de siste årene, ikke minst under pandemien – da vi så hvordan det digitale kirketilbudet nådde frem til mennesker som til vanlig ikke bruker kirken så ofte. Spørsmål om etikk, personvern og flere ulike dilemma knyttet til Facebook og andre sosiale medier som hoveddistribusjonskanaler for kirkens innhold ble også sterkere. I 2021 startet derfor Den norske kirke for alvor å vurdere andre alternativ for både produksjon og distribusjon av kirkens digitale innhold.

Det er arbeidet med å se på ulike løsninger for å sikre at kirkens digitale innhold er enkelt å finne. Dette har inkludert arbeid med målgruppestyring og å øke kunnskap om hvilke kanaler som fungerer best for ulike aldersgrupper.

Mange medlemmer, både de som bruker kirken ofte og de som er der sjeldnere, ønsker å øke sin kunnskap om kristne fortellinger. Mange har et sterkt forhold til sin lokale kirke. I arbeidet med å synliggjøre kirkens tilbud, er «Skjer i kirken» viktig. Dette er en arrangementsportal som viser hva som skjer i kirken «nær deg» og som ble lansert sommeren 2020. Menigheter i hele landet publiserer sine arrangement og aktiviteter på Skjer i kirken, slik at interesserte lett kan finne frem til dem.

«Skjer i kirken» er fortsatt under utvikling, og i 2021 er det arbeidet med å gjøre portalen så brukervennlig som mulig, både for menigheter og publikum. Det er likevel fortsatt mange arrangementer som ikke deles på «Skjer i kirken», så å øke kjennskapen til dette verktøyet blir viktig fremover.

I 2021 ble arbeidet med nettsider for kirkelige gravplassmyndigheter igangsatt. Frem til nå har hver gravplassmyndighet stått for egne sider, noe som gir mye dobbeltarbeid, og som gjør det vanskelig for brukere å finne riktig informasjon. Sidene vil være klare til å tas i bruk i løpet av våren 2022.

Noen av årets mest besøkte sider på kirken.no i 2021 var «Dåp» og «Konfirmasjon», men også sidene «Smittevernveileder» og «Info til medarbeidere» oppnådde høye besøkstall. Selv om den nasjonale kirken.no-siden først og fremst skal være rettet mot medlemmer, måtte koronainfo legges på kirken.no for å sikre å nå bredt ut med viktig informasjon til alle medarbeidere.

Pandemien satte arbeidet med å forbedre kirkens kanaler for internkommunikasjon på vent. På slutten av 2021 ble arbeidet satt i gang igjen, først og fremst ved å se på sammenhengen mellom kirken.no, ressursbanken.no og kirkens intranett Kirkebakken. Målet er å utvide Ressursbanken – både innholdsmessig og funksjonelt – slik at mest mulig av ressursdokumenter av ulik karakter kan ligge åpent for ulike medarbeidere.

Pandemien viste også et behov for å styrke internkommunikasjonen i hele trossamfunnet, og dette arbeidet er blitt videreutviklet i 2021. I april gikk nyhetsbrevet «Nytt fra Kirkebakken» over til å bli et ukentlig nyhetsbrev, i et mer brukervennlig oppsett med mer tekst og bilder. Nyhetsbrevet inneholder faglig påfyll, inspirasjon og lenker til å lese mer. Nyhetsbrevet har en bred målgruppe, og nyansatte må selv melde seg på eller få det videresendt av en kollega. I mange bispedømmer er det også satt i gang egne, regionale nyhetsbrev, som er med på å styrke internkommunikasjonen i hele trossamfunnet.

Et annet tiltak for hele trossamfunnet er månedlige, digitale allmøter. Disse gjør det mulig å gi alle ansatte den samme informasjonen på samme tid. For eksempel ble de nasjonale resultatene fra medarbeiderundersøkelsen presentert slik. Allmøtene varer en halv time, blir tolket til tegnspråk og kan sees i opptak. Avspillingstallene tyder på at staber ser allmøtet sammen.

B.4.5 Kirken i det offentlige rom

Resultatmål: Kirken er synlig på flere arenaer i det offentlige rom

Presse og media

2021 har hatt et bredt spekter av saker knyttet til krisehåndtering på Gjerdrum, Kongsberg og Lofoten, pandemihåndtering, utsettelse av kirkelige handlinger og biskopenes uttalelse om kollegafelleskap. Ifølge et bredt mediasøk fra Infomedia var det 2 427 treff på Den norske kirke kombinert med navnet på en i kirkens ledelse. Dette er en liten nedgang fra 2020.

Arbeidet har i stor grad vært knyttet til å betjene medias interesser. Proaktivt har det særlig vært fokusert på å løfte eksempler på lokalkirkens arbeid og tjeneste for lokalsamfunnet. Stavanger bispedømme beskriver betydningen av dette i sin årsrapport: «Viss kyrkja for det meste kjem på banen i media når det handlar om konfliktstoff eller tema mange oppfattar som smale, klarer me ikkje normalisera tru og religion eller gje eit oppdatert bilete av kva kyrkja er. Me treng fleire kristne stemmer som set ord på kva som er viktig for folk, anten dei kjem frå kyrkja eller andre stader.»

I tillegg er det arrangert flere frokostmøter for å reise ulike debatter. Blant disse var lanseringen av en juridisk utredning fra advokatfirmaet Wiersholm som vurderte smitteverntiltakene opp mot religionsfriheten. Dette skapte mye oppmerksomhet.

Samfunnskontakt

I 2021 ble arbeidet med samfunnskontakt forsterket. Bakgrunnen for dette er at skillet mellom stat og kirke krever en nyorientering av hvordan kirken arbeider for å påvirke politikk og rammebetingelser.

Det er blitt spilt inn momenter til partienes stortingsvalgprogrammer, samt arbeid for å påvirke regler knyttet til smittevernarbeidet. Det ble også igangsatt et opplæringsprogram for biskoper og stiftsdirektører som vil fortsette i 2022.

Bjergvin bispedømme beskriver dette i sin årsrapport: “Det å synleggjere kyrkja som ressurs i lokalsamfunn, i det offentlege Norge, og for den enkelte, krev systematisk arbeid med kommunikasjon. Det er stor forskjell på små lokalsamfunn og dei større byane, men det er viktig å være medviten om det samfunnet ein er del av og ikkje berre av indre-kyrkjelege saker. Samspel mellom nasjonalt nivå, bispedømenivå og lokalkyrkja er her viktig. Mykje bra skjer på kommunikasjonsfeltet nasjonalt, som er til stor hjelp på dette området.”

Arrangement

I 2021 deltok Den norske kirke på Olavsfest i Trondheim og Arendalsuka. Begge arrangementene ble gjennomført i tett samarbeid mellom Kirkerådet og henholdsvis Nidaros og Agder og Telemark bispedømmer, fellesråd og lokale menigheter. Arrangementene var preget av pandemien, men ikke i større grad enn at de lot seg gjennomføre med økt avstand og smitteverntiltak. Olavsfest hadde temaet Nåde, og Den norske kirke holdt sine arrangementer i Kirkehagen, i tillegg til flere gudstjenester. Til tross for at langt færre hadde funnet veien til Olavsfest, var kirkens arrangementer godt besøkt.

Arendalsuka var preget av stortingsvalgkampen. Det største arrangementet var “Biskopen møter oljefondsjeften” der nytilsatt oljefondsjeft Nicolai Tangen møtte preses Olav Fykse Tveit til en samtale om Gud og mammon i Trefoldighetskirken.

B.4.6 Samarbeid mellom kirke, barnehage og skole

Resultatmål: Samarbeidet kirke-skole styrkes

Da ny runde med nedstenging kom 13. desember 2021, fikk det store konsekvenser for skolegudstjenestene, fordi de aller fleste skolegudstjenester finner sted siste uka før juleferien. Det førte til 50 % færre skolegudstjenester sammenlignet med 2020. Bispedømmene rapporterer unisont om at gudstjenestene ble avlyst med kort frist. I tillegg har det mange steder vært nærmest umulig å gjennomføre gudstjenester året igjennom på grunn av rødt og gult nivå i skolene. Samtidig finnes det lyspunkter. Gudstjenester for barnehager, som ofte gjennomføres før skolegudstjenestene, økte og

hadde 37 % flere deltakere enn i 2020. For denne gruppen økte også besøk i kirke utenom gudstjenesten med 30 %.

Til tross for krevende rammer for samarbeid mellom kirke og skole/barnehage meldes det om gode muligheter. I Elverum ble det planlagt skolegudstjenester før jul for alle skolene i kommunen, og det var første gang på veldig mange år at alle ønsket å gjennomføre dette. Samtidig er kirkens samarbeid med skole og barnehage ofte personavhengig. Et godt samarbeid mellom kirke og skole/barnehage er basert på relasjoner samt et større mangfold blant elevene, og utfordrer kirken til å levere gode og relevante opplegg i samarbeidet. Det er viktig å kjenne til skolens planverk. Flere bispedømmer har arbeidet godt med dette gjennom fagdager eller annen faglig fordypning, særlig rettet inn mot de nye læreplanene som kom i 2020. Tunsberg bispedømme poengterer i sin rapport: «Kirken lokalt må være på tilbudssiden og vise til hva vi kan bidra med inn i skolens kompetanseplan. Kirken kan støtte skolen i både å utforske ulike arbeidsmetoder, og å legge til rette for undring og refleksjon rundt eksistensielle spørsmål, kunst, musikk, lokalhistorie etc. Barnehage- og skolegudstjenester vil fortsatt være en god og viktig arena for barn og unge for å *møte representanter og utøvelse av levdt tro*, slik det løftes frem i læreplanen».

Pandemien har samtidig ikke bare redusert aktiviteter, men også økt innovasjonen. Blant nye tiltak er sporløyper og digitale sendinger, og flere er interessert i pilegrimsvandring. Det er grunn til å tro at en større variasjon i metode er med på å gjøre Den norske kirke til en mer attraktiv samarbeidspartner for skolen. I Borg bispedømme arbeides det blant annet med et tverr-religiøst undervisningsopplegg inn mot KRLE-faget som ferdigstilles i 2022 i samarbeid med dialogforum, Håpets katedral og IKO. Fra utgangen av 2021 tilbyr også Den norske kirke en egen lærerversjon av opplegget «Sier vi» som lærere kan bestille gratis fra www.subjectaid.no. På dette nettstedet har det til nå vært svært få ressurser innen religion og kristendom. Dette vil være et viktig sted for Den norske kirke å tilby relevante opplegg og informasjon fremover.

B.4.7 Menneskeverd, fred, menneskerettigheter og vern om skaperverket

Resultatmål: Kirken fremmer menneskeverd, fred, menneskerettigheter og vern om skaperverket

Arbeid blant flyktninger og asylsøkere

Asylankomstene i 2021 gikk litt opp fra året før, men antallet var fortsatt lavt. Mellomkirkelig råd vedtok i 2021 et dokument om Den norske kirkes arbeid med migrasjon, asylpolitikk og solidaritet med mennesker på flukt. Ressursdokumentet skal hjelpe lokalmenigheter og andre i møte med asylsøkere og flyktninger, og gir et teologisk grunnlag for kirkens ansvar for mennesker på flukt. Dokumentet redegjør også for prinsipper og prioriteringer for kirkens arbeid med asylpolitikk og migrasjon.

Vern om skaperverket

Ved utgangen av 2021 var det registrert 410 grønne menigheter i Den norske kirke, 13 flere enn 2020. Lokalt er ordningen fortsatt et viktig verktøy for å konkretisere engasjement for vern om skaperverket. Det er samtidig behov for å revidere arbeidet på dette feltet. Som del av samarbeidsavtalen med KIFO, skal de gjennomføre kvalitativ forskning knyttet til grønne menigheter. Dette vil legge grunnlag for en videre revisjon.

Engasjement og aktiviteter knyttet til klima og miljø varierer sterkt mellom bispedømmene. Oslo bispedømme har både en ansvarlig rådgiver, egen seniorvolontør, ressursgruppe for arbeidet og prostikontakter. Det arrangeres årlige inspirasjonssamlinger i bispegården. Borg bispedømme trekker særlig frem innvielsen av Håpets katedral på verdens miljøverndag 5. juni. Representanter for kongehuset, regjeringen, FN Miljø og ulike kirker og religioner var til stede. Prosjektet fokuserer særlig på bærekraftsmål 14 om å bevare livet i havet, og kampen mot plast.

Nasjonalt arbeides det med vern om skaperverket på en rekke måter. I 2021 bidro Den norske kirke til interreligiøst klima- og miljøengasjement knyttet blant annet til forberedelsen til FNs miljøforsamling i 2022 (UNEA5), FNs klimatoppmøte (COP26) og *Interfaith Rainforest Initiative*. Som del av Den norske kirkes felles redskap for miljøledelse ble Kirkerådets sekretariat i januar resertifisert som hovedkontor. Kirkerådet har i løpet av året veiledet flere bispedømmekontorer og kirkelige fellesråd i arbeidet med sertifisering og resertifisering. Godt innarbeidede rutiner for miljøledelse har satt fokus på miljø og klima i anskaffelsesprosesser når det gjelder IT-tjenester og reisebyråttjenester. Ungdommens kirkemøte på Gjøvik i oktober behandlet miljø og klima under tittelen *Sorg, sinne, handling og håp*, og ga viktige innspill til Kirkemøtet som ble avholdt i Trondheim en måned senere. Den norske kirkes Ungdomsutvalg vil følge dette opp også i 2022.

Kirkemøtet behandlet i 2021 saken *Mer himmel på en truet jord* (KM/15/21). Vedtaket var på 27 punkter under fire overskrifter: 1) teologisk bevissthet, 2) kirkens egne utslipp og miljøbelastning, 3) kirkens stemme i det offentlige rom og 4) veiledning av enkeltpersoner. Det som tydeligst skiller dette vedtaket fra tidligere vedtak i Kirkemøtet, er arbeid med kirkens egne utslipp, for å bidra konkret til bærekraftsmål 13 om å stoppe klimaendringene. Blant annet vedtok Kirkemøtet at utslipp fra reisevirksomhet skal reduseres med 60 % innen 2030. Dette vil kreve en omfattende omlegging og redusert bruk av flyreiser. Over 60 % av utslippene i trossamfunnet kommer fra kirkebyggene. Som oppfølging av saken arbeides det for ordninger som kan bidra til at utslipp fra kirkebygg reduseres. Kirkemøtet vedtok også at det skulle utarbeides en grønn arbeidsgiverpolitikk. Arbeidet er gjennomført i et partssammensatt utvalg og følges opp med tiltak. Det er utarbeidet en handlingsplan for de kommende tre årene. Handlingsplanen (KR 09/22) inneholder i alt 36 tiltak. I tillegg vil hvert bispedømme utarbeide egne handlingsplaner.

Misjon

Både VIDs evaluering av *Samarbeid menighet og misjon* (SMM) og koronakrisen har ført til endringer i Samarbeidet om menighet og misjon (SMM). I løpet av 2021 overtok Den norske kirke finansieringsansvaret for stillinger i Kirkerådet og på bispedømmekontorene knyttet til arbeidet. Prosessen med fornyelse av regionale SMM-avtaler kom i gang i bispedømmene i 2021 og blir fulgt opp i 2022.

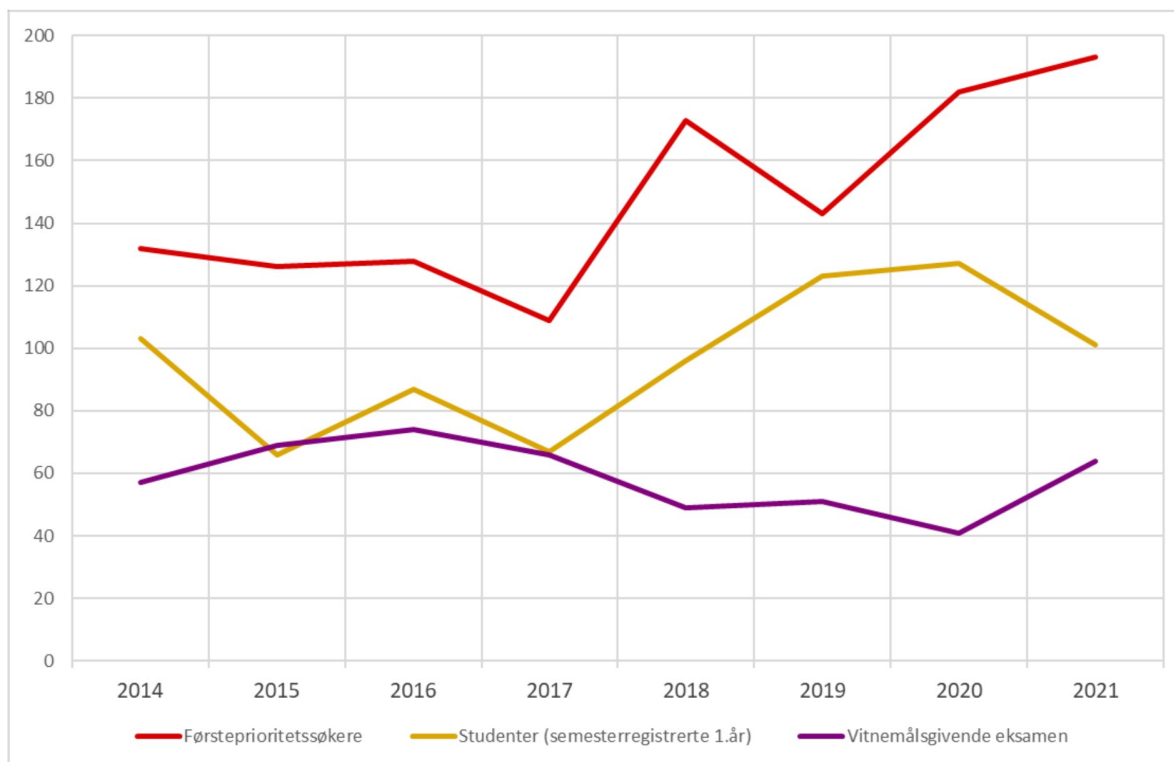
Innsamlingsaksjonen *Sammen som kirke i hele verden*, som ble initiert av Agder og Telemark bispedømme i 2020 for å støtte søsterkirker som led under pandemien, ble gjennomført også i 2021. Over 180 menigheter deltok og i underkant av to millioner kroner ble samlet inn gjennom lokalmenighetens egne digitale aksjoner.

Kirkemøtet 2021 behandlet saken *Den norske kirkes globale oppdrag*. Saken var forberedt av Mellomkirkelig råd i godt samvirke med misjonsorganisasjonene og Kirkens Nødhjelp. Kirkemøtet bekreftet Den norske kirkes tilhørighet til det verdensvide kristne fellesskapet og ga retning til prioritering av samarbeidspartnere og relevante tema. Kirkemøtets vedtak følges opp i en treårig handlingsplan.

B.5 Rekruttering og frivillighet

Strategisk mål: Flere finner sin plass i kirkelig arbeid

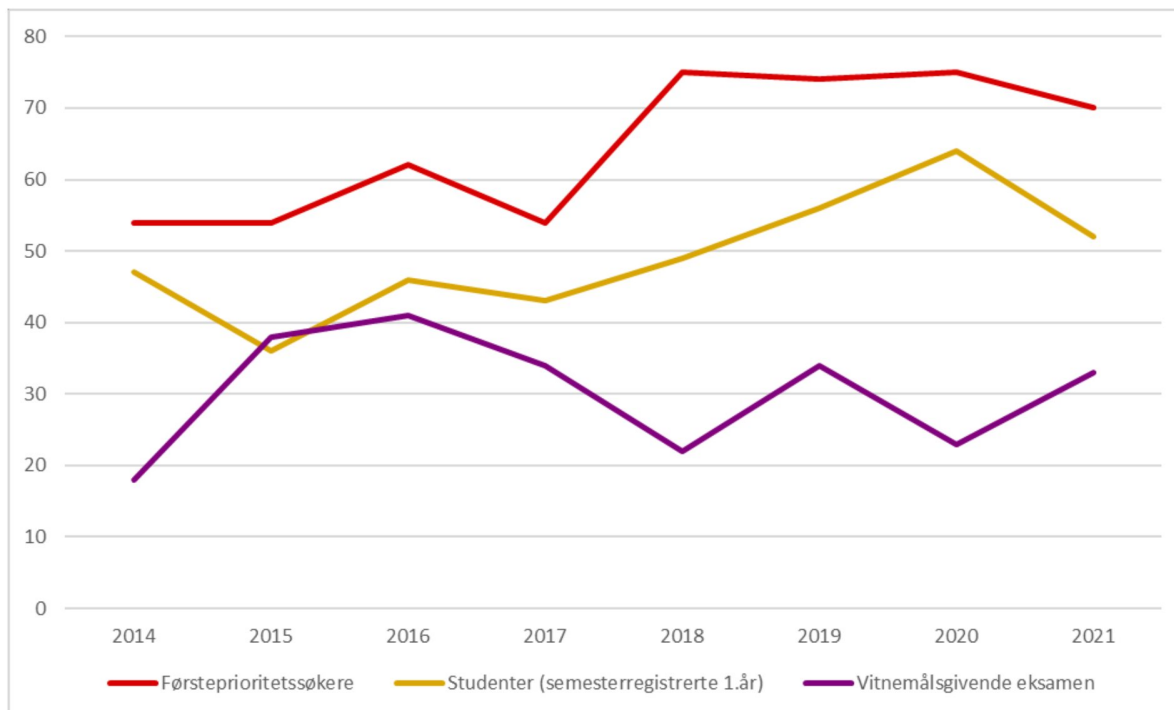
Avlyst ledertrening og ungdomsarbeid under korona har høyst sannsynlig virket negativt inn på rekruttering til kirkelig utdanning. Derfor ble det i 2021 utlyst og tildelt tilskudd for å få i gang dette i lokalkirken etter gjenåpningen. Søkertall til kirkefaglige utdanninger viser likevel at antall søkere samlet går noe opp (183 i 2020, 192 i 2021). Antall semesterregistrerte studenter til de samme studiene går noe ned (127 i 2020, 101 i 2021). Det er gledelig å se at antall studenter som avlegger vitnemålsgivende eksamen går tydelig opp for første gang på mange år (41 i 2020, 64 i 2021). Utviklingen er tilsvarende for profesjonsstudiet i teologi.

Figur 9: Samlede søker- og vitnemålstall for kirkefag

Kilde: Utdanningsinstitusjonene.

Økningen i antall uteksaminerte kan være et tegn på bedring i rekrutterings- og bemanningssituasjonen. På grunn av lange studier kommer resultater på dette punktet først flere år etter at kandidater er rekruttert til studier.

Nettopp langsiktig satsing er et viktig stikkord for rekrutteringsarbeidet i 2021. Kirkemøtet vedtok en rekrutteringsstrategi for Den norske kirke i november 2021, med en rekke ulike tiltak i samarbeid med flere ulike aktører. På mange av områdene er arbeidet allerede i gang, og det ble i 2021 arbeidet mer systematisk og helhetlig med rekruttering enn noen gang før. For eksempel deltok alle bispedømmer på de regionale utdanningsmessene for ungdom i videregående skole, som også dette året var digitale. En jobb i kirken-kampanje på nett og sosiale medier nådde våren 2021 om lag halvparten av alle unge i Norge mellom 18 og 25 år. Det ble lyst ut midler til å stimulere både menigheter og barne- og ungdomsorganisasjoner til økt bruk av bestepsisene innenfor rekruttering til kirkelig tjeneste blant unge. Arbeidsgivere i kirken er gjennomgående svært bevisste på rekrutteringsarbeid.

Figur 10: Søker- og vitnemålstall for profesjonsstudiet i teologi

Kilde: Utdanningsinstitusjonene.

Flere kirkelige fellesråd har positiv erfaring med å ta inn lærlinger. Lærlingplass i lokalkirken gir anledning til å bli kjent med kirkens arbeid og kunne vurdere Den norske kirke som arbeidsplass. I 2022 vil Kirkerådet gjennomføre lærlingeløftet, en utlysning og tildeling av tilskudd til kirkelige fellesråd som ønsker å teste ut å tilby lærlingplass. Dette kan legge grunnlag for økt bruk av denne arbeidsmåten i Den norske kirke, og for styrket rekruttering.

B.5.1 Vigslinger

Resultatmål: Rekrutteringen til vigslende stillinger styrkes

Tabell 9: Antall vigslinger

	2019	2020	2021
Prestetjeneste	47	30	50
Kateket/kantor/diakon	27	38	19
Totalt	74	68	69

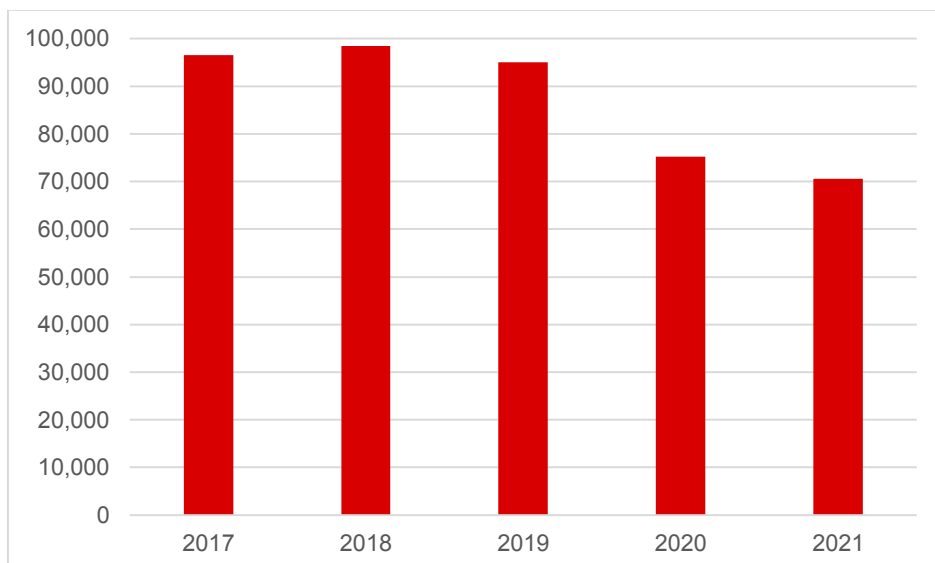
Kilde: Bispedømmene.

69 personer ble vigslert til tjeneste i løpet av 2021, mot 68 året før. Særlig antallet vigslert til prestatjeneste er stort i 2021, men var tilsvarende lavt i 2020. Antallet er på nivå med 2019. Antallet for vigslende stillinger som kateket, kantor og diakon er lavt i 2021 med 19 stillinger, mot 38 i 2020 og 27 i 2019. Bispedømmene Oslo og Tunsberg hadde flest vigslinger.

B.5.2 Frivillige medarbeidere

Resultatmål: Flere engasjeres til frivillig tjeneste i kirken

Figur 11: Totalt antall frivillige

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Tall for 2021 er foreløpige.

Nedgangen i antall frivillige totalt har fortsatt i 2021 og er ned 7 % fra 2020. Det er størst reduksjon i antall frivillige i ungdomsarbeidet og i gudstjenesteplanlegging og -gjennomføring. Dette henger naturlig sammen med smitteverntiltak. Nidaros bispedømme skriver: «Frivillige har kjent på redsel for å gjøre noe feil og at smitte skal oppstå. Flere menigheter forteller at det er krevende å skaffe frivillige medarbeidere, selv til overkommelige og tidsavgrensede oppgaver».

Det har vært en mindre nedgang innen kunst- og kulturfeltet. Nedgangen på 43 % på kulturfrivillighet i 2020 holdt seg på samme nivå i 2021. De regionale forskjellene er fremdeles store. Oslo bispedømme hadde en nedgang på 24 %, mens Borg bispedømme noterte en oppgang på 52 % etter en sterk nedgang i 2020. Nidaros bispedømme forteller om en egen ressursgruppe som jobber med frivillighet og har stor tro på at det er mulig å rekruttere nye frivillige i konsertpublikummet.

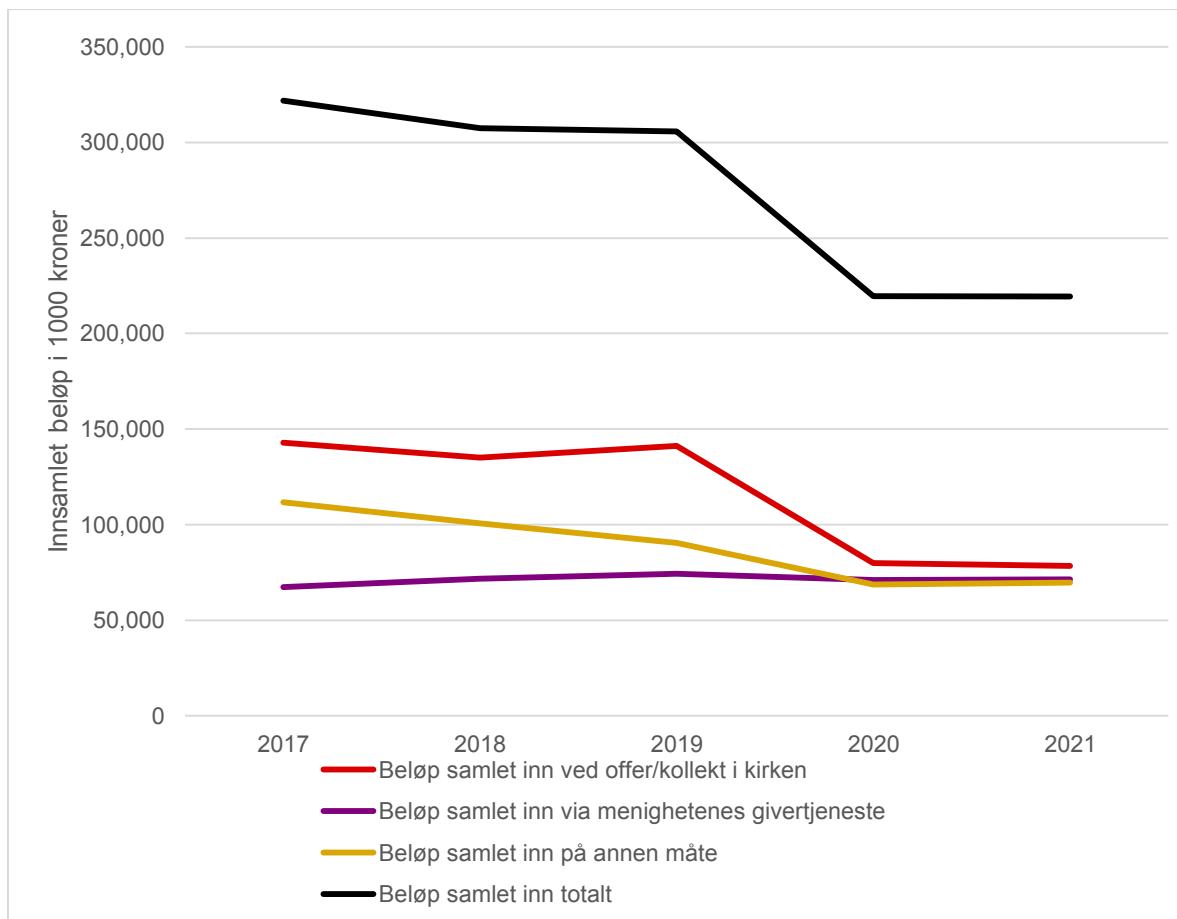
Bjergvin bispedømme har lansert sitt nye og reviderte hefte om frivillig arbeid «Våge, tru og bevege – om frivillig teneste i kyrkjelyden». Med dette vil bispedømmet lære opp ansatte og frivillige for å intensivere arbeidet med rekruttering og oppfølging av frivillige i bispedømmet. I Oslo Bispedømme har flere ansatte tatt etterutdanning i frivillighetsledelse ved VID. Dette gir et godt grunnlag for å forbedre arbeidet med frivillighet i Frivillighetens år 2022. I 2020 vedtok Kirkemøtet en egen strategi for frivillighet som er fulgt opp med en treårig handlingsplan i 2021. Handlingsplanen inneholder satsing på økt tilgang på ressurser for å rekruttere og følge opp frivillige, samt forskning om ledelse, kultur og organisering som stimulerer til frivillighet.

Flere av prostene i Oslo bispedømme «påpeker betydningen av lokal frivillighetskoordinator, enten som egne stillinger eller del av stilling for å ivareta og organisere det frivillige arbeidet. Det er behov for frivillige, men det er like mye behov for åpne og gode fellesskap som åpner nye veier for menneskers engasjement.»

I satsingen på frivillighet er også givertjenesten inkludert som en del av den frivillige tjenesten. I 2021 er den totale inntekten til menighetene fra 2020 opprettholdt (nesten 220 millioner kroner), selv om inntekten fortsatt ligger 28 % lavere enn i 2019. Det er særlig kirkeofringer som har gått ned i innsamlet

beløp fra 2019 på 44 %. Det er en ubetydelig nedgang fra 2020 til 2021. Av kirkeofringene går om lag 46 % til menighetens eget arbeid, resten til eksterne organisasjoner.

Figur 12: Ofringer og innsamlinger

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Tall for 2021 er foreløpige.

B.5.3 Ungdomsarbeid

Resultatmål: Tilbud for barn og unge i menighetene styrkes

Unge har vært rammet hardt av nedstenginger og mindre fritidsaktiviteter i 2021, og dette har også påvirket kirkens ungdomsarbeid. Den største forskjellen er knyttet til muligheten for å delta i fritidsaktiviteter sammenlignet med tidligere år. I Ungdata-undersøkelsen¹¹ oppgir halvparten av ungdommene at de har deltatt på færre fritidsaktiviteter, og størst nedgang er det i fritidsklubber. Det er også en nedgang på 3 prosentpoeng på medlemskap i en forening, klubb eller lag.

I 2021 ble det rapportert om 1 366 tiltak i menighetene for aldersgruppen 13-18 år med til sammen 15 385 deltakere, en nedgang på 5 prosentpoeng. I planverktøyet for trosopplæring ble det også rapportert om 511 øvrige tiltak for ungdommer i alderen 15-18 år, som er nesten 7 prosentpoeng lavere enn i 2020. Nedgangen må ses i sammenheng med mange smittevernstiltak. Særlig rødt nivå i videregående skole og delvis ungdomstrinnet gjorde at flere aktiviteter og arrangement ikke kunne gjennomføres utenfor skolens klassekohort. I denne situasjonen har menigheter strukket seg langt for å opprettholde en viss kontinuitet, noe som er sentralt i ungdomsarbeid. Mange menigheter er optimistiske på å starte opp med ungdomsrelaterte tilbud igjen.

¹¹ <https://hdl.handle.net/11250/2767874>

Plattformen Kirkens Unge¹² kom høsten 2019 og etter to år med pandemi, må det fortsatt jobbes med å gjøre den kjent i hele trossamfunnet. De kristne barne- og ungdomsorganisasjonene er viktig for å få et levende og bærekraftig ungdomsarbeid i Den norske kirke. I Stavanger bispedømme har flere menigheter gått sammen med NMSU i nettverket "Follow me", som støtter ungdomsarbeid og ungdomsledere med møtepunkt på tvers av sokn. Det er også inngått samarbeidsavtaler mellom ulike organisasjoner og bispedømmer.

For aldersgruppen 18-30 år er det registrert en økning i antall enkelttiltak på 27 % fra 2020. Dermed er antall tiltak tilbake omtrent på nivå med 2019. Det er verdt å merke seg at kontinuerlige tiltak har økt med 22 % siden 2020. Lederkurs har hatt en liten økning på 3 %. En av forklaringene på dette kan være slik Bjørgvin skriver: "Leiartreninga i St. Jakob er knytt mykje meir til frivillige vertskapsgrupper. Det er over 110 frivillige fordelt på 10 grupper. Det er mykje god leiartrening i desse, men vert altså ikkje talde som "leiarkurs"". De bispedømmene som har særlig satsing og strategisk arbeid med ungdom og unge voksne har størst positivt utslag i statistikken. Eksempler på slik satsing er Ukirke i Stavanger, St Jakob i Bergen, Ukirke i Trondheim og MER i Iladalen i Oslo. Ofte er dette i samarbeid med noen av de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene. Flere andre bispedømmer er også i gang med slik satsing. Disse miljøene inspirerer hverandre, og fra nasjonalt hold legges det til rette for nettverkssamlinger.

Den norske kirkes gratis sjelesorg- og samtaletilbud er særlig viktig å gjøre kjent for ungdom og unge voksne. Nettsiden www.kirken.no/ung ble etablert i 2021 med informasjon om blant annet ulike typer samtaletilbud, arrangementer, kirkelige handlinger og om å være frivillig. VENTIL er et samtaletilbud for unge voksne som ble utviklet ved Institutt for sjelesorg ved Modum Bad og siden 2020 er eid og drevet av Oslo bispedømme. I samarbeid med bispedømmet har Kirkerådet i 2021 initiert å prøve ut modellen flere steder i landet. Andre samtaletilbud for unge som etableres rundt om i landet er 13-20 og Ung sorg. En fersk kompetanseundersøkelse for ansatte innen kirkelig undervisning viser størst behov for økt kompetanse på samtale og sjelesorg i møte med barn og ungdom. Det er blitt gitt støtte til et forskningsprosjekt ved MF vitenskapelig høyskole om sjelesorg med ungdom, som ble formidlet i Kirkerådets webinarserie høsten 2021. Slike webinarer får høy deltakelse og legger dermed til rette for å bygge kompetanse lokalt.

Forsvarets tros- og livssynskorps (tidligere Feltprestkorpsset) og studentprestene møter en betydelig andel unge voksne i sin tjeneste. De har en særlig viktig funksjon i møte med unge voksne knyttet til samtaler, gudstjenester og tilbud som sosiale møtesteder. Studentene var en særlig sårbar gruppe i 2021 med begrensninger i fysisk undervisning i år to av pandemien. Ledende studentprest i Oslo forteller at samtale og nærvær har vært høyt prioritert, og har dette fremtidsperspektivet på tjenesten: "Det er større åpenhet for religiøsitet og mindre «blyghet» med tanke på å snakke om religion enn tidligere generasjoner. Prestene er ønskede samtalepartnere også av folk som ikke er medlemmer av noe tros- eller livssynssamfunn." Domprosten i Trondheim forteller at det har vært en krevende prosess knyttet til studentprestetjenestens plass på NTNU: "Som største aktør innenfor tros- og livssynssektoren har kirken en pilot-funksjon for å sikre rom og arena for all tros- og livssynspraksis...(og) holde fram at vi i Norge skal legge til rette for det livssynsåpne samfunn, ikke det livssynsnøytrale." Flere spesialprester har opp gjennom årene etterlyst en tydeligere nasjonal oppfølging av deres felt. Det forberedes derfor en sak om Den norske kirkes tjeneste på samfunnsinstitusjoner til Kirkemøtet 2023.

¹² Kirkens Unge er en strategisk plattform for forpliktende samhandling om Den norske kirkes barne- og ungdomsarbeid, mellom kirken og kristne barne- og ungdomsorganisasjoner

Ungdomsdemokratiet

Pandemien rammet også ungdomsdemokratiet i Den norske kirke i 2021; Tre bispedømmer fikk ikke gjennomført ungdomsting på grunn av nedstenginger, og de øvrige måtte endre eller flytte tidspunkt for å gjennomføre.

Ungdommens kirkemøte ble gjennomført i Hamar bispedømme med fokussaken "Influencer-teologi".

Det var også en storstilt feiring av ungdomsdemokratiet og at UKM har vært gjennomført i 20 år.

Kirkerådets ungdomsutvalg byttet i 2021 navn til Den norske kirkes ungdomsutvalg (DnkU).

Medlemmene er valgt inn fra syv ulike bispedømmer, samt fra en organisasjon. DnkU avholdt åtte møter, og hadde elleve møtedager, samt inviterte alle ungdomsrådene til et digitalt treff i juni. Fremover er det særlig viktig å ha blick på ungdomsdemokratiets plass i ny kirkelig organisering.

B.6 Bemanning i rettssubjektet Den norske kirke

Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret folkekirke

I tilskuddsbrevet til Den norske kirke for 2021 sier Barne- og familiedepartementet at det «skal også gis en redegjørelse for hvordan personressurser nyttes, bl.a. ved angivelse av årsverksomfang for administrative stillinger og prestestillinger for den enkelte enhet (..) og for rettssubjektet samlet.»

Tabell 10: Antall årsverk i rettssubjektet Den norske kirke

	Totalt	Prester inkl. biskop			Bispedømmekontor og Kirkerådet			Andre årsverk
		Årsverk 31.12.21	Andel av total	Endring fra 01.01.21	Årsverk 31.12.21	Andel av total	Endring fra 01.01.21	
Oslo u. Døveprostiet	168,5	149,8	89 %	3,4	15,0	9 %	0,0	3,7
Døveprostiet	20,5	12,0	59 %	0,0	0,0	0 %	0,0	8,5
Oslo m. døveprostiet	189,0	161,8	86 %	3,4	15,0	8 %	0,0	12,2
Borg	155,9	144,5	93 %	2,4	11,4	7 %	-0,2	0,0
Hamar	127,6	115,8	91 %	-1,0	10,8	8 %	-1,0	1,0
Tunsberg	132,5	120,5	91 %	1,5	12,0	9 %	0,4	0,0
Agder og Telemark	147,5	132,8	90 %	-0,4	14,7	10 %	0,2	0,0
Stavanger	120,5	106,2	88 %	6,3	14,3	12 %	0,0	0,0
Bjergvin	188,5	171,0	91 %	-0,7	14,0	7 %	-0,9	3,5
Møre	88,9	76,5	86 %	5,5	12,4	14 %	0,8	0,0
Nidaros	136,2	124,1	91 %	0,0	12,1	9 %	0,0	0,0
Sør-Hålogaland	101,7	90,1	89 %	1,9	11,6	11 %	0,0	0,0
Nord-Hålogaland	107,5	91,0	85 %	0,0	12,1	11 %	-0,3	4,4
Kirkerådet	110,8	0,0	0 %	0,0	110,8	100 %	6,5	0,0
Totalt	1 606,5	1 334,3	83 %	18,8	251,1	16 %	5,6	21,1

Kilde: Bispedømmerådene og Kirkerådet. Andre årsverk inkluderer: Protesaksbehandlere med bispedømmet som arbeidsgiver, kirketolker, ansatte i Døveprostiet (ikke prester), andre stillinger enn prest i Sørsamisk menighet og Svalbard kirke og konsulent hos studentpresttjenesten.

Totalt var det 1 606,5 (1 584) faste (budsjetterte) årsverk tilsatt i rettssubjektet Den norske kirke pr 31.12.2021. Tall for 2020 i parentes. 1 334,3 (1 315) av disse tilhører presteskaper, 251,1 (247) er tilsatt ved bispedømmekontorene og Kirkerådet og 21,1 (22,4) er andre ansatte.

Tabell 11: Antall årsverk i faglige og administrative stillinger rettssubjektet Den norske kirke

Bispedømme	Totalt	Ledelse	Kirkefagsjef/ teologisk rådgiver	Trosopplæring/ undervisning	Diakoni og integring	Kultur	Kommuni- kasjon	Pilegrim	Dialog	Samisk	Personal	Valg	Arkiv, resepsjon, sekretær for biskop/stiftsdirektør
Agder og Telemark	14,7	1,0	2,8	1,8	1,8	1,3	1,0	0,2			3,8	0,5	0,5
Bjergvin	14,0	1,0	1,0	2,0	1,0	0,5	0,5	0,5			6,0	1,0	0,5
Borg	11,4	1,0	1,8	1,0	1,0	0,8	1,0				3,8		1,0
Hamar	10,8	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,8	0,5			2,5		2,0
Møre	12,4	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,4	1,0		3,0	1,0	1,0
Nidaros	12,1	1,0	1,0	2,0	1,0		1,0		1,0		3,5		1,6
Nord-Hålogaland	12,1	1,0	2,5	1,0	1,5	1,0	0,0			1,0	3,0		1,1
Oslo	15,0	1,0	2,0	2,0	1,1	0,9	1,0	0,1	0,5	0,1	3,5	0,1	2,7
Stavanger	14,3	1,0	1,0	2,0	2,8	1,0	1,0		1,0		3,0		1,5
Sør-Hålogaland	11,6	1,0	1,4	1,0	0,9	0,9	1,0	0,2	0,1	0,2	2,6	0,1	2,2
Tunsberg	12,0	1,0	2,0	1,0	1,0	1,0	1,0				3,6		1,4
Totalt	140,3	11,0	17,5	15,8	14,1	9,4	9,3	1,9	3,6	1,3	38,3	2,7	15,5

Kilde: Bispedømmene. Prosjektstillinger er ikke inkludert.

Tabell 12: Antall årsverk i Kirkerådet

Avdeling i Kirkerådet	Oppgave	Antall
Bispemøtet	Bispemøtet	5,0
Digitalisering HR og utvikling	Arkiv	6,0
	Digitalisering inkl kirkelige registre	9,0
	HR	6,0
	OVF-eiendommer	1,0
	Peronsvernombud for trossamfunnet	1,0
	Resepsjon/sentralbord/driftsoppgaver Kirkens Hus	2,0
Direktør / direktørens stab	Direktør, assisterende direktør	2,0
	Direktørens stab	4,0
Juridisk	Juridisk	6,0
	Kirkevalg	2,0
Kirkefag og økumenikk	Barn, ungdom og trosopplæring	6,0
	Diakoni og samfunn	7,0
	Dialog	1,0
	Gudstjenesteliv	4,0
	Kirkefag generelt	2,0
	Kultur	1,0
	Misjon	1,0
	Økumenikk nasjonalt	2,0
	Internasjonalt	2,0
	Kirkebygg	3,0
Kommunikasjon og samfunnskontakt	Kommunikasjon og samfunnskontakt	9,0
	Nettprest	0,8
Samisk kirkeliv	Samisk kirkeliv	5,0
Økonomi og virksomhetsstyring	FØ - lønn og regnskap	19,0
	Statistikk og analyse	1,0
	Virksomhetsstyring	3,0
Totalt		110,8

Kilde: Kirkerådet.

Tabellen over viser antall årsverk i Kirkerådet og fordelingen på ulike fag. Enkelte seksjoner drifter oppgaver for hele rettssubjektet, f.eks. arkiv, virksomhetsstyring, lønn og regnskap, mens andre fagområder har støttefunksjoner ut mot bispedømmene. Personvernombudet arbeider på sin side ut mot hele trossamfunnet, grunnet bl.a. medlemsregisteret. Det samme er tilfelle for flere andre arbeidsfelt som kirkevalg, digitalisering og varslingssystem, som alle i større grad betjener hele trossamfunnet.

Tabell 13: Utlysninger, søknader og tilsetninger

	Utlyste stillinger		Antall søknader		Stillinger lyst ut		Antall	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Agder og Telemark	22	18	90	63	0	8	23	14
Bjergvin	20	26	27	55	5	1	15	18
Borg	30	29	120	105	0	8	29	25
Hamar	16	20	40	43	8	3	12	18
Møre	11	14	15	22	5	2	6	9
Nidaros	16	16	28	27	6	9	12	6
Nord-Hålogaland	35	26	57	34	18	14	18	11
Oslo	18	30	115	87	1	0	17	28
Stavanger	19	9	53	34	3	0	17	9
Sør-Hålogaland	24	22	43	23	10	12	15	8
Tunsberg	18	13	85	33	3	4	16	10
Totalt	229	223	673	526	59	61	180	156

Kilde: Bispedømmene.

Den norske kirke har fortsatt betydelige rekrutteringsutfordringer, noe samtlige bispedømmer rapporterer om. Rekrutteringsutfordringene rammer alle deler av kirkens virksomhet, samtidig som organisering av vikartjenester og ansettelsesprosesser med få aktuelle kandidater krever store ressurser. Sør-Hålogaland bispedømme skriver: "Hele 12 stillinger har vært lyst ut flere ganger. I 2021 har bispedømmerådet brukt midler på annonsering både på nett og i avis for å gjøre stillingene mer synlig."

På landsbasis er antall stillinger utlyst flere ganger fortsatt på et høyt nivå, 61 i 2021 (59). Kun to bispedømmer rapporterer at de ikke har utlyst stillinger flere ganger (Stavanger og Oslo). Antall søknader går ned med over 20 % (hhv. 673 i 2020 og 526 i 2021), mens totalt antall utlyste prestestillinger er tilnærmet uendret (hhv. 229 i 2020 og 223 i 2021). Gjennomsnittlig antall søknader pr stilling går noe ned fra 2020 til 2021 (fra 2,9 til 2,4).

Ved utgangen av året sto 116,15 årsverk vakante i presteskaper, de fleste på grunn av manglende rekruttering. På samme tidspunkt i 2021 var 96 stillinger vakante, og i 2019 115.

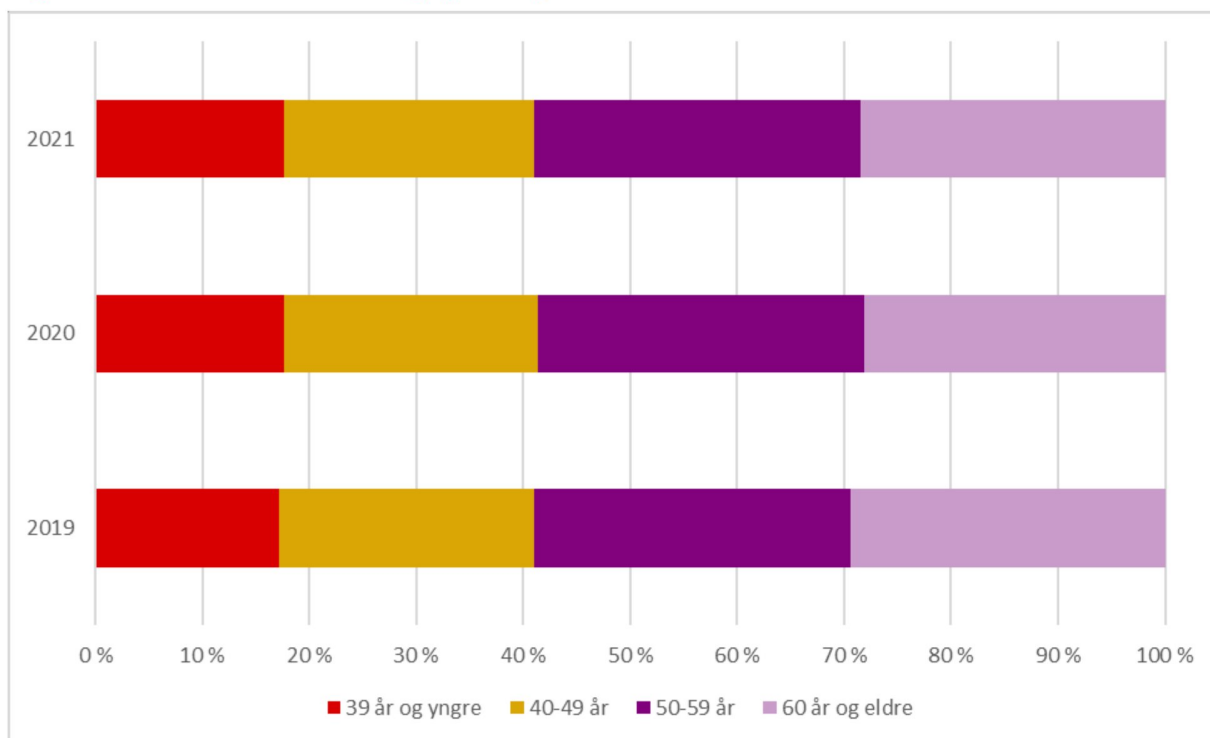
Tabell 14: Medlemmer og kirkelige handlinger pr prest

	2019	2020	2021
Presteårsverk (eks. eksterne)	1300,2	1315,5	1334,3
Medlemmer pr. prest	2741	2696	2642
Gudstjenester	46,3	36,9	38,3
Dåpshandlinger	21,5	18,3	19,9
Konfirmerte	26,5	25,1	25,2
Kirkelige vigsler	4,8	3,3	3,6
Kirkelige gravferder	26,7	26,3	26,3

Kilde: Bispedømmene og Statistisk sentralbyrå. Tall fra Statistisk sentralbyrå for 2021 er foreløpige.

Tallgrunnlaget for beregning av antall medlemmer og kirkelige handlinger pr prest er antall ansatte pr 31.12.2021. Det betyr at prestevikarer, pensjonister og vakante/ubesatte stillinger ikke er inkludert. Tallene er dermed kun en indikasjon på fordeling av ressursene.

I 2021 ble totalt 69 personer vigslet til tjeneste i kirken. Antallet vigslinger har vært stabilt de siste tre årene. Mange bispedømmer opplever økt interesse fra andrekarriere-kandidater. Rekord fra 2020 ble gjentatt i 2021, og 27 kandidater ble godkjent i Den norske kirkes evalueringsnemnd. En egen ordning for prest under utdanning forberedes til Kirkemøtet 2022. En slik ordning er allerede praktisert på ulike måter i noen bispedømmer, hvor andrekarriere kandidater jobber som prest og har delvis permisjon samtidig som de fullfører utdanning. En nasjonal ordning vil gi kvalitetssikrede og like vilkår for kandidater, og vil gjøre det mulig for bispedømmene å lyse ut disse stillingene åpent. Dette vil kunne gi flere andrekarriereprester i Den norske kirke.

Figur 13: Alderssammensetning i prestatjenesten

Kilde: Kirkerådet. Grunnlaget er ansatte i stilling 31.12.21.

Alderssammensetningen i presteskabet holder seg stabilt, 30 % av prestene er mellom 50 og 59 år og 28% er over 60 år. Totalt 28% av fratredelser i 2021 skjedde på grunn av overgang til AFP eller alderspensjon. Dette er tilsvarende prosent som i 2020.

C. FNs bærekraftsmål

I tilskuddsbrevet fra departementet utfordres Den norske kirke på FNs bærekraftsmål:

“Bærekraftsmålene gjelder alle deler av samfunnet. For å lykkes med å nå målene er det viktig at også Den norske kirke utnytter sitt handlingsrom til å nå bærekraftsmålene på best mulig måte.

Bærekraftsmålene er flersektorielle, og det kan derfor være nødvendig å samarbeide med andre virksomheter for å lykkes best mulig. I årsrapporten for 2021 bes Den norske kirke om å redegjøre for hvordan aktivitetene i virksomheten også har bidratt til at Norge skal nå bærekraftsmålene. Omtalen skal beskrive hvilke bærekraftsmål kirkens arbeid har bidratt til og eventuelle utfordringer det har vært i arbeidet med bærekraftsmålene.”

Det er en økende anerkjennelse i kirken av bærekraftsmålenes betydning, og av hvor relevante de er for kirken. Oslo bispedømme skriver i sin årsrapport: «Som kirke erfarer vi et ideologisk slektskap til disse målene». Dette slektskapet kommer til uttrykk gjennom et mangfold av aktiviteter som kan knyttes direkte til de aller fleste av de 17 bærekraftsmålene og til svært mange delmål, både innenfor de økonomiske, de sosiale og de miljømessige aspektene av målene. Her er noen eksempler:

Som vist i kapittel B.4.1. om diakoni, bidrar mange menigheter aktivt til å nå bærekraftsmål 3 om helse, ikke minst innenfor folkehelse, forebygging og sorgstøtte, men også i nært samarbeid med offentlige og andre frivillige aktører. Kirkens omfattende samtaletilbud, sorgstøtte og tilgjengelige møteplasser er ofte lite synlige, men kan ha en sterkt forebyggende helseeffekt. Under pandemien har mange maktet å tilpasse seg en ny virkelighet og ta kontakt med personer man vet står alene. Stavanger bispedømme forteller i sin årsrapport om en vekst i antallet samtaler på over 50 % i 2021.

Bærekraftsmål 1 (fattigdom) og 10 (ulikhet) trekkes også frem av mange. Disse har blitt enda viktigere med pandemien. Et viktig bidrag her er å tilby aktiviteter og møteplasser som er åpne for alle uavhengig av økonomi. Slike tilbud kan forebygge at fattigdom går i arv. Deltakeravgifter settes så lavt som mulig, og det tilbys ordninger for de som har vansker med å betale, for eksempel på leir.

På det internasjonale området deltar nesten alle menigheter i den årlige Fasteaksjonen til inntekt for Kirkens Nødhjelp, og er dermed med på å støtte tilgang til rent vann (mål 6) og kamp mot fattigdom (mål 1) internasjonalt. Mange har i tillegg misjonsavtaler med et diakonalt fokus.

Som vist i kapittel B.4.7. er miljømålene 13 (klima), 14 (livet under vann) og 15 (livet på land), samt mål 12 om bærekraftig produksjon og forbruk, også mål hvor mange menigheter er aktive. Eksempler på dette er Skaperverkets dag, høsttakkefest og andre gudstjenester med miljøfokus, fokus på bærekraft i egen drift og i barne- og ungdomsarbeidet. Ungdomsdemokratiet er en pådriver for en sterkere bærekraftinnsats, som i Stavanger bispedømme, der Ungdomsrådet har tatt initiativ til sertifisering av grønt ungdomsarbeid.

Heftet “Bærekraftsboka: FNs bærekraftsmål i lys av kristen tro“ ble gitt ut av Kirkerådet i 2019 og er til nå distribuert i nesten 10.000 eksemplarer i Norge. Den er også oversatt til en rekke språk. I 2021 er det også utredet hvordan innkjøpspraksis i kirken kan bli mer bærekraftig. Dette er en del av forberedelsen til saken “Kirken som økonomisk aktør og ansvarlig forvalter” som Kirkemøtet skal behandle i 2022. Bærekraftsmålene prioriteres i utviklingen av kirkens diakoni, i tråd med revidert plan for diakoni fra 2020.

Samtidig er det også en økende erkjennelse av at bærekraftsmålene krever store endringer og forsterket innsats også fra kirken. Det planlegges et mer strukturert og fokusert arbeid med dette i årene som kommer. I 2021 vedtok Kirkemøtet Strategi for Den Norske kirke, hvor bærekraftsmålene er

sentrale. Dette samsvarer med en nyorientering i flere bispedømmer. For eksempel skriver Nidaros bispedømme: «I framtida må bevisstheten om bærekraftsmål og relevansen for kirkelig virksomhet forsterkes på prosti- og menighetsnivå», mens Hamar forteller: «(Vi har) i 2021 startet prosessen med å ta i bruk bærekraftsmålene på en mer konkret og strategisk måte». Hamar har vedtatt bærekraftsmålene som særlig satsing i 2022, og vil arrangere egne kurs om bærekraftsmålene for ansatte og menighetsrådsmedlemmer i hvert prosti. I tiden som kommer blir det viktig å dokumentere og bruke erfaringer som gjøres i dette arbeidet, for å kunne stimulere og styrke tiltak som har god effekt. Ett konkret virkemiddel som startet i 2021 var utlysningen av innovasjonsmidler for diakoni med bærekraftsmålene som et viktig kriterium.

Fremleggingen av Meld.St. 40 (2020-2021): Mål med mening: Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030, var en viktig milepæl i det nasjonale arbeidet for bærekraftsmålene i 2021. Kirkerådet har i innspill til planen, både i forkant av fremleggingen og i høring på Stortinget, lagt vekt på at en effektiv implementering avhenger av at sivilsamfunnet blir brukt som sentral strategisk partner av det offentlige, både på nasjonalt og kommunalt nivå.

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Strategisk mål: Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

A. Kirkevalg

Strategisk mål: Oppslutningen om kirkevalg opprettholdes

I 2020 vedtok Kirkerådet en ordning med digital forhåndsstemming ved neste kirkevalg. Et hovedmål for prosjektet for digital forhåndsstemming er å gjøre valget mer tilgjengelig for velgerne og dermed bidra til høyere valgdeltakelse. Ved kirkevalget i 2019 var den samlede valgdeltakelsen på 12,5 %. Det er et mål at økt tilgjengelighet kan bidra til å øke valgdeltakelsen til opp mot 20 %. Prosjektet vil også forenkle valggjennomføring.

Forhåndsstemmingen skal være universelt utformet og tilgjengelig på flere språk. Tidligere har det vært en utfordring at forhåndsstemmingstilbudet og informasjonen har variert. Det vil bli enklere å kommunisere et tilbud om digital forhåndsstemming. Valget på valgdagen vil gjennomføres som før. Det vil også være et tilbud om forhåndsstemming på papir for de som ønsker det.

Det er anskaffet et system for digital forhåndsstemming. Dette skal testes grundig på sikkerhet og funksjonalitet. Kirkerådet har oppnevnt et internetvalgstyre som skal se til at det digitale valget skjer i henhold til reglene.

B. Organisering

Resultatmål: Reduksjon i administrative kostnader

Effektivisering

I 2021 er det satt i gang et større digitaliseringsarbeid i Den norske kirke. Visjonen for arbeidet er «Tilgjengelig kirke», og målet er at kirkens digitale løsninger skal ha brukernes behov i sentrum og legge til rette for aktiv oppfølging fra kirken. Når de ulike løsningene tas i bruk vil administrative kostnader reduseres og arbeidstid vil kunne brukes til mindre administrasjon og mer utadrettet arbeid, samt at kvaliteten på arbeidet vil øke.

Det er etablert en egen styringsmodell for arbeidet og et eget digitaliseringsstyre med representanter fra fellesrådene og Kirkerådet. Kirkerådet har det øverste ansvaret for utvikling og digitalisering.

Kirkelig organisering

Kirkemøtet har bedt Kirkerådet om å legge frem en konkret plan for arbeidsgiverorganisering og den øvrige kirkeordning. Rett før påske 2021 leverte et hovedutvalg med fire arbeidsgrupper rapporten «Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering». Utvalgets forslag om et prostifellesrådsnivå som nytt felles arbeidsgiverorgan ble deretter sendt på høring til offentlige og kirkelige instanser med svarfrister høsten 2021. Det kom inn 103 høringssvar fra offentlige instanser og 1 222 høringssvar fra kirkelige instanser.

Etter at høringsuttalelsene fra kommuner og kirkelige råd var oppsummert, valgte Kirkerådet å legge vekk forslaget om et nytt, sentralt vedtatt prostifellesrådsnivå som felles arbeidsgiverorgan for alle som arbeider lokalt. Kirkerådet vektlegger en samlende og bærekraftig løsning og har bedt om at det beskrives og vurderes to alternative modeller for organisering av arbeidsgiveransvaret: En med utgangspunkt i soknet som arbeidsgiver og en med utgangspunkt i rettssubjektet Den norske kirke som arbeidsgiver.

I arbeidet med saken oppfordrer Kirkerådet til tett kontakt med soknets organer. Videre tidsplan for prosessen innebærer prinsippvedtak på Kirkemøtet i september 2022 og at ny kirkeordning vedtas på Kirkemøtet i 2023.

C. Arbeidsmiljø

Tabell 15: Sykefravær

	Prester			Alle ansatte		
	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner
2019	4,7	3,6	6,9	4,8	3,7	6,8
2020	5,4	4,4	7,1	5,4	4,3	7,1
2021	6,0	4,7	8,2	5,8	4,4	7,9

Kilde: Lønssystemet Aditro.

Det totale sykefraværet gikk fra 5,4 % i 2020 til 5,8 % i 2021. Det siste normalåret før pandemien hadde rettssubjektet Den norske kirke et sykefravær på 4,8 %. Det arbeides aktivt og systematisk med å følge opp sykemeldte i alle enheter. Det er ikke tilgjengelig informasjon om hvor stor del av sykefraværet som er direkte koronarelatert. Sykefraværet blant prestene er noe høyere enn det totale fraværet. Økningen fra fjoråret kan man særlig se blant kvinnene. Bispedømmene er særlig opptatt av dette. Agder og Telemark sier for eksempel "Enkelttilfeller slår kraftig ut, men vi kan ikke slå oss til ro med dette".

Arbeidsmiljøundersøkelsen for kvinnelige prester

På bakgrunn av medieoppslag høsten 2020 og Bispemøtets uttalelse om kvinnelige prester ble det vedtatt å gjennomføre en arbeidsmiljøundersøkelse for kvinnelige prester. Undersøkelsen ble bestilt etter at flere kvinnelige prester fortalte om en krevende arbeidssituasjon. Det er første gang en slik undersøkelse er gjennomført, og den fikk svært høy deltakelse, 78 % av de spurte kvinnelige prestene svarte. Funnene viser at mange kvinner opplever ulike mangler ved opplevd likestilling. Det er ganske store variasjoner mellom bispedømmene.

Undersøkelsen viser at 80 % av de spurte opplever likestilling i Den norske kirke, og rundt 90 % at de har en likestilt lederrelasjon og de samme rammevilkårene som sine mannlige kollegaer. Likevel har en høy andel i alle bispedømmer opplevd uønskede hendelser basert på at de er kvinnelige prester. Nidaros har høyest andel med 40 %, mens andelen i Bjørgvin, Sør-Hålogaland og Borg bispedømmer ligger mellom 35 % og 37 %. I bispedømmene Stavanger, Hamar, Agder og Telemark, Tunsberg og Oslo er andelen mellom 28 % og 31 %. I Nord-Hålogaland og Møre bispedømmer; fra 24 % til 26 %.

Det er stor forskjell på tvers av bispedømmene i andelen kvinnelige prester som har opplevd at det stilles spørsmål ved deres kvalifikasjoner fordi de er kvinner. Det er særlig mange kvinnelige prester i Møre (29 %) og Nidaros bispedømmer (26 %) som har opplevd dette.

I Nidaros bispedømme svarer 32 % av de kvinnelige prestene at de ikke føler seg like respektert i arbeidet som sine mannlige kollegaer. I Oslo bispedømme er tallet 23 %, mens tallet i Borg er 7 % og i Stavanger 6 %. I Nord-Hålogaland og Hamar bispedømmer sier én av fire at de ofte opplever at relevante arbeidsoppgaver går til mannlige kollegaer i stedet for dem selv, mens det i Stavanger og Tunsberg bispedømmer kun gjelder 3 % av de spurte.

Det er variasjon i hvordan ulikt syn på kvinnelige prester påvirker arbeidsmiljøet. Tre av fire kvinnelige prester i Bjørgvin bispedømme opplever krevende kollegarelasjoner på grunn av ulikt syn på kvinnelige prester. Tilsvarende opplever 59 % av de kvinnelige prestene dette i Møre, mens andelen er 45 % i Nord-Hålogaland. I etterkant av undersøkelsen er det utarbeidet en egen handlingsplan for området. Det er oppnevnt en koordineringsgruppe for likestilling ledet av direktør i Kirkerådet og preses. Gruppens hovedoppgave er å bidra til strategiske diskusjoner og målutforming av likestillingsarbeidet i

Den norske kirke. Hovedverneombudet og de tillitsvalgte er trukket aktivt inn i arbeidet for likestilling, mangfold og inkludering.

Medarbeiderundersøkelse 2021

Medarbeiderundersøkelsen i 2021 ble gjennomført for å kartlegge ansattes trivsel, engasjement og opplevde rammer for å gjøre en god jobb. Medarbeiderundersøkelsens hensikt var å få en samlet kartlegging av arbeidsmiljø i hele trossamfunnet. Den ble utviklet i et samarbeid mellom Kirkerådet, Norges kirkevergelag, Nettverk for kirkelige fellesråd med støtte fra KA. Medarbeiderundersøkelsen er den andre nasjonale undersøkelsen blant alle ansatte i hele trossamfunnet. Den første, som ble gjennomført i 2012, hadde lav deltakelse. Medarbeiderundersøkelsen 2021 for hele Den norske kirke hadde en svarprosent på 73%.

Totalt fullførte 83% av medarbeidere i rettssubjektet undersøkelsen. Undersøkelsen viser at 70 % av medarbeiderne her har et høyt eller svært høyt engasjement i jobben. Medarbeidere i rettssubjektet opplever at deres evner og kunnskaper brukes godt i arbeidet, de har gode muligheter for utvikling, og at de blir faglig utfordret gjennom jobben. Medarbeidere rapporterer også at de har kompetansen de trenger for å utføre oppgavene på en god måte, og at det er liten fare for helseskader og fysiske belastninger i forbindelse med arbeidet.

Blant enkeltspørsmålene som har fått lavest skår, kommer spørsmål om balansert arbeidsliv dårligst ut. Medarbeidere i rettssubjektet Den norske kirke rapporterer lavere skår på negativt stress, balanse mellom arbeidsliv og fritid, og bekymringer knyttet til helse.

Arbeid med HMS

Det er fastsatt mål for HMS-arbeidet. Handlingsplaner er utarbeidet på overordnet og regionalt nivå. Arbeidsmiljøutvalg (AMU) og regionale AMU (RAMU) i alle bispedømmer og Kirkerådets sekretariat har jevnlig møter. Det gjennomføres årlige HMS-revisjoner i tre- fire bispedømmer etter tur.

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) har vært viktige verktøy i nok et år preget av pandemi. RAMU-ene har hatt sterkt fokus på arbeidssituasjon og ivaretagelse av alle ansatte. I 2021 ble det også gjennomført en undersøkelse som evaluerte prestenes arbeidstidsavtaler.

D. Likestilling

Regnskapslovens § 3-3a og kravene i likestillings- og diskrimineringsloven § 26 a stiller krav til å redegjøre særskilt om den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i virksomheten og om tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme formålene i likestillings- og diskrimineringsloven (Redegjørings- og aktivitetsplikten). Det vises her til redegjørelse under, samt årsregnskap. Kirkerådet har også vedtatt en handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold som kan leses her: <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/likestilling-inkludering-og-mangfold/>

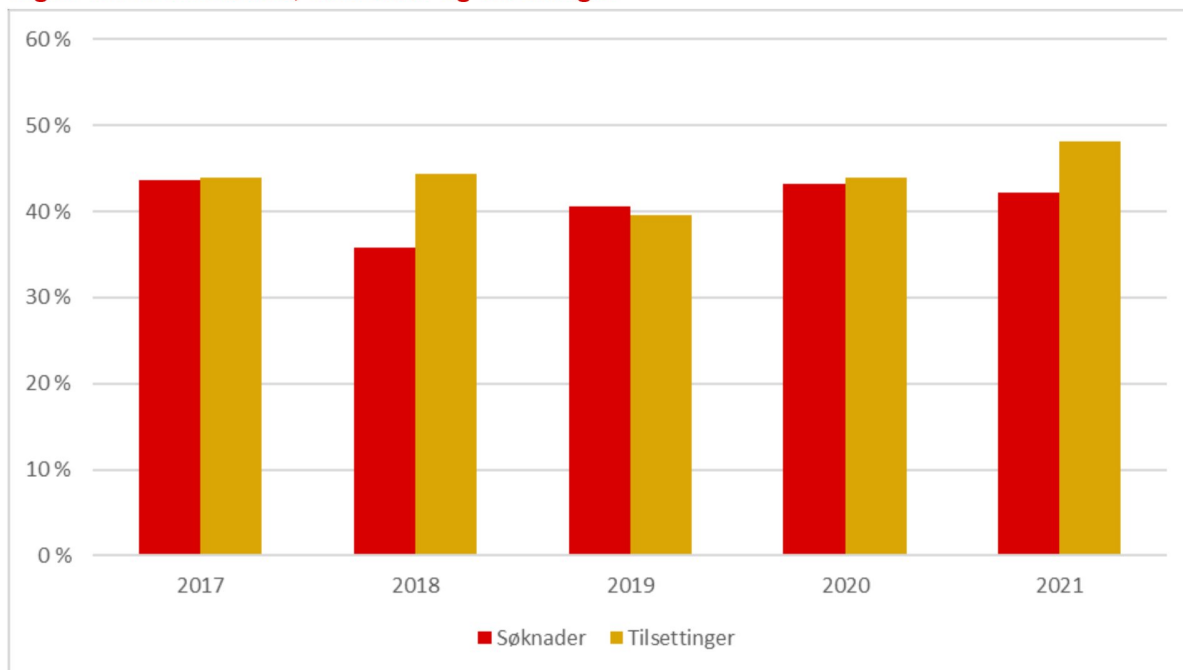
Iht. tilskuddsbrevet fra Barne- og familiedepartementet for 2021 bør: «Den norske kirke [...] arbeide for å utvikle rutiner og arbeidsformer for å nå målene for regjeringens inkluderingsdugnad. I årsrapporten bør det redegjøres for hvordan rekrutterings-arbeidet har vært innrettet for å nå målet om 5 pst.»

Inkluderingsdugnaden har som mål at 5 % av alle nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Rettssubjektet Den norske kirke hadde i 2021 to tilsetninger der den ansatte hadde nedsatt funksjonsevne. Totalt ble det gjennomført 156 tilsetninger i 2021.

Søkere og tilsetninger

I 2020 var andelen ansatte kvinner ett prosentpoeng høyere enn andelen kvinnelige søkere. Denne trenden forsetter i 2021. Nå er forskjellen seks prosentpoeng.

Figur 14: Kvinneandel, søknader og tilsetninger

Kilde: Bispedømmene.

Tabell 16: Kvinneandel i ulike stillinger

	2019	2020	2021
Presteskapet	36 %	37 %	38 %
Proster og biskoper	33 %	29 %	32 %
Lederstillinger på bispedømmekontor/Kirkerådet	35 %	37 %	38 %

Kilde: Kirkerådet. Prestevikarer er ikke inkludert.

I 2021 var det 1 140,3 presteårsverk i Den norske kirke. Kvinner var tilsatt i 429,8 av disse. Det gir en total kvinneandel i presteskapet i 2021 på tilnærmet 38 %. Kvinneandelen i presteskapet er økende. Blant prester over 50 år er kvinneandelen 34,7 %. Blant de under 50 år er den 42,8 %.

Det er fortsatt store ulikheter mellom bispedømmene. Oslo har passert 50 % mens Agder og Telemark, Bjørgvin og Møre ligger mellom 25 og 30 %.

Det var totalt 99 personer tilsatt som biskop eller prost i 2021. Av disse var 32 kvinner, og kvinneandelen var dermed 32 %. Ved bispedømmekontorene og i Kirkerådet var 48 personer tilsatt i lederstillinger, hvorav 18 var kvinner. Det gir en kvinneandel på 38 %.

Tabell 17: Kvinners lønn i prosentandel av menns lønn

	Andel
Totalt - prester	97,6
Kapellaner	99,1
Sokneprester	98,5
Proster	100,9
Spesialprester	98,7
Seniorprester	103,2
Prostiprester	98,7
Domproster	102,2
Biskoper	98,4
Stiftsdirektører	98,1
Avdelingsledere/seksjonsledere	101,5

Kilde: Lønnssystemet Aditro.

Tallene viser små forskjeller mellom kvinner og menn i presteskapet. Sokneprester, kapellaner og prostiprester har ansiennitetsstiger. Det er ingen dokumenterte lønnsforskjeller i presteskapet utover det som ulik ansiennitet gir.

Det er ikke identifisert lønnsforskjeller innen en stillingsgruppe hvor kjønn kan være en mulig forklaring. For gruppen ansatte på bispedømmekontorene og Kirkerådet unntatt lederstillinger, så tjener kvinner 93,4 % av menns inntekt. Menn har en snittalder på 51,9, kvinner på 50,5. Disse stillingene er i hovedsak direkteplassert. Evalueringen fra lokale lønnsforhandlinger 2021 viser at eventuelle kjønnsbestemte lønsmessige skjevheter hadde partenes fokus.

Deltidsansatte

Tabell 18: Deltidsansatte

	Menn			Kvinner			Totalt		
	Antall	Årsverk	Gj.snittlig stilling	Antall	Årsverk	Gj.snittlig stilling	Antall	Årsverk	Gj.snittlig stilling
2020							121	66,5	55 %
2021	51	30,3	60 %	71	45,5	64 %	122	75,8	62 %

Kilde: Lønnssystemet Aditro.

Tabellen viser en oversikt over deltid blant fast ansatte. Det er forholdsvis mer deltid på bispedømmekontorene enn blant presteskapet. Det er en tydelig kultur for primært å lyse ut heltidsstillinger. Den gjennomsnittlige størrelsen på deltidsstillinger har økt fra 55 % til 62,1 %. Bruken av deltid drøftes årlig med tillitsvalgte.

Midlertidig tilsatte

Det er krevende å rekruttere prester. 71,3 årsverk ble utført av pensjonister i 2021. Flere ordinerte prester med annen hovedarbeidsgiver var sommervikarer. I vakanseperioder rekrutteres ofte fellesrådets menighetspedagog eller en lokal lærer til å undervise konfirmantene.

Det er et fåtall prosjektstillinger med midlertidig ansatte i presteskapet. På bispedømmekontorene og i Kirkerådets sekretariat gjøres det midlertidige tilsetninger primært ved avgrensede arbeidstopper. Det er ikke gjort funn som tyder på at kvinner oftere er midlertidig tilsatt enn menn. Bruken av midlertidig tilsetning drøftes årlig med tillitsvalgte.

Foreldrepermisjoner

32 menn og 37 kvinner hadde foreldrepermisjon i 2021. Mange av permisjonene startet i 2020 eller har sluttdato i 2022. Mennene hadde i snitt 11,22 uker permisjon og kvinnene 19,9 uker i 2021.

Del V. Vurdering av fremtidsutsikter

Ny strategi

Kirkemøtet vedtok i 2021 en ny overordnet strategi for trossamfunnet. Den er kortfattet og utformet slik at det skal være mulig for bispedømmer og menigheter å bruke den i sitt videre arbeid med å konkretisere tiltak for å nå mål. Strategien har en tidshorisont frem til 2030. Strategien beskriver hvordan Den norske kirke skal åpne rom for tro, være der livet leves og være mer for flere gjennom arbeid for den enkelte og samfunnet, og gjennom kirken som organisasjon.

Trosbasert organisasjon i sivilsamfunnet

På vei ut av to år med korona blir det viktig for Den norske kirke å skape en plattform for å være en organisasjon i sivilsamfunnet uten styringsbånd til staten. Samtidig skal vi utforske hvilken lærdom vi tar med oss ut av årene med pandemi og hva som blir den «nye normalen». Vi har lært mye om hvordan digitale plattformer og fysiske møteplasser kan utfylle hverandre på gode måter. Vi ser også konturene av at de små og personlige møteplassene er like viktige som de store arrangementene og at det å være kirke ute i det offentlige rom der folk ferdes, må gå hånd i hånd med å invitere inn til kirkerommet. Den norske kirke har stor betydning for enkeltmennesker, lokalsamfunn og storsamfunn i Norge, og kirkens selvstendighet legger grunnlag for en ny bevissthet om denne betydningen.

Etter skillet fra staten er Den norske kirke landets største medlemsorganisasjon med en viktig rolle i sivilsamfunnet. Det strategiske arbeidet for å knytte kontakter, formidle kirkens relevans for samfunnet til beslutningstakere og ivareta rammebetingelsene blir stadig viktigere. Dette vil være et viktig arbeidsfelt i tiden fremover.

Kirkelig organisering

Det må fortsatt arbeides med den kirkelige forståelsen av demokrati, slik at de folkevalgte organene på alle nivå i organisasjonen får gode rammevilkår for å styre og lede virksomheten. Det er et stort behov for å lande en kirkelig organisering av felles arbeidsgiveransvar for alle som arbeider i lokalkirken. Dette har vært et uløst spørsmål i mange år, og det tar for mye energi fra for mange som burde hatt fullt fokus på å skape kirke. Det blir helt avgjørende å komme videre med dette slik at arbeidet med å videreutvikle organisasjonen kan fortsette på flere områder.

Digitale fellesløsninger bidrar i stor grad til å skape en sammenhengende kirkelig organisasjon, og dette vil også være et prioritert arbeidsområde i tiden fremover.

Kommunikasjon

Pandemien har gitt viktige erfaringer om betydningen av å nå ut med det kristne budskapet der folk er – og folk er på nett. Samtidig er befolkningens mediehverdag i konstant og stadig raskere endring. Dette virker inn på og krever stadig mer av kirkens rådgivning for kirkelig tilstedeværelse for ledelse, menighetene, nasjonale konti og kampanjearbeid. For best mulig å møte muligheter og utfordringer og kunne legge til rette for å være kirke på nye måter lokalt, regionalt og nasjonalt må kirken være tett på disse endringene og ta temperaturen på folks behov og forventinger.

Det digitale kirketilbudet skal gå hånd i hånd med det fysiske, og må gjøres lett tilgjengelig. Ulike sosiale medier har vært viktige distribusjonskanaler, samtidig er det en rekke ulike etiske dilemma og personvernspørsmål knyttet til disse kanalene. Derfor vil arbeidet med å finne alternative løsninger for både produksjon og distribusjon av innhold trappes opp i tiden fremover. Samarbeid med etablerte tv-kanaler kan være aktuelt og skal utredes nærmere. Arbeidet med å tilby en velfungerende samtaletjeneste via chat vil fortsette. Ved å øke antallet chattere skal åpningstiden utvides slik at enda flere mennesker får mulighet til å ha en samtale med en prest eller diakon digitalt.

Kirkeliv

Trosopplæringsutvalget har levert en omfattende rapport med 55 anbefalinger. Anbefalingene spenner bredt og omhandler blant annet trosopplæring i hjemmet, stillingsstørrelser, målgruppe for trosopplæringen og bispedømmerådenes tilskuddsforvaltning. Et av de mest sentrale forslagene handler om at Den norske kirke må se hele undervisningsfeltet og alle aldersgrupper i sammenheng, i stedet for å skille mellom dette og trosopplæring 0-18 for døpte. Utredningen med forslagene er på bred høring og deretter begynner arbeidet med revisjon av Plan for trosopplæring, som planlegges til Kirkemøtet 2024. Mange har de senere årene pekt på behovet for å bygge fellesskap og etablere relasjoner i kirkens barne- og ungdomsarbeid. Breddetiltak i trosopplæring har i seg selv styrket tilknytningen til folkekirken, men møtepunktene blir for kortvarige til å etablere et miljø hvor barn og unge kan leve og vokse. Noe av det viktigste i årene fremover ser derfor ut til å være å skape sterkere sammenheng mellom trosopplæring og det alminnelige barne- og ungdomsarbeidet.

Pandemien har satt en effektiv stopper for det kirkelige kulturlivet som det nå må brukes ressurser på å bygge opp igjen. Kirkebyggene er attraktive lokaler for kulturarrangementer, og kirkemusikk og kultur har en bred appell i den norske befolkningen. I årene frem mot 2020 var det vekst i kulturarbeidet i kirken, og på vei ut av pandemien må målet være videre vekst på dette feltet. Det ligger også store utfordringer i det arbeidet som nå begynner med statlige midler til vedlikehold av verneverdige kirker. Dette vil også handle om å bygge bevissthet rundt kirkearkitekturens og kunstens betydning og hvordan dette formidles.

Frivilligheten er et annet område som har endret seg under pandemien og som må bygges opp igjen.

Mangfold

Som stor majoritetskirke møter vi arbeidet med likestilling, inkludering og mangfold på mange områder: I forhold til landets minoriteter og urfolk, som «hvit» kirke som skal speile et stadig mer mangfoldig samfunn og overfor arbeidstakere og brukere med nedsatt funksjonsevne med behov for digitale og andre verktøy for å gjøre en god jobb eller for å komme i kontakt med kirken.

I 2023 legger Sannhets- og forsoningskommisjonen frem sin rapport om samer og nasjonale minoriteter. Kirken har vært en del av majoritetssamfunnet som har bidratt til å undertrykke språk og kultur og fortsatt har vi skritt å ta på forsoningsveien. En endret nasjonal organisering av kvensk kirkeliv vil få et forsterket fokus i tiden som ligger foran.

Arbeidsmiljøundersøkelsene om kvinnelige prester og medarbeidere med LHBT+ viser også at det gjenstår arbeid for å skape inkluderende og likestilte vilkår for alle ansatte.

Opplysningsvesenets fond

Kirken står overfor en helt ny utfordring når store verdier i form av prestegårder og kontorbygg overføres fra Opplysningsvesenets fond til Den norske kirke. Forberedelsene til å overta og forvalte byggene er i gang og vil kreve oppmerksomhet og ressurser fremover.

Klima

Den norske kirke har i mange år arbeidet og hatt et sterkt engasjement for bevaring av skaperverket. Kirkemøtet vedtok i 2021 å fortsette og utvide dette arbeidet. Kirkemøtet vil styrke den teologiske bevisstheten om sammenhengen mellom troen på Den treenige Gud og klima, miljø og bærekraft, påvirke politikk og handlingsmønster og utfordre til erkjennelse, omvendelse og endret atferd i møte med et truet skaperverk. Som en integrert del av det norske samfunnet må kirken evne å utvise forståelse og respekt for enkeltmenneskers, lokalsamfunns og bedrifters utfordringer med å omstille seg, samtidig som den er en pådriver for de radikale endringene som må til frem mot 2030. For første gang har Kirkemøtet også vedtatt å redusere Den norske kirkes egne utslipp og miljøbelastning. Årene frem mot 2030 vil kreve stor omstilling i Den norske kirke knyttet til reisevirksomhet og energibruk på

kirkebygg. Den norske kirke vil fortsette å engasjere seg for vern om skaperverket, som er en sentral del av kirkens teologi og oppdrag.

Ny normal

Gjennom pandemien har vi vært opptatt av hva som blir “den nye normalen” når pandemien dør ut. Det ser ut til at raske endringer og evne til omstilling blir en viktig del av den nye normalen.

Klimautfordringene krever endring og når vi nå har fått krig i våre nærområder, viser det med all mulig tydelighet at verden ikke beveger seg entydig i retning av mer fred, fellesskap og forståelse mellom folk på tvers av landegrensene. Kirkens budskap om håp har vært relevant i en verdensomspennende pandemi, og det er avgjørende i møte med klimaendringene. Midt i en krig, blir det igjen synlig hvor radikalt kirkens forkynnelse om forsoning og fiendekjærlighet er. Budskapet om tillit og fellesskap blir stadig viktigere i en verden med økende polarisering. Som fellesskap, lokalt i menighetene og nasjonalt som folkekirke, vil Den norske kirke bidra til mer himmel på jord.

Årsregnskap 2021

Den norske kirke

Org.nr.: 818 066 872

ÅRSBERETNING 2021 FOR RETTSSUBJEKTET DEN NORSKE KIRKE

OM VIRKSOMHETEN

Rettssubjektet Den norske kirke (Dnk) omfatter den tidligere statlige virksomheten av trossamfunnet Den norske kirke. 2021 er det femte regnskapsåret for Dnk etter at trossamfunnet ble omdannet til eget rettssubjekt.

Kirkemøtet er Dnks øverste organ og opptrer på vegne av rettssubjektet Den norske kirke, jf. trossamfunnsloven § 11.3 Kirkerådet er det utøvende organ for Kirkemøtet og har ansvaret for økonomiforvaltningen og at økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig, jf. kirkeordning for Dnk § 30.3

Formålet med rammebevilgningen fra Barne- og familiedepartementet er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Fra dette er det utledet følgende retningsgivende mål for anvendelsen av midlene:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, selvstendig og demokratisk folkekirke.

Prop. 1 S (2020-2021) operasjonaliserer dette på følgende måte:

"Finansieringa av Den norske kyrkja skal leggje til rette for at kyrkja framleis kan vere ei folkekyrkje med ei sterk lokal forankring. Dei som er medlemmar av kyrkja, skal kunne ta del i gudstenester og kyrkjelege handlingar der dei bur. Ei folkekyrkje blir kjenneteikna av at folk sluttar opp om kyrkja, og at ho er synleg i lokalsamfunna, både som trussamfunn og kulturberar. Dette byggjer på at prestenesta har gode vilkår, og at kyrkjebygga blir haldne i hevd. Det er òg viktig at dei kyrkjelege organa har legitimitet og forankring hos medlemmane. Då er det ein føresetnad at det blir gjennomført demokratiske val både på lokalt, regionalt og nasjonalt plan i kyrkja.

Staten si oppgåve er å gi kyrkja høvelege rettslege og økonomiske rammer for arbeidet sitt, slik at kyrkja kan halde fram som ei demokratisk folkekyrkje. Strategiar og tiltak for å nå målet må kyrkja sjølv utforme".

Ved utgangen av 2021 hadde Den norske kirke 3 660 763 medlemmer og tilhørige, hvorav 3 524 799 bosatt i Norge. Dette utgjør 65 prosent av den norske befolkningen. Dnk skal sørge for prestedtjeneste til alle 1164 sokn, i tillegg kommer det syv døvemenigheter, Bymenigheten Sandnes, Saemien Åålmege og Svalbard kirke. Videre er de landsdekkende døvekirken organisert som et eget prosti. Dnk skal også forvalte medlemsregister, gi faglig og økonomisk støtte til trosopplæring og annen trosformidling og diakonalt arbeid, samt ivareta det kirkelige demokrati som sine hovedaktiviteter.

Det er ved utgangen av 2021 totalt 1 610 faste årsverk i Dnk, hvorav 1 334 er prester, 255 årsverk innen fag- og administrative stillinger og 21 årsverk i andre stillinger.

I Statsbudsjettet for 2021 er det bevilget tilskudd til Dnk som tilsvarer et aktivitetsnivå som tidligere. Kirkerådet fordeler tilskuddet videre til oppgaver som utføres i regi av Kirkerådet og bispedømmerådene. Tilskuddet har i sin helhet gått til finansiering av virksomheten og videreformidling av tilskudd til eksterne mottakere i sokn, fellesråd eller andre i overensstemmelse med vedtak og avtaler.

Kirken har elleve bispedømmer med hver sin biskop og valgte bispedømmeråd med sekretariat for råd og biskop. Kontorene ledes av hver sin stiftsdirektør som daglig leder. Bispedømmekontorene ligger i Fredrikstad, Oslo, Hamar, Tønsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Molde, Trondheim, Bodø og Tromsø. Kirkerådet er lokalisert i Oslo, mens avdeling for samisk kirkeliv er lokalisert i Tromsø. Svalbard kirke er lokalisert i Svalbard.

Kirkerådet mener at årsregnskapet og balansen med noter gir et rettviseende bilde av organisasjonens stilling og resultat. Det er heller ikke etter regnskapsperiodens utgang inntrådt forhold som etter ledelsens syn har betydning ved bedømmelsen av regnskapet men vi viser til omtalen av koronasituasjonen.

RISIKO OG RISIKOSTYRING

Ulike deler av Dnk sin virksomhet er utsatt for ulik grad av risiko. Dette gjelder både risikostyring for Dnk og finansiell risiko:

Risikostyring i Dnk

Dnk er avhengig av et godt omdømme for å sikre troverdighet og opprettholde tillit blant medlemmene i Den norske kirke, lovgivende og bevilgende myndigheter, i samfunnet og for å sikre fremtidig rekruttering.

For den samlede driften og for større prosjekter blir det gjort egne risikoanalyser som ligger til grunn for planlegging og risikostyring.

Dnk gjennomfører faglige ROS-analyser innen blant annet økonomi og HMS. Bispedømmene gjennomfører en egen ROS-analyse av sin virksomhet og benytter et opplegg i Questback med vurdering av sannsynlighet og konsekvens for risikoer. Alle aktiviteter i ROS analyser er samlet i et årshjul som gir god oversikt og mulighet for koordinering. Det foretas også DPIA med vurderinger av personvernkonsekvenser når det er aktuelt.

Finansiell risiko

Egenkapitalen har de siste årene økt og utgjør kr 372 mill. Den finansielle risikoen vurderes nå som lavere enn tidligere år men egenkapitalen er likevel kr 93 mill lavere enn målet om at den bør utgjøre 20% av inntektene. Det ble i 2021 vedtatt begrensninger på nivået for oppspart kapital i de ulike enhetene (bispedømmerådene). Dette vil bidra til større regnskapsmessig forutsigbarhet og styrke rettssubjektets egenkapital.

Overskuddslikviditet er primært plassert i bank. En andel langsiktig ledig kapital har siden 2019 vært plassert i en fondsportefølje i samarbeid med uavhengig investeringsrådgiver. Denne kapitalen kan betraktes som Dnk's egenkapital og gjennom plasseringer søker Dnk å bygge opp denne. Porteføljen består av 30 % aksjefond og 70% i rentepapirer (obligasjonsfond og pengemarkedsfond). Ny investeringsstrategi tillater å øke aksjeallokeringen til 40%. Ved å spre plasseringen i ulike aktivaklasser og mellom globale og norske markeder er risikoen dempet. Ved utgangen av 2021 var markedsverdien til porteføljen kr 266 mill. Porteføljen bokføres til laveste av anskaffelseskost og markedsverdi.

Det er noe risiko knyttet til uforutsigbare svingninger i kostnadsnivå på pensjonspremien og Dnk er sårbar for vesentlige endringer i det statlige tilskuddsnivået.

ÅRSREGNSKAPET

Dnk fører regnskap i samsvar med regnskapsloven, jf. trossamfunnsloven § 14 sjettede ledd, men med unntak for føring av pensjonsordning. Unntaket er hjemlet i forskrift om rekneskapsføring av pensjonsutgifter for Den norske kyrkja.

Resultat

Ansvar for tros- og livssynsområdet ligger under Barne- og familiedepartementet og Dnk mottar det vesentligste av tilskudd til driften fra dette departementet. I tillegg mottar Dnk tilskudd fra Justis- og beredskapsdepartementet til drift av Svalbard kirke. Øvrige tilskudd mottas fra Opplysningsvesenets fond og andre offentlige virksomheter.

Normalt blir om lag 25 prosent av tilskuddet formidlet videre som tilskudd til fellesråd, sokn og andre kirkelige samarbeidspartnere. For 2021 utgjorde dette vel 27 %. Resterende midler tildeles egen virksomhet for å dekke lønns- og driftskostnader.

Statlige tilskudd utgjør hovedparten av samlede inntekter på kr 2 323,1 mill. På utgiftssiden er personalkostnader største regnskapspost med kr 1 399 mill fulgt av utbetalte tilskudd kr 634 mill. Øvrige driftskostnader utgjorde i 2021 kr 314,1 mill, avskrivninger kr 4,8 mill og netto finansinntekter ble kr 18,6 mill.

Koronasituasjonen har som for 2020 preget kirke og samfunn i store deler av 2021. Møter er flyttet ut fra kirkebygg og over til andre kanaler. Kirken har sterkt fokus på digitalisering og bruker i økende grad de digitale mulighetene. Det er i 2021 gjort store investeringer knyttet til digital kirke og satsingen videreføres i 2022.

Den norske kirke har i 2021 styrt sitt aktivitetsnivå innenfor tildelte rammer. Lavere pensjons-kostnader og vakante stillinger har gitt budsjettbesparelser. Videre har koronasituasjonen ledet til lavere utgiftsnivå for møte- og reiseaktivitet.

Årets regnskap framkommer med et underskudd på kr 9,7 mill. Underskuddet dekkes av den frie egenkapitalen.

For 2022 har Stortinget vedtatt et tilskudd med økning på 2,95%. Dette rammetilskuddet gir rom for å videreføre Den norske kirke sitt aktivitetsnivå fra 2021.

Balanse

Egenkapitalen per 31. desember 2021 er kr 372 mill mot kr 381 mill året før. Totalkapitalen er kr 777 mill. Investeringsbehovet er lavt, og anleggsmidler utgjør en lav andel av totalbalansen. Dnk har tilfredsstillende likviditet på kort sikt, men er sårbar for vesentlige endringer i tilskudd og driftsaktiviteter.

Kontantstrøm

Likvidbeholdningen (bank og kontanter) er i 2021 økt med kr 32 mill. Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter utgjør kr 33 mill og gir et uttrykk for inn- og utbetalinger i perioden.

ARBEIDSMILJØ

Ledelsen har fastsatt mål for HMS-arbeidet, og handlingsplan er utarbeidet på overordnet nivå. Bispedømmerådene er bedt om å utarbeide egne handlingsplaner. Arbeidsmiljøutvalg (AMU) og regionale AMU (RAMU) i alle bispedømmer og Kirkerådets sekretariat har jevnlig møter. Det foreligger oversikt over verneområder og verneombud.

Internkontrollen er dokumentert i egen HMS-håndbok. Systematisk overvåking av internkontrollen ivaretas ved blant annet ledelsens årlige gjennomgang både sentralt og regionalt, og ved HMS-revisjon i bispedømmer og prostier. Rutiner er etablert for å ivareta sentrale krav i HMS-lovgivningen. Det er i 2021 satt i drift digitalt system for varsling, og det har vært arbeidet med etablering av digitalt system for avvismelding. Det ble i 2021 ikke rapportert til AMU om skader og alvorlige ulykker.

Sykefraværet i 2021 var på 5,99% mot 5,37 % i 2020.

YTRE MILJØ

Dnk sin virksomhet er i all hovedsak tjenesteleveranser, og driften har en begrenset forurensende effekt på det ytre miljø. Ved innkjøp legges det vekt på miljøvennlige alternativer der det er mulig. Kirkerådet og syv av bispedømmene er Miljøfyrtårn-sertifiserte.

DISKRIMINERING

Frem til 1. januar 2021 var det et generelt krav om medlemskap i Den norske kirke for alle ansatte, men med anledning til å søke dispensasjon for enkelte stillinger. Fra 1. januar 2021 er det ikke lenger et slikt generelt krav om medlemskap for alle ansatte, men ved tilsetning i kirkelige stillinger som er av betydning for å virkeliggjøre Den norske kirkes formål, stilles det krav om medlemskap i tråd med adgangen til dette i likestillings- og diskrimineringsloven § 9, jfr. § 30. Ut over dette søkes mangfold både når det gjelder kjønn, seksuell orientering, etnisk bakgrunn og funksjonsevne.

Våren 2020 gjennomførte Den norske kirke en arbeidslivsundersøkelse om LHBT og kirke. Rapporten ble offentliggjort i oktober 2020. Våren 2021 ble det gjennomført en undersøkelse om kvinnelige presters arbeidssituasjon.

Høsten 2021 ble det gjennomført en felles medarbeiderundersøkelse for hele trossamfunnet. Den forrige var i 2012.

Oppfølgingen av disse undersøkelsene utfordret oss på en systematikk både for egen virksomhet, men også for hele trossamfunnet. En koordineringsgruppe for likestilling, inkludering og mangfold ledet av Kirkerådets direktør og preses i Bispemøtet ble etablert i løpet av året. Kirkerådet vedtok i september et forventningsdokument om likestilling, inkludering og mangfold i Den norske kirke.

Forventningsdokumentet har fått overskriften «Rom for alle – bruk for alle» Gjennomgang av dette dokumentet blir en årlig Kirkerådssak. Sammen med forventningsdokumentet ligger en handlingsplan som skal forplikte Den norske kirke til et systematisk mangfoldsarbeid hvor ansvaret ikke pulveriseres, men plasseres og hvor konkrete tiltak skal gjennomføres innen gitte frister.

LIKESTILLING

Aktivitets- og redegjørelsesplikt

Kirkerådet har vedtatt en handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold, og den kan leses her: <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/plandokumenter/likestilling-inkludering-og-mangfold/>

Likestilling blir tillagt vekt ved rekruttering og avlønning av ledere og medarbeidere i Dnk. Det arbeides løpende med informasjon og bevisstgjøring om aktuell likestillings- og diskriminerings-lovgivning. 43% av søknadene til prestestillinger kom fra kvinner. Det ble ansatt kvinner i 44% av stillingene.

Kvinner tok i snitt ut 100 dager foreldrepermisjon, det tilsvarer 20 uker. Menn tok i snitt ut 57 dager, dette tilsvarer 11,4 uker. I tallene ligger kun permisjonsdager avvirket i 2021.

I presteskaper er kvinneandelen nå 37,7 %. Kvinneandelen er stigende og andelen kvinnelige prester øker jo yngre aldersgruppene er. Det er bare 60 år siden den første kvinnen ble ordinert til prestatjeneste. I geistlige lederstillinger (biskop, prost og domprost) er kvinneandelen 32,3%. Det er verd å merke seg at ved utgangen av 2021 er 7 av 12 biskoper kvinner.

57% av våre øvrige ansatte (ansatte på bispedømmekontorene og i Kirkerådets sekretariat) er kvinner. Kvinneandelen i administrative lederstillinger i Kirkerådet og på bispedømmekontorene er 37,5%. Blant Kirkerådets medlemmer er det 11 kvinner og 6 menn, der leder og nestleder er kvinner.

Deltid og midlertidige stillinger

Pr 31.12.21 hadde vi 121 faste ansatte i deltidstillinger og disse har i snitt 55% stilling. Gradert uttak av foreldrepermisjon inngår i deltidstillingene. 84 av våre deltidsansatte er prester. Det er ikke identifisert ønsket deltid.

Midlertidig tilsetning er vikarer ved foreldre- og studiepermisjoner. Årskullene med prester som pensjoneres er større enn de som utdannes. Det gjør det krevende å få plass prester med godkjent utdanning. Dette øker bruken av midlertidige stillinger. Dette gjelder alt fra vikarer i 100 % til konfirmantlærere i 10- 20 % stilling. Det var 167 midlertidig tilsatte og vikarer ved årsskiftet. 97 av disse er kvinner. Best mulig vikardekning er et satsningsområde for alle bispedømmer.

Tabell: Kvinners andel av menns lønn										
Totalt prester	Kapel- laner	Sokne- prester	Proster og domproster	Spesial prester	Senior prester	Prosti prester	Bis- koper	Stifts- direktørene	Avd.leder seksjons leder	Øvrige ansatte
97,4	99,9	98,4	101,7	96,3	97,9	95,9	99,2	103,5	98,5	92,4

FREMTIDIG UTVIKLING

Det er forventet at Stortinget vil sikre fremtidig forsvarlig drift av Dnk for å oppfylle Grunnlovens § 16. Dnk arbeider aktivt med å redusere kostnader og øke inntekter for å kunne oppfylle kirkens oppdrag. Det er gode muligheter for å oppfylle statens målsettinger for bevilgningen til Dnk i 2022, og det er grunnlag for fortsatt drift. Det arbeides målbevisst med å øke digitaliseringen av kirken, medlemsdialog og digitaliserte arbeidsprosesser for å gi befolkningen et bredt og tilgjengelig kirkelig tilbud. Det arbeides videre aktivt med synkende dåps- og medlemstall samt utfordringer med rekruttering til kirkelige stillinger.

Oslo, 25. mars 2022

Kristin Gunleiksrud Raaum
Leder

Linn Strømme Hummelvoll
Kirkerådsmedlem

Karin-Elin Berg
Nestleder

Martha Garborg Bergslid
Kirkerådsmedlem

Alex Ramstad Døsvik
Kirkerådsmedlem

Therese Egebakken
Kirkerådsmedlem

Lill Tone Grahl-Jacobsen
Kirkerådsmedlem

Turid Torland Håland
Kirkerådsmedlem

Karl Johan Kirkebø
Kirkerådsmedlem

Tove Karoline Knutsen
Kirkerådsmedlem

Kjersti Gautestad Norheim
Kirkerådsmedlem

Kurt Marleif Ebbe Solstrøm
Kirkerådsmedlem

Rolf Steffensen
Kirkerådsmedlem

Thomas Tinglum
Kirkerådsmedlem

Olav Fykse Tveit
Kirkerådsmedlem

Therese Kristin Utgård Aas
Kirkerådsmedlem

Iselin Vistekleiven
Kirkerådsmedlem

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

RESULTATREGNSKAP

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2021	2020
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Mottatt tilskudd	1	2 308 073	2 237 148
Annen driftsinntekt	1, 14	14 995	17 616
Sum driftsinntekter		2 323 069	2 254 764
Utbetalt tilskudd	2	633 725	566 956
Varer for vidersalg		86	92
Lønnskostnad	3, 4	1 398 733	1 361 335
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	5	4 796	4 604
Annen driftskostnad	3, 6, 11, 14	314 111	262 234
Sum driftskostnader		2 351 451	2 195 222
Driftsresultat		-28 382	59 543
Finansinntekter	7	18 650	10 516
Finanskostnader	7	17	34
Resultat av finansposter		18 633	10 482
Ordinært resultat		-9 749	70 025
Årsresultat		-9 749	70 025
OVERFØRINGER			
Avsatt til annen egenkapital	13	-9 749	70 025
Sum overføringer		-9 749	70 025

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2021	2020
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
IMMATERIELLE EIENDELER			
Medlemsregister/kirkebok	5	697	3 609
Sum immaterielle eiendeler		697	3 609
VARIGE DRIFTSMIDLER			
Leilighet, hytte	5	5 078	5 078
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	5	1 879	2 395
Sum varige driftsmidler		6 957	7 473
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER			
Lån til tilknyttet selskap	9	4 735	4 735
Investeringer i aksjer og andeler	8	256 253	246 970
Sum finansielle anleggsmidler		260 988	251 705
Sum anleggsmidler		268 641	262 787
OMLØPSMIDLER			
FORDRINGER			
Kundefordringer	11	9 286	9 188
Andre kortsiktige fordringer	10	8 939	12 791
Sum fordringer		18 225	21 979
Bankinnskudd, kontanter o.l.	12	489 752	457 651
Sum omløpsmidler		507 977	479 630
Sum eiendeler		776 618	742 417

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2021	2020
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
INNSKUTT EGENKAPITAL			
Bunden kapital	13	18 900	18 900
Annen innskutt egenkapital	13	100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		118 900	118 900
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Annen egenkapital	13	252 737	262 486
Sum opptjent egenkapital		252 737	262 486
Sum egenkapital		371 637	381 386
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		54 387	35 609
Skyldig offentlige avgifter		81 607	76 141
Annen kortsiktig gjeld	10	268 986	249 282
Sum kortsiktig gjeld		404 981	361 031
Sum gjeld		404 981	361 031
Sum egenkapital og gjeld		776 618	742 417

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Oslo, 25.03.2022

Styret i Den norske kirke

 Kristin Gunleiksrud Raaum
 Leder

 Linn Strømme Hummelvoll
 Kirkerådsmedlem

 Karin-Elin Berg
 nestleder

 Martha Garborg Bergslid
 Kirkerådsmedlem

 Alex Ramstad Døsvik
 Kirkerådsmedlem

 Therese Egebakken
 Kirkerådsmedlem

 Lill Tone Grahl-Jacobsen
 Kirkerådsmedlem

 Turid Torland Håland
 Kirkerådsmedlem

 Karl Johan Kirkebø
 Kirkerådsmedlem

 Tove Karoline Knutsen
 Kirkerådsmedlem

 Kjersti Gautestad Norheim
 Kirkerådsmedlem

 Kurt Marleif Ebbe Solstrøm
 Kirkerådsmedlem

 Rolf Steffensen
 Kirkerådsmedlem

 Thomas Tinglum
 Kirkerådsmedlem

 Olav Fykse Tveit
 Kirkerådsmedlem

 Therese Kristin Utgård Aas
 Kirkerådsmedlem

 Iselin Vistekleiven
 Kirkerådsmedlem

 Ingrid Vad Nilsen
 Direktør

INDIREKTE KONTANTSTRØM

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2021	2020
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Resultat		-9 749	70 025
Ordinære avskrivninger		4 796	4 604
Endring i kundefordringer		-98	60
Endring i leverandørgjeld		18 778	-388
Endring i andre tidsavgrensningsposter		19 741	5 584
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		33 468	79 886
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		1 367	229
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre fore		84 283	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foret		84 283	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-1 367	-229
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		32 101	79 656
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. begynnel		457 651	377 995
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. slutt		489 752	457 651

REGNSKAPSPRINSIPPER

REGELVERK

Årsregnskapet for Den norske kirke (Dnk) er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

I henhold til Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) §14, sjette ledd, har Barne- og familiedepartementet fastslått at regnskapsloven gjelder for DnK, med mindre departementet har fastsatt annet i forskrift. I forskrift om regnskapsføring av pensjonsutgifter for Den norske kyrkja, fastsatt den 19. januar 2021, er det i §1 og §2 fastsatt at pensjonspremien skal regnes som pensjonskostnad og pensjonsforpliktelsene skal gå frem av notene. Dnk er ikke skattepliktig.

BRUK AV ESTIMATER

Det er i begrenset omfang benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelse av årsregnskapet for Dnk. Områder som i stor grad inneholder skjønnsmessige vurderinger, forutsetninger eller estimater som er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i note.

INNETEKTER

Inntekter består i det vesentligste av tilskudd fra staten, samt noe tilskudd fra andre virksomheter. Tilskuddene inntektsføres på vedtakstidspunktet eller ved oppfyllelse av andre vilkår gitt i vedtak til tilskuddene.

Øvrige inntekter består av salg av varer og tjenester, leieinntekter, gaver etc. Inntektsføring skjer på leveransetidspunktet .

LEASING

Foretaket har kun operasjonell leasing. Leasingutgifter kostnadsføres løpende som driftskostnad.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV OMLØPSMIDLER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

PENSJONER - YTELSESDORDNING

Dnk har pensjonsforpliktelser finansiert med sikrede ordninger.

Rettssubjektet har historisk ikke inntatt pensjonsforpliktelser i sitt regnskap. Dette er videre forankret i forskrift fastsatt av Barne- og familiedepartementet den 19. januar 2021, gitt fritak for bokføring av pensjonsforpliktelser for Dnk. Krav til noteopplysninger er opprettholdt og skal utarbeides i tråd med Norsk Regnskapsstandard nr 6 om pensjonskostnader. Pensjonsforpliktelsen og estimert pensjonskostnad iht aktuarberegningen framgår av note. Bokført pensjonskostnad svarer til betalt pensjonspremie og er klassifisert som lønnskostnader.

BETINGEDE UTFALL

Betingede utfall regnskapsføres når kostnaden anses sannsynlig og utfallet kan estimeres.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

NOTER

Beløp i notene er alle oppgitt i 1000 kroner.

Note 1 Driftsinntekter

Mottatt tilskudd:	2021	2020
Tilskudd fra statlige virksomheter	2 300 574	2 229 798
Tilskudd fra fylker og kommuner	5 313	5 540
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	2 187	1 810
Sum	2 308 073	2 237 148

Annen driftsinntekt:		
Varesalg	1 078	1 037
Tjenestesalg	1 555	2 014
Leieinntekter m.m.	5 975	9 147
Andre inntekter inkl. periodiserte inntekter	6 388	5 418
Sum	14 995	17 616

Note 2 Utbetalte tilskudd

Dnk har i 2021 utbetalt tilskudd kr 633 725¹ til ulike formål. Det aller meste utbetales til fellesråd og sokn, og da i hovedsak ut fra gitte fordelingsnøkler. De resterende tilskuddene går til eksterne enheter inkludert institusjoner og internasjonale samarbeidspartnere, dels ut fra faste avtaler og dels etter søknad.

Utbetalte tilskudd:	2021	2020
Trosopplæring	343 865	319 456
Diakoni	86 311	78 991
Undervisning	93 949	89 869
Kirkemusikk	2 919	2 884
Domkirker	5 572	5 427
Internasjonale økumeniske organisasjoner	11 795	14 103
Andre institusjoner og kirkelige formål	34 233	34 081
Opplysningsvesenets fond	4 921	3 797
Andre ideelle formål	50 160	18 348
Sum utbetalte tilskudd	633 725	566 956

Note 3 Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til direktør, styret og revisor

Lønnskostnader	2021	2020
Lønninger	1 090 826	1 054 688
Arbeidsgiveravgift	153 190	146 094
Pensjonskostnader	143 836	149 848
Andre ytelser	10 881	10 704
Sum lønnskostnader	1 398 733	1 361 335

I 2021 har Den norske kirke sysselsatt 1 610 årsverk.

Ytelser til ledende personer	Direktør	Styret
Lønn	1 226	930
Pensjonskostnader	189	0
Annen godtgjørelse	0	3
Sum ytelser til ledende personer	1 415	933

Det er ikke inngått avtale om etterlønn, bonuser, lån, sikkerhetsstillelse o.l. til fordel for direktør eller styremedlemmer.

Det er betalt for frikjøp av styreleder med 467' - kostnaden er registrert i regnskapet under andre driftskostnader. Styrehonorar omfatter alle honorar utbetalt til valgte medlemmer av Kirkerådet.

REVISOR

Kostnadsført revisjonshonorar inkludert MVA for 2021 utgjør kr 353'.

I tillegg kommer honorar for andre tjenester inkludert MVA med kr 343'.

Note 4 Ytelsespensjon

Den norske kirke (Dnk) er unntatt kravet om å balanseføre sikrede pensjonsforpliktelser. Det vises til prinsippnote.

Dnk har ytelsespensjonsordning for sine ansatte gjennom Statens pensjonskasse.

Forventet turnover for ansatte under 50 år er 4% og for ansatte over 50 år er 3%. Uttakstilbøyelighet førtidspensjon (AFP) anslås til 10% ved fylte 62 år

Per 31.12.2021 var 1 936 personer knyttet til ordningen, av dette var 1 619 personer ansatt og 395 personer var pensjonister. Ordningen omfatter alderspensjon fra fylte 67 år og løper livsvarig. Ordningen inkluderer også uføre-, etterlatte- og barnepensjon.

Aktuarberegningen fra aktuarseksjonen i Statens pensjonskasse med forutsetninger per desember 2021 er lagt til grunn for presentasjon av Dnk sin pensjonsforpliktelse.

Beregning av årets pensjonskostnad:	2021	2020
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	104 678	88 991
Resultatført planendring i perioden	0	0
Arbeidsgiveravgift	11 314	7 816
Årets pensjonsopptjening	115 992	96 808
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	50 250	57 157
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-64 464	-84 566
Årets finansposter	-14 214	-27 409
Sum årets pensjonskostnad	101 778	69 399
Administrasjonskostnader	3 043	3 016
Årets pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	104 821	72 414
Sum årets pensjonskostnader inkl. adm.kostnader	104 821	72 414
Resultatført actuarielt tap inkl. AGA	55 474	15 623
Sum totale pensjonskostnader	160 295	88 038
Endring som følge av ikke balanseført forpliktelse	-16 459	61 810
Årets kostnadsførte pensjonskostnad (note 3)	143 836	149 848
Netto pensjonsforpliktelse ved årets slutt	2021	2020
Pensjonsforpliktelse	3 497 298	2 991 502
Pensjonsmidler	-2 461 723	-2 342 731
Netto pensjonsforpliktelse	1 035 576	648 770
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	125 305	78 501
Netto pensjonsforpliktelse inkl. AGA	1 160 880	727 272
Pensjonsforpliktelse	2021	2020
Pensjonsforpliktelse ved årets begynnelse	2 991 502	2 511 889
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	104 678	88 991
Pensjonsutbetalinger	-71 264	-53 620
Rentekostnad	50 250	57 157
Planendring	0	0
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	422 133	387 085
Pensjonsforpliktelse ved årets slutt	3 497 298	2 991 502

Pensjonsmidler	2021	2020
Pensjonsmidler ved årets begynnelse	2 342 731	2 167 539
Administrasjonskostnader	-3 043	-3 016
Pensjonsutbetalinger	-71 264	-53 620
Innbetalinger pensjonspremie	163 945	172 389
Renteinntekt på pensjonsmidler	64 464	84 566
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	-35 110	-25 126
Pensjonsmidler ved årets slutt	2 461 723	2 342 731

Økonomiske forutsetninger	31.12.2021	31.12.2020
Diskonteringsrente	1,90%	1,70%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,10%	2,70%
Årlig lønnsvekst	2,75%	2,25%
Årlig forventet regulering av alders- og etterlattepensjon over 67 år under utbetaling	1,75%	1,25%
Årlig forventet G-regulering, regulering av AFP, uføre- og etterlattepensjoner under 67 år	2,50%	2,00%

Demografiske data	31.12.2021	31.12.2020
Antall yrkesaktive	1 619	1 617
Gjennomsnittsalder - yrkesaktive	51	51
Sum pensjonsgrunnlag	1 065 067	1 023 262
Gjennomsnittlig lønn	658	633
Antall pensjonister	395	319
Antall oppsatte	0	0

Note 5 Anleggsmidler

	Medl.register /Kirkebok	Driftsløsøre, Ikke av- inventar skrivbare o.a. utsyr driftsm.		Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.2021	14 563	10 148	5 078	29 789
Tilgang	0	1 367	0	1 367
Avgang	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2021	14 563	11 516	5 078	31 156
Akkumulerte avskrivninger	13 867	9 636	0	23 503
Bokført verdi per 31.12.2021	697	1 879	5 078	7 653
Årets avskrivninger	2 913	1 884	0	4 796
Avskrivningssatser	20 %	10-30%	0 %	

Ikke avskrivbare driftsmidler omfatter hytte Svalbard, leilighet Tromsø og kunst.

Note 6 Spesifikasjon av annen driftskostnad

	2021	2020
Tjenestereiser m.m.	36 034	33 408
Kjøp av tjenester	119 406	87 464
Informasjon og kommunikasjonsteknologi	54 400	48 730
Leie lokaler og utstyr	50 175	47 041
Kurs og seminar	21 530	13 488
Driftsmateriell m.m.	18 849	18 977
Oppvarming, renhold og renovasjon	4 370	3 359
Kontingenter	2 628	2 822
Vedlikehold	2 701	2 697
Honorarer for revisjon og andre tjenester	695	470
Andre driftskostnader	3 322	3 776
Sum annen driftskostnad	314 111	262 234

Andre driftskostnader består i hovedsak av telefonkostnader, reklame, forsikringer, representasjon og gaver.

Note 7 Spesifikasjon av finansposter

Finansinntekter	2021	2020
Renteinntekt	9 219	10 511
Finansinntekt	9 432	5
Sum finansinntekter	18 650	10 516
Finanskostnader	2021	2020
Rentekostnad	14	25
Finanskostnad (disagio)	3	9
Sum finanskostnader	17	34

Note 8 Langsiktige verdipapirer

	Bokført verdi	Markeds- verdi
Anleggsmidler		
Skrim Vann og Avløpsselskap AS: 1 aksje, 0,082% eierandel	12	17
Regionalt pilegrimssenter Stiklestad AS: 25 aksjer, 7,69% eierandel	13	13
Kirkepartner A/S: 420 aksjer, 48,95% eierandel	100	100
Den norske kirkes landsfond	18 900	23 813
Grieg Investor	237 229	265 767
Sum langsiktige verdipapirer	256 253	289 709

Den norske kirkes landsfond forvaltes av Alfred Berg . Markedsverdien per 31.12.2021 er kr 23,8 mill. Den øvrige fondsporteføljen forvaltes av Grieg Investor med fordeling på aksjefond, obligasjonsfond og pengemarkedsfond. Renter og avkastning på fondene blir reinvestert. Det gir endringer i kostpris gjennom året.

Note 9 Lån til tilknyttet selskap

Ansvarlig lån 4 735 innvilget 2018 til Kirkepartner AS. Rentesatsen er fastsatt til NIBOR 3 måneder + 2%. Nedbetaling av lånet starter i 2023 hvor lånet skal nedbetales som serielån med 1/2 av nominell hovedstol hvert år.

Note 10 Fordringer og gjeld

Kortsiktige fordringer	2021	2020
Avsetning refusjon sykelønn	2 576	4 460
Forskuddsbetalte kostnader	2 643	2 669
Annen fordring	3 720	5 662
Sum kortsiktige fordringer	8 939	12 791

Kortsiktig gjeld	2021	2020
Skyldig lønn og feriepenger	169 433	167 059
Skylding pensjonspremie	3 040	2 443
Periodisert øremerket tilskudd	43 724	24 105
Annen gjeld	52 789	55 674
Sum kortsiktig gjeld	268 986	249 282

Note 11 Kundefordringer

	2021	2020
Kundefordringer til pålydende	9 286	9 188
Balanseført verdi av kundefordringer 31.12	9 286	9 188

Realiserte tap	0	9
Sum resultatførte tap på krav	0	9

Note 12 Bankinnskudd

Innestående midler på skattetrekkskonto (bundne midler) er per 31.12.21 kr 53 236'.

Note 13 Egenkapital

	Bunden kapital	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 31.12.2020	18 900	100 000	262 486	381 386
Pr 01.01.2021	18 900	100 000	262 486	381 386
Årets resultat	0	0	-9 749	-9 749
Pr 31.12.2021	18 900	100 000	252 737	371 637

Note 14 Gravplassforvaltning

Gravplassforvaltning er tatt ut av den Norske Kirkes ansvarsområde fra og med 2021.

Gravplassforvaltning-prosjektregnskap	2021	2020
Mottatt tilskudd og andre inntekter	0	4 000
Lønn og godtgjørelse	0	3 360
Driftskostnader	0	545
Prosjektresultat	0	94

Note 15 Betingede utfall

Den norske kirke er ikke involvert i rettstvister og saksbehandling vedrørende omtvistede krav, herunder erstatningskrav.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6a, 0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, 0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til Kirkerådet i Rettssubjektet Den norske kirke

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Rettssubjektet Den norske kirke som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av rettssubjektets finansielle stilling per 31. desember 2021 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av rettssubjektet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i rettssubjektets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Kirkerådet og direktøren (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår konklusjon om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere om årsberetningen inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon eller ikke inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, er vi pålagt å rapportere det.

Vi har ingenting å rapportere i så henseende, og vi mener at årsberetningen er konsistent med årsregnskapet og inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til rettssubjektets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike rettssubjektet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av rettssubjektets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om rettssubjektets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at rettssubjektet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Oslo, 19. mai 2022
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

PEÑNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kjetil Andersen

Statsautorisert revisor

På vegne av: Ernst & Young AS

Serienummer: 9578-5992-4-2398085

IP: 213.52.xxx.xxx

2022-05-19 20:38:00 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: GTB6S-145LT-8EM7S-XW630-JKGBQ-5KVEH

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Rapport fra Tsjekkia-prosjekt 2021-2023

Den andre uken i mai landet en tsjekkisk delegasjon bestående av 5 fengselsprester og 1 direktør fra den tsjekkiske kriminalomsorgen, på Gardermoen. Bakgrunnen for besøket i Norge var et prosjekt for hvordan fengselspresttjenesten i Tsjekkia i større grad kan bistå de innsatte i tilbakeføringsfasen, også etter løslatelse, og de ønsket å innhente kunnskap og erfaringer fra Norge. Tsjekkisk og norsk kriminalomsorg har allerede et tett samarbeid, og det var derfor naturlig at valget falt på Norge. Prosjektet er 2-årig og støttes av EU-midler.

Bakgrunn for besøket

Lederen for Tsjekkiske fengselsprester kontaktet KDI med forespørsel om det fantes mulighet for at en Tsjekkisk delegasjon kunne komme til Norge for å hente kunnskap og læring av norske fengselsprester om hvordan de jobber med de innsatte med tanke på tilbakeføring til samfunnet.

Tsjekkia har fått EU-midler til å gjennomføre prosjektet, og det skal således ikke koste oss store summer. Det er også i prosjektet satt av midler til at en delegasjon fra Norge kan komme på et tilsvarende besøk til Tsjekkia i 2023. Fra Tsjekkias side, er dette et 2 års prosjekt med ønske om å innhente kunnskap og erfaringer fra Norge.

KDI v/Torunn Hasler kontaktet fengselsprest i Oslo, Harald Kjær, redegjorde for prosjektet med ønske om at dette ble gjennomført.

Det har vært dialog mellom daværende Borg biskop, Atle Sommerfeldt og Oslo biskop.

Resultatet ble at Borg bispedømmeråd v/biskop Sommerfeldt og stiftsdirektør signerte på avtalen og laget en kontrakt. Dette ble klart i november 2021. Oppgaven ble så tildelt samfunns- og diakonirådgiver i Borg, Mona Nordengen (u.t). Romjulen 2021 mottok Harald Kjær og Mona Nordengen mail fra Bc. Jakub Fraj, prosjektleder og samarbeidspartner for fengslenes åndelige omsorg i Tsjekkia, for å starte planleggingen av besøket.

Torsdag 06.01.22 hadde u.t.et møte med stiftsdirektør og kirkefagsjef hvor følgende punkter ble klarlagt:

- Tommel opp for at u.t. holder i prosjektet og bruker den tiden det vil ta
- Første uken i mai som utgangspunkt for besøket, 2.-6.mai 2022
- Stiftsdirektør kontakter Oslo biskop om at prosjektet blir noe av og ser på muligheten for at Oslo bdr kan dekke noen av utgiftene som evt kommer på i samarbeid med Borg bdr.
- Kirkefagsjef og u.t. sjekker ut med prostene i Søndre Borgersyssel og Nedre Romerike at det er ok fengselsprestene blir innlemmet i prosjektet
- U.t. kontakter fengselsprestene ved de aktuelle fengslene pr. telefon for å informere om prosjektet og sjekke interessen
- U.t. sender så en formell forespørsel pr. mail til de aktuelle fengselslederne med fengselsprestene i kopi
- Prosjektet må bunne ut i en skriftlig rapport og det må også ha en målsetting om at dette skal være nyttig for oss i Norge, hvordan og hvorfor.
- Det handler om å dele erfaringer rundt et utfordrende tema, bevisstgjøre hverandre og med et ønske om å få tilbakeføring opp som et tema i kirkens arbeid også utenfor fengselsmurene og om hva kirken kan bidra med på dette området.
- Tips fra stiftsdirektør: Dag Henrik Berggrav, tidligere fengselsprest ved Ullersmo, skrevet rapport om tilbakeføring og barn av innsatte. Mulig han kunne holdt et foredrag. Kan også være en fin vert.

- Tips fra kirkefagsjef: Mulig også å trekke inn prestetjenesten i forsvaret, kunne endt med en omvisning på Akershus festning.

Videre planlegging og gjennomføring

Det ble opprettet en arbeidsgruppe og komité for den videre planleggingen og gjennomføringen av besøket. Komiteen besto av: Harald Kjær (Oslo fengsel), Ann Kristin Rangøy (Ravneberget fengsel), Jo Inge Bolstad (Halden fengsel) og Mona Nordengen (samfunns- og diakonirådgiver).

Komiteen hadde 4 teamsmøter (14. jan, 4. feb, 4. mars, 8. april) og noe telefon- og mailkorrespondanse mellom møtene. På møtet den 4. mars deltok også David Smetana som var vår kontakt i Tsjekkia, gjennom hele planleggingsfasen.

Det ble jobbet fram en grovskisse til program, basert på den tsjekkiske delagasjonens ønsker om hvordan det jobbes med tilbakeføring av innsatte i norske fengsler og hva som skjer når de løslates. Tidspunkt for besøket ble også endret, etter tsjekkernes ønske, og ble satt til andre uken i mai, 9.-13. mai.

Den tsjekkiske delegasjonen besto av:

Col. Phdr. Pavel Horák PhD., Director of Penitentiary department at Czech prisons headquarters in Prague

Pavel Zvolánek, B. Th. Chairman of Prison spiritual care (organisation for chaplains and volunteers working in prisons), Deputy of Main Prison chaplain in Czech republic, chaplain in prison Valdice

Mgr. Kristýna Čobanová, Vice chairman of Prison spiritual care, Probation officer and volunteer for spiritual care in prison Jiřice

Mgr. Jana Matulíková, coordinator of our project, chaplain in prison Vinařice

Bc. Jakub Fraj, project manager, collaborator of Prison spiritual care

Mgr. David Smetana, chaplain in prison Odolov

Det ble en meget innholdsrik uke for oss alle. Biskop Kari Mangrud Alvsvåg ønsket følget velkommen i bispegården, før turen gikk videre til gamlebyen i Fredrikstad hvor bispedømmerådets leder Karin Elin-Berg gav de et historisk glimt av byen.

Vi besøkte tre fengsler, Halden, Ravneberget og Ullersmo/Ila, og følget ble mektig imponert over retreat avdelingen i Halden fengsel. Tilbakemeldinger etter endt besøk, er at direktøren fra tsjekkisk kriminalomsorg som var med på turen, framover vil jobbe for å få til noe lignende i Tsjekkia. Dette betyr at vi vil holde kontakten også framover.

Det ble holdt en seminardag i Kriminalomsorgens lokaler på Lillestrøm, hvor alle fengselsprester i Borg var invitert til å delta, sammen med representanter fra Røde Kors, Marita stiftelsen og Way back. Der fikk de innblikk i hvordan de frivillige organisasjonene bistår inn i fengslene og jobber med tilbakeføring både under og etter soning. Påfølgende dag, var vi på besøk i Røde kors huset og på Elevator i Oslo.

Delegasjonen uttrykte stor takknemlighet og entusiasme og viste et stort engasjement under hele besøket. De fikk mange tanker, inntrykk og ideer som de vil ha nytte av når deres prosjekt om tilbakeføring starter opp.

For oss her hjemme, gav denne uken også nyttig læring og belyste både utfordringer og muligheter som kirken har opp mot sitt arbeid med innsatte i norske fengsler. Kirken er godt representert og på plass i alle landets fengsler gjennom fengselspresttjenesten, men den dagen innsatte bli løslatt

og går ut porten, så er kirken «borte». Dersom vi skal være en åpen folkekirke og være tilgjengelig for alle mennesker i vårt samfunn, så har vi en jobb å gjøre på dette feltet. Kirken må også være på plass den dagen man løslates, vårt arbeid kan ikke stoppe ved porten på innsiden av murene.

Prosjektet i Tsjekkia går ut på at de vil starte oppfølging av innsatte 6 måneder før forventet løslatelse, for så å fortsette denne oppfølgingen i 6-12 måneder etter løslatelse. For å få til dette, er fengselsprestene i de tsjekkiske fengslene avhengig av at de klarer å knytte frivillige medarbeidere til seg og til dette arbeidet. Arbeidet med å knytte til seg frivillige er allerede i gang. De har midler til å ta imot en delegasjon fra Norge våren 2023. Midlene strekker seg til å dekke alt av utgifter for 3 personer med mulighet for noe kompensasjon for en fjerde person. Det tsjekkiske følget var meget tydelig den siste dagen, på at de ønsker at alle fire i komiteen skal komme til Tsjekkia våren 2023.

For vår del, vil det være svært interessant å holde kontakten med tsjekkerne og deres prosjekt, spesielt med tanke på hvordan de rekrutterer, utrufter og beholder de frivillige i dette arbeidet. Et besøk til Tsjekkia, slik tsjekkerne ønsker, vil kunne gi noe positivt tilbake til arbeidet for oss her i Borg og hvordan vi kan tenke veien videre for at Dnk skal være til stede i menneskers liv også etter endt soning.

Program for uke 19 – Tsjekkisk besøk:

Mandag 9. mai

Kl. 1215: Delegasjonen ankommer Gardermoen, Harald møter de der.

Kl. 1500-1600: Velkomst i bispegården i Fredrikstad med enkel bevertning/lunsj og møte med biskopen.

Innsjekk på hotellet

Kl. 1730-1830: Omvisning i gamlebyen m/Karin-Elin Berg

Kl. 1900: Middag i Fredrikstad, Thai Market (velkomstmiddag)

Tirsdag 10. mai

Besøke Halden fengsel (høy sikkerhet): Kl. 0900 oppmøte utenfor fengselet.

Starte i Hellig rom (intro v/Espen Rødsmoen, rådgiver innhold og metode, møte med en av fritidslederne om hvordan de jobber med de vanskeligstilte innsatte, omvisning i Yrkes-bygget og på retreat-avdelingen

Kl. 1130 lunsj i fengselets kantine

Kl. 1215 besøke Halden fengsel overgangsbolig (ligger like utenfor muren)

Kl. 1315 avreise til Ravneberget fengsel

Besøke Ravneberget fengsel (lavere sikkerhet):

Kl. 1400 oppmøte utenfor fengselet

Omvisning inne i fengselet

Kl. 1430 Samling i auditoriet m/kaffe og kake, info, spørsmål og samtale

- Friomsorgen v/Leif Skaug, fengsels- og friomsorgsleder. Når og på hvilken måte trekkes friomsorgen inn under soningen mtp prøveløslatelse.
- Hvordan samarbeid/koble på kirken/menigheter i forkant av løslatelse v/Ann Kristin Rangøy

Ca. Kl. 1600 Slutt

Onsdag 11. mai

Fagdag i KDIs lokaler på Lillestrøm. Oppstart kl. 1000, varer til ca. 1500. Alle fengselsprester vil få invitasjon til å delta på denne seminar-dagen.

0940: Møtes utenfor v/inngangen (Harald leder dagen)

1000-1015: Velkommen og presentasjon v/Harald

1015-1045: KDI v/Tom Eberhardt, tilbakeføring i Kriminalomsorgen og hvordan de understøtter frivillige organisasjoner gjennom post 70.

1045-1115: Informasjon om det Tsjekkiske prosjektet

1115-1125: Kort pause

1125-1200: Løslatelsen v/pensjonert fengselsprest Ragnhild Feyling

1200-1300: Lunsj (KDI betaler)

1300-1400: Elevator /Røde Kors Nettverk / Maritastiftelsen / Wayback / Frelsesarmeen, inkl Safe Way Home

1400-1415: Pause

1415-1500: Plenumssamtale

(Middag i Lillestrøm for de som vil på egen regning)

Torsdag 12. mai

Besøke ulike institusjoner i Oslo. Oppmøte kl. 1000.

- Red bike sykkelverksted
- Røde kors kafe, lunsj
- Elevator

Kl. 1800 Middag i Oslo, Louise Restaurant og Bar på Aker Brygge (avskjedsmiddag med utdeling av gaver)

Fredag 13. mai

Kl. 1000: Utsjekk og avreise til Ullersmo/Ila fengsel

Kl. 1100: Besøke Ullersmo/Ila fengsel (høy sikkerhet/forvaring) på vei til Gardermoen.

Omvisning v/fengselsprestene Sigrun, Anders og Anne

Kort middagsbønn i allrommet/gudstjenesterommet

Kl. 1300: Lunsj på fengselet

Kl. 1330: Samtale med noe innledning fra prestene ved anstalten

Avreise til Gardemoen (flyet går kl.1815)

Mona Nordengen

samfunns- og diakonirådgiver i Borg

Referent og hovedansvarlig for planleggingen og gjennomføringen av prosjektet

Filene ble ikke funnet. Den er enten slettet, eller sjekket ut.

Rapport fra Felles økonomienhet (FØ)

Felles økonomienhet (FØ) vil levere regnskapsrapporter hvert kvartal for 2022. En kvartalsvis rapport vil i tillegg til tallene inneholde kommentarer/analyser for virksomheten. Det er også mulighet for å hente ut rapporter hver måned. En slik rapport vil kun bestå av tallene og må evt. bestilles.

FOR 220 BORG BISPEDØMMERÅD ØKONOMIRAPPORT PR 30.06.22

1 OPPSUMMERING

Borg BDR har pr 30.06.2022 et merforbruk på kr 667 000 for ordinær drift (gruppe 1).
For tilskudd (gruppe 2) er det et mindreforbruk på kr 21 545 000.

Budsjettet for 2022 ble utarbeidet ut fra tildelt ramme for 2022 – jfr endelig tildelingsbrev av 16.02.2022 og korrigert tildelingsbrev av 13.06.2022. Revidert budsjett økte innsparingsbehovet med kr 2 152 000 – til totalt kr 6 052 000. Økning i innsparingsbehovet er fordelt på siste halvår og er som tidligere i sin helhet registrert på prestatjenesten. Grunnet redusert tildelt ramme for 2022, er det avtalt med Kirkerådet at innsparingen kan fordeles på flere år.

Kostnadene pr 30.06 fordeler seg med 86,46 % til prestatjenesten og 13,54 % til administrasjonen. Av bispedømmets tildeling er det brukt 89,1 % (2018: 91,6 %, 2019: 91,5 %, 2020: 90,1 %, 2021: 88,9 %) på lønnskostnader og i prestatjenesten er 82,5 % brukt av tildelingen til lønn (2018: 84,9 % og 2019: 85,0 %, 2020: 83,1 %, 2021: 81,8 %). Andel lønnskostnader ligger høyt og utfordrer av den grunn kostnadene til kompetanseutvikling, personalomsorg og andre satsninger – spesielt for prestatjenesten.

Pr 30.06 skyldes mindreforbruket på tilskudd ikke utbetalt trosopplæringstilskudd.

2 RAPPORTVEDLEGG

Vedlagt følger regnskapsrapporter pr. 30.06.2022:

- 1) samlet driftsregnskap uten tilskudd
- 2) tilskudd
- 3) driftsregnskap administrasjon
- 4) driftsregnskap prestatjenesten

3 ANALYSE DRIFT 1A

Nøkkeltall mindreforbruk

Tall i hele tusen:

Administrasjon	Prestetjenesten	Sum gruppe 1
-818	151	-667

Korrigert tildeling 2022 – Budsjetgruppe 1 Drift**134 719**

Lønnsoppgjøret ble justert til 3,7 i revidert budsjett for 2022 og forventes effektivert i desember 2022. En evt. enighet om høyere sats i lønnsoppgjøret vil medføre økt kostnad for Borg bispedømmeråd.

4 TILSKUDD – GRUPPE 2

Det er pr 30.06.2022 et mindreforbruk på kr 21 545 000 for tilskudd til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk samt OVF-tilskudd.

Det er utbetalt ca. halvparten av tilskuddsmidlene for 2022 pr 30.06.

5 ANNET**Disponible midler – egenkapital:**

Borg bispedømmeråd har et akkumulert mindreforbruk fra 2021 på totalt kr 2 141 000.

Kirkerådet har i KR-sak 52/21 vedtatt en begrensning i bispedømmerådernes akkumulerte mindreforbruk, tilsvarende 3 % av siste års tildeling. For bispedømmeråd som ved utgangen av 2020 har mer enn 3 % av sin tildeling i slike oppsparte midler, vil et ytterligere mindreforbruk i 2021 og 2022 legges til ubunden egenkapital i Den norske kirke og ikke tilflyte bispedømmet. Ordningen med en øvre grense for akkumulert mindreforbruk på 3 % av tildelingen trer fullt ut i kraft fra regnskapsåret 2023.

Borg bispedømmeråd ble trukket i årets tildeling for merforbruk i 2021. Avtale er inngått med Kirkerådet at dette kan spares inn over to år. Det tillater at Borg bispedømmeråd kan gå med et merforbruk på kr 804 000 pr 31.12.2022. Resterende må evt. spares inn i 2023.

Akkumulert mindreforbruk for borg bispedømmeråd fordeler seg slik;

Rapportering status	Akkumulert "beholdning" pr 30.06.2022
Gruppe 1 - Drift	-
Gruppe 2 - Tilskudd (TOL)	913
Gruppe 2 - Tilskudd (stillinger)	1 228
Gruppe 2 - Tilskudd (OVF)	-
Sum budsjettgrupper	2 141

Disponible midler – oppsparte midler fra tidligere:

Oppsparte midler fra før Den norske kirke ble eget rettssubjekt, er pr 30.06 kr 1 230 834.

Midler avsatt i balansen 2021:

Avsetninger ført i 2021 til bruk i 2022. Dette gjelder forpliktelser på ulike tilskudd, og kommer i tillegg til ubrukte midler på tilskudd gruppe 2. Ved bruk/tildeling må tilskuddene tilbakeføres fra balansen.

Konto 2960 - Annen påløpt kostnad	Beløp
Avs. 2021 - Tilskudd diakon Lillestrøm 2020 - utbet. 2022	315 726
Avs. 2021 - Tilskudd undervisning Lillestrøm 2020 - utbet. 2022	190 305
Avs. 2021 - Prosteseekretær Nedre Romerike prosti - utbet 2022	176 560
Sum påløpte kostnader	682 591

6 REGNSKAP PR 31.07.22

Borg bispedømmeråd har et merforbruk på kr 1 153 000 pr 31.07.2022. Det fordeler seg med merforbruk administrasjon kr 556 000 og merforbruk prestatetjenesten kr 597 000.

7 BUDSJETT 2023

Informasjon om budsjettprosess for regnskapsåret 2023 er nylig sendt ut.

FØ leverer neste regnskapsrapport etter avsluttet regnskap pr. 30.09.2022.

FØ, Tønsberg 19.08.2022

Spørsmål til den økonomiske analysen kan rettestil FØ økonomiteam, supporttelefon 23 08 1280, tastevalg 2 eller mail: rDnk.ekonomi@kirken.no

Denne rapporten er utarbeidet av Anne M. Holmstad

8 NØKKELTALL BORG BDR – TABELLER PR. 30.06.2022

Tall i hele tusen

Borg bispedømmeråd (Drift gruppe 1)	Regnskap 30/6-2022	Budsjett 30/6-2022	Avvik 30/6-2022	Avvik i %	Årsbudsjett 2022
Inntekter	-84	-105	-21	-20,22	-340
Tilskudd mv	515	0	-515		0
Lønn og godtgjørelser	54 523	55 442	918	1,66	124 778
Andre driftskostnader	6 256	5 207	-1 049	-20,15	10 281
Resultat	61 210	60 544	-667	-1,10	134 719

Borg bispedømmeråd (Administrasjon)	Regnskap 30/6-2022	Budsjett 30/6-2022	Avvik 30/6-2022	Avvik i %	Årsbudsjett 2022
Inntekter	-67	-105	-38	-36,19	-190
Tilskudd mv	100	0	-100		0
Lønn og godtgjørelser	4 719	4 945	226	4,57	11 328
Andre driftskostnader	3 535	2 629	-906	-34,45	4 978
Resultat	8 287	7 469	-818	-10,95	16 116

Borg bispedømmeråd (Prestetjenesten)	Regnskap 30/6-2022	Budsjett 30/6-2022	Avvik 30/6-2022	Avvik i %	Årsbudsjett 2022
Inntekter	-17	0	17		-150
Tilskudd	415	0	-415		0
Lønn og godtgjørelser	49 805	50 497	693	1,37	113 449
Andre driftskostnader	2 722	2 578	-144	-5,57	5 304
Resultat	52 925	53 075	151	0,28	118 603

VEDLEGG 1:

220 - Borg bispedømmeråd **Regnskapsrapport - budsjettgruppe 1 Drift**

Driftsrapport - detaljert	Regnskap 30/6-2022	Budsjett 30/6-2022	Avvik 30/6-2022	Budsjett 2022
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri (varer og tjenester)	-28400	-20 000	8 400	-170 000
34xx - Tilskudd fra stat, fylker, kommuner, stiftelse samt gaveinntekter	-34559	-60 000	-25 441	-120 000
3xxx - Andre inntekter	-20 813	-25 002	-4 189	-50 000
Sum inntekter	-83 773	-105 002	-21 229	-340 000
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd	514 596		-514 596	
Sum tilskudd mv	514 596		-514 596	
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	44 456 892	45 416 043	959 151	103 364 906
5006 - Beredskap	411 360	343 270	-68 090	768 270
50xx - Tilleggslønn, overtid og stedfortredergodtgj.	1 993 144	1 895 583	-97 561	3 202 658
51xx - Midlertidige stillinger, ekstrahjelp, honorarer mm	3 737 265	159 679	-3 577 586	159 679
53xx - Gruppeliv, honorarer og annen oppgavepliktig godtgjørelse	132 156	232 421	100 266	465 833
540x - Arbeidsgiveravgift	6 898 816	7 022 805	123 989	16 072 384
57xx - Andre tilskudd	-201 026		201 026	
58xx - Refusjon sykepenger, fødeselspenger mv	-2 677 353		2 677 353	
599x - Refusjon lønnskostnader	-586 432		586 432	
59xx - Andre personalkostn (gaver, forsikring, tjenestedrakt mm)	358 508	371 992	13 484	744 000
Sum Lønn og godtgjørelser	54 523 329	55 441 793	918 464	124 777 730
60xx - Avskrivninger	21 345	42 384	21 039	84 770
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 303 597	1 165 500	-138 097	2 331 000
64xx - Leie maskiner, inventar, datautstyr, transportmidler mv	32 608	40 998	8 390	82 000
65xx - Inventar, driftsmateriale, datautstyr, programvare, rekvisita mv	238 330	160 000	-78 330	220 000
66xx - Reparasjon og vedlikehold bygninger og utstyr	14 276		-14 276	
67xx - Honorar rådgivning, regnskap, revisjon, flytting og kjøp div. tje	76 984	82 500	5 516	112 500
6790 - Kjøp av andre fremmede tjenester	1 183 924	784 992	-398 932	1 840 000
6797 - Annen bistand		600 000	600 000	1 400 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, aviser, bøker, annonser mm	504 445	106 494	-397 951	213 000
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	1 624 355	1 054 004	-570 351	1 658 000
69xx - Telefon, porto mv	28 639	10 002	-18 637	20 000
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	5 028 501	4 046 874	-981 627	7 961 270
71xx - Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm	1 207 512	1 150 002	-57 510	2 300 000
73xx - Reklamekostnad og representasjon		4 998	4 998	10 000
74xx - Medlemskontingent og gaver	11 590	4 998	-6 592	10 000
77xx - Annen kostnad	3 624		-3 624	
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	1 222 725	1 159 998	-62 727	2 320 000
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	5004		-5004	
Sum Finanskostnader og overføringer	5004		-5004	
Sum	61 210 383	60 543 663	-666 720	134 719 000

Merforbruk

VEDLEGG 2:

220 - Borg bispedømmeråd**Regnskapsrapport - budsjettgruppe 2 tilskudd**

Driftsrapport - detaljert	Regnskap 30/6-2022	Budsjett 30/6-2022	Avvik 30/6-2022	Budsjett 2022
2205110 - Tilskudd trosopplæring	21 251 288	43 419 000	22 167 712	43 419 000
2205120 - Tilskudd diakoni	5 427 360	4 835 000	-592 360	9 253 000
2205130 - Tilskudd undervisning	5 600 000	5 600 000	0	9 883 000
2205140 - Tilskudd kirkemusikk	115 000	122 000	7 000	122 000
2205160 - Tilskudd OVF	385 000	348 000	-37 000	696 000
	32 778 648	54 324 000	21 545 352	63 373 000

Mindreforbruk

VEDLEGG 3:

220 - Borg bdr - Kirkelig administrasjon

Regnskapsrapport - budsjettgruppe 1 Drift

Driftsrapport - detaljert	Regnskap 30/6-2022	Budsjett 30/6-2022	Avvik 30/6-2022	Budsjett 2022
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri (varer og tjenester)	-28 400	-20 000	8 400	-20 000
34xx - Tilskudd fra stat, fylker, kommuner, stiftelse samt gaveinntekt	-17 786	-60 000	-42 214	-120 000
3xxx - Andre inntekter	-20 813	-25 002	-4 189	-50 000
Sum inntekter	-67 000	-105 002	-38 002	-190 000
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd	100 000		-100 000	
Sum tilskudd mv	100 000		-100 000	
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	3 498 019	4 107 075	609 056	9 475 764
50xx - Tillegslønn, overtid og stedfortredergodtgj.	11 246		-11 246	
51xx - Midlertidige stillinger, ekstrahjelp, honorarer mm	723 781		-723 781	
53xx - Gruppeliv, honorarer og annen oppgavepliktig godtgjørelse	3 914	114 720	110 806	229 440
540x - Arbeidsgiveravgift	594 683	595 273	590	1 368 434
57xx - Andre tilskudd	-84 286		84 286	
58xx - Refusjon sykepenger, fødeselspenger mv	-9 798		9 798	
599x - Refusjon lønnskostnader	-27 996		27 996	
59xx - Andre personalkostn (gaver, forsikring, tjenestedrakt mm)	9 124	127 492	118 368	255 000
Sum Lønn og godtgjørelser	4 718 688	4 944 560	225 873	11 328 637
60xx - Avskrivninger	21 345	42 384	21 039	84 770
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 301 804	1 165 500	-136 304	2 331 000
64xx - Leie maskiner, inventar, datautstyr, transportmidler mv	32 608	36 000	3 392	72 000
65xx - Inventar, driftsmateriale, datautstyr, programvare, rekvisita m	158 353	130 000	-28 353	160 000
66xx - Reparasjon og vedlikehold bygninger og utstyr	14 276		-14 276	
67xx - Honorar rådgivning, regnskap, revisjon, flytting og kjøp div. tje	3 563	4 998	1 436	10 000
6790 - Kjøp av andre fremmede tjenester	458 999	534 996	75 997	1 340 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, aviser, bøker, annonser mm	294 829	72 492	-222 337	145 000
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	1 129 040	564 998	-564 042	680 000
69xx - Telefon, porto mv	12 876	10 002	-2 874	20 000
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	3 427 692	2 561 370	-866 322	4 842 770
71xx - Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm	97 849	62 502	-35 347	125 000
73xx - Reklamekostnad og representasjon		4 998	4 998	10 000
74xx - Medlemskontingent og gaver	3 800		-3 800	
77xx - Annen kostnad	3 624		-3 624	
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	105 272	67 500	-37 772	135 000
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	1 600		-1 600	
Sum Finanskostnader og overføringer	1 600		-1 600	
Sum	8 286 253	7 468 428	-817 825	16 116 407

Merforbruk

VEDLEGG 4:

220 - Borg bdr - Prestetjenesten		Regnskapsrapport - budsjettgruppe 1 Drift		
Driftsrapport - detaljert	Regnskap 30/6-2022	Budsjett 30/6-2022	Avvik 30/6-2022	Budsjett 2022
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri (varer og tjenester)				-150 000
34xx - Tilskudd fra stat, fylker, kommuner, stiftelse samt gaveinntekter	-16 773		16 773	
Sum inntekter	-16 773		16 773	-150 000
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd	414 596		-414 596	
Sum tilskudd mv	414 596		-414 596	
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	40 958 873	41 308 968	350 095	93 889 142
5006 - Beredskap	411 360	343 270	-68 090	768 270
50xx - Tilleggs lønn, overtid og stedfortredergodtgj.	1 981 898	1 895 583	-86 315	3 202 658
51xx - Midlertidige stillinger, ekstrahjelp, honorarer mm	3 013 484	159 679	-2 853 805	159 679
53xx - Gruppeliv, honorarer og annen oppgavepliktig godtgjørelse	128 242	117 701	-10 541	236 393
540x - Arbeidsgiveravgift	6 304 133	6 427 532	123 399	14 703 950
57xx - Andre tilskudd	-116 740		116 740	
58xx - Refusjon sykepenger, fødeselspenger mv	-2 667 555		2 667 555	
599x - Refusjon lønnskostnader	-558 437		558 437	
59xx - Andre personalkostn (gaver, forsikring, tjenestedrakt mm)	349 384	244 500	-104 884	489 000
Sum Lønn og godtgjørelser	49 804 642	50 497 233	692 591	113 449 092
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 793		-1 793	
64xx - Leie maskiner, inventar, datautstyr, transportmidler mv		4 998	4 998	10 000
65xx - Inventar, driftsmateriale, datautstyr, programvare, rekvisita mv	79 976	30 000	-49 976	60 000
67xx - Honorar rådgivning, regnskap, revisjon, flytting og kjøp div. tje	73 422	77 502	4 080	102 500
6790 - Kjøp av andre fremmede tjenester	724 925	249 996	-474 929	500 000
6797 - Annen bistand		600 000	600 000	1 400 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, aviser, bøker, annonser mm	209 616	34 002	-175 614	68 000
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	495 314	489 006	-6 308	978 000
69xx - Telefon, porto mv	15 763		-15 763	
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	1 600 809	1 485 504	-115 305	3 118 500
71xx - Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm	1 109 663	1 087 500	-22 163	2 175 000
74xx - Medlemskontingent og gaver	7 790	4 998	-2 792	10 000
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	1 117 453	1 092 498	-24 955	2 185 000
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	3 404		-3 404	
Sum Finanskostnader og overføringer	3 404		-3 404	
Sum	52 924 131	53 075 235	151 105	118 602 592

Mindreforbruk

Filen ble ikke funnet. Den er enten slettet, eller sjekket ut.

Håpets katedral

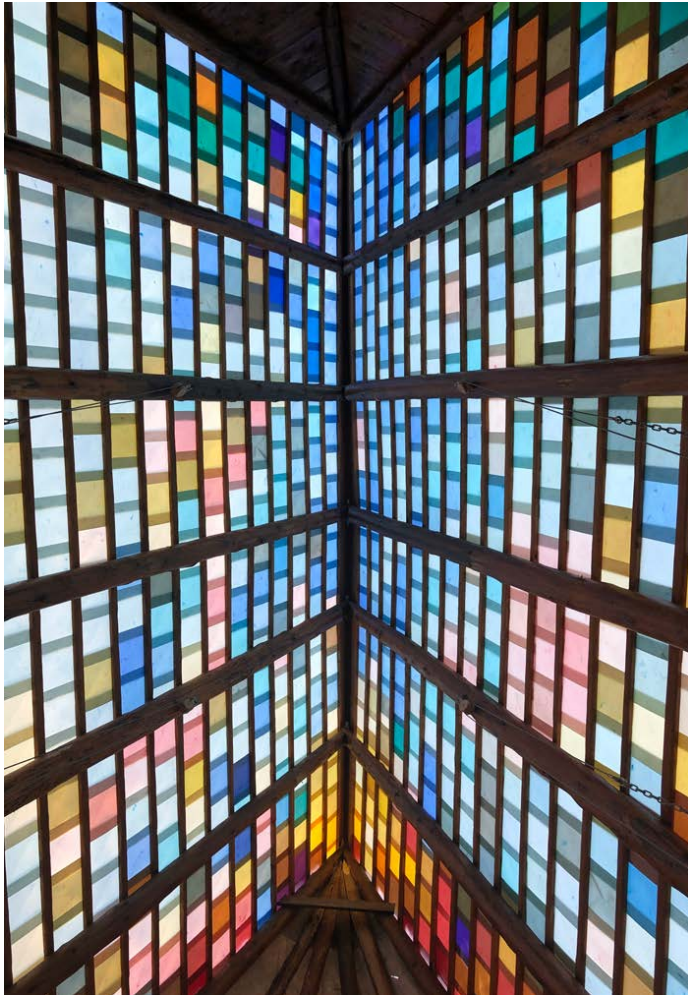
Årsrapport 2021

Innhold

Styrets beretning	s 7
Mål og visjon	s 8
Et bærekraftig selskap	s 10
Vår i lufta og bygging fra morgen til kveld	s 14
Tradisjonsbygging	s 16
Innleid hjelp	s 19
Håpskransen	s 20
Taket	s 22
Innvielse av Håpets katedral	s 24
Kongelig besøk	s 26
Dugnad og involvering	s 30
Den viktige maten	s 34
Barn og unge	s 36
Colours - samarbeid med Fargespill Østfold	s 38
Profane to Sacred	s 40
Aktiv hverdag og FRIS	s 42
Håp i et eple - en suksess	s 44
Diapraxis som metode	s 45
Flerreligiøst samarbeid	s 46
Skaperverkets dag	s 48
Arrangementer	s 50
Bryllup	s 52
Kunstutstilling	s 54
Håpets katedral ute	s 56
Julemarked og -verksted	s 58
Julekampanje og -lotteri	s 60
Håpets katedral på "Din lokale villhest-turné"	s 61
Økonomi og sponsing	s 62

Styrets beretning 2021

Styret i Håpets katedral AS bestod frem tom 1 november i 2021 av Karin-Elin Berg, Bente H Næss, Ivar Søvold og styreleder Atle Sommerfeldt. Fra 1. november 2021 har styret bestått av Stine Ferguson, Katarina Pajchel, Shoaib Sultan, Svein Helge Rødahl, Solveig Egeland, Unni Skaar (nestleder) og styreleder Bente Haukland Næss. Styret har avholdt 9 styremøter i løpet av året.

Selskapet hadde 3 ansatte i 2021, tilsammen 2,05 årsværk. Regnskap for 2021 er ført av Agenda Regnskap og revisjon er foretatt av Echås Revisjon ved revisor Alvhill Vefall.

2021 var sterkt preget av Covid 19 i 2021. Det ble gjennomført langt færre aktiviteter enn planlagt og det var et utfordrende år rent økonomisk. Takket være støtte fra sponsorer og samarbeidspartnere, salg av produkter og stor frivillig innsats klarte virksomheten Håpets Katedral likevel å bygge videre slik at et åpningsarrangement kunne bli gjennomført 5 juni. Det vises til årsregnskap for 2021. Det er grunnlag for videre drift. Prosjektet forurenser ikke det ytre miljø.

Til tross for utfordringene ble det gjennomført flere workshops, Kongehuset kom på besøk, katedralen ble tildelt Plankebærerprisen og vi fikk god og bred medieomtale. Styret er stolt av innsatsen som er lagt ned så langt og takker administrasjonen og alle de frivillige for den store innsatsen. I 2021 har frivillige bidratt med mer enn 4500 arbeidstimer for Håpets Katedral. Ca 3500 timer ble brukt på selve byggingen av katedralen, resten er bl.a. timer til matlaging, juleverksteder, julemarked, julelotteri, omvisninger og snekring av biekatedraler.

Det er svært gledelig at flere nye aktører gikk inn på eiersiden i 2021, nå som prosjektet er i ferd med å gå over i en etablerings- og driftsfase for å virkeliggjøre visjonen om en fellesreligiøs møteplass. Håpets katedral eies nå av Borg Bispedømme, Kirkens bymisjon, Fredrikstad kirkelige fellesråd, Caritas Norge, Buddhistforbundet og Dialogforum Østfold. Med denne eiergruppe i ryggen skal Håpets katedral teste ut forskjellige program basert på pedagogisk-, kulturell og flerreligiøs virksomhet frem mot etableringen av en bærekraftig driftsmodell.

Styret i Håpets katedral as 2021:

Bente Haukland Næss (styreleder)
 Unni Skaar (nestleder)
 Karin-Elin Berg (styremedlem)
 Stine Ferguson (styremedlem)
 Katarina Pajchel (styremedlem)
 Shoaib Sultan (styremedlem)
 Svein Helge Rødahl (styremedlem)
 Solveig Egeland (styremedlem, daglig – og kunstnerisk leder)

Mål og visjon

Selskapets virksomhet er å mobilisere mot ødeleggelse av havet ved å bygge og drifte Håpets katedral, et flerreligiøst og bærekraftig kunstprosjekt i tre og plast.

Selskapet er et aksjeselskap med et ideelt og samfunnsnyttig formål.

Selskapet har ikke erverv som formål.

Håpets katedral skal gjennom sin virksomhet sikre både sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.

Håpets katedral skal transformere vondt til godt og vise at det skapes håp når vi samarbeider.

Et bærekraftig selskap

FNs bærekraftsmål består av i alt 17 mål og en rekke delmål som sammen danner en felles plattform for de viktigste innsatsområdene som hele verden skal samarbeide om.

Håpets katedral har aktivt tatt i bruk Bærekraftmålene nr 14 Livet under vann, nr 15 Livet på land og mål nr 17 Samarbeid om å nå målene, i alt arbeid vi har gjort. Vi har valgt bærekraftmålene som innramming fordi det synliggjør viktigheten av felles mål mot de virkelige store utfordringene som verden står overfor i dag. I bærekraftarbeidet er alle bidrag viktige, også dette prosjektet som gjennomføres her i Fredrikstad. Håpets katedral er et eksempel på både sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.

Sosial bærekraft

Vårt overordnede mål er at vi sammen skal bygge Håpets katedral i kjærlighet til havet. Samarbeid står sentralt i arbeidet med bærekraftig utvikling, derfor er det et mål for oss å involvere og invitere så bredt som mulig i både bygging og bruk av katedralen. Prosjektet er flerreligiøst, det betyr at alle, uavhengig av tro, er velkommen til å delta. Vi har til nå hatt stor glede av bred involvering fra skolebarn, språkelever, pensjonister, innvandrerdømt med flere. Hver torsdag kommer det en gjeng eldre innvandrere til Håpets katedral for å jobbe sammen og øve seg på å prate norsk. Onsdager jobber vår faste dugnadsgjeng, de som faktisk har bygget katedralen. Her er det både pensjonister, studenter, språkelever fra Fredrikstad Internasjonale skole og andre frivillige. Flere fra torsdagsgruppa har også blitt en fast del av dugnadsgjengen og det er stor samarbeids glede blant alle.

Vi er opptatt av mestingsfølelse og det å synliggjøre viktigheten av fellesskap og styrken som ligger i det. Vårt løfte til alle som deltar, på et eller annet nivå i prosjektet, er: DIN innsats nytter og SAMMEN bygger vi håp!

Økonomisk bærekraft

Å ha en slik trygg møteplass hvor man kan komme sammen og jobbe fysisk er også viktig for folkehelsen, både fysisk og psykisk. Det i seg selv er samfunnsøkonomisk svært nyttig. Håpets katedral er også et innovativt prosjekt. Vi bruker katedralen som

Dette er bærekraftsmålene vi i Håpets katedral jobber med hver dag:

utstillingsvindu på hvordan havplast kan benyttes som råmateriale i nye produkter. Gjennom samarbeid med lokal plastbransje i Nedre Glomma, Re-Turn og Biobe, samt Høgskolen i Østfold, har vi gjennomført en innovativ prosess. Vi har testet hvordan plast fra fiskekasser som er ryddet langs kysten kan resirkuleres og forvandles til takplater i det 300 m2 store taket. Et slikt samarbeid er avgjørende for oss og interessant for bransjen. Hvem vet hva havplast på avveie kan bety for framtidens råvaremarked?

Miljømessig bærekraft

Håpets katedral er et symbol på at det nytter å gjøre noe. Katedralen retter fokus mot et av vår tids største miljøutfordringer, nemlig forurensning av verdenshavene. Havforurensning har møtt stort engasjement i Norge både på individ- og samfunnsnivå, og Norge tok en helt sentral posisjon når vi under FNs miljøforsamling i 2017 foreslo, og vedtok, en nullvisjon for utslipp av plast og mikroplast. I år ble verdens land enige om å få på plass en internasjonal avtale mot plastforurensning, under ledelse av klima- og miljøvernminister Espen Barth Eide. Dette er et historisk skille i det globale arbeidet som Norge kan være stolt av å ha stått i bresjen for.

Siden 2019 har vi i Håpets katedral også jobbet med et prosjekt som heter Håp for bierne. Hos oss får elever hver tirsdag komme på skoleworkshop hvor de lærer om bærekraftsarbeide og viktigheten av samarbeid rundt dette (mål 17), om plastforurensning i havet (mål 14) og om bienes viktige rolle i økosystemet (mål 15). Ved hjelp av trevirke, drill, forsenkere og pussepapir samarbeider elevene og skaper, i løpet av et par skoletimer, et hjem for solitærbier. Denne handlingen gir ikke bare mestringsglede – den gir også håp. Fordi elevenes innsats bidrar til at vi får flere bier, og dermed mat på bordet. Elevenes handling er miljømessig bærekraft i praksis. I 2020 hadde vi gleden av å samarbeide med innovasjonslinja på Fredrik den 2. som laget utstillingen «Håp i plast – fra problem til løsning». I 2021 samarbeidet vi med Fargespill Østfold som produserte en musikkvideo hos oss. Sangen handler om at vi sammen kan skape endring til en mer bærekraftig verden.

Vår i lufta og bygging fra morgen til kveld

Med mål om å innvie katedralen 5. juni, måtte hver dag tas i bruk til bygging. Både inngangsparti, dør, vegger, lekter, kledning og ikke minst tak med 3000 takplater skulle på mirakuløst vis finne sin plass. Byggeleder var sykemeldt, noe som gjorde situasjonen utfordrende. Men vi beholdt både håp og tro på at vi ville nå målet. Så ved hjelp av mange frivillige hender og innleid hjelp fra dyktige fagfolk fikk katedralen stadig mere form. En uke med elever og lærere fra Hjerleid satte virkelig fart på byggingen. Solveig fungerte som byggeleder og hadde ansvar for ledelse, innkjøp av materialer og gjennomføring.

God mat gjorde oss i stand til å jobbe lange dager. Sent på kvelden 4. juni, kunne vi fornøydte gå hjem fra jobb og stryke bunadskjorta. For neste dag skulle katedralen innvies!

Tradisjonsbygging

Workshop med Steinar Moldal og elever fra Hjerleid

I mai fikk vi faglig hjelp fra Dovre, da kom lærere og elever fra håndverksskolen Hjerleid. Det ble jobbet fra morgen til kveld.

Inngangsdør:

Inngangssdøra ble laget under workshopen: «å hogge ei dør». Ut av store massive furubord, ble dørbbladene hogd for hånd, og labanker felt inn. Karmen ble sagt og pjålet, vårt universalverktøy. (En pjål er en høvel som stammer helt fra vikingtid). Hjerleid hadde også med seg hengiser de hadde smidd i smia på Dovre. Det ble ei helt spesiell og vakker dør som nå danner inngangen til Håpets katedral.

Bærekraftsring

Elevene fikk i oppgave å lage bærekraftsringen til katedralen. Med en ramme av eik, ble havplast felt inn, bit for bit. Siden ble den listet med eikegreiner, kløyd med øks. En jobb som krevde stor nøyaktighet og kreativitet. Det var Kavlifondet som sponset denne workshopen, og resultatet ble virkelig en klasse for seg.

Foruten å prege inngangen til Håpets katedral, har den også blitt forside på en egen bok om bærekraft utgitt av Universitetsforlaget.

Innleid hjelp

For å holde progresjonen måtte vi i tillegg til en formidabel dugnadsinnsats, også leie inn hjelp. Vi var heldige å få hyrt byggmester Erik Tamnes som viste stor arbeidskapasitet. I tillegg bidro Måne-produksjoner. Katedralen skulle få vegger, og to rom; et til elektrisk anlegg og et til oppbevaring.

Videre ble byggeplassen ryddet for tømmer og materialer, og det ble bygget langgang.

Vi innså tidlig at vi ikke ville kunne bli ferdig med endeveggen. Denne ble derfor latt være åpen, men fikk et solid rekkverk.

Håpskransen

Workshop med Erik Alfred

"Oppfinneren" Erik Alfred kom til Isegran for å hjelpe oss med å bygge en håpskrans! Det ble en kreativ og lærerik helg!

Kransen ble laget av grener fra kjærlighetseika i Domkirkeparken i Fredrikstad, og består av syv deler, en for hver verdensreligion og en som representerer urbefolkning verden over. Denne kransen henger nå midt inne i katedralen og har en ring under som pyntes etter sesong og anledning.

Taket

Fra havplast til katedraltak

I mai begynte den spennende jobben med å legge taket. Solveig inviterte til kreativ dugnad og fikk god hjelp, både Gudmar Celine og gamle venner stilte villig opp. Dette var både gøy og annerledes! Vi la ut taket i en-til-en. Daniel fra måneproduksjoner, Fredrik Nordbye og to klatrere fra Litauen skrudde takplatene fast i lektene. Dette var en jobb for dem uten høydeskrekk!

Ideen til Håpets katedral kom på Brattesto i Ytre Hvaler Nasjonalpark. Inspirasjon til fargesetting av taket ble hentet fra dette landskapet og solveig laget en grunnpalett, som fikk navnet «fra jord til himmel».

Taket ble lektet ut med håndspikede lekter og kledd med kvadratformet plast på str 42 x42 cm som vi har støpt på plastfabrikken BIOBE. Plasten kommer fra fiskekasser som er samlet inn langs kysten av Norge og Sverige. Disse er vasket, saget i biter og deretter granulert opp til små biter.

Innvielse av Håpets katedral

5. juni 2021, verdens miljødag

Endelig var dagen kommet! Knut Sørensen heiset flagget. Til strålende sol strømmet det festkleddede dugnadsarbeidere og gjester inn på en ryddig og blomstrende byggeplass. Katedralen ønsket smilende og stolt velkommen og skinte i glansen av tjære og tusenvis av dugnadstimer. Carl Andreas Næss, Domkirkens pikekor og Helene Bøksle startet med å synge Grethe Skottene og Carl Andreas Næss sin vakre sang Håpets katedral. Det var mange som måtte tørke tårer!

Arrangementet ble streamet på FN sine sider, Den norske kirke nasjonalt, Borg bispedømme, Dialogforum Østfold, Wat tai templet, Kirken i Fredrikstad og flere andre steder. Det ble holdt taler fra de ulike religionene som har deltatt i prosjektet. Det jødiske kunne ikke stille siden det var Sabbat, men vi fikk hilsen. I tillegg holdt leder av UN Faith for Earth, Viken fylkeskommune, ordfører i Fredrikstad kommune, Leder av WWF, representant for regjeringen, leder av Borg Bispedømmeråd og kunstnerisk leder i Håpets katedral taler. (må sette inn navn her). Fasvo stilte opp med fantastisk bærekraftskake, som de frivillige delte ut til publikumsammen med kaffe.

Det ble en helt spesiell dag, og en viktig milepæl for Håpets katedral.

*- En lengsel søker å finne havn,
et tilfluktssted nær ved havet.
Der hvisker vinden om framtidshåp.
Her kaster roen sitt anker.
Snart hviler fred over skjær og sjø
og strand.
Snart bruser havet, synger høyt sin
glade sang.*

*Vi går inn i Håpets katedral,
et rom for hjertets drøm og tanker.
Et hellig nærvær møter oss,
et streif av ømhet rører ved vår sjel.
Tenner lys, lar stillheten tale.
Kan vår drøm bli virkelighet?
Sammen skal vi løfte, verne -
vi vil være skaperverkets håp.*

1. vers av "Håpets katedral"
Melodi Carl Andreas Næss
Tekst: Grethe Skottene

Kongelig besøk

H.K.H. Mette-Marits åpningstale til Håpets katedral

Kjære alle sammen,

For tre år siden var jeg så heldig å bli spurt om å være høy beskytter for Håpets katedral. Det var en stor glede for meg å takke ja til den oppgaven, og det har gitt meg god mulighet til å følge dette vakre og viktige prosjektet. Håpets katedral har vært drevet av et stort engasjement – hos håndverkerne, de frivillige plastrydnerne, Kirken og alle ildsjelene som har drevet arbeidet framover.

Og i dag står vi her – med en himmel av håp over oss.

Tenk at noe så vakkert kan skapes av noe som er så problematisk som plast i havet.

Håpets katedral er et symbol på noe jeg tror vi alle trenger å bli minnet om: Vi som bor på denne kloden hører på et forunderlig, men naturlig vis sammen.

Havet forener oss. Og havets helse og våre egne livsvilkår henger sammen.

Som mennesker har vi et spesielt ansvar for å leve i respekt for alt levende; For naturen og dyrelivet – både på land-jorda og i havet.

Dette forvalteransvaret er en viktig del av alle religioner. Og det er en viktig del av det å være menneske.

Det finnes bare to flerreligiøse grønne kapell i verden. Det første er i Vatikanet. Det andre er her – på Isegran.

Når vi går inn i Håpets katedral, forankres vi i oss selv og blir minnet om hvor vi kommer fra, og hva som er vår felles oppgave her på jorden.

Derfor er Håpets katedral et dypt eksistensielt sted.

Jeg håper at katedralen vil bli til glede, håp og inspirasjon for mange – både her i lokalmiljøet, i Norge og i verden.

Det er en stor glede å erklære Håpets katedral for åpnet.

Du kan se Håpets katedralens høye beskytter, Kronprinsessens tale fra åpningen her:
https://youtu.be/xHyN_niRQfk

Katedralens gudmor Celine møter vår høye beskytter H.K.H Mette Marit.

Dugnad og involvering

Et av våre aller viktigste resultatmål er å involvere bredt i både bygging og bruk av katedralen. Derfor har vi ukentlig (siden høsten 2018) gjennomført åpne byggedugnader og vi har tatt i mot skoleklasser og andre grupper gjennom hele året. De som har kommet til oss har fått prøve seg i arbeid de kanskje ikke har gjort før, og de har fått kjenne på mestringfølelsen ved å bygge noe sammen med andre, under ledelse av gode veiledere.

Den faste «dugnadsgjengen» som samles hver onsdag, består av ca femten mennesker i alle aldre, menn og kvinner. Gjengen har etablert seg som et fint og jovialt arbeidslag, som trofast stiller opp uke etter uke uavhengig av været. Uten så mye frivillig innsats hadde vi aldri holdt framdriften i prosjektet. Under faglig ledelse av byggeleder Andreas Pagander, og fra september, Tonje Havstad, har onsdagsdugnaden i 2021 lagt ned nærmere 3500 frivillige timer.

I tillegg til selve byggingen har andre frivillige bistått med en rekke andre oppgaver, som å lage mat og bake kaker, oversette nyhetsbrev og gjøre kjøreoppdrag. Proffe musikere har kommet og spilt og skapt god stemning på byggeplassen.

I hele desember har en stor gruppe arbeidet med årets julemarked og ferdigstilling av produkter for salg. Det har blitt arrangert julelotteri og julemarked.

Totalt er det lagt ned nærmere 4500 dugnadstimer i Håpets katedral i 2021.

Den viktige maten

Mat er noe vi har fokus på her i Håpets katedral - uten mat og drikke duger helten ikke! Og vi er så utrolig heldige å ha mange fantastiske frivillige som baker boller, brød, muffins og kake, lager røre, steker svele og vafler, kommer med deilige gryter og supper og annen spennende mat til dugnadsgjengen vår. Når vi får storfint besøk til katedralen, stiller frivillige opp, klar med svelerøre og steketakke. Tusen takk for maten!

Barn og unge

Skoleworkshop

Vi har hatt skoleklasser på Isegran hver uke når pandemien har tillatt det. Heldigvis er vi ute og har stor plass, så vi har kunnet være et tilbud i en tid hvor mange andre muligheter har vært lukket.

Elevene kommer og får høre historien om Håpets katedral, etterfulgt av en samtale om miljø og bærekraft. Deretter går de sammen i par og lager biekatedraler, vår versjon av biehotell.

Elevene har stor glede i å kunne bidra til noe praktisk for miljø og bærekraft, og de har det veldig gøy i prosessen! Det gir mestringsglede for både barn og ungdom.

Lærerne gir uttrykk for at dette er et viktig bidrag i bærekraftsdelen i grunnskoleutdanningen, som jo blir stadig mer framtrepende nå, og vi er glade for å kunne bidra der.

For di vi har en stor uteplass har det vært mulig å gjennomføre workshop med de nødvendige forholdsregler knyttet til smitterisiko. Tilsammen ca 500 barn har deltatt i 2020. Elevene har lært om plast i havet, Bærekraftsmålene, og viktigheten av samarbeid og frivillig dugnadsinnsats.

Takket være midler fra IMDI (Integrerings og mangfoldsdirektoratet) har det vært mulig å gjennomføre disse workshopene både vår og høst. Vi samarbeider med Kirkens Bymisjon som hjelper oss med bemanning. «I jobb» er et prosjekt hvor folk som har falt litt på utsiden av samfunnet får en mulighet til å få en fot inn i arbeidslivet og samfunnet igjen. Det er flott å se den prosessen hvor mennesker får et fotfeste i samfunnet og en mening i hverdagen igjen.

“Elevene har lært om plast i havet, Bærekraftsmålene, og viktigheten av samarbeid og frivillig dugnadsinnsats”

Juletrepynt-verksted

Vi hadde også barn på workshop for å lage juletrepynt til juletreet i Gamlebyen, sammen med Guerrilla Plastic, Foreningen Elv og Hav og Visit Fredriksstad og Hvaler.

Høstferieaktiviteter

I høstferien kom en gruppe barn innom, noen en dag, andre flere dager. Barna fikk høre om Håpets katedral og om hvordan vi samarbeider for å få til å bygge den store katedralen og om hvordan vi å ta vare på den jorda vi lever på.

Colors - Samarbeid med Fargespill Østfold

I april startet et spennende samarbeid med Fargespill Østfold. De skulle lage musikkvideo til den nyskrevne sangen Colors, og valgte bærekraftsymbolene og Håpets katedral som arena.

Barna og ungdommene urfremførte dansen for Kronprinsparet og på innvielsen av katedralen.

Fargespill Østfold er et flerkulturelt kunstprosjekt hvor barn og ungdommer fra Østfold deltar på ukentlige øvinger gjennom hele året. Gjennom disse møtene skapes en forestilling basert på folkemusikk og dans fra hele verden. De fleste aktørene er nye i Norge, representerer flere religiøse retninger og har ulik alder og bakgrunn.

Barn og ungdom fra hele verden, med fellesnevner innbygger i byen vår, skal kunne fortelle sine historier gjennom kulturarven sin og å gi deltakerne og publikum en opplevelse av mangfoldets underholdningspotensiale og kreativitet.

Fargespill skaper møteplasser og utløser kreativitet, slik at det skapes mer, sammen med andre. Gjennom kultur- og fritidsaktiviteter tilføres samfunnet og enkeltindividet positive verdier. Fargespillfilosofien er entydig ressursorientert: Alle har noe å bidra med. Fargespill = sosial og kulturell bærekraft. Fargespill sitt formål er å peke på mangfoldets muligheter. Ved å møte medmennesker med det tilsynelatende enkle spørsmålet «Hva har du å gi?» fokuserer Fargespill på individets ressurser og verdi for fellesskapet.

Fargespill har fokus på et godt sosialt miljø med takhøyde, en åpen dialog og inkludering av alle medvirkende som er helt avgjørende for det kunstneriske resultatet. Fargespill skaper også likeverd. Vi har like stor verdi og er like verdifulle, på tross av menneskelig mangfold og variasjon.

Colors er en nyskreven sang som handler om Fargespill og samholdet vi har i musikken. I fellesskap kan vi gjøre en forskjell og skape en bærekraftig verden!
Tekst og melodi: Neema Cihiluka

<https://youtu.be/hDHjRQ3t48w>

Profane to Sacred

Kappe laget av plast plukket i Themsen

Til innvielsen kom en fantastisk gave fra London, et kunstverk laget av plast plukket i Themsen. Med felles visjon om å forvandle noe vondt til godt, har både Solveig Egeland og kunstneren Sarah Wilson funnet en dypere mening med å samle søppel og skape noe vakkert og strålende til inspirasjon for mennesker. Bispekappa som har bekledd både prester, biskoper og andre kirkelige i England. Nå fikk vi æren av å bruke dette vakre kunstverket, som tidligere har vært utstilt på Museum of London, under innvielsen av Håpets katedral. Kappa ble båret av domprost Kari Mangrud Alvsvåg. Neste dag under Skaperverkets dag ble kappabåret av biskop Atle Sommerfeldt. Vi kom i kontakt med Sarah via ambassadør Biskop Nicholas Holtam i Salisbury, og på vårt første teamsmøte ble en begeistret kunstner overbevist om at hun ville sende oss kappabåret til innvielsen. Kappa har også vært utstilt på Museum of London. Det gladelige er at hun nå er i ferd med å lage en egen kappe til Håpets katedral, inspirert av FN bærekraftsmål og fargene fra taket i katedralen "fra jord til himmel".

Foto: Harry Johansson

Aktiv hverdag og FRIS

Mestringsglede-gruppa

Gjennom Aktiv Hverdag i Fredrikstad kommune har denne fantastiske gjengen vært hos oss i tre år nå. Dette er en gruppe eldre flyktninger som trengte sosialt samvær, språktrening, og først og fremst noe meningsfullt å gjøre. De er hos oss hver torsdag og lager biekatedraler og andre produkter, og det går i en salig blanding av norsk, arabisk, kurdisk og tegnspråk. Og veldig mye latter i prosessen! På sommeren holder vi til på byggeplassen, og da kommer det stadig folk forbi og slår av en prat. Veldig hyggelig for både gruppa og besøkende!

På vinteren er vi så heldige at vi får låne verkstedet til Maritime Center i Båthuset. Under innvielsen av Håpets Katedral fikk de hilse på Kronprinsparet, og vise fram hva vi jobber med. Det var stas!

I skoleferien tok vi også ferie, da var det altfor varmt til å stå og jobbe! Da hadde vi mer ferieaktiviteter. Vi var blant annet på Hvaler og i Gamlebyen. Stor takk til Aktivitetsbyen for at vi fikk komme og spille minigolf, og til Cafe Magenta for kaffe og vaffer!

Flere i gruppa har også blitt med i dugnadsgjengen, og knyttet kontakter der. Flere er og med som ekstra veiledere når vi har skoleklasser her.

FRIS

Fra Fredrikstad Internasjonale Skole har vi to elever i praksis to dager i uken, på onsdagsdugnaden og med Mestringsgledegruppa. Hovedformålene med dette er både språktrening, og å bli kjent med nordmenn og det norske samfunnet.

De gjør en kjempeinnsats i dugnaden og er til stor hjelp for språktreningen i Mestringsgledegruppa. Og det er en berikelse for dugnadsgjengen å ha deltagere fra vidt forskjellige deler av verden.

Vi gjør noe meningsfullt, vi lærer av hverandre, vi bygger relasjoner – og håp. Det er utrolig inspirerende å se alle de forskjellige menneskene som kommer hit til Isegran og knytter kontakter på tvers av kultur, religion, språk og alder.

“Noen er muslimer, noen er kristne, noen er ikke-troende – men vi er alle like”

Jamil, Mestringsgledegruppa, fra Sudan

Håp i et eple - en suksess

Dugnadsgjengen i Håpets katedral høstet epler i byens hager og vi presset eplemosten på Dyre gård i Råde. Vi kalte eplemosten vår "Håp i et eple" og designet vår egen etikett, som Møklegård Print Shop var så snille å trykke opp for oss. Eterspørselen har vært enorm, og nå er alle de 450 flaskene solgt.

Vi gleder oss til å skalere opp i 2022. Vi har planer om å organisere plukkingen enda bedre, slik at vi kan selge minst 2000 flasker i år. Dette prosjektet er bærekraftig på så mange måter, og er et godt eksempel på diapraksis: Mennesker fra ulike religioner og kulturer møtes, gjør et stykke meningsfylt arbeid sammen (Sosial bærekraft). Vi leverer til pressing og får kortreist drikke med nydelig smak. Vi hindrer samtidig matsvinn, ved at epler som vanligvis ville blitt liggende og råtne, plukkes mens de er friske og brukes til å produsere drikke. (Miljømessig bærekraft). Og vi kan selge produktet tilslutt, slik at vi får et bidrag til det viktige arbeidet i Håpets katedral (Økonomisk bærekraft).

Diapraksis som metode

Diapraksis er et begrep som betegner hvordan representanter fra ulike religioner og kulturer deler et felles engasjement, og går sammen om et felles arbeid. Begrepet ble introdusert av forsker Lissi Rasmussen som bruker det for å vise til hvordan dialog utvikler seg ved at mennesker gjør ting sammen. Dette fant hun ved sin forskning i blant annet Nigeria og Tanzania. En av grunnene til at diapraksis fungerer er fordi mennesker fra ulike religioner ofte har likt syn på hvordan de på en praktisk måte kan møte ulike utfordringer i samfunnet lokalt og globalt.

Da Håpets katedral startet i 2018 inviterte vi bredt ut til å delta. Vi opplevde at det i løpet av byggeprosessen utviklet seg vennskap på tvers av både alder, kultur, religion og nasjonalitet. Flere av de frivillige har kommet og fortalt historier om hvor viktig dette prosjektet har vært for deres psykiske helse og flere innvandrere har fortalt hvordan de har følt at prosjektet har bidratt med å integrere dem i Norge. Hos oss har de fått lære språk, de har smilt og tullet, de har fått dele sin kompetanse med de andre i gruppa - og de har lært nye ting! Nå som katedralen snart er ferdig er de selvsagt veldig stolte over hva de faktisk har vært med å bygge, og at de er blitt det vi kaller Håpsbyggere. Men flere har og sagt at veien har vært like viktig som målet - altså at de ønsker å være mere på "veien". Det har fått oss til å tenke på at vi faktisk har oppnådd noe viktig, og at det vil vi gjerne fortsette med.

Metoden vi har brukt er diapraksis, og vi opplever at det er et nyttig verktøy i arbeidet med integrering og for å skape gode møteplasser hvor folk føler seg velkommen og inkludert. Deltagerne har vært så mange at vi har vært nødt å skape «sideprosjekter» i tillegg til selve katedralbyggingen. Vi har som nevnt hatt skoleworkshop, laget biekate-draler (biehotell), vi har laget knagger, vi har plukket epler og produsert eplemost.

Vi har søkt IMDI (Inkluderings- og mangfoldsdirektoratet) om midler til å utvikle Diapraksis som metode. Søknaden ble innvilget og arbeidet starter i 2022.

Flerreligiøst samarbeid

Prosjektet er flerreligiøst og det er vårt mål at alle religioner skal oppleve at Håpets katedral kan være et felles hellig rom for håpet og havet, og at vi i samarbeid skal klare å sette søkelyset på hvor viktig det er å ta vare på natur og skaperverk.

Vi har i løpet av prosjektet etablert godt samarbeid med ressurspersoner fra forskjellige religioner og nettverk, som Dialogforum Østfold og Interreligiøst klimanettverk, og i 2021 fikk vi også eiere fra flere ulike religioner.

Til innvielsen kom alle, pyntet i sine festplagg og holdt sine individuelle taler til prosjektet og til vår felles jord. Et sterkt vitnesbyrd om samarbeid.

Samarbeid med IKO

Våren 2021 startet et spennende samarbeid med Dialogforum Østfold og forlaget IKO for å utvikle nytt KRLE undervisningsmaterieil. Fredrik Nielsen filmet ungdommer fra ulike religioner på Håpets katedral hvor de fortalte hvordan de ber, og hvorfor bønn er viktig for dem.

Innvieelse til Buddhistisk bruk, Wat Thai Norway & Frogner

August 2021 ble katedralen innviet til Buddhistisk bruk av nonner og munkar. Seremonien varte en hel dag, med bønn og meditasjoner.

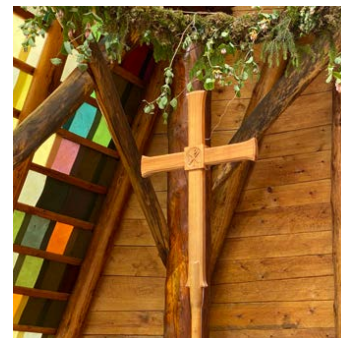
Skaperverkets dag

Innvielse til kirkelig bruk

6. juni på Skaperverkets dag ble katedralen høytidelig innviet til kirkelig bruk. Det var sogneprest Hege Fagermoen, domprost Kari Mangerud Alvsvåg, diakon Nicolaisen og biskop Atle Sommerfeldt som foretok det rituelle. Gudstjenesten ble streamet på Den norske kirke nasjonalt, så det var mange som fikk ta del i arrangementet. I overkant av 150 hadde møtt opp på Isegran. Det ble en flott dag.

Se arrangementet her:

<https://www.facebook.com/dennorskekirke/videos/493256942005171>

Arrangementer

Håpsyoga

Vi ønsker å ha mange arrangementer i Håpets katedral. Som en del av kultur natt Fredrikstad 2021 hadde vi Midnattsyoga inne i katedralen. Det var mange som deltok, selv om det var midt på natta, og det var en veldig fin opplevelse for dem som deltok.

Vi hadde også Yoga på våren og sommeren inne i katedralen.

Pop-up konsert med Skrangleben

Midt under en av skoleworkshopene våre dukket rapperen Skranglebein og hans rap-elever opp for å holde en pop-up mini-konsert for oss. Takk for besøket!

Konsert med Foghorn

Foghorn kom og spilte sin ramsalte vakre folkemusikk for oss en lørdag i juni.

Gongbad

Anette Torjussen holdt Gong-bad inne i katedralen. Et knippe heldige mennesker fikk ta del i de vakre lyd-vibrasjonene.

Bryllup

Første bryllup i havn

I vakker augustvær ble katedralens første vielse gjennomført. De heldige var Christina Holden Rønning og Thor René Stryger. Prest var Thore Henrik Meberg-Hansen. Med åpen vegg ut til Isegrans vakre oretrær og svalenes flyvninger gjennom katedralen, ble dette en vakker og minnerik vielse. Neste vår og sommer vil det bli mulig å gjennomføre vielser i katedralen.

52

Fornyelse av ekteskapsløftet

Katedralen kan også brukes til å fornye ekteskapsløftet. På sin 40 års-bryllupsdag valgte Marianne Uri Øverland og Atle Sommerfeldt å fornye sitt ekteskapsløfte i Håpets katedral. En vakker og sterk seremoni under ledelse av prost Kari Mangrud Alvsvåg.

53

Kunstutstilling

Vi er alle Pinocchio

Høstens store begivenhet var kunstutstillingen "Vi er alle Pinocchio" av kunstner Pietro Raffone, som ble vist i Magasinet på Isegran 5.9 - 19.9. Det er spektakulært når kunstner Raffone donerer mer enn 100 bilder, som alle spinner rundt tematikken i det folkekjære italienske eventyret om tredduken Pinocchio. Bildene er en gave fra Raffone til Håpets katedral, som mener at symbolverdien i katedralen og samarbeid om håpet og havet, er noe av det fineste vi mennesker kan gjøre i vår tid.

Mange tok turen til Isegran og Håpets katedral for å se. Her er en film fra utstillingen: ["Vi er alle Pinocchio" kunstutstilling](#)

Ungdommens Pinocchio

I slutten av august har seks talentfulle ungdommer har dykket inn i eventyret om Pinocchio og utforsket dybden i dette folkekjære italienske eventyret. Onsdag 8. september kl 18.00 inviterte de til vernissasje og utstilling i selveste Overlyssalen på biblioteket. Ungdommene i Fredrikstad har arbeidet tre kvelder på biblioteket under ledelse av kunstner An Doan Nguyen, som har pushet og utfordret de unge kunstnerne til å glemme å perfektionere og «gjøre det pent». Med utgangspunkt i eventyret om Pinocchio har de måttet jobbe med nye utfordringer og korte tidsfrister, for å finne nye veier og nye sider hos seg selv.

Håpets katedral ute

Arendalsuka

Vi har et ønske om å få med oss katedralen til Arendalsuka. I år var vi på plass for å sondere terrenget og luften med arrangørene. Vi tror at Håpets katedral vil ligge fint i vrømmelen av båter i Pollen i Arendal, og fungere som en viktig kommunikator om verdiene vi står for; respekt for natur og skaperverk, mangfold, inkludering, sirkulærøkonomi og ikke minst samarbeid.

Under vårt besøk i år, deltok Solveig i debatt på Kirkeskipet, om apati og håp i forbindelse med klimasaken. Her sammen med leder i Changemaker Naja Amanda Lyngre Møretø, Anders Bjartnes i Norsk Klimastiftelse, preses i den norske kirke Olav Fykse Tveit og leder av Samarbeidsrådet for tro og livssyn, Ingrid Rosendorf Joys.

Julemarked og -verksted

Verdens koseligste julemarked?

Søndag 5. desember hadde vi Julemarked på Isegran - mellom lyssatte skuter og sjøbuer. Både teamet i Håpets katedral, de frivillige fra onsdagsgruppa og gjengen fra Friskliv og mestring jobbet som helter i forkant for å få katedralen snudd, ryddet og pyntet klar til å ta imot alle de besøkende på julemarkedet. Vi fikk også hjelp fra våre venner i Kirkens bymisjon for å få på plass granbar-girlander og lys.

Tre onsdager i forveien møttes en gjeng frivillige på Bispegården og hadde juleverksted for å lage nydelige håndarbeidsprodukter som vi solgte på julemarkedet. Vi hadde også en rekke produkter igjen fra ifjor, hvor vi bare hadde digitalt marked, som vi kunne selge i år. Eplemost-etiketter ble satt på, grøt ble kokt, sveler ble stekt og kaffekokeren gikk for fullt. Den unge filosofistudenten og den voksne buddhisten fra onsdagsgruppa passet på bålpanna og stekte pinnebrød.

Folk trosset sprengkulda - det var et herlig jevnt sig av folk hele dagen.

Det var isende kaldt, men nydelig sol, og flere hundre blide og hyggelige mennesker var innom i løpet av dagen. De slo av en prat, handlet kortreiste og bærekraftige julegaver og koste seg med mat og drikke. Håpets katedral hadde også tatt initiativ til at resten av frivilligheten på Isegran skulle være med på julemarkedet, og både Najaden, PLUS-skolen, Flyt Forlag, Sybrasseil og flere boder fra båtfolket stilte med flotte maritime håndverksprodukter. I tillegg solgte Fredrik Havstad nydelige tinnprodukter. Den vakre skuta Svanen ligger til kai og derfra kom det storfint besøk av flotte ungdommer som er mannskap på skuta. Og som seg hør og bør kom vår egen Pram-nisse innom og ønsket alle barna god jul!

Håpets katedral fikk inn ca 30.000,- på julemarkedet, men kanskje like viktig er det sosiale rundt dette markedet, vi hadde det veldig hyggelig! Det var også viktig med tanke på å styrke samarbeidet mellom de frivillige på Isegran. Ikke minst bidro julemarkedet til at mange flere ble oppmerksomme på Håpets katedral, enten ved at de så arrangementet på Facebook eller på plakatene vi hadde hengt opp rundt i byen, ved at de kom innom en tur eller at de fikk julegaver som var kjøpt på markedet, som helt sikkert ble gitt sammen med historien om hvor de kom fra.

PLUS-skolen solgte nydelige skinnprodukter.

Mange timers frivillig arbeid bak produktene.

Hyggelig at så mange av de andre frivillige på Isegran også hadde bod på julemarkedet. Sammen bygger vi håp!

Ingvild steker bælgede sveler

Pram-nissen venter på julegroten sin:)

Julekampanje og -lotteri

Julekampanjen "Tenn lys av håp i vintermørket!"

I november lanserte vi førjulskampanjen "Tenn lys av håp i vintermørket", hvor vi henvendte oss til næringslivet i Fredrikstad med en oppfordring om å bidra til å få lysatt katedralen i mørketida. Vi tok kontakt direkte, enten på telefon eller ved personlig oppmøte. Alle de vi spurte, svarte ja!

"Vi tror et lysende kunstverk av håp langs elva vår vil gi glede og optimisme i vintermørket. Derfor selger vi nå lys."

Målet vårt var å selge 300 lys a/kr 1000,-. Rundt jul hadde vi solgt lys for i overkant av kr. 100.000 og selv om vi ikke nådde målet vårt, så fikk vi satt litt lys på katedralen likevel.

Marianne Antonsen ga oss lov til å bruke en av hennes sanger i en liten takkefilm:

<https://fb.watch/avM4-v1TEe/>

Julelotteri

Våre eminente frivillige julelotteri-ansvarlige Erika og Trude var byen rundt i november og desember og fikk utrolig mange fine premier fra bedrifter og organisasjoner i Fredrikstad. Vi fikk inn over 90 gevinster! Tusen takk til alle som har gitt oss gaver! Vi fikk inn ca. 30.000,- på julelotteriet som går til videre bygging og drift av Håpets katedral.

Håpets katedral på "Din lokale villhestturné"

I november fikk vi en hyggelig invitasjon. Artisten Malin Pettersen hadde valgt ut Håpets katedral som en av de mest interessante og bærekraftige bedriftene i Fredrikstad og lurte på om vi ville være med da hennes "Bærekraftsturné" kom til byen. Det var hyggelig å kunne stille opp med en pop-up biekatedral-butikk på konserten og fortelle publikum litt om hva vi driver med på Håpets katedral. Vi hadde til og med et par unge hjelpere med oss:) Det ble også laget en film om Håpets katedral som artisten delte i sine sosiale medier.

Du kan se filmen her:

https://fb.watch/dEzR2_ME6U/

Økonomi og sponing

2021 ble et travelt år med mye bygging og med færre timer til administrasjon. Heldigvis hadde vi et solid overskudd fra 2020, som ble viktig kapital for å kunne holde byggeprogresjonen oppe.

I år fikk vi støtte fra Statsforvalteren, Fredrikstad kommune, Sparebank 1, Stiftelsen Betesda, Inkluderings- og mangfoldsdokumentet (IMDI), Norsk Tipping (tippemidler) og korona midler fra regjeringen, samt en rekke private gaver. Tilsammen kom det inn i ren økonomisk støtte. Se forøvrig vårt årsregnskap.

Vi har solgt biekatedraler for og fått inn drøye 200.000 på julelotteri, juleyskampanje og julemarked. I tillegg har vi holdt noen betalte foredrag.

Isloa Solar og Tgn:energy har sponset oss med solceller og batteri, til en verdi av 150.000, H-fasader og glassteam har sponset oss med 5000.

Borg bispedømme har bidratt med lønnsmidler til Solveig Egeland.

Kommunikasjon og synlighet

Kommunikasjon er svært viktig i Håpets katedral. Vår viktigste informasjonskanal er nyhetsbrevet, som er gitt ut hver måned i 2021 på både norsk og engelsk. I tillegg har vi hjemmeside, facebook og instagram.

Vi har etablert samarbeide med filmfotograf Fredrik Nielsen som følger prosjektet, og gjennom året har vi produsert korte filmer i samarbeid med Fredrik Nielsen i Angle Film. De ligger alle under Hope Cathedral Norway på Youtube.

Du kan også se filmene vi produserte i 2021 her:

[Håpets Katedral | 16 mars, 2021](https://youtu.be/tzJdIV78o2I)

[https://youtu.be/tzJdIV78o2I](https://youtu.be/siRmZ-C8kUI)

[God påske fra Håpets katedral](https://youtu.be/8n8S7O6gbY8)

<https://youtu.be/siRmZ-C8kUI>

[Hope Cathedral](https://youtu.be/8RsTVaVsQjU)

<https://youtu.be/8n8S7O6gbY8>

[With different faiths - Building hope together](https://youtu.be/xHyN_niRQfk)

<https://youtu.be/8RsTVaVsQjU>

[HKH Kronprinsesse Mette-Marit | Åpningstale](https://youtu.be/xHyN_niRQfk)

https://youtu.be/xHyN_niRQfk

[Colors by Fargespill Østfold](https://youtu.be/hDHjRQ3t48w)

<https://youtu.be/hDHjRQ3t48w>

[The Inauguration of Hope Cathedral](https://youtu.be/6KBjHobNI0U)

<https://youtu.be/6KBjHobNI0U>

[Invielse av Håpets Katedral | 5. juni 2021](https://youtu.be/A3dos0odBhE)

<https://youtu.be/A3dos0odBhE>

["Vi er alle Pinocchio" kunstutstilling](https://youtu.be/3Sn2EZQWxrl)

<https://youtu.be/3Sn2EZQWxrl>

Media

I løpet av året har vi vært i media ved flere anledninger:

[Her kan du gifte deg kirkelig, borgerlig, muslimsk, jødisk, buddhistisk...](#)

Fredriksstad Blad 2021

[A vision of hope is rising from the sea,](#)

The Norwegian American 2021, by Lori Ann Reinhall

Vi takker våre sponsorer

Foto: Harry Johansson

Håpets katedral
Mindre-Alvs vei 5
1672 Kråkerøy
Org.nr. 920 934 072

www.hapetskatedral.no

DEN NORSKE KIRKE
Borg bispedømmeråd 2020-2023

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Torgunn Skarsgard Haugerud	421	19/05054-53	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
67/22	Borg bispedømmeråd 2020-2023	13.09.2022

Referatsaker BBDR 13.09.22

Saksorientering

Referatsaker følger vedlagt.

Forslag til vedtak

De fremlagte sakene tas til orientering.

Referat fra Borg arbeidsgiverforum 15.06.2022

Dato: Mandag 15. juni 2022

Sted: Bispegården i Fredrikstad

Tid: 12.00 – 15.00

Tilstede:

Kari Mangrud Alvsvåg, Tor Bjørn Osberg, Karianne Hjørnevik Nes, Tormod van der Hagen, Per Ørjan Aaslid, Asbjørn Paulsen og Tor Tvethaug.

Bård Bårdsen deltok digitalt.

Forfall/ ikke møtt:

Nina Brandt og Anne Sofie Rosenvinge

Saksliste:

Sak 12-2022 Oppfølging av referat fra forrige møte, 07.02.2022

Ikke behandlet.

Sak 13-2022 Kirkelig organisering

Saksframlegget til kirkerådets juni-møte tilgjengelig i løpet denne uka.

Rådsmedlemmer har tidligere vært involvert i høringsprosessen, og det oppfattes mindre aktuelt med omfattende møter og samlinger i etterkant av Kirkerådets behandling av saken nå.

Konklusjon: Det anbefales at bispedømmerrådet etter sommeren inviterer rådsmedlemmer til digitalt møte om status i saken.

Sak 14-2022 Stiftsdag 14.09. Foreløpig program

Status for arbeidet presentert.

Konklusjon: Informasjon om planene for stiftsdagen tas til orientering.

Sak 15-2022 Strategisk plan

Strategisk plan for Dnk tatt opp ifm samling for valgte ledere i Borg, på Rømskog-samlingen og i bispedømmerrådet.

Stemning for i hovedsak å fortsette med samme prioriteringer som i forrige periode, men med enkelte språklige endringer (formuleringer), som:

- Flere deltar i og opplever gudstjenesten, kirkelige handlinger og møteplasser som et inkluderende og trosstyrkende fellesskap.
- Flere søker dåp og konfirmasjon, og deltar i kirkens barne- og ungdomsarbeid.
- De øvrige foreslås videreført, men med ny rekkefølge; mål 3 blir 1, og 1 blir 2 osv med samme rekkefølge.

Konklusjon: Følges opp videre i AU i Borg arbeidsgiverforum, tas opp som sak i bispedømmerrådsmøte etter sommeren.

Sak 16-2022 Oppfølging Ukraina, runde

Ikke behandlet.

Sak 17-2022 Grønn arb.g. politikk

Bård Bårdsen innledet.

Hovedavtalen forplikter partene om å jobbe for grønt arbeidsliv. Strategisk tenkning må ligge til grunn for prioriteringene som gjøres, og må følges opp av begge arbeidsgiverlinjer. Særlig aktuelt nå å gjøre noe med strømforbruk.

Konklusjon: Tas til orientering. Bård, Tor Bjørn og Karianne danner arbeidsgruppe som jobber fram er forslag som tas opp neste møte i AU/Borg arb.g.forum (27.09.2022). Prosess med fagforeningene viktig.

Sak 18-2022 LIM Årsplan 22/23 inkl kurs vår 23: LHBTQ+

Tormod innledet. LIM skal synliggjøres i årsrapport. Aktuelt nå å nedsette arbeidsgruppe som utrede hvordan jobbe videre med dette i Borg, regional plan.

Kurs LHBTQ+: 3 t kurs som gjennomføres prostivis. Starter med rekruttering av kursleder og kurslederkurs.

Konklusjon: Tas til orientering. Tormod følger opp saken videre.

Sak 19-2022 Mitt varsel – Presentasjon og tanker om arbeidet i Borg

Ikke behandlet. Tas opp neste møte (27.09.2023).

Sak 20-2022 Kirkevalg 2023

Første fase er motivasjon av valgmedarbeidere viktig. Motivasjonsdag planlagt i januar 2022. Det er foreslått frist 31.03.2023 for innlevering av listeforslag til valgrådet. Endelige regler vedtas av Kirkemøtet i september. Viktig rekrutteringsarbeid for å finne kandidater til menighetsrådene bør starte i høst. Inntrykk av at sokneprestene er gode til å spørre folk om mulig verv i menighetsråd.

Valgråd oppnevnes av bispedømmerådet innen 01.11.2022. Aktuelle kandidater: Asbjørn Paulsen, kirkeverge Fredikstad og eventuelt menighetsforvalter fra Romerike/Nordre Follo?.

Konklusjon: Tas til orientering.

Sak 21-2022 Datoplan 2022-2023

Datoer for kommende møter i AU i Borg arbeidsgiverforum:

- Tirsdag 27.09.2022 kl 12-15.30 (lunsj fra kl 11.20)
- Torsdag 10.11.2022 kl 12-15.30 (lunsj fra kl 11.20)
- Torsdag 15.12.2022 kl 12-15.30 (lunsj fra kl 11.20)

Sak 22-2022 Kommunikasjonsløftet

Det er planlegges med kommunikasjonsdag/Borg 03.03.2023.

Karianne kan delta i evalueringer av kommunikasjonsatsninger i prostiene. Spørsmål om kirkevergene ønsker å videreføre kommunikasjonsløftet i ytterligere ett år, og argumenter for er erfaringer med koronapandemien, trenger modning og kontinuitet u utviklingsarbeidet.

Konklusjon: Videreføring av kommunikasjonsløftet i ett år til støttes. Forslag om kommunikasjonsdag 03.03.2023 støttes også.

Sak 23-2022 Orientering fra Kirkevergelaget

Ikke behandlet.

Sak 24-2022 Orientering fra bispedømmerådet

Ikke behandlet.

Sak 25-2022 Eventuelt.

Ingen saker til eventuelt.

tt/ref.

Oversikt over kommende møter:

Tirsdag 27.09.2022 kl 12-15.30 (lunsj fra kl 11.20)

Torsdag 10.11.2022 kl 12-15.30 (lunsj fra kl 11.20)

Torsdag 15.12.2022 kl 12-15.30 (lunsj fra kl 11.20)